COLECȚIA
Omul Creştin

Grafica VALERIU PANTILIMON
I.T. DAN ICHIMESCU
Redactor RAFAEL UDRIŞTE
Director MUGUR VASILIU

Fotografia de pe copertă ©MARIUS CARAMAN

EDITURA SCARA
Asociaţia Română pentru Cultură şi Ortodoxie
C.P. 1 - 46, Bucureşti

telefon 01/212.76.80
internet www.scara.ro
e-mail scara@dnt.ro

I.S.B.N. 973-85641-3-1

Cuvinte de folos:

PREDICILE PĂRINTELUI CLEOPA ILIE

Predici la Duminicile de peste an

- INEDITE -

Apare cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului Părinte
† **GALACTION**
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

SCARA
BUCUREŞTI
2002

CUPRINS

Prefață

Volumul de *Predici la sărbătorile de peste an*, al I.P.C. Sale Arhim. Ilie Cleopa, e deosebit de prețios prin conținutul lui dogmatic înfățişat pe înțelesul poporului, ca şi prin concluziile practice ce se trag din fiecare învățătură pentru o viață conformă legii evanghelice. Istorioarele care se dau aproape la sfârşitul fiecărei predici sunt foarte impresionante.

O publicare a acestui volum ar fi de mare folos pentru răspândirea învățăturii de credință a Bisericii noastre între credincioşi şi pentru întărirea vieții lor duhovniceşti.

Rar am citit vreun volum de predici atât de pline de învățătura de credință a Bisericii şi atât de impresionant prin îndemnurile ce le dă pentru o viață cu adevărat creştinească, în duhul Sfinților Părinți şi al ortodoxiei noastre.

1 octombrie 1976

Pr. Prof. Dr. D.
Stăniloae

În loc de prefață

Predicile din această carte au fost rostite în fața Sfântului Altar din Biserica Sfintei Monastiri Sihăstria, în diferite Praznice şi duminici, şi mai ales când mi se întâmpla să fiu în rânduiala săptămânii mele de slujbă. De aceea ele sunt aşezate în ordinea calendaristică a Sinaxarului anului bisericesc: s-a pus la început predica de la Naşterea Prea Sfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, deoarece acest praznic al ei cade la 8 septembrie, în prima lună a anului nou bisericesc. Apoi urmează predica de la Înălțarea Sfintei Cruci, cea de la Acoperământul Maicii Domnului şi aşa mai departe.

Trebuie spus dintru început că aceste predici nu sunt prea bine întocmite şi de prea mare folos, ci după simplitatea şi sărăcia cea duhovnicească şi intelectuală a celui ce le-a rostit. Dar pentru cel flămând uneori şi pâinea cu apă îi este bună. Când am început a le scrie m-am gândit a le pune şi trimiterile cuvenite, spre a avea astfel temelie şi adeverire neîndoielnică a celor ce s-au vorbit şi scris.

Dacă cititorul va găsi în ele şi unele greşeli – fie în ortografie, fie în alcătuire sau în alt fel – îl rugăm cu smerenie să acopere cu duhul blândeții neştiința noastră şi nebăgarea de seamă, căci precum nu este cu putință a se afla

cerul în toată vremea fără de nori şi trupurile fără de umbre, tot aşa şi celor ce scriu nu le lipsesc unele greşeli făcute cu voie sau fără de voie. Unele din aceste predici sunt cam lungi şi poate pentru unii cam plictisitoare, dar acest lucru s-a întâmplat deoarece în vremea vorbirii nu m-am putut opri la un anume punct sau la anumite soroace de timp stabilite dinainte în minute, ci am căutat să duc cuvântul spre desluşirea subiectului vorbit până la oarecare capăt, spre a nu strica înțelesul celor de la început şi spre a face o încheiere mai clară celor ce au fost arătate în drumul cuvântului.

Darul Domnului Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunile Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria şi ale tuturor Sfinților, să fie şi să rămână cu noi toți în veacul de acum şi în cel viitor. Amin.

25 martie 1976,
Praznicul Bunei Vestiri a Maicii Domnului
Arhimandrit Cleopa Ilie

CĂRȚI APĂRUTE LA EDITURA SCARA

- Slobodan Mileusnici, *Ruinele Ortodoxiei, Iugoslavia 1991 - 2000*
- ***, *ROMFEST 2000 – Întâlnirea românilor de pretutindeni* (catalog cu conferințele şi studiile manifestării)
- Părintele Nicolae Grebenea, *Amintiri din întuneric*
- Dumitru Bordeianu, *Mărturisiri din marginea disperării*
- Părintele Liviu Brânzaş, *Raze din catacombă*
- Radu Gyr, *Poezii/Pesme*, ediție bilingvă
- Constantin Papanace, *Mică antologie aromânească*
- Fritjof Tito Colliander, *Calea Asceților*
- Ivan Ostrumov, *Istoria Sinodului de la Ferara – Florența*
- Firmilian Gherasim, Ion Vlăducă, *Ortodoxia şi eroarea evoluționistă*
- Florin Stuparu, *1848. Anarhia democratică*

ÎN PREGĂTIRE LA EDITURA SCARA

- SCARA, revista de oceanografie ortodoxă, Treapta a VIII-a
- Sfântul Iustin Popovici, *Biserica Ortodoxă şi ecumenismul*
- Teodorit, Episcop al Kirului, *Zece cuvinte despre dumnezeiasca Pronie*
- Florica Elena Laurențiu, *Poveştile Cocostârcului Alb*
- Sfântul Nicolae Velimirovici, *Omilii*
- Sfântul Ioan Damaschin, *Logica* (*Dialectica*)

PREDICĂ DIN POSTUL CRĂCIUNULUI, DESPRE FEMEIA GÂRBOVĂ

(La Evanghelia de la Luca – 13, 16-17)

Iubiți credincioşi,

Evanghelia de astăzi e aşa de luminată şi aşa de limpede, că oricine o înțelege, aş zice că aproape nu mai are nevoie s-o tâlcuiască nimeni. Dar după cum ierburile şi florile cele binemirositoare, ca busuiocul, menta şi altele, cu cât le freacă cineva mai mult în palme şi le pipăie, cu atât mai mare mireasmă aduc celor ce fac aceasta, şi precum scafandrii, care merg pe fundul mării ca să caute mărgăritare, cu cât se scufundă mai adânc în adâncurile cele mari ale oceanelor, cu atâta află mărgăritare mai de preț, aşa se întâmplă şi cu cuvintele dumnezeieştii Scripturi. Dacă le citim la suprafață, sau le ascultăm la suprafață, după literă, ne folosim într-o mică măsură; dar dacă cercetăm adâncul lor tot mai mult, aduc sufletelor noastre tot mai mult folos.

Noi vedem din dumnezeieştile Scripturi că, din îngăduința lui Dumnezeu, după depărtarea de Dumnezeu a unora dintre oameni, diavolul are mare putere să-i muncească şi să-i chinuiască pe oameni cu fel de fel de boli, cu fel de fel de nenorociri, cu fel de fel de scârbe şi pagube. Vedem aceasta din cazul sfântului şi dreptului Iov, când a îngăduit Dumnezeu satanei ca degrabă să-i pricinuiască pierderea tuturor averilor şi apoi să-i aducă răni, bube rele în trup, de la creştetul capului până la talpa piciorului. Aceasta se vede şi în cazul regelui Saul, primul rege al lui Israil, cum după ce S-a depărtat Dumnezeu de la dânsul pentru neascultare, a trimis un duh necurat care îl

muncea, îl trântea pe jos, de făcea spume, şi numai când David îi cânta din harpă sau din psaltire, se depărta de la el duhul acela şi nefericitul se uşura puţin. O vedem apoi în cazul desfrânatului aceluia din Corint, de care spune sfântul apostol Pavel că a trăit cu mama lui, cum pentru această fărădelege, care nu se pomenea nici la păgâni, dumnezeiescul apostol Pavel a hotărât: „Întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, să daţi pe unul ca acela satanei spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus” (*I Corinteni* 5, 4-5).

Aţi văzut deci cum, fie pentru păcate, fie pentru certare, Dumnezeu îngăduie câteodată satanei să aducă omului boală, neputinţă, pagube, scârbe şi multe feluri de necazuri. Aşa s-a întâmplat şi în Evanghelia de astăzi, cu femeia cea gârbovă.

Iată ce zice dumnezeiescul apostol şi evanghelist Luca: „Şi învăţa Iisus într-una din sinagogi sâmbăta” (*Luca* 13, 10). De ce învăţa Mântuitorul mai mult sâmbăta decât în celelalte zile? Sâmbăta, în Legea Veche, era zi de odihnă şi sărbătoare pentru vechiul Israil. Ei atunci se adunau în sinagogile lor. Şi acolo preoţii, leviţii, dascălii şi legiuitorii citeau dumnezeiasca Scriptură, care cuprinde legea lui Moise şi scrierile proorocilor. Poporul stătea şi asculta. Mântuitorul se ducea acolo, căci îi găsea grămadă pe toţi şi putea să le tălmăcească dumnezeieştile cuvinte ale Scripturii, prin cuvântul Său cel viu şi lucrător.

Aşa S-a dus Mântuitorul într-una din sinagogi şi, când a ajuns El acolo, iată era o femeie care avea duhul neputinţei de 18 ani şi stătea gârbovă, adică cu capul în jos, neputând să-l ridice în sus nicidecum. Era o jale să vezi o biată femeie bătrână cum stătea încovoiată, cu capul aproape de pământ. Nu mai putea vedea soarele niciodată, nici stelele de pe cer, ci vedea numai pământul. Iar această gârbovire a ei nu era o boală firească, precum celelalte boli, ca la surzi, la orbi, la şchiopi, ci era o legătură a satanei. Ea era chipul omului păcătos, care când e legat de satana nu mai poate să privească la cer, ci priveşte tot la pământ, la mâncare, la băuturi, la desfrâu, la distracţii, la toată

fărădelegea care trage pe om la fundul iadului. Aşa era şi biata femeie, un simbol, însă fără voia ei, fiind legată de satana de 18 ani. Şi Mântuitorul, văzând pe această femeie legată de satana, I s-a făcut milă şi, fără să-L roage nimenea, fără să mijlocească nimenea şi să zică: „Doamne, îndură-Te de femeia aceasta, că e gârbovă şi stă cu capul la pământ de 18 ani şi n-a mai văzut nici soarele, nici stelele nopţii şi nici pe oameni la faţă", văzând ca un Dumnezeu şi pe satana care o ţinea aşa încovoiată ca o seceră, i-a zis: „Femeie, eşti dezlegată de neputinţa ta". Şi punând pe dânsa preasfintele şi preacuratele Sale mâini, a făcut-o deplin sănătoasă, iar ea dădea slavă lui Dumnezeu" (*Luca* 13, 11-13).

Poporul s-a înfricoşat şi totodată s-a bucurat de minunea aceasta. Dar, după săvârşirea acestei preaslăvite minuni pe care a făcut-o Mântuitorul sâmbăta, mai marele sinagogii, un preot sau un cărturar care reprezenta sinagoga, a ieşit în faţa poporului şi a început să mustre poporul, zicând: „Şase sunt zilele când puteţi să veniţi aici să vă vindecaţi, dar nu în ziua sâmbetei!". Dar n-a îndrăznit să-I spună lui Hristos cuvântul acela, ci l-a spus către popor. Şi nu râvna Legii l-a îndemnat pe mai marele sinagogii să mustre poporul pentru minunea ce se făcuse în ziua sâmbetei, ci zavistia şi răutatea care pururea stăpâneau pe cărturari şi pe farisei. Aceştia urau pururea pe Mântuitorul şi voiau să dispreţuiască minunile Lui şi să le acopere cu răutatea, cu zavistia şi cu ura lor. Dacă n-ar fi fost plini de zavistie şi de răutate, ar fi înţeles ce este mai mare: ţinerea sâmbetei sau o vindecare ca aceasta, care era aşa de minunată, şi o facere de bine aşa de mare, în ziua sâmbetei. Dar satana şi zavistia din inima lui nu l-au lăsat pe acest făţarnic şi zavistnic să înţeleagă puterea minunii dumnezeieşti.

Iar Mântuitorul, ca Unul ce era Dumnezeu şi Însuşi Cuvântul şi înţelepciunea lui Dumnezeu, a zis către acest mai mare al sinagogii, care se arăta atât de râvnitor în faţa poporului pentru ţinerea sâmbetei: „Făţarnice, care din voi, în ziua

sâmbetei, nu-şi dezleagă boul sau asinul şi nu se duce să-l adape?”. Adică, ați legat pe om să nu facă un bine altuia sâmbăta, dar nu l-ați legat să nu dea apă boului sau asinului. Şi tu, fățarnice şi zavistnice, aşa înțelegi Legea? Nu înțelegi că această femeie e mai mult decât un bou şi decât un asin? Dacă tu dezlegi boul şi asinul şi-l duci în zi de sărbătoare la apă şi la fân şi la mâncare, nu se cade ca Eu să dezleg pe această fiică a lui Avraam, pe care satana a legat-o de 18 ani, în ziua sâmbetei?

Deci l-a pus la întrebare, la examen. Ia spune tu – zice – ce e mai bine: să dezleg un bou şi un asin şi să-l duc la apă şi să-i dau fân, sau să dezleg un om din legătura satanei?

Iată deci cum stau lucrurile. Iisus osândeşte aci fățărnicia, care e o mare răutate şi o mare viclenie şi un mare păcat. Bine a numit-o Hristos aluat, când a zis în altă Evanghelie: „Căutați şi vă păziți de aluatul fariseilor, care este fățărnicia”. Căci precum aluatul, dacă-l pui în făină, dospeşte toată frământătura, aşa fățărnicia strică la om toată întocmirea lui. Îi strică şi mintea, şi privirea, şi purtarea din afară, şi inima lui – toate i le strică. De aceea Mântuitorul îi face atenți pe apostoli să se ferească de acest aluat vrăjmaş şi plin de otravă al fățărniciei (*Luca* 12, 1).

Fățărnicia are ca rădăcină vicleşugul, iar ca odrasle şi roade zavistia, răutatea, râvnirea, prefăcătoria, minciuna, vătămarea cinstei altuia şi cele asemenea. Toate acestea – şi nenumărate altele – sunt roadele fățărniciei. Dorința de câştig, slava deşartă, sunt, de asemenea, roade ale fățărniciei. De aceea, în dumnezeiasca Evanghelie, vedem foarte adesea pe Mântuitorul lumii mustrând acest blestemat păcat, această blestemată otravă şi aluat al satanei din sufletul nostru. Căci nu-L auzim în Evanghelie pe Hristos zicând: „Vai ție, curvarule! Vai ție, curvă! Vai ție, tâlharule! Vai ție, vameşule!”, ci: “Vai vouă, cărturarilor fățarnici!”, “Vai vouă, arhiereilor şi cărturarilor fățarnici!”, “orbi şi vicleni şi fățarnici”, “nebuni şi orbi” şi câte altele. De zeci de ori îi blesteamă Hristos pe

fățarnici. Căci Dumnezeu fiind El, vedea câtă răutate aduce omului fățărnicia (*Luca* 11, 39-52).

Omul fățarnic întotdeauna una are în inimă şi alta pe limbă, una are în minte şi alta la arătare. Omul fățarnic nu are nici mintea sănătoasă, nici inima, nici arătarea, ci toate îi sunt stricate cu aluatul acesta care creşte din vicleşugul inimii lui. Una spune, alta gândeşte, una te sfătuieşte, alta plănuieşte, una îți arată că este şi alta este de fapt. Dacă priveşti la fățarnic, îl vezi bocind, rugându-se, spunând că face bine. Dar toate astea le face urmărind sau câştigul, sau răzbunarea pe altul, sau vătămarea cinstei altuia. Şi câte chipuri nu ia fățărnicia, că nu ajunge vremea şi nimeni nu poate spune felurile vicleşugurilor fățarnicului. De aceea s-a spus că fățarnicul este ca un cameleon. Viața fățarnicului este pestriță ca râsul. Ați văzut blana râsului, că are numai țepi, când albi, când negri, când vineți. Aşa e viața fățarnicului; acum e într-un fel, acum în alt fel. Trece de la o stare la alta, că fățărnicia nu-l lasă să fie cinstit, nu-l lasă să aibă sinceritatea şi nerăutatea sufletului, cum a cerut Hristos: „Fie dar vouă cuvântul ce este da, da, şi ce este nu, nu. Că ce este mai mult, vine de la cel rău”. Hristos îmi cere: dacă inima mea zice *da*, *da* să zică şi limba mea; dacă limba mea zice *nu*, *nu* voi zice şi cu mintea. Iar dacă inima mea zice *da*, iar limba *nu*, sunt fățarnic şi pestriț, sunt râs, sunt cameleon, sunt drac fățarnic, sunt blestemat de Hristos pentru fățărnicie, că una am în inimă şi alta pe buze. Prefăcătoria e meşteşugul dracului. Viclenia, fățărnicia, răutatea, vătămarea cinstei altuia, dorința de câştig, dorința de slavă, iubirea de arătare, dorința de a plăcea oamenilor şi alte multe rele izvorăsc din fățărnicie, care are ca rădăcină, cum am spus, vicleşugul.

De aceea Sfântul Apostol Iacov ne spune: „Să fie cuvântul vostru da, da – şi nu, nu, ca să nu cădeți în fățărnicie” (*Iacov* 5, 12). Când vom vedea că una spunem şi alta gândim, să ştim că ne-am prins în această mreajă a satanei şi e foarte greu să scăpăm de ea. Cât de greu e acest păcat, dacă Hristos l-a

blestemat mai mult decât pe toate celelalte! Dacă vreți să ştiți un fățarnic mai mare decât toți fățarnicii lumii, gândiți-vă la Iuda. Când a venit femeia aceea păcătoasă să spele picioarele Mântuitorului şi a vărsat un vas de alabastru întreg cu mir de nard, cu mir scump, şi spăla picioarele lui Iisus şi le ungea cu mir şi le ştergea cu părul capului ei, pocăindu-se din toată inima, iar Hristos i-a zis: „Femeie, iartă-ți-se păcatele!”, atunci Iuda, care era de față, n-avea grijă de pocăința femeii, că este din toată inima, ci se gândea cât de scump este mirul, astfel că a şi spus către ceilalți apostoli: „De ce s-a făcut paguba aceasta? Se putea vinde mirul acesta cu mai mult de 300 de dinari şi să se dea săracilor”. Dar grijă de săraci avea Iuda atunci? El, cum spune Evanghelistul, avea punga de obşte, iar ceea ce se punea într-însa, de către cei 12 apostoli, dădea la ai casei lui. De aceea a moştenit toate blestemele care sunt scrise în *Psalmul 108* din psaltire. El voia să pară că e foarte milostiv cu săracii. Dar n-avea el grijă să vândă mirul ca să dea banii la săraci, ci era supărat că s-a vărsat mirul pe care putea el să-l vândă şi să ia pe el mai mult de 300 de dinari.

Deci, după vorbă, se arată că are iubire de săraci, iar în inimă râvnea după arginți, şi numai cu gura vorbea de iubirea de săraci. Deci nu grija de săraci îl mânca pe dânsul, ci grija că n-a putut face rost de o nouă sumă de bani. Ei, dacă ar fi căpătat el vasul acela plin cu mir, ar fi făcut pe el vreo 300 de dinari, ba poate şi mai mult, şi apoi dădea la obşte cât voia el, iar restul îl punea deoparte. Aceasta era în inima lui Iuda şi aşa s-a arătat că este. Iar când vine la Hristos, în grădina Ghetsimani, cu slujitorii arhiereilor, auzi câtă fățărnicie! Se apropie ca un prieten şi zice: „Bucură-te, învățătorule!”, şi-L sărută! Din afară se arată prieten, Îl îmbrățişează pe Hristos, pe Învățătorul său, şi-L sărută în fața tuturor, iar în inima sa era planul de vânzare. Luase arginții şi le-a zis slujitorilor arhiereilor: „Băgați de seamă, pe Care-L voi săruta eu, Acela este; prindeți-L!”.

O, răutatea ta, Iudo, care cu sărutare vinzi pe Fiul Omului! La arătare era prieten, în inimă vânzător; la arătare era râvnitor de săraci, în inimă avea mare dorință de a face bani prin vânzarea mirului. În toate purtările lui se vede că una era la față şi alta în inimă. De aceea s-a numit "fiul pierzării". Căci s-a pierdut pentru veşnicie, fiindcă era unul din cei mai mari fățarnici, în care lucra satana cel mai mare vicleşug, făcându-se pentru veşnicie fiul pierzării. Să ne ajute Sfânta Treime şi Maica Domnului să luăm aminte ca aceea ce e în inima noastră, tot aceea să fie şi pe limba noastră.

Dar, frații mei, fățărnicia se amestecă în toată fapta cea bună, cum zic dumnezeieştii Părinți. Că precum iedera sau rugul, dacă le pui lângă un copac, se agață de el, şi dacă le pui lângă un gard, iarăşi se agață de el, aşa şi fățărnicia, viclenia, zavistia şi slava deşartă se prind de sufletul nostru şi ne trebuie mare pătrundere ca să putem deosebi când lucrăm fapta cea bună cu smerenie şi când o lucrăm cu slavă deşartă şi cu fățărnicie.

Auzi ce spune Mântuitorul: „Când postiți, nu fiți ca fățarnicii; că ei îşi smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc" (*Matei* 6, 16).

Postul a fost privit în trei feluri necuvenite de-a lungul veacurilor. Pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos erau cărturarii şi fariseii şi alți oameni care voiau să fie lăudați pentru post. Ce făceau ei? Se ungeau cu smoală, ca să se arate că-s slabi, că-s plânşi, că-s traşi, că-s necăjiți. Mântuitorul, vrând să curețe răutatea aceasta de pe fapta bună a postului, învață: „Când postiți, nu fiți trişti ca fățarnicii... Tu însă, când posteşti, unge capul tău şi spală fața ta"; să te arăți vesel, să nu ştie toată lumea că posteşti. Aceia erau fățarnici şi vicleni şi-şi pierdeau toată plata pentru osteneala postului. De aceea Hristos a spus: „Amin grăiesc vouă, că-şi iau plata lor" (*Matei* 6, 16-17). De la cine? De la oameni. Îi lăudau oamenii, zicând: „Vezi, cutare, cât e de

slab, cât de mult a postit?”. Dar vai de noi, păcătoşii, dacă ne vom lua plata aici! Dincolo nu vom avea decât focul cel veşnic.

Pe timpul Sfântului Ioan Gură de Aur, postul era folosit de unii altfel. Aceştia erau mai răi decât cei dinainte. Ce făceau aceştia? Cei amintiți cel puțin posteau şi se dădeau pe față cu smoală, dar pe timpul Sfântului Ioan Gură de Aur erau unii care mâncau de dulce, dar ca să nu se arate că-s graşi, se dădeau şi ei cu smoală pe față sau cu altceva, ca să pară că-s slabi. Cei dintâi posteau, dar din pricina fățărniciei lor, pierdeau toată plata postului. Cei de apoi, mai fățarnici, nici măcar nu posteau, dar voiau să ia slava celor postitori.

În sfârşit, în timpul nostru, postul e privit mai rău şi decât în timpul Sfântului Ioan Gură de Aur. Sunt unii acum care nu mai postesc nici măcar la arătare, precum cei din timpul Sfântului Ioan Gură de Aur, care măcar se temeau să nu fie cunoscuți de oameni că nu postesc.

În cel dintâi caz erau răi că se ungeau pe față; în cel de-al doilea erau mai răi, dar chiar dacă nu posteau, se temeau să nu smintească pe alții şi de aceea se dădeau cu unsori pe față, ca să nu ştie lumea că nu postesc. Dar cei de acum sunt de o mie de ori mai răi, pentru că nu numai că nu se tem că smintesc pe alții mâncând de frupt în post, dar nici grijă nu au de aceasta. Ei declară sus şi tare că posturile sunt puse de preoți şi de călugări. Ei nu recunosc că cel ce nu posteşte este anatema. Dar canonul 19 din Gangra spune: „Cine nu va posti posturile rânduite de Biserică, întemeindu-se pe îndreptățirea cugetului său, să fie anatema”.

Ştiți ce înseamnă anatema? Cea mai grea pedeapsă a Bisericii. Anatema este despărțirea de Dumnezeu şi împreunarea cu satana şi pogorârea la iad împreună cu dracii. Acolo se duc cei ce nu postesc şi mai ales cei ce defaimă postul.

Ei zic: „Nu ce intră în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură” (*Matei* 15, 17-20). Dar la ce S-a gândit Hristos când a spus cuvântul acesta? La obiceiul spălării mâinilor şi la carnea

diferitelor animale oprite a se mânca de către iudei (carne de porc, de cal etc.), nicidecum la post. N-a postit Hristos Însuşi 40 de zile şi 40de nopți şi nu S-a ispitit de satana, care-I spunea să prefacă pietrele în pâini? Şi ce a spus Iisus? „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci şi cu tot cuvântul lui Dumnezeu” (*Matei* 4, 4).

N-au postit apostolii Petru şi Pavel şi toți cei 12, când au plecat la propovăduire? N-ați auzit ce zice Pavel? „În post, în foame, în sete, în frig, în golătate”. Care dintre apostoli n-a postit, care dintre cuvioşi, care dintre sfinți? Iar astăzi sunt mii şi zeci de mii de creştini care nu mai postesc şi nici nu se mai tem că smintesc pe alții. Mănâncă tatăl de față cu femeia şi cu copiii săi de dulce, sau mănâncă mama de dulce de față cu copiii, care trebuie crescuți în frica de Dumnezeu. Nu se tem nici de Dumnezeu că strică postul, nu le e ruşine nici de cei ai casei. Vai de noi şi de noi! Am ajuns mai rău decât butucii cei nesimțitori, mai rău decât păgânii, că numai numele de creştin îl mai purtăm! Am ajuns cum a proorocit Pavel, marele luminător al lumii: „În vremea aceea vor avea numai chipul bunei credințe, dar puterea ei o vor tăgădui”.

Deci, să luăm aminte! Cine dezleagă posturile rânduite de Biserică, fie el arhiereu sau preot, sau dascăl de Teologie, sau creştin, toți cad sub canon. Arhiereul şi preotul cad sub caterisire, iar creştinul sub afurisenie. Dacă veți zice: „Este o dezlegare în caz de boală”, da, este. Dar când? Când cineva este aşa de tare bolnav şi atât de uscat de boală, încât îl întoarce altul în pat şi nu poate să se ridice în picioare, şi atunci vine un doctor creştin şi cu frică de Dumnezeu şi zice: „Omule, ca să te ridici din boala aceasta, ai nevoie numaidecât de supraalimentare şi trebuie să mănânci mâncările ce ți le prescriu eu”. Numai acela e iertat de post. Dar nu când el e roşu cum e sfecla, se duce la teatru, se duce la bal, se duce la nuntă, se duce la pădure, se duce la treburi, dar când îi vorbeşti de post, declară că e bolnav. N-ai auzit ce cântă Biserica? Să nu pricinuieşti pricinuiri întru păcat. N-ai auzit ce spun Sfinții Părinți, că pricina născocită este

o punte către păcat? Vrei să strici postul? Îngerul spune: „Nu-l strica!”. Satana spune: „Caută o pricină, spune că ai vătămătură, că ai de ridicat butuci, că pleci în călătorie; doar ştii că numai pustnicii trebuie să postească!”. Ai luat o pricină născocită ca scuză şi ai trecut la păcat. Dar pricina aceasta nu e binecuvântată. Ai auzit de cei ce au găsit motive în Evanghelie, când i-a chemat la nuntă Marele Împărat! I-a chemat sluga să vie la nunta Marelui Împărat, dar unul a spus: „Femeie mi-am luat şi nu pot merge”, adică sunt legat de patimile trupeşti. Altul a zis: „Ţarină mi-am cumpărat”, adică sunt legat de lumea aceasta, de grija veacului. Iar altul a zis: „Perechi de boi mi-am cumpărat”, adică s-a lăsat robit şi a slujit celor cinci simțuri, vederii, gustului, mirosului, auzului şi pipăitului. Şi atunci le-a spus lor: „Amin grăiesc vouă, nici unul din cei chemați nu va gusta din cina Mea” (*Luca* 14, 24). Ce le-a folosit lor pricina născocită? I-a scos afară din împărăția cerurilor. De aceea, nimeni să nu născocească pricină, că nu poate să mănânce mâncare de post. Nu poți pentru că nu vrei, dar dacă te-ar băga Dumnezeu într-un lagăr, cum ai putea? Că spune unul, care a stat într-un lagăr şapte ani: „Părinte, era nişte troscot acolo şi eram vreo 14.000 de deținuți. Şi scoteam rădăcina cu unghiile din pământ şi opt zile şi opt nopți n-am mâncat şi n-am băut apă, şi trăiesc încă şi n-am murit”. Au mâncat troscot şi iarbă, şi nici apă n-aveau! Vezi, când omul e la necaz, cât poate? Iar când are pâine şi apă de izvor, şi-şi poate face ceai cu zahăr şi are poame de poate face compot şi poate fierbe cartoful, fasolea, orezul şi altele, declară că nu poate posti. Să nu ne dea Dumnezeu să ajungem în situația să vedem cât putem posti! Şi s-ar putea să ajungem în această situație, că dacă nu postim de bunăvoie, ne sileşte Dumnezeu de nevoie. Nu vrem să postim de bunăvoie, s-ar putea să postim de nevoie. Dar atunci postul nu ne va fi folositor, ci chinuitor. Să credem că Dumnezeu ştie cât putem posti. Zici că nu vei trăi mult dacă ai să mănânci de post? Iată, mâine-s o sută de ani de când în Sfântul Munte al Athonului trăia un cuvios părinte. Iar

un alt călugăr, când era tânăr, s-a dus la bătrân şi l-a întrebat: „Părinte, câți ani ai?”. „Fiule, am 115 ani”. “Cum ai trăit, Sfinția Ta, că te văd încă tare la 115 ani, ba văd că vii încă la biserică?!”. Şi a zis bătrânul: „Fiule, eu de mâncări grase m-am păzit, carne n-am băgat în gura mea, nici lapte, nici brânză, nici mâncări grase, nici untdelemn mult, ci foarte puțin am întrebuințat în viața mea, în cei 115 ani”. Şi a zis acela: „Dă-mi şi mie blagoslovenie să țin aşa”. Şi a zis bătrânul: „Îți dau, dar ai să ai lupte ca să te înveți cu postul. Îți trebuie voință, puțină luptă. Dar dacă dai voință, iei putere. Cu cât te lupți mai mult, cu atât îți dă Dumnezeu mai multă putere la orice faptă bună, nu numai la post”. Şi a început să postească şi acesta, dar el a luat un post şi mai aspru decât acela. A zis: „Doamne, eu am să mănânc numai muguri de copaci şi numai rădăcini de pământ: morcovi, sfeclă, cartofi şi ce-o mai fi în pământ , şi untdelemn n-am să mănânc. Să ştiu eu că n-am văzut untdelemn în viața mea”. Ştiți cât a trăit acesta din urmă? 230 de ani! Acesta este Sfântul Leonte de Agra, care a trăit până-n veacul trecut în Sfântul Munte. A trăit 230 de ani şi muncea la piatră şi la biserică şi la metanie şi făcea nevoință pustnicească şi stătea în frig şi alerga. Dar a avut credință. N-a zis oare Hristos că nu numai cu pâine va trăi omul, ci şi cu cuvântul lui Dumnezeu? Pune credința în Dumnezeu, nu în mâncare! N-auzi ce spune marele apostol Pavel: „Bine este a vă întări în inimile voastre cu darul, nu cu mâncările, din care nu s-au folosit cei ce au umblat în ele” (*Evrei* 13, 9)? Ce rămâne din pântecele plin? Putoare! Ce este îmbuibarea pântecelui? Slujire de idol! Căci spune marele apostol: „al căror Dumnezeu este pântecele”. Se închină la pântece ca la Dumnezeu! Când e o dată flămând, înjură, se mânie pe femeie că nu i-a făcut mâncare bună şi socoteşte că a făcut mare lucru când a postit şi el o zi. Vai de noi şi de noi, de postul pe care-l postim noi şi de creştinii de astăzi! Să ştim că de nu vom posti de dragostea lui Hristos şi pentru porunca Bisericii, atunci vom posti de nevoie şi Dumnezeu va da secetă,

şi foamete, şi robie, şi ce-o mai vrea El. Căci în mâna Lui sunt toate plăgile şi va bate pe toţi, aşa cum a bătut Egiptul. Şi atunci o să vedem că putem posti, chiar şi fără să vrem.

Copilul dimineaţa, când se scoală, îi pui bucata în mână şi-i dai de dulce. Dă-i mai bine un ceai, că-i mai sănătos, învaţă-l să postească şi o să fie sănătos şi cu trupul, şi cu sufletul, şi o să înveţe carte mai uşor. Cine ţi-a spus că nu va putea să înveţe carte dacă n-are pântecele plin? Aşa spunea unul, că nu poate învăţa că n-are calorii destule! Dar câte calorii a avut Sfântul Ioan Gură de Aur când a tâlcuit toată Scriptura?! Câte calorii avea el când mânca puţină zeamă de orz o dată la trei zile şi dormea numai atâta cât se putea ţine cu mâinile de nişte funii ce atârnau din podul casei?! Cât poţi dormi ţinându-te cu mâna de funie?! Aceia au fost cu adevărat oamenii Duhului Sfânt, nu ai cărnii. În ei a suflat Duhul Sfânt. Spune dumnezeiescul Efrem Sirul: „Seamănă Dumnezeu, dar seamănă şi satana. Satana seamănă în locuri umede, în pântece pline, iar Dumnezeu în trupuri uscate şi în pântece uscate”. „Din sămânţa sudorii postului – zice Sfântul Ioan Scărarul – creşte spicul întregii înţelepciuni. Iar îmbuibarea pântecelui goneşte mintea cea subţire”.

Să ştie toţi care gândesc că pântecele plin şi capul beat pot să înveţe carte sau să treacă examenele grele! Nimic mai neadevărat! Mai uşor înveţi cu post, cu înfrânare, cu rugăciune, cu frică de Dumnezeu. Cu acestea puteţi face şi şcoală, puteţi şi munci, şi să fiţi şi sănătoşi. Auzi ce spune Marele Vasile în *Hexaimeron*, în cel de-al patrulea cuvânt despre post: „Bucatele cele grase şi de multe feluri, neputând să le mistuie stomacul, multe boale au adus în lume, iar înfrânării şi postului de-a pururi îi urmează sănătatea; şi cine va posti mai mult, acela va trăi mai mult”.

Acestea nu sunt cuvintele mele, ci ale Marelui Vasile, îngerul în trup, ochiul Bisericii, gura cea de foc a Duhului, care a fost îndreptar tuturor soboarelor ecumenice în privinţa

canoanelor, a posturilor şi a legii morale în Biserică. Dar unii spun: „Şi dacă îmi dă părintele blagoslovenie să mănânc de dulce?”. Îți dă pentru că stărui, pentru că spui că nu poți, că ai ficatul bolnav, că te doare o coastă, că mori dacă posteşti. Dar făcând aşa, dovedeşti că n-ai credință. Nu vezi că şi doctorii dau post? Ei dau cel mai mult post şi regim. Ai stricat organismul, l-ai otrăvit cu toxine, cu cărnuri, cu grăsimi. Căci corpul e ca o maşină şi, dacă tot bagi într-însa, o strici, iar apoi te duci la doctor. Doctorul, ce să mai facă? E obosit la cap, că nu vii numai dumneata, vin sute pe capul lui. Şi-ți spune să mănânci numai brânză de vaci, numai ceai, numai legume, numai compot. Vrea din nou să-ți redea sănătatea, dar nu prin îmbuibare. Acestea vi le spun acum, că e postul Naşterii lui Iisus Hristos. Astăzi foarte puțini postesc. Şi dacă unii postesc, nu postesc cum trebuie. Multe femei nu pot ține din cauza bărbatului. Dar altele se chinuiesc şi țin postul cum pot, ba-i înfrânează şi pe copii. Dacă ea a postit şi şi-a înfrânat şi copiii, de ce nu se înfrânează şi el? Se va duce în gheenă, căci nu numai că nu posteşte el, dar strică şi postul ei, îi strică şi sufletul ei, de nu poate să se apropie din cauza lui de Prea Curatele Taine. Vai de bărbatul acela şi de femeile acelea care nu vor să postească şi nu vor să se păzească întru curățenie! Pentru că fiecare avem să luăm plată după faptele noastre şi fiecare avem să dăm seama de starea noastră. Dacă vreți să simțiți bucuria Naşterii lui Iisus Hristos, bucurie pe care au avut-o păstorii şi îngerii la Naşterea Domnului, postiți, rugați-vă, păziți curățenia, faceți milostenie, spovediți-vă cu sinceritate, şi cei cărora vă vor da voie duhovnicii, aceia împărtăşiți-vă cu curățenie, iar atunci veți simți, pe de-a-ntregul şi cu adevărat, ce înseamnă Naşterea lui Iisus Hristos. AMIN!

PREDICĂ LA LĂSATA SECULUI POSTULUI CELUI MARE

(Duminica izgonirii lui Adam din Rai – *Matei* 6, 14-21)

Fraţi creştini,

Sfânta şi dumnezeiască Evanghelie de astăzi ne învaţă trei lucruri mari, trei fapte mari şi bune: nepomenirea răului, postul şi milostenia.

Nu fără înţelepciune s-a pus această Evanghelie la începutul Postului Mare, ci cu mare înţelepciune şi cu scop preabun, ca să ne înveţe pe noi când este primit postul nostru, care-i postul cel adevărat, şi de ce anume trebuie însoţit postul nostru, ca să fie bine primit înaintea lui Dumnezeu. Aţi auzit ce zice dumnezeiasca Evanghelie: „De veţi ierta voi greşalele fraţilor voştri, vă va ierta şi vouă greşalele Tatăl vostru care este în cer. Iar de nu veţi ierta voi greşalele fraţilor voştri, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greşalele voastre”. Iată iubirea de oameni a lui Dumnezeu arătată în Evanghelia de astăzi! El nici nu porunceşte, nici nu legiuieşte, ci face o tocmeală cu oamenii, ca un Părinte preabun cu fiii Săi. E ca şi cum ar zice tatăl către fecior: “Dragul tatii, dacă ai să ierţi pe fraţii tăi, te iert şi eu pe tine, iar dacă nu, nici eu nu te iert”. Deci n-a zis Dumnezeu: “Vă poruncesc să iertaţi pe fraţi!”, sau “Vă dau lege”, sau “Vă ameninţ cu moartea”. Nimic din toate acestea nu vedem în Evanghelia de astăzi.

Cu foarte multă dragoste ne învață Prea Bunul Dumnezeu în Evanghelia aceasta cum trebuie să facem spre a fi iertați de El. Şi ce ne învață? Să iertăm păcatele fraților noştri, ca şi Dumnezeu să ne ierte pe noi. Ea este o condiție a iertării noastre şi una dintre cele şapte cereri din Rugăciunea Domnească. Ați auzit spunându-se şi acolo: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiților noştri". Deci în măsura în care vom ierta noi pe fratele nostru, să aşteptăm şi noi mila şi iertarea de la Dumnezeu. În această rugăciune ne spune din nou că, de vom ierta greşalele fraților noştri, şi Tatăl nostru ne va ierta nouă; iar dacă noi nu iertăm, nici El nu ne iartă. Iar după ce ne-a dat această prea mare învățătură a nepomenirii răului, adică să nu ținem mânie şi supărare pe frații noştri care ne-au greşit şi să-i iertăm, a adăugat în Evanghelia de astăzi şi o altă învățătură, zicând: „Şi când postiți, să nu fiți ca fățarnicii care, când postesc, îşi smolesc fețele lor, ca să se arate oamenilor că postesc. Amin vă zic vouă că-şi iau plata lor".

Pe vremea Mântuitorului exista tagma fariseilor, arhiereilor şi cărturarilor, care, deşi posteau, nu aveau ca scop mântuirea, nici dorința de a plăcea lui Dumnezeu, ci toate le făceau cu scopul de a fi văzuți de oameni, ca să fie lăudați de ei. Şi voind Prea Bunul nostru Mântuitor ca să scoată din rădăcină această rea dorință a lor şi această fățărnicie a cugetului, le spune: „Când postiți, să nu fiți trişti ca fățarnicii". Pentru că aceia când posteau îşi smoleau fața lor şi se arătau scârbiți, slabi şi întristați, ca să ştie toată lumea că ei postesc". Făcând ei aşa, ce spune oare Mântuitorul? „Amin zic vouă, că-şi iau plata lor".

Fraților, fapta cea bună aduce răsplătire, iar dreptatea lui Dumnezeu răsplăteşte fapta bună. Dar vai de noi dacă ne luăm plata aici! Căci atunci ce mai aşteptăm dincolo? Fapta bună aduce răsplătire de la Dumnezeu. Iată pilda cu bogatul şi cu săracul Lazăr. Ce i-a spus bogatului Avraam? "Fiule, adu-ți aminte că ai luat cele bune în viața ta". Care au fost cele bune luate de bogatul cel nemilostiv în viața aceasta? Cât de rău a fost

bogatul acela, oricât se desfăta el, oricât se îmbrăca el în porfiră şi vizon, oricât bea vin asculta muzică, oricât n-avea el grijă de Lazăr cel sărac, totuşi avea şi el poate o faptă bună, sau poate mai multe. Şi pentru acelea, Dumnezeu i-a dat viață lungă, i-a dat bogăție, casă îndestulată, ca să aibă de unde bea şi mânca. Şi când a vrut să mai ceară de la Avraam răsplătire şi a nădăjduit să o ia şi dincolo, Avraam i-a spus adevărul: „Adu-ți aminte, fiule, că ți-ai luat cele bune în viața ta". Aceasta o ştia şi bogatul. El s-a gândit: „Doamne, rău am fost, dar am făcut şi ceva bine". Poate o faptă de milostenie, poate o faptă de dreptate. Dar auzi ce i se spune pentru cele puține bune făcute de el: „Ți-ai luat plata ta". A luat-o aici, căci i-a dat Dumnezeu viață lungă, petrecere, bogăție, cinste şi celelalte, câte s-au spus în Evanghelie.

Prin urmare, Dumnezeu e drept şi preadrept, plăteşte totdeauna fapta bună. Aşa şi fariseii din Evanghelia de azi: posteau, dar dacă posteau voiau să ştie toată lumea că ei postesc şi să se arate la toți că sunt mari postitori. Dar atunci cu ce folos s-au ales din postul lor? Zice Mântuitorul: „Amin zic vouă, că-şi iau plata lor". De la cine? Nu de la Dumnezeu, ci de la oameni. Că-i ştia toată lumea şi-i lăuda că sunt mari postitori.

Să ne ferească Dumnezeu de asemenea post! Să nu postim cu scopul de a plăcea oamenilor, de a ne ieşi vestea de postitori. Căci atunci ne luăm plata aici, pe pământ, şi ne ducem dincolo cu mâinile goale.

Şi ca să ne arate Mântuitorul ce trebuie să facem ca să ne ferim de fățărnicie şi de postul acesta fals, ne spune: „Iar tu când posteşti, unge-ți capul tău şi spală-ți fața ta, ca să nu te arăți oamenilor că posteşti şi Tatăl, Care ştie nevoința postului întru ascuns, îți va răsplăti ție la arătare". Când? Fapta cea bună pe care o face omul în ascuns aici, se va arăta acolo, la Judecata de apoi, înaintea tuturor miriadelor de îngeri şi a tuturor popoarelor lumii. De aceea ne-a şi învățat altădată despre milostenie, cum să o facem, căci a zis: „Ce face dreapta ta, să nu ştie stânga..."

şi celelalte. Sau: „Tu, când te rogi, intră în cămara ta, încuie uşa şi roagă-te Tatălui tău în ascuns, şi Tatăl tău, Care vede cele în ascuns, îți va răsplăti la arătare”. Iată cum ne-a învățat ca şi postul, şi milostenia, şi rugăciunea să le facem în ascuns.

Dar veți zice, după dreptate: ”Cum să postesc, părinte, în ascuns? Doar e un post legiuit de Biserică, deci trebuie să-l țin, şi aceasta o ştie toată lumea. Cum să mă rog în ascuns, dacă stau la Liturghie în biserică şi dacă mă închin lui Dumnezeu când trec pe lângă o biserică?”. Cum să fac milostenie în ascuns? Dacă mă duc la târg, un sărac cere de la mine milostenie, şi ca să o fac numai în ascuns, ar trebui să nu-i dau atunci nimic, ci să mă duc acasă la el, să-i dau în ascuns”. De aceea să ascultați tâlcuirea Evangheliei de astăzi.

Fapta bună are trup şi suflet. Trupul faptei bune este lucrarea ei. Deci ori că posteşti, ori că te rogi, ori că priveghezi, ori că faci milostenie, ori că ajuți, ori că primeşti pe cel străin, ori că îngrijeşti de bolnavi, sau orice faptă bună vei face, acestea sunt trupul faptei bune. Dar fapta bună are şi suflet, şi la acest suflet caută Evanghelia de astăzi. Care-i sufletul faptei bune, care e viața ei? *Scopul* pentru care o faci. Auzi ce spune dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul: „Când mintea va părăsi scopul bunei credințe, toate faptele bune nu mai folosesc la nimic”.

Auzi ce spune şi Sfântul Părinte Maxim Mărturisitorul, marele filosof şi coroana teologiei greceşti din secolul al VII-lea: „Este o postire, o milostenie şi o rugăciune care sunt urâciune la Dumnezeu, când acestea au căzut de la scopul bunei credințe şi al slavei lui Dumnezeu”, când adică nu se fac după voia lui Dumnezeu, după plăcerea Lui. Dar veți întreba: “Cum să fac eu, părinte, faptă bună, ca să fie după voia lui Dumnezeu şi spre slava Lui?”. Iată cum: când ai să faci o faptă bună, cercetează mai întâi scopul. Oare pentru ce fac eu fapta bună? Nu cumva ca să-mi iasă vestea că sunt mare postitor, sau mare milostiv, sau mare primitor de săraci? Nu cumva ca să-mi iasă

vestea că sunt om mare, dacă fac cutare clădire pentru folosul public, sau cutare biserică, sau cutare pod, sau cutare fântână, sau orice binefacere pentru folosul obştei? Şi dacă vezi în tine acest gând, nu trebuie să te opreşti de la fapta bună şi să n-o mai faci. Nu, Doamne fereşte! Căci atunci ar trebui să nu mai lucrăm fapta cea bună. Ci să schimbăm scopul. Iar mijlocul de a izgoni slava deşartă este să îndesim rugăciunea şi să facem fapta bună cât mai în ascuns. Şi mijlocul de a goni mândria, care este maica slavei deşarte, este de a pune toate isprăvile noastre pe seama lui Dumnezeu. Deci, pot să postesc, pot să mă rog, pot să fac milostenie, pot să primesc străini, să fac orice faptă bună, dar toate isprăvile acestea să le pun pe seama lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu mi-a ajutat să le fac: nu le-am făcut eu, ci Dumnezeu prin mine. Căci zice Pavel: -„Toate le pot în Hristos, Cel ce mă întăreşte, dar nu eu, ci darul lui Dumnezeu care este în mine”.

Deci, luați seama, Evanghelia de azi cere să faci fapta bună în ascuns, să posteşti în ascuns, dar altădată te învață altfel. „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri”. Ai auzit? Aici te învață să faci fapta bună la arătare, ba chiar să lumineze fapta ta cea bună tuturor, s-o vadă toți, ca să Se slăvească de toți Dumnezeu el din ceruri. Dar auzi care e scopul? Slava lui Dumnezeu. S-o faci cu scopul ca Dumnezeu să fie slăvit, nu tu. Iar în altă parte zice: „Nimenea, aprinzând lumina, nu o pune sub obroc, ci în sfeşnic, ca să lumineze în toată casa” (*Matei* 5, 15). Aici iarăşi ne învață să facem fapta cea bună la arătare. Dar atunci cum să împăcăm noi o Evanghelie cu cealaltă? Oare se contrazice Evanghelia? Doamne fereşte! Hristos nu Se contrazice cu El Însuşi, căci El e Adevărul. Dar de ce îmi cere aici să nu ştie stânga mea ce face dreapta mea şi când mă rog să mă încui în cămară, şi când postesc să nu mă smolesc, ca să nu ştie nimenea că postesc, iar dincolo mă învață să fac fapta bună la arătare, să vadă oamenii ce fac eu, ca să facă şi ei la fel şi să Se slăvească Dumnezeu?

Cum trebuie să împăcăm aceste două Evanghelii? Căutând *calea de mijloc*, *calea împărătească*.

Fapta bună s-o facem deci şi în ascuns, şi la arătare, să ne rugăm şi în ascuns, şi la arătare, să facem milostenie şi în ascuns, şi la arătare. Să facem fapta bună, dar să nu pierdem din vedere scopul adevărat. Când facem fapta bună, scopul nostru să fie numai slava lui Dumnezeu. Şi după ce am ales acest scop, facem fapta bună fără frică şi fără grijă, că nu o strică pe ea nici slava deşartă, nici dracii. Eu să fac orice faptă bună pentru că mă tem de Dumnezeu că mă va duce în munca iadului, dacă n-o fac. Şi dacă o fac îmi va răsplăti mila lui Dumnezeu în vremea morții şi în ziua Judecății. Dacă vezi aceasta în mintea ta şi faci fapta bună, fă-o fie la arătare, fie în ascuns.

Dar oare ce înseamnă cuvântul din Evanghelia de azi: „Tu când posteşti, unge capul tău şi spală fața ta”? Oare ne cere cu adevărat să ne ungem pe cap şi să ne spălăm? Căci Hristos n-a făcut aceasta. Nu găsim în Evanghelii ştirea că Şi-a pieptănat mereu părul şi l-a uns cu mirodenii, nici că şi-a dat cu pudră pe față. Deci ce vrea să zică prin aceasta? Să nu luăm partea exterioară a Evangheliei, căci slova omoară, iar Duhul dă viață. Să luăm partea duhovnicească a Evangheliei, care se ascunde sub slovă. Înțelegerea cea duhovnicească a cuvântului este alta, nu ca să mă pieptăn pe cap şi să mă spăl. Nu aceasta o cere postul. Nu! Aici capul este mintea. După cum capul e cel mai mare dintre toate mădularele trupului, aşa mintea este cea mai mare împărăteasă peste toate faptele bune. Şi a unge capul înseamnă a unge gândurile minții. Dar cu ce? Cu lucrarea Duhului Sfânt. Ce a spus Iisus în altă Evanghelie? „Că şi perii capului vostru sunt numărați de Dumnezeu”.

Credeți voi că aici e vorba de părul văzut? Fără îndoială că şi pe acesta îl ştie Dumnezeu, dar perii capului înseamnă aici gândurile minții. Câte gânduri răsar în mintea noastră, şi bune şi rele, toate sunt cunoscute de Dumnezeu. De aceea să fim foarte atenți în toată vremea ce gândim, ca gândurile noastre să răsară

din inimă curată şi să placă lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă aici „unge capul tău”: să ungem mintea noastră cu înțelegerile duhovniceşti, cu lucrarea Sfântului Duh, s-o ungem cu mila față de aproapele nostru şi cu mare şi nețărmurită dragoste față de Dumnezeu.

Iar când spune: „spală fața ta”, prin față înțelegem lucrarea din afară. Fața noastră este purtarea din afară în viață, purtarea față de fratele meu, apoi mâncarea, băutura, îmbrăcămintea. În toate să avem dragoste, smerenie, ascultare, milostivire, facere de bine, bunătate. Toate acestea arată starea dinăuntru a unui suflet în purtarea lui din afară. Căci a zis Mântuitorul în altă parte: „După roadele lor îi veți cunoaşte” (*Matei* 7, 16). Care roade? N-a zis de cele dinăuntru, că pe acelea nimenea nu le cunoaşte, ci de cele din afară. Un om bun se vede din purtarea lui, se cunoaşte din lucrarea cea din afară. Din acestea se vede ce aşezare duhovnicească are în inima lui. Deci, fața omului este lucrarea şi viața cea din afară a omului, sau arătarea omului prin purtarea lui de fiecare minut şi de fiecare zi. Aşa se înțelege „unge-ți capul tău şi spală fața ta”. Mintea noastră să fie unsă pururea cu înțelegeri duhovniceşti, iar viața noastră în toate zilele să fie spălată, adică purtarea noastră să fie curată şi fără vicleşug în toate împrejurările vieții, prin lucrarea faptelor bune (*Kiriacodromion*, 1857, p. 668).

Dar dumnezeiasca Evanghelie de astăzi ne mai dă în continuare şi o altă învățătură. Până aici, ne-a învățat nepomenirea răului, sau, altfel spus, cum să iertăm pe aproapele nostru, ca să fim şi noi, la rândul nostru, iertați de Dumnezeu; şi [ne-a mai învățat] cum să postim, care e a doua faptă bună.

A treia faptă bună pe care o aduce în mijloc Evanghelia de astăzi este milostenia. Şi ce spune Hristos despre ea? „Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică, unde furii le sapă şi le fură, ci vă adunați comori în ceruri, unde nici molia nici rugina nu le strică, nici furii nu le sapă şi nu le fură”. Deci, după ce ne-a învățat mai întâi nepomenirea răului,

nerăutatea şi cum să postim, acum ne învață şi cel mai mare lucru, milostenia. Căci milostenia şi postul sunt aripile rugăciunii. Niciodată rugăciunea noastră nu zboară mai repede la Dumnezeu ca atunci când e ajutată de post şi de milostenie.

Ați auzit de Cornelie sutaşul, primul convertit dintre păgâni, prin iluminare şi prin har, fiind chemat la botez prin descoperirea apostolului Petru. Cornelie postise până la ceasul al nouălea din zi (ora 3 după-amiaza), când în timp ce se ruga i-a stat înainte îngerul Domnului, zicându-i: „Rugăciunile tale şi milosteniile tale sunt întru pomenire înaintea lui Dumnezeu" (*Fapte* 10, 4). Postul nu-l păzeau, deci, numai iudeii, ci şi păgânii. Şi de niniviteni, n-ați auzit ce post au ținut? Şi erau păgâni. Şi tăierea-împrejur nu era înainte de Hristos numai la evrei, ci era şi la păgâni, la egipteni şi la etiopieni, care până astăzi păstrează tăierea-împrejur, şi la asirieni şi la multe alte popoare se răspândise de la Avraam această poruncă a tăierii-împrejur.

Evanghelia de astăzi, învățându-ne despre milostenie, arată unde să punem comoara. Două locuri sunt unde putem să punem comoara: ori pe pământ, ori în cer. Şi dacă o aduni pe pământ, vai de tine, omule, că se leagă inima ta de dânsa! Căci auzi ce spune mai încolo: „Că unde va fi comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră". Ți-ai adunat bani, haine, casă, grădini, feciori, nepoți şi strănepoți, cu multe bogății, ți-ai adunat argint, vite, oi, stare multă materială – inima ta se leagă de acestea. Inima se învârteşte mereu în jurul lor până moare. Ca piatra de moară, spune Sfântul Ioan Scărarul, se învârte mintea lui în jurul averii lui şi inima lui este mereu în jurul ei.

Iar cel înțelept, cel cu frică de Dumnezeu, care-şi trimite comoara în cer, nu mai are grijă de nimic. Cela ce are comoară pe pământ, când s-a făcut seară, zice: „Măi femeie, pune zăvorul la uşă şi adă pistolul să-l pun sub cap! Du-te şi vezi, sunt încuiate vitele în grajd? Vezi, legați-s câinii? Vezi, furca de fier e la îndemână? Vezi, cuțitul e aci? Dacă vin hoții, să ne

apărăm”. Mare grijă are el! De ce? Să nu vie hoții să-i ia averea. „Caută, femeie, în lăzile acelea, mai pune naftalină, că acolo ai atâtea paltoane, să nu putrezească! Vezi, mai unge încălțările cele multe, că se strică! Ia vezi unde-s banii, ai grijă unde i-ai pus, în cutia aceea, în lădița aceea! Ia seama să nu vadă copiii, să nu ştie cineva! Vezi să nu se strice mobila! Vezi catrința cutare şi cojocul cutare, nu cumva au pătruns în ele moliile?!”. Vai de el! Aşa-i grija omului care strânge aici averi: se teme de molii, se teme de hoți, se teme să nu-l prade, pentru că inima lui e legată aici de multe, de averea câtă o are şi vrea să şi-o păzească. Dar nu-i aşa cu cel ce are comoară în cer.

Cel ce are comoară în cer, n-are grijă de hoți. Ştie că acolo nu le mai fură nimenea, că acolo molia nu le strică şi rugina nu are nici o putere să roadă aurul şi argintul lui. Le-a dat lui Dumnezeu şi le va lua însutit, că toate au devenit duhovniceşti şi mai presus de minte. Aşa face omul înțelept: îşi adună comoara în cer, să nu aibă grijă nici de tâlhari, nici de rugină şi nici de molii. Iar cel ce şi-a adunat-o pe pământ, până la moarte e legat de ea. Acel ce a trimis-o în cer i se pare că n-a făcut nimic şi mereu face milostenie, post, primire de străini, facere de bine, ajută văduvele, face casă sau cumpără vacă la cutare şi face orice ar putea să mai adauge la comoara lui din ceruri, că acolo-i sigur că nu i le mai ia nimenea. Şi, de fapt, cine să le mai ia din mâna lui Dumnezeu?! Cine poate să scoată din mâna lui Dumnezeu ceva, fără de ştirea şi voia Lui?!

Deci, fraților, Mântuitorul ne-a spus că unde-i comoara noastră, acolo-i şi inima noastră. Dacă Dumnezeu o spune, nimenea nu poate să spună că nu-i aşa. Aşa a spus Hristos şi aşa-i în vecii vecilor. Ferice, deci, de trei ori ferice de omul care începe să-şi adune comoara în ceruri şi în fiecare zi trimite ceva acolo, căci în ziua morții şi în vremea Judecății va găsi acolo, înmiit şi duhovniceşte, bogății care în veacul veacului îl vor desfăta şi-l vor bucura pe dânsul!

Dar, iubiți credincioşi, să mai vorbim de post, căci de el n-am vorbit cât trebuie. Suntem în preajma Postului Mare. Ce zic creştinii din ziua de azi? “Ce atâta post?”. Ce zice cel slab în credință? “Mă tem că voi muri de atâta post, că am să-mi scurtez viața”. El se teme că va muri, că va scădea la kilograme. “Dacă am să mănânc de post, am să scad atâtea kilograme în postul acesta”. Dar oare mântuirea stă în a pune pe tine mereu kilograme, să fii greu la cântar? Dar ce zice celălalt necredincios, care nu se teme numai de aceasta, ci nici nu crede? El zice: „Postul nu e poruncă, căci s-a scris că nu ce bagă în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură”. Aşa zic sectarii, şi rătăciții, şi oamenii uşuratici, oamenii ce se răzvrătesc împotriva adevărului. Dar te întreb: nu-i poruncă postul? Cine ți-a spus că nu-i poruncă? Şi cine altul ți-a spus că nu-i porunca cea mai veche decât toate, decât numai satana, care urăşte postul? Care poruncă credeți că e mai veche decât postul? Nici una. Pentru ce a fost scos tot neamul omenesc din rai? Oare nu pentru că n-a postit? Căci a zis Dumnezeu către strămoşii noştri Adam şi Eva: „Adame, din toți pomii raiului ai să mănânci, iar din pomul cunoştinței binelui şi răului să nu mănânci!”. Deci i-a dat Prea Bunul Dumnezeu lui Adam poruncă să nu mănânce din pomul cunoştinței binelui şi răului. Aşadar postul e porunca cea dintâi a lui Dumnezeu. Căci ce înseamnă porunca să nu mănânce, decât că l-a oprit de la o mâncare, i-a dat să postească? „Ai să mănânci din toți, dar din acela n-ai să mănânci.” I-a dat un post chiar în rai. Înainte de a fi boala, i-a dat vindecarea; înainte de rană, i-a dat doctoria firii omeneşti. Ce spune marele Vasile? „Pentru că n-am postit, am ieşit din rai şi am fost izgoniți afară. Să postim, ca iarăşi să intrăm în rai!” (*Hexaimeron*, 4). Deci, să luăm seama că cea mai veche poruncă şi cea dintâi a fost porunca postului. Postul a fost pus încă din rai, deodată cu lumea, deodată cu neamul omenesc. Dar va zice cel iscoditor, şi mai ales sectarul: „În decalog, în cele zece porunci, nu există porunca postului. De ce n-a mai dat-o Dumnezeu şi pe Muntele Sinai?”. Dar tăierea-

împrejur există în cele zece porunci? Nu. Şi nu este poruncă şi aceea? Porunca postului i-a dat-o Dumnezeu lui Adam, iar porunca tăierii-împrejur lui Avraam, după un timp îndelungat de la zidirea lumii. Dar de ce nu s-a pus în decalog, sau în cele zece porunci, nici una, nici alta? De ce n-a mai pus postul? N-a fost nevoie să le mai pună, că ştiau toți patriarhii şi toți proorocii că aceste două porunci, adică tăierea-împrejur şi postul, erau cele mai vechi porunci; întâi postul şi apoi tăierea-împrejur. Dar veți zice: „Părinte, tăierea-împrejur nu mai este la creştini, deci nici postul nu mai trebuie să fie". Ba este. Cine ți-a spus că nu este? Ea va dăinui până la sfârşitul lumii, dar nu tăierea-împrejur cea după trup. Auzi ce zice Pavel: „Voi aveți tăierea-împrejur nu cea trupească, ci tăierea inimii în duh, sunteți tăiați împrejur cu tăiere nefăcută de mână" (*Romani* 2, 27-29). Ați auzit că această tăiere-împrejur a inimii în duh, prin care tăiem toate gândurile cele rele de la mintea şi de la inima noastră, rămâne veşnică? Căci zice: „Câți ați primit tăierea-împrejur cea în duh, v-ați îngropat cu Hristos prin botez". Câtă vreme avem botezul, care se face la opt zile, întocmai ca tăierea-împrejur în Legea Veche, avem tăierea-împrejur dinspre toate lucrurile satanei. Ce-am zis la botez, la lepădări? „Mă lepăd de satana şi de toate lucrurile lui!". „N-am zis de una sau de două – cum spune Sfântul Efrem Sirul –, ci de toate". De care toate? De desfrâu, de beție, de furtişag, de zavistie, de lăcomie, de ținerea minte a răului, de iubirea de argint, de trufie, de semeție, de lenevie, de toate lucrurile satanei. Iată tăierea-împrejur cea nouă, în duh. Le-a tăiat pe toate de la botez şi trebuie să ținem această nouă tăiere-împrejur şi făgăduință până la moarte, că toți am făgăduit aceasta la botez, la tăierea-împrejur cea duhovnicească.

În altă parte se spune despre ea: „În ziua Judecății ni se va cere haină curată ca la botez". Deci, după cum tăierea-împrejur, fiind o poruncă veche, în Hristos s-a desăvârşit, s-a făcut duhovnicească şi a încetat tăierea-împrejur care era o umbră în Legea Veche, tot astfel porunca postului, care e mai

veche cu mii de ani decât porunca tăierii-împrejur, rămâne veşnică. Căci toţi patriarhii şi toţi proorocii au postit. Şi apostolii au postit când au plecat la propovăduire, şi Însuşi Mântuitorul lumii a postit 40 de zile şi 40 de nopţi în Muntele Carantania, unde I s-au dat cele trei atacuri sau ispite de către diavol.

Deci, iată, fraţilor, porunca postului este cea dintâi şi cea mai veche; pentru aceea a postit şi Moise de două ori câte 40 de zile, ca şi Ilie şi Daniil (*Ieşire*a 34, 28; *Deuteronomul* 9, 18; *Daniel* 9, 3).

Dar vei zice: „Nu pot, părinte, să postesc, că mâncarea-i slabă şi pic jos, şi nu mai pot, şi dac-oi posti, mor înainte de vreme!”. Cine altul ţi-a spus aceasta, decât diavolul şi necredinţa? Ce spune Marele Vasile: „Cine va posti mai mult, acela va trăi mai mult”. Postul este maica sănătăţii. Auzi ce spune în *Hexaimeron* (Cuv. 4) Marele Vasile: „Bucatele cele grase şi bucatele cele de multe feluri, neputând să le mistuie stomacul, multe boale au adus în lume. Iar înfrânării şi postului pururea îi urmează sănătatea”.

Du-te la doctor, să te înveţe el postul! Ai mâncat mereu carne, care-i plină de toxine, ai mâncat mâncări grase, murături, mâncări grele, ţi-ai stricat ficatul, şi stomacul, şi mintea, şi sufletul. Pentru ce? Pentru că n-ai mâncat raţional, ca un om, ci te-ai lăcomit ca un dobitoc, ba chiar mai rău ca el. Ce ţi se întâmplă acum? Păcatul te trimite la doctor. Auzi ce spune prea înţeleptul Isus Sirah: „Dumnezeu i-a dat şi doctorului ştiinţa, iar omul înţelept nu se va sminti de doctor. Dar să ştie una ca aceasta, că cel ce mânie pe Făcătorul său, va cădea în mâinile doctorului” (38, 15).

Ai auzit de ce ajungem la doctor: pentru păcatele noastre. L-am mâniat pe Dumnezeu şi ne trimite la un doctor să ne taie, să ne opereze, să ne scoată dinţii, să ne facă toate necazurile. De ce? Că am supărat pe Doctorul cel Mare din cer.

Dar nu există mai mare doctorie pentru trup ca postul. Cel mai mare doctor al trupului este postul, numai să ţinem

postul cu măsură, cum spune Marele Vasile. Iar măsura înfrânării şi a postului se ia după măsura puterii trupului. Cea mai mare doctorie pentru toată omenirea este postul, căci Dumnezeu nu l-a pus degeaba. Mâncarea de post e cea mai uşoară şi cea mai sănătoasă. Dar ție nu-ți place mâncarea de post. Şi ştii de ce? Pentru că e stomacul îmbuibat cu alte mâncări. Dar când nu ți-o plăcea ceva de post, fă precum cel din *Pateric*, care pusese de gând să postească până la ceasul al nouălea (3 după-amiază); dar atunci nu-i plăcea mâncarea. Şi a zis atunci: „Te las să mai rabzi vreo trei ceasuri". După trecerea acestora i se părea că-i e foame, dar zise: „Mai stai trei ceasuri". Şi seara, cele ce i se păreau mai devreme că n-au gust i se părură cozonac!

Nu mânca o zi-două, şi când vei mânca, mănâncă puțin, să nu te saturi. Vei vedea că ai să mănânci şi vreascuri. Pâinea goală şi cu apă ți se va părea că-i cozonac. Căci pricina pentru care n-ai gust de mâncare este îmbuibarea, fiindcă zice Sfântul Nicodim Aghioritul: „Una din pedepsele lui Dumnezeu pentru cel lacom cu pântecele este că pierde gustul mâncării". De ce n-are gust de mâncare? Fiindcă a încărcat stomacul peste măsură, a stricat râşnița stomacului, s-a îmbuibat peste măsură. Cel ce posteşte ştie ce spun; lui îi pare mămăliga cu ceapă sau cu usturoi sau cu murături, când o mănâncă seara, ca un cozonac. N-ați pățit aşa ceva? Când posteşti, e bună mâncarea; de aceea, când n-ai gust de mâncare, ia postul în ajutor şi te face doctor pentru stomacul tău, căci când vei mânca cu plăcere mâncarea cea mai uşoară, te-ai făcut sănătos. Dar cel mai mulțumit e altcineva: e sufletul.

Ce spune Sfântul Teofan Zăvorâtul? „N-ajută nici o doctorie trupului, cât îi ajută mulțumirea sufletului". Când ți-ai mulțumit conştiința şi eşti în pace cu toți, posteşti cu plăcere şi n-ai nici o supărare. Mulțumirea sufletească te întăreşte, ca să fii sănătos şi cu o bucățică de pâine şi apă şi în acelaşi timp să fii uşor şi la minte şi la trup. Îi vei întrece şi pe cei ce stau numai cu cârnați şi cu carne dinainte. Pentru că nu se întăreşte inima

omului cu mâncare, ci cu harul. Ce spune Apostolul? „Bine este a se întări inimile voastre cu darul, iar nu cu mâncările” (*Evrei* 132, 9). Tăria cea din mâncări e pătimaşă şi plină de toată spurcăciunea, iar tăria cea din duh îi aduce omului sănătate, linişte şi fericire vremelnică şi veşnică.

Ați auzit de proorocul Daniil şi de cei trei coconi din Vavilon, aflați în robie? Erau de neam împărătesc din Ierusalim, oameni gingaşi, crescuți în palate, pe timpul regelui Ioachim. Dar au fost în robie în Vavilon şi fiindcă erau tineri şi frumoşi şi foarte înțelepți, i-a pus la curtea împăratului Nabucodonosor mai mari peste toți chaldeii şi filosofii de atunci, iar pe Daniil, mare sfetnic al lui Nabucodonosor. Acest Nabucodonosor era un împărat avan, pus de Dumnezeu peste multe popoare ale pământului; el stăpânea 127 de țări şi era închinător la idoli. La masa lui erau cărnurile cele mai bune şi băuturile cele mai alese, ca la unul ce era cel mai mare împărat de pe fața pământului (*Daniel* 4, 19).

Şi când i-a adus pe aceşti tineri la palat şi a poruncit împăratul să-i hrănească de la masa lui, ei au spus că nu mănâncă carne şi mai bine vor muri decât să mănânce cele jertfite la idoli. Iar mai marele famenilor le-a spus: „Iată, dacă nu veți mânca bucate şi carne de la masa împăratului, veți slăbi şi împăratul va înțelege pricina şi îmi va tăia capul şi mie şi vouă”. Iar ei au răspuns: „Dă celorlalți tineri câți are împăratul cărnuri şi băuturi de la masa lui, iar noi zece zile vom mânca fructe şi semințe, şi apoi să ne pui față în față cu aceia, să vedem dacă ei vor fi mai frumoşi pentru că mănâncă bucate alese şi cărnuri, şi noi mai slabi pentru că ne hrănim cu semințe şi fructe”. Şi s-a făcut aşa. Iar când i-a scos în fața împăratului, erau mult mai frumoşi decât ceilalți, aşa cum auziți în fiecare zi la rugăciunea colivei: „… Care pe cei trei tineri şi pe Daniil, care se hrăneau cu semințe, i-ai arătat mai frumoşi decât pe cei ce se hrăneau cu multe desfătări” (*Daniel* 1, 15). Dar de ce erau mai frumoşi? Pentru că nu şi-au întărit inima cu carne şi băuturi,

ci au întărit-o cu Duhul lui Dumnezeu, cu rugăciune şi cu curăţenia vieţii lor. Şi a zis împăratul să rămână lângă el, şi ei au rămas, şi ştiţi minunile pe care le-au făcut. Căci Daniil a fost aruncat în groapa cu lei de două ori şi a rămas nevătămat, iar cei trei coconi au stat în cuptorul cel ars de şapte ori şi nu i-a atins para focului care se revărsase afară din cuptor de 49 de coţi. Ei stăteau în cuptorul cel de foc ca în duh de rouă şi aduceau slavă Sfintei Treimi. De ce? Pentru că postul şi rugăciunea i-au scăpat pe ei de foc, iar Daniil cu postul şi rugăciunea a astupat gurile leilor. Postul face mari minuni. A făcut în trecut şi va face în vecii vecilor. El nu ne lasă să slăbănogim când postim. Să nu credeţi că aceasta-i totul, să mâncăm bine şi să bem bine, până murim. Asta e deviza epicurienilor, a acelor filosofi care aveau pântecele drept Dumnezeu. Dar veţi zice: „Părinte, cutare e bolnav tare, a slăbit de boală, a paralizat şi dacă-i mai dai de post, moare". La aceasta îţi răspund: Biserica nu omoară trupurile oamenilor. Biserica e omorâtoare de patimi şi nu de trupuri. Canonul apostolic spune clar: „Dacă vreun episcop, sau preot, sau diacon, sau citeţ, sau cântăreţ, sau creştin nu posteşte Sfântul şi Marele Post, precum şi miercurea şi vinerea, de este cleric să fie caterisit, iar de este mirean să fie afurisit…". Iar la urmă pune o clauză: „… afară de caz de boală". Cine-i bolnav foarte tare şi e constatat de un doctor cu frică de Dumnezeu că are nevoie de supraalimentaţie, acela să mănânce de dulce şi nici un păcat nu are (vezi *Pidalionul* de la Neamţ, 1844).

Dar auzi ce spune Marele Vasile: „Acela care s-a uscat de vreo boală şi stă la pat şi este rănit şi-l întoarce altul şi este constatat de doctor că are nevoie de lapte, brânză sau chiar de carne, acela poate să mănânce de dulce". Dar nu acela pe care-l doare stomacul sau n-are gust de mâncare. Acela nu-i bolnav trupeşte, ci sufleteşte. N-a postit şi boala i-a venit de prea multă mâncare. Acesta n-are nici o dezlegare de la Dumnezeu.

Aşadar, Biserica dezleagă în cazuri cu totul excepţionale, în cazuri cu totul de nevoie, când cineva s-a uscat de vreo boală

şi-l întoarce altul. Acela poate să se dezlege, dar până când? Până se va întări, şi atunci iarăşi să ia postul. Nu dezleagă aşa de uşor Biserica, după cum am auzit că se întâmplă pe la țară, că-i dă voie preotul să postească o săptămână şi-l împărtăşeşte. Apoi iar dezlegare şi iar mâncare de dulce. Aceasta nu se poate! Nici arhiereii, nici sinodul, nimenea nu poate dezlega posturile din Biserică.

Noi trebuie să ținem cu mare sfințenie predania celor patru posturi, a miercurii şi a vinerii, şi ferice de creştinii care țin şi lunea. Că lunea-i pentru sănătate şi pentru îngerii păzitori.

Frați creştini, înainte de a termina predica aceasta, am să vă mai spun ceva. Nu vă puneți nădejdea numai în mâncare. Căci vai de noi şi de noi: dacă nu postim de bună voie, va voi Dumnezeu să postim fără de voie, fie aici pe pământ, fie acolo în gheenă, unde bogatul cel nemilostiv îşi dorea măcar un vârf de deget înmuiat în apă! Să ne ferească Dumnezeu pe toți de aceasta!

Să postim din dragoste şi din convingere. Căci zice Sfântul Prooroc Zaharia către poporul lui Israil: „Ascultă, Israile, va fi ție postul al patrulea, şi al cincilea, şi al şaselea, şi al şaptelea, şi al optulea, şi al nouălea, şi al zecelea, cum ți-au arătat proorocii din Legea Veche”. Ce înseamnă postul al patrulea şi al zecelea şi celelalte? Înseamnă lunile. Ei la fiecare zece luni aveau un anumit post, înainte de venirea Domnului. Căci mai zice: „Şi-ți va fi ție postul acela spre veselie şi curăție şi mântuire, şi vei veseli pe Dumnezeu, şi va aduce peste tine sănătate şi belşug, iertare de păcate”. Ai auzit că şi înainte de Hristos erau rânduite posturile Legii vechi de patriarhi şi prooroci? N-a fost zi, de la zidirea lumii, ca un popor să n-aibă post. Ați auzit de niniviteni, că prin trei zile de post şi de rugăciune au scăpat de urgia Domnului, ca să nu se piardă. Şi ninivitenii erau un popor păgân, care avea împărăția lângă Eufrat. Postul a existat şi există la toate popoarele lumii, şi la chinezi, şi la indieni, şi la toate popoarele semite. Că originea

postului e foarte veche, e de la începutul lumii, şi toate popoarele au crezut că trebuie să postească. Cu atât mai mult noi, creştinii, trebuie să postim.

Dar noi, creştinii, nu postim ca fachirii sau ca yoghinii indieni, nici ca bonzii din Japonia sau ca budiştii din China. Nu postim postul acela exagerat de luni de zile. Aceia nu mănâncă până ce taie carne din ei şi nu mai curge sânge, ca să intre în Nirvana, raiul lor şi al lui Brahma. Nu, noi postim cum ne învață Biserica, cu măsură. Mâncăm o dată sau de două ori pe zi. La început şi dacă eşti prea slab, mănâncă şi de trei ori, dar nu strica postul şi nu mânca de dulce. Şi trebuie să ştiți că postul creştinesc nu se mărgineşte numai la mâncare. Degeaba postiți, dacă nu țineți curățenia, cei care sunteți însurați. Auzi ce spune proorocul Ioil: „Vestiți post, vestiți vindecare, cinstiți post, cinstiți vindecare; să iasă mirele din aşternutul său şi mireasa din cămara sa" (*Ioil* 2, 15-16). Ce va să zică aceasta? În vremea postului, bărbatul şi femeia să postească, dar să păzească şi curățenia.

Am avut o sumă de cazuri de soții care n-au putut, săracele, să se împărtăşească, pentru că n-au păzit curățenia, căci soții au fost prea lacomi în privința asta. Ele au postit de mâncare, dar dacă n-au păzit curățenia, nu li s-a putut da Sfânta Împărtăşanie, că nu dau voie canoanele. Deci, să păziți curățenia în toate posturile. Şi apoi, vă mai trebuie un post duhovnicesc. Când postim de bucate, să postească şi limba, să nu vorbească de rău, să nu spună glume, să nu cânte cântece lumeşti, să nu săvârşească desfrâuri şi răutăți. Să postească şi ochiul, să nu privească la fărădelegi. Să postească urechea de la cântări şi de la petreceri. Căci spune Solomon: „Ochiul tău drepte să vadă şi urechea ta drepte să audă". Să postească mâna, să nu iscălească zapise nedrepte, să nu lovească pe fratele, să nu fure cu ea nimic. Să postească piciorul, să nu meargă la adunări rele şi la baluri şi la fărădelegi în posturi. Să postească şi gustul, să guste numai bucate îngăduite de legea postului; să postească şi

mirosul de mirosuri de friptură şi de prăjituri, ci doar miros de zarzavat să fie în bucătăria noastră; să postească, deci, toate simțirile.

Să postească omul cu toate cele cinci simțuri, dar să se păzească şi inima lui de răutate, să fie cu nerăutate. Acesta este postul duhovnicesc. Pe lângă acesta, dacă vrei ca postul să se ridice la cer, să fie însoțit de rugăciune şi de milostenie. Ați auzit că ne cere să strângem comori în ceruri. Când posteşti, ceea ce nu mănânci în ziua aceea, dacă poți, dă la săraci. Vine o babă şi spune: „Eu postesc, părinte, dar în ziua aceea nu dau nimic din casă, că am auzit că-i rău lucrul acesta”. Auzi ce-o învață dracul, că e rău să dea când posteşte! Iar Sfânta Carte spune invers: când posteşti, pâinea pe care n-o mănânci, să o dai la săraci în ziua aceea. În ziua în care posteşti, mai mult să faci milostenie. Pe ea a învățat-o altă babă ca atunci când posteşte să nu dea ceva din casă, că-i face farmece. Auzi ce credință greşită şi rea!

Nu-i adevărat, ci mai cu seamă când posteşti să faci bine, şi cât nu mănânci tu, să dai la altul, să îndulceşti pe altul care-i mai sărac decât tine şi care ar vrea să mănânce şi n-are ce. E o obişnuință rea şi vicleană să nu dai din casă când posteşti. Cine a spus, care Evanghelie, care prooroc, care apostol, care din sfinți a învățat aşa? Doar vreo babă zăpăcită, pe care a învățat-o alta, şi aşa mai departe. Asemenea tradiții nu sunt deloc în duhul Bisericii.

Când posteşti, să faci milostenie, şi când nu posteşti, iarăşi să faci! Noi, creştinii, trebuie să ținem posturile predate de la Biserica lui Hristos în măsura în care putem. Pentru cel prea bolnav şi slab postul se dezleagă, dar cum am zis, întâi să aibă grijă să se spovedească şi să se împărtăşească cu Sfintele Taine, şi să se unească cu Hristos. Şi dacă-i prea slab cu trupul, îl dezleagă duhovnicul. Dar întâi să aibă grijă de suflet. Se poate întâmpla ca prin Sfânta Împărtăşanie sau pin Sfântul Maslu, sau

prin alte rugăciuni, să se facă sănătos chiar şi fără dezlegare de la post.

Să țineți cu mare grijă predaniile Bisericii şi posturile, că nimenea nu are putere de la sine să le dezlege. Dacă zice cineva că dezleagă, fiecare dezleagă pe socoteala lui. Noi nu putem învăța aceasta, că n-am învățat de nicăieri că putem dezlega sfintele posturi aşa uşor cum cred unii.

Să postim dar şi de bucate, şi de gânduri păcătoase, să postim cu ochii, cu mâinile şi cu toate simțirile, şi să ne ajute Mântuitorul ca prin acest post trupesc şi duhovnicesc să ne apropiem mai mult de El. AMIN!

PREDICĂ DESPRE COPILUL ÎNDRĂCIT

(Evanghelia Duminicii a X-a după Rusalii – *Matei* 17, 14-23)

Iubiţi credincioşi,

Sunt un fel de oameni care se cheamă scafandri, şi care se bagă în adâncul oceanelor şi pe fundul mărilor, şi caută acolo mărgăritare care adesea se găsesc în scoicile de pe fundul mării. Dar ca să găsească un mărgăritar ca acela, câtă osteneală trebuie să-şi ia asupra-şi aceştia, primejduindu-şi uneori chiar şi viaţa!

Aşa ni se cade şi nouă, creştinilor, care avem credinţa dreptmăritoare şi dumnezeiescul botez, să ne afundăm pururea în dumnezeieştile Scripturi, să adâncim pururea mintea noastră în dumnezeieştile şi preaadâncile înţelesuri ale ei, căci numai aşa vom afla mărgăritarele cele preasfinte şi preafolositoare pentru mântuirea sufletelor noastre.

Aţi auzit Evanghelia de astăzi. Dacă o iei după slovă, Evanghelia e scurtă, dar dacă vrei să tâlcuieşti fiecare verset în parte, poţi să faci o predică foarte lungă. Dar nu e vreme acum, în cadrul dumnezeieştii Liturghii, să facem cu de-amănuntul tâlcuirea acesteia, ci vom da doar nişte spicuiri din înţelesul ei.

Se spune în ea: „În vremea aceea s-a apropiat de Iisus un om oarecare". Evanghelia nu ne spune cine era omul acela, din care parte a Palestinei, ce stare avea: era bogat, era sărac, era înţelept, era mai simplu, era bolnav sau era sănătos? Spune doar simplu că a venit un om oarecare, cu o rugăminte. Şi care era rugămintea lui? A adus la Iisus Hristos un copil al său, care era cuprins de drac, mai cu seamă în timp de lună plină.

Dumnezeiescul Evanghelist Marcu spune încă şi cum se îndrăcea. Când îl apuca diavolul, zice că îl trântea pe jos şi făcea spume. Iar dumnezeiescul Luca spune mai mult, anume că striga

tare, țipa, urla, se bătea cu capul de pietre, spumega şi avea fața cu totul schimbată şi cu totul înfricoşată.

Dar de ce a spus dumnezeiescul Evanghelist Matei că tocmai la lună plină era cuprins de drac? Nu sunt şi astăzi o mulțime de bolnavi de felul acesta, ce se zic epileptici, care vin la noi la mănăstire şi le citim tocmai când e lună plină, căci zic ei că tocmai atunci se îmbolnăvesc? Oare ce legătură are luna cu boala aceasta ce se numeşte epilepsie? Are vreo legătură? Nu, Doamne fereşte!

Dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur spune că dracii, vrând să hulească zidirea lui Dumnezeu, pândeau această venire a lunii pline, ca să muncească tocmai atunci pe cei dați în stăpânirea lor de Dumnezeu. Aceasta pentru ca oamenii să hulească pe Dumnezeu, dând vina pe lună. Adică să zică: "Iată, luna e pricină că eu sunt bolnav de epilepsie, luna e de vină că eu sunt îndrăcit!". Şi aşa, să hulească pe Ziditorul şi zidirea cea preabună şi preacurată a lui Dumnezeu. Că a zis Dumnezeu, la zidirea cea dintâi, că erau toate cele făcute de El bune foarte (*Facerea* 1, 31).

Mai sunt şi azi oameni care dau vina pe lună şi pe zodii. Ei zic: "Eu n-aş fi făcut aşa de mult rău dacă aş fi fost născut într-o zodie bună". Sau: "E zodia mea, m-am născut în zodia Racului, deci trebuie să merg înapoi ca racul". Iar altul: "M-am născut în zodia Taurului şi trebuie să fiu bătăuş". În sfârşit, altul: "Eu m-am născut în zodia Scorpiei şi trebuie să fiu viclean ca ea şi să înțep pe alții cu cuvântul". Sau alții: "Eu m-am născut în martie, sau în zodia Peştelui sau a Vărsătorului, sau a Cumpenei; de aceea sunt eu nehotărât". Ce nebunie!

Dumnezeiescul Vasile cel Mare zice în cuvântul din *Hexaimeron* de la facerea lumii, când vorbeşte despre facerea stelelor în ziua a patra: „Omule nebun, ce legătură poate să aibă zodia de pe cer cu naşterea ta pe pământ?!". Niciodată nu are legătură steaua de pe cer cu naşterea ta. Ne-am făcut răi din cauza răutății noastre, din cauza voinței noastre. Am dat voința

noastră în mâna satanei, ne-am făcut răi de bunăvoie, nu de silă. Nu ne-a silit nici luna la rău, nici zodiile, nici constelațiile cerului, ci răutatea noastră şi voia noastră proprie, iar aceasta munca veşnică ne-o aduce.

Iată dar care era pricina că dracul lua în stăpânirea lui pe cei îndrăciți în timpul lunii pline: ca oamenii să hulească zidirea cea preabună a lui Dumnezeu, adică luna, sau, cum zic alții, stelele, sau zodiile.

Şi ce ne spune în continuare Evanghelia de azi? A zis tatăl copilului: „Doamne, rău pătimeşte, se îndrăceşte la lună plină”. Apoi: „Că de multe ori îl aruncă în apă ori în foc”. Oare ce să fie focul şi apa? Chiar numai de natură vorbeşte Evanghelia? Nu, Doamne fereşte! Dacă te-ai lua numai după litera Evangheliei, te-ai face sectar.

Dar focul şi apa au aici şi alt înțeles, mai înalt. Toate patimile de care omul suferă pe fața pământului vin mai cu seamă din două părți ale firii noastre: din partea mânioasă a sufletului şi din partea poftitoare a lui. Dar pe lângă ele mai este şi partea rațională, care n-are a face cu aceste patimi dobitoceşti, legate de simțiri.

Sufletul omului are astfel trei părți şi din fiecare se nasc: eresul, credința strâmbă, nebunia, hula, nediscernământul, nedreapta socoteală, nechibzuința, nemulțumirea de binefacerile lui Dumnezeu şi ale oamenilor şi cele asemenea. Iar celelalte două părți, care sunt închipuite în Evanghelia de astăzi prin apă şi foc, sunt mânia şi pofta.

Din partea mânioasă se nasc în om aceste păcate: mai întâi ura de oameni, care e egală cu uciderea, căci zice dumnezeiescul Ioan Evanghelistul: „Cel ce urăşte pe fratele său, ucigaş de om este” (*Ioan* 1, 13-15); apoi e zavistia, sau bucuria de răul altuia, pizma, râvna cea rea, răutatea, mânia, iuțimea, ținerea de minte a răului şi cele asemenea. Toate sunt păcate ale părții celei mânioase, adică ale mâniei.

Iar celelalte păcate, ca lăcomia pântecelui, desfrânarea, beția, lenea, dezmierdarea, moleşeala, trândăvia şi celelalte asemenea, sunt păcate ale părții poftitoare a sufletului. Când omul cade în acestea, este îndrăcit. Căci zice tatăl copilului: „Doamne, de multe ori l-a aruncat pe el în foc şi de multe ori în apă”. Focul este mânia şi toate păcatele care se nasc din mânie; iar apa este pofta. Deci, de câte ori suntem în păcatele urii, ale zavistiei, ale pizmei, ale iuțimii, ale bârfirii, ale nemulțumirii, ale răpirii, ale dorinței de răzbunare, când ținem minte răul asupra altuia, de tot atâtea ori suntem aruncați de satana în focul mâniei. Şi de câte ori ne îmbuibăm pântecele, şi ne îmbătăm, şi curvim, şi preacurvim, şi ne destrăbălăm împotriva firii, şi ne lăsăm prinşi de dezmierdare, de lene şi de trândăvie, adică de moleşeala voinței de a lucra fapta cea bună, de atâtea ori suntem trântiți de satana în apa poftelor noastre. Aşa se înțelege ceea ce spune tatăl copilului: „Doamne, de multe ori l-a aruncat pe el în foc şi de multe ori în apă”.

Aşa ne îndrăcim şi noi în fiecare zi, când satana ne dă în patimile cele mânioase, apoi din cele mânioase ne aruncă în ale părții celei poftitoare, adică în apa poftelor şi a răutăților noastre.

Dar ce spune mai departe omul lui Iisus Hristos? „Doamne, l-am adus pe el la ucenicii Tăi şi n-au putut să-l vindece”. Oare n-aveau credință ucenicii lui Hristos, de n-au putut să vindece un îndrăcit? Dar câte minuni şi semne n-au făcut ei mai înainte?! Căci zice Scriptura că le-a dat putere să învie morții, să izgonească dracii şi să tămăduiască toată boala şi toată neputința în popor (*Matei* 9, 8; *Ioan* 3, 2). Dar de ce n-au putut acum ucenicii lui Iisus Hristos să-l vindece pe acest bolnav? Iată de ce: darurile Duhului Sfânt, cum sunt darul proorociei sau darul tămăduirii, când se dau sfinților, nu se dau pentru totdeauna, nici pentru toate lucrurile; proorocii prooroceau numai când îi însufla Duhul Sfânt, şi nu în toate lucrurile, nici despre toate, ci numai despre acelea pe care li le

spune Duhul Sfânt, de care ştie Duhul Sfânt că este de folos să le ştie şi ei. Iată, bunăoară, Ieremia proorocul! Era mare prooroc, sfințit din pântecele maicii sale, dar nu putea să proorocească întotdeauna. De multe ori el vorbea cu poporul şi cu ucenicii şi-i mustra, şi ei făceau altfel, iar când venea Duhul Sfânt şi începea să proorocească, îi spunea lui Baruh: „Vino aproape de mine şi scrie ce proorocesc eu acuma, că acestea sunt venite de la Duhul Sfânt”. Simțea că a venit Duhul Sfânt şi cele ce va grăi el în acel ceas sunt vrednice de a fi scrise să rămână în dumnezeiasca Scriptură, în care le vedem şi astăzi (*Ieremia* 45, 1-5).

De aceea n-au putut ucenicii să vindece pe acel bolnav. După cum darul proorociei nu se dă totdeauna şi nici pentru toate lucrurile celor ce proorocesc, aşa nici darul tămăduirilor, pe care l-a dat Mântuitorul sfinților Săi ucenici şi apostoli, nu era totdeauna cu dânşii, ci numai când voia Dumnezeu să tămăduiască printr-înşii, şi numai pentru ceea ce voia Dumnezeu.

Deci în acel moment luase Iisus Hristos darul tămăduirii de la Apostolii Săi, ca să nu poată tămădui pe copilul acela. Dar de ce l-a luat? Pentru că a văzut şi la dânşii o oarecare necredință. Nu lipsă totală de credință, ci împuținare de credință. Acea împuținare de credință a numit-o Mântuitorul necredință. A văzut la ei o îndoială. Căci când au văzut cum copilul acela cade jos, spumegă, scrâşneşte din dinți, se bate cu capul de pământ, urlă, bagă spaima în lume, s-au îndoit că ar putea să-l tămăduiască. Şi această îndoială a lor a văzut-o Văzătorul de inimi, Iisus Hristos. Din pricina aceasta i-a mustrat mai târziu pentru necredința lor.

Şi de aceea zise bietul om: „L-am dus la ucenicii Tăi, dar n-au putut să-l tămăduiască”. Şi atunci ce-a făcut Mântuitorul? Preablândul nostru Mântuitor, Cel plin de toată sfințenia, Cel ce a fost Însuşi Izvorul sfințeniei şi al blândeții, S-a mâniat. Şi mâniindu-Se, a zis: „O, neam rău şi necredincios, până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi pe voi?”. Auzi? Oare de ce S-a

mâniat Mântuitorul şi de ce a făcut mustrare la plural şi nu la singular? Mântuitorul S-a mâniat pentru că a văzut la om necredinţă şi viclenie. Căci la Evanghelistul Marcu se spune că omul a zis: „De poţi ceva, ajută-ne nouă!” (*Marcu* 9, 22). Aceasta arată că n-a venit la Iisus Hristos cu toată credinţa, ci cu un fel de viclenie. Mă duc să vedem, nu cumva are să poată să tămăduiască pe copilul meu? Această viclenie şi această necredinţă a mustrat-o Iisus Hristos, dar nu ca fiind numai a acelui om, ci ca a întregului popor. N-a zis: “O, omule necredincios şi viclean, pentru ce vii la Mine dacă n-ai credinţă, şi zici: «Dacă poţi ceva, ajută-ne nouă!»?”. Nu a făcut mustrarea aşa. Ci ne-a dat pildă pentru toate veacurile şi vremile. Că viaţa lui Iisus Hristos este şi va fi prototipul vieţii creştine până în veac. Ne-a arătat prin aceasta şi nouă că atunci când cineva a greşit, să nu-l mustrăm pe acela de faţă cu altul. Căci în acest caz omul slab în credinţă se deznădăjduieşte. Ci vorba românească: “Bate şeaua să priceapă calul”, adică ne învaţă să mustrăm pe toţi, ca şi cum toţi ar fi vinovaţi, şi aşa acela care-i vinovat, care-i cu musca pe căciulă, să ştie că pe el l-am mustrat.

Aşa a făcut şi Iisus Hristos la mustrarea omului aceluia viclean şi puţin credincios, care era tatăl acelui copil lunatic. Căci a zis: „O, neam rău şi necredincios, până când voi fi cu voi, până când vă voi suferi pe voi?”. A folosit mustrarea pentru multe persoane, la plural, ca să nu-l deznădăjduiască. Că dacă i-ar fi zis numai lui în faţa lumii: “O, omule rău şi necredincios şi viclean…” – îl deznădăjduia, că era om slab în credinţă. Iar prin el i-a mustrat pe toţi, ca mai tare să-l doară pe cel ce era vinovat.

Aşa s-a întâmplat şi aici. Dar după această mustrare făcută la plural, sau în chip obştesc, ce-a mai zis Iisus Hristos? A zis: „Aduceţi-l pe el la Mine!”. Pe cine? Pe copilul acela care era îndrăcit, care făcea spume în timpul lunii pline şi pătimea aşa de greu. Şi când l-au adus, ce a făcut Mântuitorul nostru Iisus Hristos? A certat pe dracul, iar acesta a ieşit din el, şi îndată s-a tămăduit copilul şi l-a dat pe el tatălui său, să-l ducă

acasă. Vedeți? L-a tămăduit Mântuitorul nostru Iisus Hristos, dar mai întâi a mustrat viclenia şi necredința tatălui său, vorbind ca pentru mai multe persoane.

Văzând dumnezeieştii ucenici şi apostoli că minunea aceasta s-a făcut aşa de uşor de către Iisus Hristos şi de ei nu s-a putut face, L-au luat pe El deoparte şi L-au întrebat: „Doamne, de ce n-am putut şi noi să scoatem dracul acesta?". L-au luat deoparte pentru că le era ruşine de popor, apoi pentru că simțeau că aici e o taină. Poate vor afla de la Iisus Hristos pentru care pricină, pentru care păcat sau neputință a lor nu l-au putut vindeca. Luându-L la o parte, Iisus Hristos le-a spus: „Iată pentru care pricină: pentru necredința voastră n-ați putut să-l vindecați". I-a mustrat pe ucenici pentru că a văzut la ei puțină îndoială, puțină necredință şi această puțină necredință a lor a numit-o Mântuitorul necredință. Şi apoi, le-a împărtăşit un lucru mare: „Amin zic vouă, că de ați avea credință numai cât un grăunte de muştar (adică cât o sământă de ceapă, şi încă una mică), ați zice muntelui acestuia: ridică-te de aicea şi du-te dincolo, şi de veți fi credincioşi, va fi vouă aşa, după credința voastră." Le-a arătat că ei nu au credință nici cât un grăunte de muştar. Dar noi, păcătoşii, câtă credință avem? Dacă pe Apostoli i-a mustrat Hristos, vă dați seama cât de puțină credință avem noi. De aceea nu se împlinesc cererile noastre prea repede, pentru că suntem prea puțin credincioşi.

Dar oare, fraților, spune Evanghelia lui Iisus Hristos adevărul? Doamne fereşte, dacă am zice nu! Cine va huli că în Evanghelie sau în toată dumnezeiasca Scriptură este un cuvânt nedrept sau rătăcit, anatema este, potrivit dumnezeieştilor canoane ale Sfinților Apostoli şi ale Sfinților Părinți. Tot cuvântul lui Dumnezeu este adevăr veşnic. Dar noi citim în istoria Sfinților Apostoli şi în Evanghelie şi nu găsim nicăieri că Iisus Hristos ar fi mutat munții.

Avem însă câțiva sfinți mari care au mutat munții cu rugăciunea: Sfântul Ioachim, Patriarhul Ierusalimului; Sfântul

Platon, Episcopul Alexandriei; Sfântul Marcu de la Muntele Fracesc din Abisinia, care n-a văzut 85 de ani faţă de om; Sfântul Averchie, Episcopul Eratoliei, cel întocmai cu Apostolii, precum şi Sfântul Grigore Taumaturgul – marele făcător de minuni – a mutat un munte şi un râu, poruncindu-le să se ducă în altă parte. Toţi aceşti sfinţi au mutat munţii cu rugăciunea, însă nu este vreme să vă spun istoria lor, căci ar fi predica prea lungă.

Dar de ce sfinţii au făcut minuni mai mari decât Iisus Hristos? Pentru care pricină? Şi de ce Hristos n-a mutat munţii în Evanghelie? Căci poate vă veţi întreba: "Cum, sfinţii, care sunt robi ai lui Iisus Hristos, au făcut minuni mai mari decât Dânsul?!". Ei bine, să vă lămuresc acest lucru.

Când a venit Mântuitorul nostru Hristos în lume, El a făcut minuni atâta cât putea să cuprindă lumea şi cât era de ajuns ca să creadă omul pentru mântuirea sa. El a înviat un mort de patru zile, pe Lazăr, şi pe alţii de câte o zi. Dar Sfântul Gheorghe a înviat un mort de patru sute de ani, iar Sfântul Macarie unul de şase sute de ani. Iată minuni mai mari decât ale lui Hristos. Dar pentru ce? Pentru că Hristos a spus: „Cel ce crede întru Mine, minunile pe care le fac Eu, şi mai mari decât Mine va face" (*Ioan* 14, 12; *Matei* 17, 20). Deci dacă sfinţii n-ar fi făcut minuni mai mari decât Iisus Hristos, nu s-ar fi împlinit cuvântul sau proorocia Lui. Însă cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Lui nu vor trece (cf. *Ioan* 10, 35; *Matei* 24, 35).

De aceea sfinţii au făcut în vremea lor minuni mai mari decât Mântuitorul, dar nu cu puterea lor, ci cu puterea Aceluiaşi Dumnezeu Iisus Hristos, Care lucra printr-înşii. Căci El a zis la Înălţare: „Mă sui la Tatăl Meu şi la Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi la Dumnezeul vostru, şi orice veţi cere întru numele Meu, vă voi da vouă". S-a suit acolo unde era mai înainte cu slava dumnezeirii Sale. Niciodată nu a lipsit ca Dumnezeu de acolo, dar acum a îndumnezeit trupul şi a ridicat firea omenească de-a dreapta puterii, şi de acolo a dat putere mare Sfinţilor Săi Ucenici şi Apostoli, ca să facă minuni, să învie

morții, să gonească duhurile, să facă chiar minuni mai presus şi mai mari decât le-a făcut El Însuşi pe pământ. Prin urmare, nu sfinții le-au făcut, ci tot Iisus le-a făcut prin sfinții Săi, ca să se împlinească cuvintele lui David care zic: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi” (*Psalmi* 67, 36).

Iată pentru ce au mutat sfinții munții cu rugăciunea şi n-am vreme să vă spun alte pilde de alți sfinți, care au făcut minuni încă şi mai mari.

Şi după ce a spus Mântuitorul acestea, ce le-a mai spus Apostolilor? Le-a mai spus că acest neam de draci nu iese decât cu rugăciune şi cu post.

Iată cele două arme preaputernice date de Dumnezeu creştinului ca să facă minuni şi semne, şi să învie morții, şi să gonească dracii: postul şi rugăciunea! Întâi credința şi apoi acestea două. Credința tare, postul şi rugăciunea fac minuni şi astăzi, şi vor face în veacul veacului. Cine n-are credință, nu cunoaşte minunile lui Dumnezeu care se fac în tot minutul. De aceea a şi spus Mântuitorul: „De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat”. Care ochi? Ochiul sufletului, care este mintea. El trebuie să creadă, ca să fie curat de necredință. Deci acestea sunt armele preaputernice puse în mâna credinței fiecăruia: postul şi rugăciunea. Cu ele poate omul să se tămăduiască pe sine şi poate să tămăduiască şi pe alții.

Sfântul Antonie cel Mare avea un ucenic numit Pavel cel Prost. Era prost cu firea, dar nu cu mintea şi cu sufletul. Era simplu, dar era foarte tare în credință, smerit foarte şi mare postitor. Iar acestea îi luminau mintea. Înainte de a veni la călugărie, el a fost căsătorit, dar era foarte credincios şi foarte blând şi cu totul lipsit de răutate. A venit odată cu carul cu lemne din pădure şi a găsit pe soția sa cu un om în pat, că era soția lui cam curvă. Dar el nici n-a înjurat-o, nici n-a ocărât-o, nici n-a blestemat-o, ci atâta i-a zis: „Dacă-ți place de acela, rămâi cu el; eu mă duc să mă fac călugăr”. A lăsat deci şi casă, şi boi, şi femeie, şi s-a dus la Sfântul Antonie cel Mare, în muntele unde petrecea el în

Egipt, având 20.000 de ucenici pustnici în toată pustia schetică de lângă Alexandria. Şi când a ajuns Pavel la Sfântul Antonie, acesta văzându-l om bătrân, din lume, l-a întrebat: „Ce vrei, omule?”. Acela zice: „Am venit să mă fac călugăr”. „Păi, n-ai să poţi. Viaţa călugărească cere renunţare multă, cere post, priveghere, sărăcie, pocăinţă, osteneală, sudoare, plecarea genunchilor, lacrimi, suspine, şi trebuie să fii foarte hotărât ca să poţi răbda toate ale călugăriei până la sfârşit”. „Părinte, am să fac cum zici Sfinţia Ta, că de aceea am venit: să mă fac călugăr”. Sfântul Antonie îi zise: „N-ai să poţi, frate, du-te acasă, eşti om obişnuit cu femeia, cu copiii, n-ai să poţi. Aici avem draci, avem lupte mari”. „Ba nu mă duc; eu am venit să mă fac călugăr”. L-a mai întrebat Sfântul Antonie: „Ai de mâncare?”. Zise acela: „N-am, am venit să mă fac călugăr; ce-or mânca ei, călugării, voi mânca şi eu”. Şi-i zice: „Stai la poartă aici, ca să vezi cum e călugăria până la urmă...” Sfântul Antonie avea chilia îngrădită cu gard de piatră şi, încuind uşa, i-a spus: „Stai la poartă aici, stai şi încearcă!”.

L-a lăsat opt zile şi opt nopţi, crezând că Pavel se va duce îndată ce i se va face foame. Dar n-a fost aşa, căci acest Pavel n-a venit să ispitească viaţa călugărească, ci a venit să se jertfească până la moarte pentru crucea lui Iisus Hristos şi pentru călugărie. Când s-a dus iarăşi la el, l-a găsit la poartă, în genunchi, rugându-se. Îi zise: „Omule, n-ai plecat?”. „Nu”. „Ai ceva de mâncare?”. „Nu”. „Ţi-a dat cineva de băut?”. „Nu”. „Şi cum, că doar sunt opt zile de când te-am lăsat?”. „Bine, dar de acum nu mă mai duc de aici”. „Dar de ce?”. „Păi, am să mă fac călugăr”. S-a minunat atunci Sfântul Antonie şi a cunoscut că Dumnezeu l-a trimis acolo, şi s-a temut să-l mai alunge. „Vino încoace, frate!”. L-a luat la masă şi, ştiind că Pavel n-a mâncat de opt zile, i-a dat mai mulţi pesmeţi, zicându-i: „Mănâncă, fiindcă ai venit acum din lume!”. Dar el se uita la Sfântul Antonie. Şi a mâncat Sfântul Antonie un pesmet, a mâncat şi el unul. Şi Sfântul Antonie zise: „Mai mănâncă, frate, mănâncă-i

pe toți!”. „Dar Sfinția Ta de ce nu mănânci?”. „Eu sunt călugăr”. „Şi eu am să mă fac călugăr”. Şi n-a mai vrut să mănânce şi a început nevoința Sfântului Antonie.

Sfântul Antonie era de 40 de ani în pustie, mâncând 16 grame de pesmet pe zi şi bând puțină apă de izvor, şi el a început aceeaşi nevoință cu Sfântul Antonie, şi la post, şi la priveghere. Şi după ce a stat o lună cu el, spre a-i vedea puterea, l-a dus apoi la o stâncă de aproape, i-a dat un târnăcop, o daltă şi un ciocan să sape în stâncă şi să-şi facă o chilie. Iar Pavel şi-a săpat peştera aproape de a Sfântului Antonie şi au petrecut împreună mai bine de 20 de ani în pustia aceea. Şi pentru smerenia şi postul lui aspru şi lepădarea lui de lume, i-a dat Dumnezeu darul de a face minuni, că era mare rugător şi mare postitor. Şi de multe ori veneau la Sfântul Antonie, marele făcător de minuni, oameni îndrăciți, epileptici şi, neputând marele Antonie să-i tămăduiască pe unii dintre ei, îi ducea la Pavel cel prost, zicându-le: „Hai, că un dar ca acesta are ucenicul meu Pavel.”

Şi a venit odată la Sfântul Antonie o femeie care era foarte îndrăcită şi fusese la mulți sfinți în pustie şi la multe mănăstiri, dar nu se tămăduise. Şi s-a rugat Sfântul Antonie 40 de zile şi nu s-a tămăduit. Pe aceasta o chinuia dracul foarte rău, fiindcă era stăpânită de o căpetenie a iadului din cele mari, un domn al puterilor văzduhului, cum îi numeşte apostolul Pavel. Şi atunci a dus-o pe această femeie la ucenicul său Pavel. Şi-i zice: „Pavele, vezi femeia asta? Să scoți dracul dintr-însa, că eu nu-l pot scoate!”. „Da, Părinte, dacă porunceşti Sfinția Ta, dar cum să-l scot?”. „N-ai voie nici să mănânci, nici să bei, ci să te rogi tot timpul, până va ieşi dracul din ea”. „Da, Părinte”. Şi s-a suit Pavel pe o stâncă şi a ridicat mâinile la cer şi a stat aşa 30 de zile şi 30 de nopți, ca un stâlp; nici n-a dormit, nici n-a mâncat, nici n-a băut nimic. Din când în când se uita la femeie, c-o țineau legată neamurile ei cu lanțuri, şi zicea: „Ieşi, drace, din zidirea lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Părintelui Antonie!”. Şi la 30 de zile, când a coborât mâinile jos, s-a dus şi a însemnat-o cu

semnul crucii, zicând: „Aşa zice Părintele Antonie: cu rugăciunile lui să ieşi, diavole, din zidirea lui Dumnezeu!”. Şi a început să iasă din gura femeii un balaur, care s-a întins pe 70 de stânjeni lungime. Şi când a ieşit, s-a făcut în văzduh mare ca para focului şi apoi s-a stins. Şi femeia a rămas moartă trei zile şi trei nopți; de credeau toți că i-a ieşit sufletul. Şi s-a spăimântat Sfântul Antonie şi toți oamenii care erau de față de acea minune şi foarte s-au cutremurat văzând acel drac aşa de uriaş.

Şi a întrebat Sfântul Antonie pe Dumnezeu: „Doamne, ce fel de diavol a fost acesta, că aşa de greu s-a izgonit?”. Şi i-a spus îngerul Domnului: „Antonie, acesta n-a fost un drac prost de aceia pe care-i goneşti tu. Tu, fiindcă eşti deştept, goneşti pe dracii cei proşti şi simpli. Acesta a fost din cei deştepți, care stăpânesc vămile văzduhului, o căpetenie a iadului, şi nu-l putea scoate decât un călugăr smerit. Pavel are mai multă smerenie decât tine şi ține mai mare post şi mai mare nevoință, pentru aceasta i-a dat Dumnezeu darul de a scoate acest drac înfricoşat. Deci să ştii că Pavel e mai mare înaintea lui Dumnezeu decât tine, pentru smerenia, rugăciunea şi înfrânarea lui, mai presus decât ale tale, că a venit la bătrânețe şi te-a întrecut pe tine”. Şi a smerit pe Sfântul Antonie. Iar femeia după trei zile a început să se mişte şi au împărtăşit-o cu Prea Sfintele Taine, şi aşa s-a făcut sănătoasă şi s-au dus rudele cu dânsa.

Vedeți, fraților, cu postul, cu rugăciunea, cu smerenia şi cu credința, cum s-au făcut minuni prea slăvite? Cu această putere au fost înarmați şi Sfinții Apostoli de către Iisus Hristos. Şi de aceea i-a mustrat puțin pentru necredință, că s-au îndoit puțin, şi pentru acea îndoială n-au putut scoate acel duh. De aceea a spus Hristos: „Acest neam – adică neamul acesta de draci, că-s mai multe feluri de neamuri – nu iese decât cu post şi cu rugăciune”. Deci să ştiți că şi cei mai răi şi mai cumpliți draci se duc de la om, dacă omul e tare în credință, în post şi în rugăciune, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, în veci. AMIN!

PREDICĂ DIN DUMINICA SLĂBĂNOGULUI

(Minunea de la scăldătoarea Vitezda – *Ioan* 5, 1-15)

Hristos a înviat!
Iubiți credincioşi,

Dumnezeiasca Evanghelie de astăzi este de aşa fel, că parcă n-are nevoie de tâlcuire. Dar cuvintele dumnezeieştilor Scripturi se aseamănă cu ierburile cele binemirositoare, cu menta, sau cu busuiocul, sau cu altele, care din ce le freci mai mult în palmă, tot mai frumos miros, sau cu obiectele de aur sau de argint, care, dacă le frecăm şi le curățim, tot mai tare strălucesc şi tot mai mult îşi arată frumusețea şi podoaba lor.

De aceea şi cuvintele dumnezeieştilor Scripturi, cu cât se tâlcuiesc mai mult, răspândesc o mireasmă tot mai mare a Duhului Sfânt şi reflectează o lumină tot mai puternică.

Ați auzit cum începe dumnezeiasca Evanghelie: „În vremea aceea S-a suit Iisus în Ierusalim”. De unde S-a suit? Din Galileea neamurilor. În Galileea, la Cana, făcuse prima minune. Tot acolo făcuse şi ultima minune, cu sluga sutaşului împărătesc, pe care îl vindecase, iar vestea aceasta venise până la Ierusalim. Deci Mântuitorul S-a suit din Cana Galileii în Ierusalim, la sărbătoarea evreilor, care se cheamă Cincizecime.

Şi acolo – zice dumnezeiasca Evanghelie – S-a pogorât la o scăldătoare numită scăldătoarea oilor. De ce S-a dus Stăpânul Iisus în acel loc? Pentru că ştia mai dinainte ce are de făcut acolo.

Şi de ce se numea scăldătoarea aceea a oilor? Pentru că acolo, când se aduceau jertfele sângeroase la templu, se spăla carnea oilor şi a mieilor, care era tăiată prin junghiere, şi măruntaiele lor, care se aduceau arderi-de-tot. Această

scăldătoare a oilor se mai chema evreieşte *Vitezda*, care înseamnă „casa facerii de bine” (*Kiriacodromion*, p. 61). Şi pentru ce se chema aşa? Pentru că la acel izvor se făcea mare facere de bine celor bolnavi, deşi foarte rar. Această scăldătoare era înconjurată de cinci pridvoare, cum ați auzit în Evanghelia de astăzi. Scăldătoarea era în mijloc, iar împrejur se aflau pridvoarele pentru cei bolnavi. Pe ele zăceau orbi, şchiopi, uscați şi slăbănogi, aşteptând mişcarea apei. Cum se mişca apa aceasta? Ne-o spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe: „Îngerul Domnului la vreme se pogora şi tulbura apa”. Îngerul se pogora o dată pe an şi tulbura apa, şi cei ce erau în pridvoarele acelea, pe paturi, toți bolnavii şi uscații, se sileau să intre îndată în apă. Şi care avea putere să intre cel dintâi în apă, după tulburarea ei, acela se făcea sănătos.

Dar de ce numai unul se făcea sănătos în scăldătoarea aceea? Şi de ce îngerul Domnului se cobora numai o dată pe an, să tulbure apa? Şi care era vremea acelei tulburări? Vremea n-o ştia nimeni. Dar faptul că numai unul se vindeca, sau numai unul se curăța de păcatele sale şi se vindeca, era simbol pentru Legea Darului, că n-avem voie niciodată să botezăm doi oameni deodată, ci numai unul. Ar fi o hulă şi o călcare a legilor creştine ortodoxe, dacă s-ar boteza doi deodată. Coborârea îngerului peste scăldătoare era simbolul coborârii Duhului Sfânt peste cel ce se botează în apa sfințită de El (*Kiriacodromion*, p. 61).

Dar ce spune dumnezeiasca Evanghelie mai departe? Venind Mântuitorul la această scăldătoare, a aflat acolo un slăbănog de 38 de ani. Văzându-l Mântuitorul pe acela, I S-a făcut milă şi-l întrebă: „Vrei să te faci sănătos?”. Dar oare de ce îl întreabă? Nu ştia Dumnezeu că el voia să se facă sănătos? Sau care dintre bolnavi nu vrea să se facă sănătos? Auzi, să mai întrebi un bolnav de 38 de ani dacă vrea să se facă sănătos! De ce îl întreabă, deci, Hristos? Iată de ce întreabă. La orice vindecare pe care a făcut-o Hristos, mai întâi cerea credință de la cei pe care voia să-i vindece. Iar acestuia, care era un om

păcătos şi pentru păcatele lui zăcea acolo de 38 de ani, îi era de trebuință voință tare ca să se căiască. Deci nu se putea vindeca decât dacă se hotăra *cu toată voința lui* să pună început bun, ca de azi înainte să se facă sănătos şi cu sufletul. Deci Hristos îl întreabă, de fapt: "Vrei să urmezi lui Dumnezeu şi să nu mai faci păcate?". Aceasta îl întreabă Hristos, când îl întreabă dacă vrea să se facă sănătos. Nu vorbea de sănătatea trupului, ci a sufletului.

Iar el, săracul, n-a mai apucat a spune că vrea, ci a început a mărturisi amărăciunea sufletului său cea de 38 de ani: „Doamne, n-am om care să mă bage în scăldătoare!". Vezi câtă răutate aveau aceia care treceau pe lângă un bolnav sau aceia care ajutau pe cei bolnavi? Poate vor mai fi fost acolo bolnavi, dar nici unul de 38 de ani. Acesta suferea cel mai demult şi nu voia nimeni să-l ajute să intre în scăldătoare. Şi el Îi spuse Mântuitorului: "Doamne, n-am un om cu tragere de inimă, n-am un om cu inimă bună, n-am un om să-i fie milă de mine, şi de aceea, până să merg eu, intră altul, şi eu am rămas aici de 38 de ani şi m-am uscat netămăduit!".

Iar Mântuitorul n-a mai aşteptat să-L roage nimic, ci i-a zis imediat: „Scoală-te, ridică-ți patul şi umblă!". Vezi ce ne învață Mântuitorul? Când vedem un om în necaz, în scârbe, în pagube şi-n boală, să n-aşteptăm să ne roage mult timp să-i facem bine, ci chiar mai înainte de a ne ruga el, să facem îndată fapta cea bună trebuitoare lui. Şi la cuvântul lui Hristos Dumnezeu – Care a zis la început să se facă lumină şi s-a făcut lumină, să se facă tăria şi s-a făcut, să se dea apele în lături şi să se arate uscatul şi celelalte – slăbănogul s-a sculat deplin sănătos, şi-a luat patul său pe umeri şi umbla. Şi l-au văzut fariseii şi cărturarii şi legiuitorii Legii Vechi, şi au început să-l mustre, zicând: „Nu se cade în ziua sâmbetei să ridici patul tău!". Iată zavistia şi răutatea, iată viclenia celor ce conduceau atunci poporul Legii vechi! De aceea îi mustra Mântuitorul: „Morminte văruite, şi orbi, şi nebuni!". N-au întrebat: „Omule,

cum de te-ai făcut sănătos aşa de repede, că te-am văzut zăcând 38 de ani şi acum ai putere să ridici patul tău şi să umbli?!”. De sub masca Legii celei vechi, îl mustră că-şi ridică patul sâmbăta. Auzi câtă zavistie, numai ca să nu recunoască minunea lui Hristos!

E adevărat, se scria în Sfânta Scriptură să nu se ridice o greutate în ziua de sâmbătă. Dumnezeu a zis prin proorocul Ieremia: „Nu veți ridica greutăți în ziua sâmbetei, nu veți duce lucruri de greutate pe umeri” (*Ieremia* 17, 20-21). Dar oare trebuiau să se gândească la aceasta, când au văzut pe bietul slăbănog, căruia i se măcinau oasele acolo de 38 de ani, că-şi duce patul pe umeri? Nu trebuia să biruiască minunea asupra literei celei moarte a Legii? Dar zavistia niciodată nu vede partea bună, niciodată nu vede binele altuia. Bietul slăbănog voia să treacă prin mulțime, că era popor mult. Dar ei, stăruind, l-au întrebat: „Dar cine ți-a spus ție să-ți iei patul şi să umbli cu el în ziua sâmbetei, şi să calci astfel porunca legii?”. El zise: „Un om care m-a vindecat, acela mi-a spus”. Adică Acela Care-i spusese lui “Ridică-te!”, tot acela îi spusese să-şi ridice şi patul. Şi auzind ei aceasta, căutau să afle cine este acela, iar până la urmă slăbănogul a trebuit să spună că Iisus este Acela Care l-a vindecat şi că tot El îi spusese să-şi ridice şi patul. Aceasta este istorisirea Evangheliei.

Ci acum să scoatem altă învățătură din Evanghelia de astăzi.

Fraților, aşa cum razele soarelui luminează în toate părțile, aşa luminează şi cuvântul lui Dumnezeu într-o pericopă a Evangheliei, sau dintr-un singur cuvânt, milioane de învățăminte. Noi însă vom scoate acum numai ce ne trebuie nouă din acest izvor de lumină care este Evanghelia de astăzi, adică învățătura care trebuie pentru fiecare din noi. Iată ce luminează mai mult şi iată ce trebuie să ținem minte mai mult din Evanghelia de astăzi: că Dumnezeu pedepseşte păcatul. Căci Iisus, întâlnind pe slăbănog după ce acesta Îl mărturisise iudeilor

ca vindecător al său, auzi ce îi spune: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti!”. Dar pentru ce? Zice: „Ca nu cumva să ți se întâmple ție ceva mai rău.” Adică: pentru păcatele tale te-am pedepsit 38 de ani şi acum am venit Eu, izvorul milei şi al iertării, şi te-am iertat şi te-am curățit; dar de acum nu te mai îndulci de păcat, nu te mai întoarce la păcat, ca să nu-ți fie ceva mai rău.

Să ştiți, fraților, că toate boalele, toate scârbele, toate pagubele, toate supărările, toate primejdiile şi toate răutățile vin pentru păcatele noastre. Căci spune Isus Sirah despre bolnav: „Cel ce mânie pe Făcătorul său, va cădea în mâinile doctorului” (38, 15). Iată, pentru păcatele noastre trebuie să ne ducem la doctor. L-am mâniat pe doctorul sufletelor din cer şi ne dă pe mâna doctorului trupesc să ne taie, să ne opereze, să ne necăjească. Pentru păcate, deci, cădem în mâinile doctorului, pentru păcate vin scârbe şi primejdii, nu numai peste noi, ci peste toată lumea. Dumnezeu a pedepsit păcatul nu de azi sau de ieri, ci de la începutul lui. Cain a fost primul om care a făcut păcat după căderea oamenilor în lume şi a ucis pe fratele său Abel. De aceea l-a pedepsit Dumnezeu cu şapte pedepse şi i-a pus şi alt canon. Căci zice: „Cine te va ucide pe tine, de şapte ori să fie mai blestemat decât tine!” (*Facerea* 4, 15).

N-am timp să vă vorbesc despre cele şapte pedepse, căci cuvântul nostru merge în altă direcție, nici despre blestemul cel înşeptit care a venit asupra lui Lameh, care l-a ucis pe Cain din greşeală. Dar şi păcatele dinainte de potop au fost înecate cu apă. E vorba de împărăția uriaşilor, care a durat două sute de ani înainte de potop şi ale căror fărădelegi nu se pot descrie, cum spun Sfinții Părinți, şi de care Scriptura spune că erau foarte răi înaintea lui Dumnezeu. Pentru ei şi pentru păcatele lumii celei dinainte de potop, a venit potopul şi a înecat toată lumea. A crutat Dumnezeu doar opt suflete din lumea cea dintâi. Pentru păcate a pierdut Dumnezeu cele cinci cetăți din apropierea Sodomei şi Gomorei, pentru păcate a înecat pe egipteni cu toată

oastea în Marea Roşie. Căci erau împietriți şi nu voiau să dea drumul poporului Israil din robie, ca să aducă jertfă lui Dumnezeu în pustie. Pentru păcate, dacă străbatem dumnezeiasca Scriptură, a orbit Ozia, pentru că a intrat în biserică şi a pus mâna pe tămâielniță, de a crăpat catapeteasma bisericii şi el s-a umplut de lepră (*II Paralipomene* 26, 16-19). Pentru păcate Senaherib împăratul a venit cu oştirile sale şi într-o noapte a trimis Domnul pe îngerul Său şi a tăiat 185.000 de ostaşi, pentru că veneau să robească Ierusalimul fără ca Dumnezeu să-i fi poruncit. Şi dacă mai privim în Scriptură, vedem că pentru păcate au fost pedepsiți nu numai cei păcătoşi, ci şi cei drepți, când au săvârşit unele păcate.

Ce-a pățit Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu şi căruia Dumnezeu i-a zis: „Eu sunt Domnul, Care te-a scos din Urul Caldeii, ca să-ți dau pământul acesta de moştenire". Iar Avraam, îndoindu-se, a răspuns: „Stăpâne Doamne, pe ce voi cunoaşte că-l voi moşteni?". Atunci a zis Domnul către Avraam, aplicându-i pe loc pedeapsa pentru această îndoială a cugetului său: „Să ştii bine că urmaşii tăi vor pribegi în pământ străin, unde vor fi robiți şi apăsați patru sute de ani. Dar pe neamul acela, care îi va robi, îl voi judeca Eu" (*Facerea* 15, 7-14).

Vedeți cât e de urât lui Dumnezeu păcatul? Un singur cuvânt al oamenilor drepți e vrednic de o pedeapsă de sute de ani, nu numai pe seama lor, ci şi a urmaşilor lor. Şi aceasta numai pentru un cuvânt de îndoială al lui Avraam, care era prietenul lui Dumnezeu şi, fiind foarte smerit, zicea: „Doamne, sunt praf şi cenuşă", şi căruia Dumnezeu i-a zis: „Nu te vei mai numi *Avram*, ci *Avraam*", adică "tată al mai multor neamuri".

Şi n-a stat poporul lui Israil numai 400 de ani în robia Egiptului, ci 430 de ani. Şi a întrebat Moise: „Doamne, nu s-au împlinit oare cei 400 de ani de canon pe care i-ai spus mai demult lui Avraam". Şi i s-a răspuns că anii s-au împlinit, dar păcatele poporului, nu. Deci, pentru păcate le-a mai dat încă 30 de ani, şi a stat poporul lui Israil în robia faraonilor 430 de ani.

Dar ce a pățit pentru păcat şi Moise, cel mai ales om al lui Dumnezeu? Căci se spune la *Numeri*: „Moise însă era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ" (12, 3). N-ar fi putut nimeni să aibă răbdarea lui Moise, să rabde un popor aşa de cârtitor şi de îndărătnic, care mânia de atâtea ori pe Dumnezeu; să rabde atâtea cu ei 40 de ani în pustie. Dar i-a dat Dumnezeu darul blândeții. Şi acest blând Moise era atât de ales, că Dumnezeu a pedepsit-o şi pe Maria, sora lui, fecioară şi proorociță, şi a scos-o din tabără pentru că a grăit cuvânt împotriva fratelui ei, zicând: „Ce, numai cu Moise a vorbit Dumnezeu?". Şi de aceea a zis Dumnezeu către Maria, sora lui Moise: "De ce ai grăit de rău pe fratele tău? Căci chiar de va fi prooroc în lume şi în Israil, nu va fi nimeni ca Moise, ca să vorbesc cu el față către față, cum vorbeşte tatăl cu fiul său. Şi pentru că ai greşit şi l-ai vorbit de rău, tu şi Aaron, tu vei ieşi din tabără leproasă". Şi s-a umplut toată de lepră şi a scos-o afară din tabără opt zile, pentru că a vorbit de rău pe fratele său, care era prooroc mare şi conducătorul lui Israil. Şi după aceea s-a rugat Moise şi a adus jertfă şi Aaron, şi a iertat-o Dumnezeu pe sora lor.

Dar acest Moise, care a făcut minuni, care a fost, cum zice Scriptura, dumnezeul lui Faraon, a zis cu multă smerenie: „Nu mă trimite, Doamne, la Faraon, ca să scot pe Israil din robie. Eu sunt om gângav şi nepriceput, nu pot să vorbesc". Dumnezeu însă i-a poruncit: "Du-te, Moise! Du-te cu fratele tău, Aaron, care vorbeşte bine. Ție-ți voi da pricepere şi lui limbă, tu vei fi capul lui Aaron, iar Aaron va fi gura ta, şi te voi pune pe tine capul lui Aaron şi dumnezeul lui Faraon. Şi voi face minuni şi voi bate Egiptul prin mâinile tale" (*Ieşirea* 4, 16). Şi nici atunci Moise n-a voit să se ducă. De trei ori a refuzat porunca, zicând: "Doamne, trimite pe cine vrei, trimite pe cine are pricepere; eu nu mă duc, că sunt un cioban prost şi n-am să pot scoate un popor de 638 de mii din robia lui Faraon, de a cărui furie am fugit acum 40 de ani şi am stat aici păstor de oi în

pustia Madian”. „Du-te, Moise!”. „Nu mă duc, Doamne!”. Dumnezeu vorbea din rug, din pară de foc, şi i-a zis: „Scoate încălțămintea din picioarele tale, că locul pe care stai e sfânt!”. Şi el tot nu se încumeta la o misiune aşa de mare. „Să mă duc eu, un gângav, un cioban nepriceput, să mă duc în fața lui Faraon, să scot un popor din robia de 430 de ani?! Nu pot, Doamne, sunt un om păcătos, neputincios!”. „Moise, ce ai în mână?”. „Un toiag, Doamne”. „Dă-l jos!”. Şi toiagul s-a făcut şarpe. „Ia-l de coadă!”. Şi iarăşi s-a făcut toiag. Şi i-a zis Dumnezeu: „Iată, aşa ai să faci în fața lui Faraon şi are să te creadă”.

După ce l-a înarmat Dumnezeu cu toiagul şi cu puterea facerii de minuni şi i-a spus că-i dă pe fratele său, Aaron, în ajutor, a luat curaj şi s-a dus. Şi a făcut mari semne înaintea lui Faraon, după cum ştiți, a bătut Egiptul cu cele zece plăgi şi a scos din robia cea amară poporul lui Israil.

Dar oricât de iubit a fost Moise lui Dumnezeu, a fost pedepsit şi el numai pentru o îndoială ca aceasta: când a trecut poporul Marea Roşie şi a ajuns la marea cea amară, din care nu se putea bea apă, Moise a zis către Dumnezeu: „Doamne, cârteşte poporul, mor dobitoacele. Am văzut apă în pustie, dar e amară”. „Moise, ia un lemn şi scufundă-l în apă!”. Şi când a băgat lemnul în apă, s-au îndulcit apele de la Mara. Acest lemn era simbolul Sfintei Cruci, căci noi, când dăm de amărăciune în viață, când dăm de necazuri, de scârbe, de boale, de pagubă, de războaie, de robii, dacă ne aducem aminte de lemnul Crucii lui Hristos, se îndulceşte amărăciunea vieții noastre şi ne liniştim. Căci ne întrebăm: “Dar Mântuitorul cum a răbdat?”. Şi atunci se îndulceşte apa vieții noastre.

Mari simboale şi taine erau acelea! Căci spune marele apostol Pavel că Legea Veche era umbră a celor viitoare. Cele din Vechiul Testament s-au luminat în Legea Darului.

După ce au văzut minunea de la Mara, au ajuns la răsărit de muntele Sinai; şi poporul cârtea iar că moare de sete; şi a zis

Dumnezeu lui Moise: “Poporul acesta Mă amărăşte, cârteşte, n-a văzut minunile Mele, n-are credință”. Iar Moise zise: “Doamne, dă-le apă că mor şi mă omoară cu pietre că i-am scos din Egipt!”. Zise Dumnezeu: „Moise, ia toiagul, du-te la stânca aceea uscată (era stânca Rafidin), loveşte în stâncă şi va ieşi apă multă şi vor bea şi dobitoacele, şi poporul!”. Dar Moise, aşa blând, aşa temător de Dumnezeu şi sfânt cum era, s-a îndoit puțin, ca şi Avraam. Şi mergând la stânca Rafidin n-a spus: „Ascultă, Israile, din stânca aceasta are să vă dea Dumnezeu apă”, ci a zis un cuvânt de îndoială. Lovind stânca, n-a zis: „Beți apă de aici, din izvor!”. Nu, ci a zis: „Ascultați-mă, cei neascultători, au din piatra aceasta voi scoate vouă apă? Şi ridicând Moise mâna sa, a lovit piatra cu toiagul de două ori, şi a ieşit apă multă, şi au băut adunarea şi dobitoacele lor. Iar Domnul a zis către Moise şi către Aaron: Pentru că n-ați crezut că Mă sfințiți înaintea fiilor lui Israil, pentru aceea nu veți băga voi adunarea aceasta în pământul pe care l-am dat lor!” (*Numerii* 20, 10-12).

Am citit *Viața lui Moisi* de Isaiia Răcăciuni, mare rabin din Bucureşti, şi acolo se spune că Moise a lovit stânca prima oară cu îndoială şi a ieşit întâi sânge, şi abia a doua oară a izvorât apă. Stânca Rafidin închipuia coasta lui Iisus Hristos de pe cruce, care a fost împunsă cu sulița de Longhin sutaşul, şi din care a curs sânge şi apă, prin care se săvârşeşte mântuirea neamului omenesc. Căci sânge şi apă avem în potirul din care ne împărtăşim. Nu putem să ne împărtăşim cu Prea Curatele Taine dacă nu avem şi apa cea binecuvântată sau sfânta căldură. Vedeți ce taine şi simboale se lucrau în chip umbrit pentru Legea Darului, în toate cele arătate mai înainte prin Sfinții Prooroci?

Pentru că Moisi n-a zis de prima dată: „De aici veți bea apă”, ci „Au din piatra aceasta voi scoate vouă apă?”, Dumnezeu i-a grăit: „Moise, de ce ai stat la îndoială, de ce nu M-ai proslăvit înaintea fiilor lui Israil? De ce ai zis: «Au doară de aici am să vă dau apă?»?”. Moise a răspuns: „Doamne, am greşit”. Atunci Dumnezeu i-a zis: „Pentru că ai greşit, trebuie să faci aici

canon vremelnic, ca să nu faci dincolo canon veşnic. Pentru că ai greşit, n-ai să vezi Pământul Făgăduinţei. Ai suferit amărăciunea pentru cârtirea poporului, ai suferit arşiţa şi osteneala, ai răbdat necazurile, au vrut să te ucidă cu pietre. Dar oricâte ai suferit, nu sunt de ajuns să te scape de pedeapsa pentru îndoială. N-ai să vezi Pământul Făgăduinţei!". Şi dacă aţi citit Scripturile, ştiţi că n-a intrat în Pământul Făgăduinţei, ci a murit la muntele Nebo (*Deuteronomul* 34, 1-5). Dumnezeu i-a arătat numai de dincoace de Iordan acel pământ: „Iată pământul din care curge miere şi lapte, dar tu n-ai să intri acolo. Are să intre numai Ietro, socrul tău, Isus al lui Navi şi Holev, dintre cei care au pornit cu tine din Egipt".

Vezi că sunt pedepsiţi şi cei drepţi când păcătuiesc? Bine zice dumnezeiescul Ioan Scărarul aşa: „Păcatul monahilor cu gândul e mai mare decât păcatul mirenilor cu lucrul". Pentru ce? Pentru că ei ştiu multe. Şi este scris: „cei tari, tare se vor cerca"; şi „cui i se va da mult, mai mult se va cere de la dânsul"; sau: „mai mult se va bate sluga care ştie voia Domnului şi n-o face". Deci, să băgăm de seamă, cei ce suntem cu Crucea şi cu Evanghelia în mână, că păcatele noastre cu gândul sunt mai grele decât cele cu lucrul ale mirenilor.

Să mergem mai departe. A pedepsit Dumnezeu pe Cain, a pierdut cu apa potopului toată lumea cea de dinainte de potop. I-a înecat pe egipteni în ape, i-a pedepsit pe Moise şi pe Avraam, şi pe sora lui Moise. Dar poate vor zice unii: "A pedepsit Dumnezeu greu pe tot omul cu păcate grele, dar nu a pedepsit aşa de tare păcatele cele mici". Şi cele ale lui Avraam şi Moise erau mici îndoieli de credinţă. Dar Iacob Apostolul spune: „Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale" (1, 8). Iar apoi spune că cei ce nu cred cu tărie sunt ca nişte nori fără de apă, purtaţi de vânt. Adică precum norul secetos poate fi purtat în toate părţile, şi omul îndoielnic lesne se clatină, zicând: „O fi sau n-o fi aşa?". Dumnezeu Se supără că nu crede cu tărie în El. Şi s-a zis la *Apocalips*: „Fiindcă eşti căldicel – nici

fierbinte, nici rece – am să te vărs din gura Mea!” (3, 16). Dumnezeu nu vrea să fim căldicei. Vrea să fii tare şi fierbinte până la moarte; aceasta e credința neîndoielnică care face minuni şi duce pe om aproape de Dumnezeu.

Dar am să vă dau alte două pilde, una din Legea Veche şi alta din Legea Darului. Veți vedea din ele de ce păcatele acestea mici sunt pedepsite şi ele greu de Dumnezeu. Am văzut cum pe slăbănog l-a ținut Dumnezeu 38 de ani bolnav până a venit El în trup, şi altfel poate avea să rămână aşa până la moarte. A venit însă Izvorul milei şi al dreptății ca să ne arate că pentru păcate a suferit acest slăbănog 38 de ani.

Dar ce a pățit David? Şi cine era David? Auzi ce spune Dumnezeu prin Samuil: „Pe David, fiul lui Iesei, l-am găsit după inima Mea”. David a fost cioban la oi. Dar Dumnezeu l-a ales rege al lui Israil. Dumnezeu l-a trimis pe Samuil în Vitleem şi i-a spus: „Umple cornul tău cu untdelemn, că vreau să pun alt rege în locul lui Saul, care s-a răzvrătit şi nu Mă ascultă!”. Şi Iesei, tatăl lui David, şi-a adus pe toți fiii, şapte la număr, toți voinici, frumoşi şi tari, şi i-a arătat lui Samuil: „Iată feciorii mei! Dacă Îşi alege Dumnezeu rege din familia mea, trebuie să-i arăt pe cei mai buni şi mai frumoşi”. Şi a zis Samuil: „Nu a ales Dumnezeu pe nici unul din aceştia”. Răspunse Iesei: „Mai am un băiețel de vreo 16 ani, dar e la oi, la munte. Nu cred să-l aleagă Dumnezeu chiar pe acela, că acela-i cel mai mic şi cel mai prost”. Zise Samuil: „Adu-l şi pe acela încoace”. Şi a venit acela, cu gluga în spate şi cu praştia, căci vâna vulpi. Şi când l-a văzut Samuil pe acest băiețel bălai, cu părul blond şi cu ochii albaştri, a zis Duhul Sfânt către el: „Toarnă untdelemnul peste dânsul şi de azi înainte va veni Duhul Sfânt peste el!”. Şi a venit Duhul Sfânt în ziua aceea peste David şi l-a ales rege peste Israil pe un băiat de la oi. Şi i-a zis Dumnezeu lui Samuil: “Ia seama că n-am uns pe nici unul din ceilalți şapte feciori, voinici şi frumoşi. Omul caută la față, iar Eu caut la inimă” (*I Regi* 6, 17). Şi a mai zis: „Acum Mi-am găsit bărbat după inima Mea”. L-a

ales pe băiețelul acela de la oi, căci Dumnezeu caută la inimă, n-are nevoie de înțelepciunea noastră, de frumusețea noastră, de puterea noastră. Şi ştim câte popoare a biruit David, câte lucruri minunate a făcut.

Dar a greşit o dată şi el şi s-a căit cu amar. A greşit cu Verseva, săvârşind preacurvie şi ucidere de om, de care s-a căit toată viața. Şi pentru această greşeală a fost pedepsit. Dar a mai săvârşit o greşeală, căci i-a spus Dumnezeu: „Cât ai să fii împărat peste Israil, să nu numeri poporul. Eu am spus lui Avraam că se va înmulți ca stelele cerului. Deci, după cum nu poți să numeri stelele cerului, aşa să nu numere nimeni pe Israil!”. Şi a ținut el o bucată de vreme ascultarea aceasta, dar odată, cum se scrie la *Cronici*, a mişcat Satana inima lui David, ca să-şi numere poporul său, să vadă câți bărbați are care poartă arme de război şi câtă putere de oştire are. Şi a dat ordin lui Ioab, cel mai de seamă general, să numere poporul. Şi l-a numărat, şi a venit şi a dat raportul împăratului: „Măria Ta, am numărat poporul şi am găsit opt sute de mii de bărbați tari care poartă sabie şi cinci sute de mii din seminția lui Iuda”. Deci 800 şi cu 500, erau 1.300.000 de ostaşi care puteau să susțină războiul. Şi când a auzit David că are atâta oştire, a început să se mândrească, zicându-şi: „Măi, dar multă oştire am!”. Şi atunci i-a spus Dumnezeu: “Ce-ai făcut?”. “Doamne, am greşit!”. “Ai greşit, căci ți-am spus să nu numeri poporul”.

Deci, a trimis Dumnezeu la el pe Gad proorocul, precum l-a trimis altădată pe Natan proorocul să-l mustre pentru cealaltă greşeală. Şi i-a spus Gad: „Iată ce grăieşte Dumnezeu: fiindcă ai numărat poporul şi n-ai ascultat pe Dumnezeu, care ți-a spus să nu-l numeri, îți dă Dumnezeu putința să alegi una din trei pedepse: ori trei ani de secetă în toată țara, ori să fugi trei luni din calea vrăjmaşilor tăi, ori să fie trei zile moarte în Israil”. Şi s-a gândit puțin David şi a zis: „Mai bine să cad eu în mâna lui Dumnezeu decât în mâna lumii, adică decât să mă gonească vrăjmaşii sau să fie secetă trei ani. Adică mai bine să moară trei

zile oameni din popor, că ştiu îndurările lui Dumnezeu”. Şi îndată ce a vorbit David, a venit îngerul Domnului şi a întins sabia peste tot Iordanul. Şi începând de la prânz, într-o zi de vară, şi până seara, a ucis îngerul Domnului 70.000 de bărbați, în Ierusalim. Şi când a văzut David că au murit 70.000 de oameni pentru greşeala lui, şi că vor să mai moară încă două zile şi jumătate, s-a întors cu fața la Dumnezeu şi a zis: „Doamne, eu sunt păstorul, eu am greşit, omoară-mă, pierde-mă pe mine şi toată casa mea! De ce bați oile în loc de păstor? Am greşit eu, bate-mă pe mine!”. Căci era strigare şi jale în Ierusalim. „Bate-mă pe mine, Doamne, chinuieşte-mă, dar lasă poporul, lasă poporul!”. Şi a venit îngerul Domnului şi i-a spus: “Davide, Şi-a adus aminte Dumnezeu de îndurările Sale şi de viața ta plăcută de mai înainte şi mi-a dat poruncă să trag mâna înapoi de pe Ierusalim”. Şi mai zise: „Iată, mă duc în aria lui Aravna Iebuseul; vino acolo să aduci jertfe de iertare şi pentru împăcarea lui Dumnezeu!”. Şi s-a dus îngerul. Şi când a venit la aria lui Aravna Iebuseul, că era vremea secerişului, şi l-a văzut şi Aravna pe înger că ținea sabia cu vârful în jos şi curgea sângele de pe amândouă părțile ei, s-a speriat Aravna şi a fugit la regele. Iar regele avea poruncă să se ducă la aria aceea. Şi întâlnindu-se ei, i-a spus regele: „Omule, vinde-mi aria aceasta pe care a sfințit-o îngerul Domnului prin venirea sa”. Şi acela zise: „Stăpâne, îți dau toate: şi boii, şi uneltele, şi aria degeaba, că eu sunt robul tău”. Zise David: „Nu, viu este Dumnezeu, n-am să iau nimic de la tine degeaba; vreau să plătesc în argint, că vreau să fac aici jertfelnicul lui Dumnezeu şi nu vreau să fiu mustrat că ți le-am luat fără bani”. Şi i-a plătit lui Aravna Iebuseul şi a cumpărat aria şi a făcut David jertfelnicul acolo, şi a adunat poporul şi au plâns de dimineața până seara, şi aşa a încetat mânia Domnului în Ierusalim şi s-a auzit cuvânt că a primit iertare de la Dumnezeu.

Ați văzut ce pedeapsă mare a adus Dumnezeu pentru că David a numărat poporul? Au murit 70.000 de oameni şi aveau

să mai moară, dacă nu era îndurarea lui Dumnezeu, pe care David a cerut-o, rugându-se să vie peste el mânia Domnului.

Astfel de întâmplări avem nenumărate şi în Legea Darului. Dar vă voi spune numai una şi voi încheia.

Întreabă unul: "Dacă spun o minciună, e păcat?". Ce păcat e dacă oi minți o dată? Ia seama! Dacă spune omul o minciună şi se pocăieşte, o iartă Dumnezeu. Dar în fața cui o spui? O minciună spusă în fața unui preot, în fața unei fețe bisericeşti, e păcat mare, dar în fața unui prooroc e şi mai mare. Iar în fața unui apostol e de atâtea ori mai mare. Apoi mai depinde şi de cine a mințit. Un om de rând, sau un om mare?

La începutul creştinismului, toți creştinii care au crezut în Hristos erau una. Căci se spune la *Faptele Apostolilor* că au crezut în Hristos o dată trei mii şi apoi cinci mii de oameni, şi era inima celor ce au crezut una, şi toți vindeau averile lor şi aduceau prețul lor la picioarele apostolilor. Adică, totul era de obşte, cum vedem la mănăstire. Creştinii veneau la biserică şi făceau mesele lângă biserică. Când ieşeau din biserică, stăteau toți la masă, şi petreceau toți în rugăciune şi în cuvântul lui Dumnezeu. Aşa a fost la începutul Bisericii creştine. Mesele erau agape, sau prilejuri de arătare a iubirii dintre ei. La aceste mese nu era numai mâncare, ci şi cuvântul Domnului. Preotul, sau diaconul, sau apostolul îi hrănea pe creştini şi cu cuvânt de învățătură. Aceste mese erau un lucru foarte plăcut lui Dumnezeu. Căci Îi plăcea ca creştinii să fie una, pentru că Hristos, când a venit în lume, cum zice Sfântul Teodor Studitul, n-a dus nici viață pustnicească, nici schivnicească, ci a dus cu ucenicii Săi viață de obşte, având o pungă şi o masă însoțite de cuvântul lui Dumnezeu.

Dar în această obşte, toți creştinii trebuiau să aibă cele de trebuință, haine şi hrană. Deci pe lângă alții care aduceau prețul moşiei la picioarele apostolilor, şi-a vândut moşia şi un oarecare Anania cu soția sa, Safira, ca să dea şi ei prețul la obşte, unde se hrăneau toți, unde se hrăneau şi săracii şi se făcea față

trebuințelor Bisericii. Dar s-au sfătuit unul cu altul să nu dea chiar tot, spunându-şi: „Să lăsăm ceva la o parte, că suntem bătrâni şi poate o să avem trebuință de ceva”. Astfel au pus ceva deoparte din banii luați pe moşie şi o parte au hotărât s-o dea Bisericii. Dar nu s-au dus să-şi spovedească gândul acesta vreunui apostol. Nu i-au spus: “Iată, Doamne, ce am gândit: vrem să dăm o parte Bisericii şi o parte să rămână a noastră”, căci nu ar fi fost nici un păcat. S-au sfătuit deci să mintă pe apostoli. Au zis unul către altul: “Să dăm atâta; de te-a întreba cu cât am vândut țarina, să nu spui drept, ci să spui c-am vândut-o cu atâta cu mai puțin!”. S-au sfătuit să-i mintă pe Sfinții Apostoli ai lui Hristos, pe stâlpii Bisericii, care conduceau obştea din Ierusalim! Astfel sfătuindu-se ei, când a ajuns Anania în fața lui Petru, acesta l-a întrebat: “Anania, cu cât ai vândut țarina?”. Parcă apostolul, care era plin de Duhul Sfânt, nu ştia cu cât a vândut-o? Anania zise: “Cu atâta, Doamne”. “Ai mințit, Anania, că ai vândut-o cu atâta. Ai socotit să minți pe Duhul Sfânt!”. Şi îndată a căzut Anania jos şi a murit. Şi l-au luat alții şi l-au dus să-l îngroape. Şi îndată a intrat şi Safira, dar ea nu ştia ce-a pățit bărbatul său, că nu mai era acolo. “Cu cât ați vândut, Safira, țarina al cărei preț vreți să-l dați Bisericii?”. “Cu atâta, Doamne”. Şi Petru zise: „Ai mințit Duhului Sfânt asupra sufletului tău. Iată, cei ce l-au dus pe bărbatul tău, că te aşteaptă şi pe tine”. Şi a căzut şi ea jos moartă, şi au dus-o şi pe ea şi au înmormântat-o (*Fapte* 5, 5-10).

Deci luați pildă că păcat de moarte este şi minciuna, mai ales când se face în fața unor fețe bisericeşti şi pentru lucruri sfinte şi care se dau Bisericii sau lui Dumnezeu. În general, păcatul – fie mic, fie mare – atrage după el pedeapsă asupra noastră, şi dacă nu suferim pedeapsa aici, avem să o suferim dincolo. Dar să ne ferească Dumnezeu să o suferim dincolo! De aceea – spune un sfânt din *Pateric* – dă-mi, Doamne, boală aici, chinuieşte-mă aici, trimite-mi şi draci din iad să mă muncească, numai să nu mă chinuieşti dincolo, că acolo pedeapsa nu are

sfârşit! Acolo nu ține boala, şi chinul, şi căința, şi viermii un an, sau o sută de ani, ci veşnic. Căci precum veşnic este Dumnezeu, veşnică este şi viața raiului, şi veşnică este şi munca iadului.

Frații mei, totdeauna când vă sculați după o boală, să vă aduceți aminte că boala aceasta a fost un mijloc de a vă curăți, de a vă uşura, de a vă lumina viața. Căci zice dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul: „Precum focul curăță rugina de pe fier, aşa boala curăță păcatele de pe om". O boală, dacă o suferi cu mulțumire şi dacă te spovedeşti şi-ți pare rău de păcatul săvârşit, îți ridică tot canonul, pentru că în boală nu se cere omului nici post de mâncare, nici metanie, nici priveghere. Cine primeşte boala cu mulțumire şi cu dragoste, ca un pedepsit de la Dumnezeu, îşi curăță sufletul său de păcate în timpul de aici. Iar dacă se curăță şi mai trăieşte şi este sănătos, să-şi aducă aminte de cuvântul Mântuitorului din Evanghelia de astăzi: „Iată, te-ai făcut sănătos, acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău!". AMIN!

PREDICĂ LA DUMINICA TUTUROR SFINȚILOR

(*Matei* 10, 32-33 şi 37-38; 19, 27-30)

Iubiți credincioşi,

Astăzi Biserica lui Hristos cea dreptmăritoare face pomenirea nu a unui sfânt, nu a doi, nu a zece, nu a o sută, nu a o mie de sfinți, ci a tuturor sfinților. Mare sărbătoare este astăzi. Căci dacă „pomenirea dreptului este cu laude”, pomenirea drepților şi a tuturor sfinților, cu câtă laudă nu se face!

Astăzi, fraților, s-a împlinit proorocia marelui prooroc Isaiia, care zice: „Veseleşte-te, cea stearpă, care nu năşteai… căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat, zice Domnul” (54, 1). Cu adevărat, Biserica cea stearpă din păgâni astăzi prăznuieşte mulțimea cea nenumărată a sfinților săi. Astăzi Biserica cea stearpă din păgâni, logodită cu Hristos, a născut şapte, cum a zis, prin Duhul Sfânt, proorocița Ana: „… ea stearpă va naşte de şapte ori…” (*I Regi* 2, 5). Care-s cei şapte? Dumnezeieştii Părinți spun că toate cetele sfinților din ceruri şi toți drepții se împart în şapte cete. Întâi este Maica Domnului, al doilea sunt Apostolii, al treilea Proorocii, al patrulea Ierarhii, a cincea este ceata Mucenicilor, a şasea ceata cuvioşilor Părinți şi a şaptea ceata tuturor drepților celor din veac adormiți. Numărul şapte mai înseamnă fără sfârşit, că nu va înceta vreodată Biserica lui Hristos să nască sfinți, fiindcă şapte nu are margini.

Dar ştie oare cineva numărul sfinților? Nu! Dar al îngerilor? Nici pe acela nu-l ştie. Ce spune marele prooroc Iov? „Oastea cerului cine o va număra?” (*Iov* 25, 3). Tot aşa şi de sfinți ne arată Duhul Sfânt că nu se ştie numărul lor. Sfinți, cum ştiți, sunt prietenii lui Dumnezeu (*Psalmi* 138,17; *Ioan*.15, 44).

Dar dacă sunt prietenii lui Dumnezeu, să căutăm şi alte mărturii despre felul cum sunt ei şi cât sunt de mulţi. Să auzim pe proorocul care zice: „Cât îmi sunt de iubiţi prietenii Tăi, Dumnezeule!”. Şi după ce arată stăpânirea lor asupra dracilor, asupra lumii, asupra trupurilor, asupra tuturor patimilor, zice Duhul Sfânt: „Foarte s-au întărit stăpânirile lor” (*Psalmi*138, 17; *Iov* 42, 48; *Iacov* 5, 16). Căci prietenii lui Dumnezeu au stăpânit în lumea aceasta peste patimile lor, iar după ce s-au desăvârşit în ceruri, stăpânesc împreună cu Hristos peste toată lumea. Şi după ce arată stăpânirile lor, Duhul Sfânt ne arată că noi nu putem şti numărul lor. Căci spune: „Număra-voi pe dânşii şi mai mult decât nisipul se vor înmulţi” (*Psalmi*). Cine a putut sau poate vreodată să numere nisipul mării? Ia o mână de nisip şi vei vedea că trebuie să stai luni de zile ca să o numeri. Dar nisipul care înconjoară toate mările de sub cer, cine-l va număra vreodată? S-au înregistrat în martirologiul roman, în minee, în proloage şi în vieţile sfinţilor câţiva sfinţi. Dar aceştia sunt mult prea puţini faţă de numărul lor din ceruri. S-au înregistrat zece milioane nouă sute şaizeci şi şase de martiri, dar numărul lor, cum am spus, nu-l ştie nimeni, pentru că e mai mare decât nisipul mării. Câţi sunt martiri numai cu voia, câţi se mântuiesc în fiecare zi! Sfântul Ambrozie al Mediolanului a văzut o mare de catran, din care ieşeau mii şi mii de porumbei, care zburau la cer. Şi a zis despre ei că sunt sufletele care în fiecare ceas se mântuiesc din iad prin mijlocirea Bisericii lui Hristos. Biserica, trupul lui Hristos, îi trimite la capul ei Cel din cer.

Deci nu se pot număra toţi sfinţii, precum nici toţi îngerii.

Dar oare de ce s-a pus azi Evanghelia care începe aşa: „Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi şi Eu pentru dânsul înaintea Tatălui Meu Care este în ceruri”? Şi iarăşi: „Cel care iubeşte pe tatăl său, pe mumă, sau pe frate, sau pe soră, sau holde, sau moşii, sau altceva din lumea aceasta, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să fie ucenic al

Meu”. De ce s-a pus tocmai azi Evanghelia aceasta? Cei ce-au rânduit pericopele evanghelice n-au fost oameni neînvățați. Au fost sfinți mari şi au ales fiecare parte a Evangheliei după sărbătoarea potrivită ei. Ştiți de ce s-a pus azi textul acesta: „Cel ce va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi şi Eu...”? Pentru că toți sfinții lui Dumnezeu cei din veac L-au mărturisit pe El în două feluri: prin cuvânt şi prin fapta lor. Aşa au mărturisit proorocii pe Dumnezeu, aşa apostolii, aşa martirii, aşa cuvioşii, aşa ierarhii, aşa cuvioasele mucenițe, aşa drepții cei din veac.

Dar, de ce e nevoie de mărturisire ca să te poți face sfânt? Sau de ce trebuie să fii drept ca să te mântuieşti? De ce e nevoie să-L mărturisim pe Hristos? Iată de ce. Omul nu-i numai o ființă de lut, fără suflet. Omul are două părți, are o parte văzută şi una nevăzută. Dar acestea se unesc într-un singur ipostas, aşa se cheamă omul întreg, alcătuit din trup şi din suflet. Şi nu-i drept ce zic unii: e de ajuns să cred în inima mea în Dumnezeu, dar de mărturisit aceasta în fața tuturor nu-i nevoie. Aceştia se înşeală. În ziua Judecății, chiar cuvintele Evangheliei de astăzi vor mustra pe toți aceia care socotesc că-i de ajuns să creadă în taină, fără să mărturisească, atunci când e nevoie, pe Hristos.

Căci spune marele apostol Pavel: „Cu inima să credeți spre dreptate şi cu gura să mărturisiți spre mântuire” (*Fapte* 8, 37; *Romani* 10, 9-10). Deci, când credem în Hristos înlăuntru, negreşit trebuie să-l mărturisim şi în afară. Să audă şi alții mărturisirea noastră şi să vadă şi alții faptele noastre. Căci a spus Domnul în Evanghelie: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să slăvească pe Tatăl vostru Cel din cer” (*Matei* 5, 16). Nu-i de ajuns să crezi în taină, ca să te mântuieşti. Când eşti întrebat, trebuie negreşit să mărturiseşti, căci dacă te vei ruşina, sau dacă te vei teme, sau vei urmări alte interese şi nu vei mărturisi la

arătare, nu poți să fii cu Iisus Hristos. Şi El Se va lepăda de tine înaintea Tatălui Său şi înaintea tuturor îngerilor din ceruri.

Dar de ce s-a spus mai departe în Evanghelie: „Cel ce iubeşte pe tatăl său, sau pe mama sa, sau pe nevasta sa, sau pe copiii săi, sau pe frații, sau pe surorile sale, sau via, sau moşia, sau chiar viața sa – cum se spune la Luca – mai mult decât pe Mine, nu este vrednic să se numească ucenic al Meu". Oare e bine să urâm noi pe tata, şi pe mama, şi pe frații noştri, şi pe prietenii noştri? Oare nu se spune în porunca a cincea din Decalog: „Cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta, ca să-ți fie ție bine, şi să trăieşti ani mulți pe pământ"? Oare nu cumva se contrazice Evanghelia cu Decalogul? Nu, Doamne fereşte!

Ca să ne putem lămuri, să ne aducem aminte de porunca cea dintâi din Lege. Ce spune aceea? „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată puterea ta" (*Deuteronomul* 6, 4). De ce a numit trei părți din om? Cu mare dreptate porunceşte Dumnezeu să-L iubim din toată inima, din tot cugetul şi din toată puterea. El ne-a dat nouă şi sufletul, şi mintea, şi trupul. Când auzi: „din toată inima", sau în altă parte: „din tot sufletul", să înțelegi partea cea nevăzută. Când zice: „din tot cugetul", înțelege mintea omului. Iar când zice: „din toată puterea", înțelege virtutea trupului. Deci trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată ființa noastră. Iar în porunca a doua din Lege a dat un îndreptar pentru iubirea aproapelui. „Iar pe aproapele tău să-l iubeşti ca pe tine însuți" (*Matei* 22, 37-40; *Marcu* 12, 29-31). Ia seama că în porunca întâi din Lege, când cere să iubim pe Dumnezeu, nu arată granița până unde să-L iubim. Ci cere să-L iubim fără de margini. Dar când a vorbit de iubirea aproapelui, în care intră şi tata, şi mama, a pus o graniță: ca pe tine însuți. Îmi eşti tată, îmi eşti mamă, soră, cumnată, văr, nepot, dar eu vreau să mă mântuiesc, şi ca să mă mântuiesc trebuie să fac cutare faptă bună sau cutare. Dar te iubesc atâta cât mă urmezi pe mine în credință. Iar dacă tu, tată sau mamă, sau soră, mă tragi pe mine de la Dumnezeu, sau mă îndemni să

calc o poruncă a lui Dumnezeu, sau să fac o nedreptate, eu nu te pot iubi pe tine mai mult decât pe Hristos. Aşadar, nu trebuie să urâm pe părinți, sau pe frați, sau pe oricare alt om din lume, căci zice: „nu vei urî pe tot omul". Dar când acel om vrea să mă despartă de Dumnezeu, atunci trebuie să ştiu că nu-mi mai este prieten, căci este vrăjmaşul lui Dumnezeu. Căci s-a scris: „Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât" (*Psalmi*).

Ce se spune la apostolul şi evanghelistul Luca? „Cel ce nu urăşte pe tatăl sau pe mama sa, sau pe fratele său, nu poate să fie ucenicul Meu". Auzi, se spune că trebuie să-i urăşti! Dar când trebuie să-i urăşti? Şi când trebuie să-i iubeşti? Să-i iubeşti când te ascultă, când merg pe calea lui Dumnezeu, şi să-i urăşti când se despart de Dumnezeu. Căci când omul se desparte de Dumnezeu, s-a făcut vrăjmaşul lui Dumnezeu şi Duhul Sfânt zice că dacă el urăşte pe Domnul şi poruncile Lui, şi tu trebuie să-l urăşti pe dânsul: „Pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât şi neprieteni s-au făcut mie şi cu urâciune desăvârşită i-am urât pe ei" (*Psalmi*; *Romani* 12, 9). Ai auzit? Când cineva care îți era ție ochi sau mână sau picior, adică țineai la el ca la ochiul drept şi la mâna dreaptă şi te foloseai de el, s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu şi nu mai vrea să meargă după Hristos, să-l urăşti din toată inima, cu urâciune desăvârşită. Iată cu ce cumpănă se măsoară iubirea! Iată cum trebuie măsurată dragostea lui Dumnezeu şi dragostea față de aproapele! Către Dumnezeu trebuie să fie fără margini, iar către aproapele mărginită. Numai atâta te iubesc pe tine, cât mă iubesc şi pe mine, şi mai mult nu, că nu-mi dă voie porunca a doua din Lege.

Deci, n-avem voie să iubim pe nimeni şi nici o zidire din veacul acesta mai mult decât pe Dumnezeu. Nici pe tatăl şi pe mama, nici banii, nici vitele, nici păsările, nici averea, nici bogăția, nici dregătoria, nici cinstea, nimic mai mult ca pe Dumnezeu, dacă vrem să fim ucenici ai lui Iisus Hristos. Căci o dată ce am iubit zidirea mai mult decât pe Ziditorul, ne facem

vrăjmaşi ai lui Dumnezeu şi ne despărțim de Dumnezeu după dreptate, că ne-am închinat zidirii şi nu lui Dumnezeu.

Ce spune Evanghelia mai departe? Petru, când a auzit că nu trebuie să iubeşti pe tată sau pe mamă mai mult decât pe Dumnezeu, s-a gândit la sine. Căci, amintindu-şi că atunci când l-a chemat Mântuitorul pe lacul Tiberiada, unde era pescar împreună cu Andrei, cu Iacov şi cu Ioan, el a lăsat totul, a spus lui Hristos cu îndrăzneală: „Iată, noi am lăsat toate şi am urmat Ție. Oare ce va fi nouă?”. Da, el a lăsat totul. Nu numai corăbioara şi luntrea şi lopata au lăsat Petru şi Andrei. Nu. Dacă lăsau numai atâta, nu erau ucenici ai lui Iisus Hristos. Ei au lăsat şi tată, şi mamă, şi soră, şi frate, şi patimile lor.

Nu-i de ajuns să laşi numai averea pentru Hristos. Trebuie să laşi şi ura, şi zavistia, şi desfrâul, şi furtişagul, şi minciuna, şi răutatea, şi pâra, şi invidia, şi lenevia, şi nebăgarea de seamă, şi toată fărădelegea şi păcatul. Atunci ne facem cu adevărat ucenici ai lui Hristos, când lăsăm toate. Şi când zicem „toate”, arătăm şi păcatele, şi patimile cele sufleteşti. Toate trebuie lăsate ca să ajungem ucenici ai lui Hristos.

Câtă vreme inima noastră e lipită de ceva din lumea de aici, de o femeie, sau de bani, sau de casă, sau de dregătorie, sau de cinste, sau de tată, sau de mamă, sau de rudenie, sau de prieteni, sau de cunoscuți, sau de trai bun, sau de beție, sau de orice ar fi, ea nu poate să placă lui Dumnezeu. Nu putem să iubim şi pe Dumnezeu, şi pe Mamona (care în limba siriană înseamnă “bogăție”). Nu putem iubi pe Dumnezeu şi păcatul, Doamne fereşte!

Dumnezeu cere inima noastră. „Dă-Mi, fiule, inima ta!” (*Pilde* 23, 26). Câtă vreme inima noastră nu-i cu Dumnezeu, suntem mincinoşi, şi fățarnici, şi vicleni. Inima noastră e atunci nedreaptă. Căci a zis marele Pavel lui Simon Magul: „Vrăjmaşule a toată dreptatea, inima ta nu-i dreaptă cu Dumnezeu!”. Dumnezeu se uită la inima lui, că inima lui e legată de bani. Căci el spusese apostolului: „Dă-mi şi mie darul

acesta ca să pot să tămăduiesc pe oameni!”. Credea că Duhul Sfânt se cumpără cu bani! O, vrăjmaşule a toată dreptatea şi fiule al satanei şi al diavolului, văd că inima ta nu-i dreaptă cu Dumnezeu! Pavel era plin de Duhul Sfânt. Petru la fel. De aceea îi spune lui Simon vrăjitorul că inima lui nu-i legată de Dumnezeu, ci de bani şi de slava veacului acestuia. Iar Dumnezeu se uită la inimă, şi câtă vreme vede că inima noastră nu-i cu Dânsul, nu putem fi ai Lui. El cere să-L iubim din toată inima şi din tot cugetul.

Câtă vreme mintea noastră e legată de grijile veacului, de ban, nu poate fi a lui Hristos. Câtă vreme trupul nostru e scufundat în lucrarea păcatului, nu poate fi al lui Hristos. La fel nici inima, dacă nu-l iubeşte pe El. Deci, fiinţa noastră s-a despărţit de Hristos prin păcatele ei şi de aceea ni se cere să-L mărturisim şi cu faptele, şi cu gura, şi să-L iubim din toată inima, din tot cugetul şi din toată puterea.

Deci, când marele apostol Petru şi ceilalţi au zis: „Iată, noi am lăsat toate”, au zis: “Am lăsat vicleşugul, necredinţa, făţărnicia şi mândria, am lăsat şi traiul bun, am lăsat şi avere, şi rudenie, şi ne-am lipit cu inima numai de Tine. Ei puteau deci să fie ucenici ai Lui.

Şi ce le făgăduieşte Hristos? „Voi, care aţi lăsat toate pentru Mine [adică averea, cinstea, dregătoria, păcatele şi patimile, şi cele dinlăuntru, şi cele dinafară], când va şedea Fiul Omului pe scaunul Slavei Sale, veţi şedea şi voi pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminţii ale lui Israil” (*Matei* 19, 27-28). Auzi câtă cinste le dă?

Dar oare credeţi că scaunele de acolo vor fi de aur, sau de lut, sau de lemn, sau de marmoră? Pe astfel de scaune vor şedea Petru, şi Pavel, şi Andrei, şi Vartolomeu, şi Filip, şi Toma şi toţi ceilalţi? Doamne fereşte! Cele douăsprezece scaune pe care vor sta cei doisprezece apostoli arată slava şi mărirea şi cinstea pe care le vor avea în jurul lui Hristos, când vor judeca împreună cu el toate neamurile, când va chema cerul de sus şi

pământul de jos, ca să aleagă pe poporul Său. Atunci, apostolii care s-au ostenit cu Hristos şi au luat parte la ispitele Lui, care L-au iubit pe Dânsul din toată inima, din tot cugetul, din toată puterea, şi până la urmă au primit moartea pentru dragostea Lui, vor sta pe douăsprezece scaune de slavă. Căci nu zice Hristos că vor şedea pe scaune de lemn, când zice că Fiul Omului va veni să şadă pe scaunul Slavei Sale. El ne dă aici să înțelegem că nici apostolii nu vor sta pe scaune de materie, ci pe scaune de slavă şi de cinste. În acelaşi înțeles zice: „Mă duc să vă pregătesc vouă loc, ca unde sunt Eu, şi ucenicul Meu să fie”. Deci nici apostolii nu vor şedea pe scaune de aur sau de argint, ci pe scaune de slavă, potrivit cu credința şi cu darul Duhului, după mărimea ostenelilor lor. Vor avea scaune de slavă, de mare slavă. Căci când zice marele apostol Pavel: „Şi stea de stea se deosebeşte în slavă”, se înțelege că slava fiecărui sfânt se va deosebi de a celorlalți.

Dar cum vor judeca apostolii cele 12 seminții ale lui Israil? Noi am auzit că nici Tatăl nu judecă pe nimeni, căci zice Evanghelia: „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (*Matei* 16, 27; 25, 31). Şi dacă nici Tatăl nu judecă, cum o să judece Apostolii? În ce fel judecă ei cele 12 seminții ale lui Israil?

Iată cum tâlcuiesc acest lucru dumnezeieştii Părinți. Unul va fi Judecătorul – Iisus Hristos. Căci Tatăl a dat toată judecata Fiului, cum se spune şi în psalmi: „Doamne, judecata dă-o Împăratului şi dreptatea Ta Fiului Împăratului” (*Psalmi* 71, 1). Fiul va judeca toate popoarele cu cele şase întrebări şi va cerceta inimile tuturor. Căci atunci se vor descoperi – zice – cugetele multor inimi. Iar El spune că vor judeca împreună cu El şi apostolii, şezând pe scaune de slavă. Vor judeca semințiile lui Israil. Căci şi ei au făcut parte din ele. Atunci va zice Judecătorul către evrei: “Cum aceştia au urmat Mie, şi M-au iubit din toată inima, şi au împlinit poruncile Mele, şi au propovăduit numele Meu în toată lumea, şi până la urmă au

primit moarte în cele mai mari chinuri pentru dragostea Mea, şi cum de voi n-aţi crezut? Că n-am adus apostoli din India, nici din China, nici din Japonia, n-am adus din alte popoare păgâne, ci din voi i-am ridicat pe aceşti doisprezece oameni, ca să vă înveţe pe limba voastră şi să vă arate adevărul. Iar voi n-aţi voit să credeţi, ci aţi rămas în întuneric”.

Deci, aşa au să judece apostolii pe cele 12 seminţii ale lui Israil. A judeca înseamnă aici “a mustra”, aşa zic Sfinţii Părinţi. Aceşti doisprezece apostoli vor mustra, deci, dar mai ales va mustra Hristos pe poporul evreiesc pentru necredinţa lui, arătându-le că aceştia au crezut şi iată la ce cinste s-au suit, la câtă slavă, învrednicindu-se să stea lângă scaunul Său. El va spune: “Iată câtă cinste le-am dat, pentru că au crezut şi M-au mărturisit în toată lumea. Iar voi n-aţi vrut să credeţi, de aceea duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic!”. Aşa vor judeca apostolii, adică vor mustra cu prezenţa lor, cu slava lor, cu cinstea lor din ceasul acela poporul evreiesc, că nu le-a urmat lor şi învăţăturii lor. Dar şi Pavel spune în altă parte: „Au nu ştiţi că sfinţii vor judeca lumea?” (*I Corinteni* 15, 15).

Nu numai apostolii, ci şi sfinţii vor judeca lumea. Dar cum? La fel ca şi apostolii. Sfinţii n-au venit dintre îngeri pe pământ, n-au firi netrupeşti, milioanele de sfinţi nu au venit din altă planetă, nici din cer, ci din popoarele pământului. Şi ei au fost oameni, şi au flămânzit, şi au suferit dureri, şi au avut frică şi osteneală, şi au avut carne şi sânge, şi rudenii şi neamuri, şi bogăţii şi cinste, şi toate câte le avem şi noi, dregătorii şi copii; dar au iubit mai presus de toate pe Dumnezeu, şi pentru dragostea Lui s-au jertfit până la ultima picătură de sânge. Şi atunci Dumnezeu va zice tuturor popoarelor: „Vedeţi pe aceşti sfinţi, care au fost ca şi voi oameni pe pământ? Dar au urmat Mie şi au păzit poruncile Mele. De ce n-aţi făcut şi voi aşa?”.

Îmi aduc aminte că eram copil când mi-am pus în gând să merg la mănăstire. Aveam un moş în sat la mine, Neculai Sava, un moş după tată, care nu s-a căsătorit toată viaţa şi ducea

viață sfântă, fiind dascălul bisericii. Purta o barbă mare, albă. Şi când a auzit că vreau să plec la mănăstire, mi-a dat un ceaslov mic, cu slova veche. Şi ştiți ce am citit eu întâi în ceaslovul acesta cu slova veche? Condacul zilei de astăzi! Şi scria acolo: „Ca nişte pârgă a firii, Ție, Săditorului făpturii, lumea Îți aduce, Doamne, pe purtătorii de Dumnezeu mucenici...” şi celelalte. Auzi ce sunt sfinții lui Dumnezeu? Sunt *pârga firii omeneşti*. Dumnezeu are tot dreptul să ia, din toate popoarele pământului, pârgă, că el a făcut toate popoarele; El le dă viață, El le dă hrană, lumină, apă, căldură şi tot ce le e de trebuință. Şi întru El şi prin El ne mişcăm. Nu putem să clipim o dată din ochi fără Dumnezeu, pentru că viața din noi e de la El şi întru El trăim şi prin El ne mişcăm. Deci, sfinții sunt ca o pârgă, ca un rod bine copt şi ales din toate popoarele pământului. Şi această pârgă a neamului omenesc, aceste milioane de sfinți vor judeca lumea atunci. Cum? Va zice Stăpânul: “Tu spui că n-ai putut să-Mi urmezi Mie, că ai avut femeie. Dar şi aceştia au avut femei, că n-au fost toți feciorelnici. Tu spui că n-ai putut să vii după Mine, că ai avut avere, că erai în cinste, în dregătorie, că te-ai temut de munci. Dar şi aceştia au avut toate acestea, toate ale firii omeneşti, dar inima lor au pus-o în mâna Mea, şi mintea lor şi toată ființa lor s-a lipit de Mine. M-au iubit din toată inima şi toate celelalte le-au socotit gunoaie: şi averea, şi dregătoria, şi cinstea, şi frumusețile, şi bețiile, şi îmbuibările, şi desfrâurile; toate dulcețile lumii acesteia vremelnice şi stricăcioase le-au urât din tot sufletul şi M-au iubit numai pe Mine”.

Şi aşa vor judeca sfinții lumea, când toate popoarele pământului vor vedea milioane şi milioane de sfinți aleşi din toate popoarele, strălucind mai tare decât soarele întru împărăția cerului. Câtă jale va fi atunci! Cum se spune în *Uşa pocăinței*, râuri de lacrimi vor curge atunci din ochii popoarelor, mai mari decât mările de pe fața pământului; căci se vor face mări de lacrimi. Dar vai, nu vor mai folosi atunci la nimic! Căci vor vedea de câtă cinste se bucură sfinții, de câtă podoabă, de câtă

slavă, de câtă mângâiere, iar ei au rămas să se ducă în gheenă, în foc, să-i mănânce viermii neadormiţi de acolo, în tartar, în scrâşnirea dinţilor. Căci va fi o despărţire nu pentru un an, nu pentru doi ani, nu pentru o sută, nu pentru o mie, nu pentru sute de mii, ci pentru veacul veacului.

Ce se spune la Evanghelia Judecăţii: „Şi vor merge aceştia [adică drepţii] la viaţa veşnică, iar ceilalţi la muncă veşnică" (cf. *Matei* 25, 31-46). Ce jale va fi atunci şi cum vor mai plânge! Dar la ce va folosi plânsul atunci? Nu va mai folosi la nimic când vor vedea slava sfinţilor, când sfinţii îi vor mustra pe toţi, îi vor judeca pe toţi, şi le vor zice: "Şi noi am fost ca voi, dar nu ne-am legat cu lumea aceasta, nici cu materia, nici cu banul, nici cu dulceaţa, nici cu rudeniile. Noi am iubit pe Dumnezeu din toată inima, din tot cugetul, din toată puterea, şi Dumnezeu a trăit în noi şi noi în Dumnezeu; şi am fost gata oricând şi în orice clipă să murim pentru Dumnezeu. Şi am şi murit, şi cu omul cel dinlăuntru, şi cu cel din afară, când a cerut vremea". Aşa, fraţilor, aşa vor judeca lumea sfinţii şi apostolii, cu slava şi cu cinstea pe care o vor avea la Dumnezeu. Aşa vor mustra toate popoarele pământului, ceata apostolilor pe evrei, a celorlalţi sfinţi pe popoarele lor, pentru că nu s-au pocăit şi nu le-au urmat lor şi învăţăturii lor.

Fraţi creştini, dar oare de ce mai spune Evanghelia de azi: „Şi tot cel ce va lăsa pentru Mine casă sau moşie, însutit va lua în veacul acesta, şi viaţa veşnică va moşteni"? Aici parcă ar părea cu neputinţă. Cum adică? Am lepădat toate pentru Hristos şi voi avea chiar aici mai mult decât am lăsat? Oare se va întâmpla aceasta? Da, aşa se va întâmpla. Ce au făcut apostolii? Au lepădat o mreajă, şi aceea cârpită, şi o luntre stricată, dar pe urmă – se spune în *Faptele Apostolilor* – toţi creştinii din obştea cea dintâi vindeau averile şi bogăţiile lor şi le aruncau la picioarele apostolilor. Au fugit de avere şi toate averile le-au moştenit, cum spune Sfântul Efrem Sirul. Au plecat 12 bărbaţi din Ierusalim, fără toiag, şi toată lumea au stăpânit şi au păstorit;

au plecat fără traistă şi toate bogățiile lumii le-au adunat, pentru că era Dumnezeu cu dânşii. Căci unde e Dumnezeu, nu le lipseşte nimic celor ce se tem de Dânsul (*Psalmi* 33, 9-10). Pentru că au aruncat la Dumnezeu grija lor, iar El i-a hrănit. Dar zice şi de casă, că o vor câştiga însutit. Casa Domnului Dumnezeu este Biserica. Căci spune Mântuitorul: „Casa Mea casă de rugăciune este, iar voi ați făcut-o peşteră de tâlhari!". Câte case de acestea, câte biserici nu s-au sfințit până astăzi? Sfântul Gheorghe a lăsat toate pentru Hristos, dar câte mii de biserici nu are pe fața pământului? Şi Sfântul Dumitru şi Sfinții Apostoli Petru şi Pavel, şi atâția martiri şi sfinți, ca Sfântul Nicolae sau Sfântul Spiridon, au pe numele lor mii şi zeci de mii de biserici pe tot globul pământesc, unde sunt creştinii. Toate acestea sunt casele lor, că lor li s-au închinat, şi lui Dumnezeu. Vezi, sfinții se cinstesc şi pe pământ de aproape două mii de ani şi au atâtea case de rugăciune, atâtea biserici, nu sute, nu mii, ci zeci de mii; dar şi în ceruri, în Biserica celor întâi născuți, pururea se prăznuiesc şi pururea se veselesc cu veselia cea negrăită.

Aşa să înțelegeți că însutit va lua. Cel ce cinsteşte pe Dumnezeu are şi aicea cinste. Căci zice: „Cel ce Mă slăveşte pe Mine, îl voi slăvi".

Dar ce spune Evanghelia la urmă? „Cei dintâi vor fi pe urmă şi cei de pe urmă vor fi întâi". Cum se tâlcuieşte aceasta? Întâi a fost poporul evreiesc; el a fost chemat înaintea noastră de Dumnezeu, încă de pe vremea lui Avraam. El este poporul care s-a închegat din neamul lui Avraam, este poporul lui Israil. El a avut chemarea înaintea noastră, au fost făcuți prieteni cu Dumnezeu mai demult, ei proorocii, ei patriarhii, ei jertfelnicul, ei Biserica Legii vechi, ei cunoştința de Dumnezeu cea dintâi. Dar când a venit Stăpânul proorocilor şi Ziditorul lor, n-au crezut. Şi astfel ei, cei dintâi, vor fi cei de pe urmă, pentru că n-au crezut. Dar cuvântul acesta mai are şi altă tâlcuire. El vorbeşte de cei smeriți. Omul smerit se socoteşte cel mai de pe

urmă dintre toți, pentru că se socotește din adâncul inimii cel mai păcătos, cel mai neputincios, cel mai rău, cel mai nevrednic de mila lui Dumnezeu şi de cinstea de la oameni. Dar în ziua Judecății va fi altfel. Căci se zice: „Dumnezeu celor smeriți le dă har şi celor mândri le stă împotrivă” (*Matei* 23, 12).

În ziua aceea, când va judeca Dumnezeu inimile, nu va căuta la mitre arhiereşti, nici la coroane împărăteşti, nici la dregătorii înalte. Va căuta la inimile noastre. Cel mai umil țăran, cel mai necăjit om, cel care stă în gunoi la vreo târlă, şi se roagă cu lacrimi lui Dumnezeu, sau e la închisoare şi se roagă, sau e undeva străin, sau bolnav undeva în pat, suspinând din adâncul inimii către Dumnezeu, sau e o văduvă săracă, căreia nu-i deschide nimeni uşa şi zace cu copiii ei în necaz şi în scârbe, dar se roagă lui Dumnezeu. Toți aceştia vor fi în ziua Judecății mai mari decât împăratul lumii de astăzi şi a celei de mâine, şi a celei de alaltăieri. Că Dumnezeu nu va căuta la față, cum i-a spus lui Samuil, când a ales pe David.

Dumnezeu caută şi acum la inima omului, dar cu atât mai mult atunci, în ziua Judecății. Se vor slăvi atunci cei smeriți, cei nebăgați în seamă, cei ocărâți, cei prigoniți pentru dreptate, cei săraci cu duhul, care se socotesc pururea săraci de fapta bună, cei ce flămânzesc pentru dreptate şi doresc să facă dreptate şi toți pe care i-a fericit Hristos. Se vor ferici atunci cei nebăgați în seamă, cei ce au fost ca gunoiul pământului.

Cele proaste şi nebăgate în seamă ale lumii vor ruşina pe cei înțelepți. Cele slabe vor ruşina pe cele tari. De aceea zice că cele de pe urmă vor fi cele dintâi. Cei pe care nu-i băgăm noi în seamă acuma, dacă se roagă lui Dumnezeu din toată inima, vor străluci mai mult decât soarele în împărăția cerului, şi împărații lumii şi toți puternicii pământului vor fi atunci gunoi înaintea lui Dumnezeu, dacă nu vor fi avut credință în El. Căci El este drept şi dreptatea Lui rămâne în veacul veacului.

Iubiți credincioşi, v-am întocmit un mic cuvânt la Evanghelia de astăzi. Mai sunt multe de vorbit despre ea şi

despre sfinții lui Dumnezeu. Dar dacă aş vorbi numai de un sfânt, ar trebui să vorbesc ani de zile. Dar despre toți sfinții, cine poate vorbi?! Poate cineva să aibă o mie de guri şi să vorbească la nesfârşit, şi tot nu poate să descrie faptele sfinților. Ați auzit cum numără *Apostolul* de astăzi ostenelile sfinților: prin credință – zice – au biruit războaie, au suferit de sabie, de foame, de sete, de frig, s-au fierăstruit, au rătăcit în cojoace, în piei de capre. Şi lumea nu e vrednică de ei. Ce să spun de toți sfinții? E prea greu de spus. Atâta spun numai, că sfinții lui Dumnezeu L-au iubit pe Dumnezeu din toată inima, din tot cugetul şi din toată puterea lor. S-au făcut în lumea aceasta fii după dar ai Lui, cum suntem şi noi prin dumnezeiescul Botez, iar dincolo se vor veseli în vecii vecilor de Dânsul. Că unde este Stăpânul, acolo vor fi şi slugile lui. AMIN!

PREDICĂ DESPRE CHEMAREA APOSTOLILOR

(Predică la Duminica a doua după Pogorârea Sfântului Duh – *Matei* 4, 18-23)

Iubiţi credincioşi,

Sfânta şi dumnezeiasca Evanghelie de astăzi are o mulţime de învăţături mântuitoare. Dar două luminează mai mult dintr-însa. Acestea sunt: cea despre chemarea lui Dumnezeu şi cea despre ascultarea faţă de El.

Dumnezeu Atotţiitorul, Care a făcut cerul şi pământul, de la începutul lumii, ca un Ziditor şi Dumnezeu a toate, are putere să cheme toate zidirile Sale şi toate ascultă de El. El – cum a zis proorocul – cheamă cerul de sus şi pământul de jos. El cheamă apa mării şi o varsă pe faţa a tot pământul. El cheamă norii, le porunceşte să se adune şi să formeze ploile. El cheamă grindina şi furtuna. El cheamă vânturile şi le scoate din vistieriile Sale. El cheamă căldura focului şi razele soarelui să lumineze pe pământ. El a pus o rânduială lunii şi stelelor. Pe toate le cheamă şi toate ascultă de Dânsul.

El cheamă păsările cerului, şi vin la noi primăvara din locuri depărtate, şi iarăşi toamna le cheamă înapoi, şi se duc de unde au venit. Şi care zidire nu ascultă de Ziditorul său, dacă El este pretutindenea şi e Atotstăpânitor şi Atotştiutor?

El nu cheamă numai stihiile neînsufleţite sau pe cele necuvântătoare. De la zidirea lumii, El a chemat pe aleşii Săi. El a chemat pe Noe cu 125 de ani înainte de potop şi i-a poruncit de-a făcut corabie spre izbăvirea de potop. El a chemat pe Avraam, părintele a toate neamurile, dintr-un popor păgân, din ţinutul Ur, din neamul Chaldeilor, şi l-a făcut tată al multor neamuri. El a chemat pe Moise legiuitorul, care a fost prototipul şi închipuirea lui Hristos în Legea Veche. L-a chemat la El în muntele Horeb şi l-a trimis să scoată din robia lui Faraon

638.000 de suflete. El a chemat pe David proorocul de la oi şi l-a făcut împărat peste Israil şi mare prooroc. El a chemat pe toţi proorocii şi pe toţi aleşii Săi.

Şi toţi cei chemaţi de Dânsul, care primesc Duhul lui Dumnezeu, şi au credinţă, şi cunosc pe Ziditorul lor, şi au frica lui Dumnezeu în inima lor, Îl ascultă. Acestea au fost zise despre chemarea lui Dumnezeu până la venirea Legii darurilor.

Iar când a venit Însuşi Cuvântul lui Dumnezeu şi S-a îmbrăcat în trup, cum zice dumnezeiescul Evanghelist Ioan că „Cuvântul trup S-a făcut şi S-a sălăşluit întru noi” (*Ioan* 1, 14), când a venit Însăşi Înţelepciunea şi Cuvântul lui Dumnezeu, a chemat dintre oameni mai întâi pe Apostoli. Aţi auzit din dumnezeiasca Evanghelie de astăzi cum a chemat El ca pe cei dintâi pe apostolii Săi.

Aţi auzit citindu-se din Sfânta Evanghelie că „umblând Iisus pe lângă lacul Ghenizaretului – care se mai numeşte şi Marea Tiberiadei –, a văzut pe doi fraţi, pe Petru şi pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, că erau pescari”. Oare de ce a rânduit pronia lui Dumnezeu ca tocmai atunci Iisus să fie pe malul Mării Tiberiadei, când cei doi viitori apostoli, doi fraţi, aruncau mreaja în mare? Iată pentru ce. Pentru că Hristos avea să-i facă pe dânşii pescari de oameni şi a voit să arate de mai înainte că datoria apostolului şi a predicatorului este să arunce mreaja – adică cuvântul lui Dumnezeu – în marea lumii acesteia, tulburată de necazuri, de ispite şi de păcate. Evanghelia spune anume că erau pescari ce aruncau mreaja în mare. Oare de ce ţine să spună anume că erau pescari? Ar fi putut spune simplu că erau la pescuit, dar Evanghelia spune anume că erau pescari. Ştiţi de ce o spune aceasta? Atotputernicul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin acest cuvânt, că erau pescari, vrea să arate întregii lumi, tuturor filosofilor ei, tuturor împăraţilor, tuturor puternicilor, tuturor cărturarilor, tuturor celor care vor cerceta Evanghelia lui Hristos, că cei dintâi ucenici ai lui Hristos au fost nişte oameni săraci şi neînvăţaţi. Ce

poate fi mai sărac ca un pescar necăjit şi simplu? Şi de ce a arătat-o aceasta Dumnezeu? Pentru ca să arate că El, când vine în lume, n-are nevoie de înțelepciunea noastră, nici de priceperea noastră.

Dumnezeu poate să lucreze prin cele mai neputincioase ființe, cum a vorbit odată prin gura măgăriței lui Valaam (*Numerii* 22, 26-32). Dumnezeiescul apostol Pavel a spus că Dumnezeu a ales pe cele proaste ca să ruşineze pe cele înțelepte, pe cele neputincioase şi de neam slab şi nebăgate în seamă, ca să ruşineze pe cele tari şi de neam slăvit, ca astfel să vădească mai mult puterea Lui şi pentru ca să nu se laude nici un trup înaintea lui Dumnezeu (*I Corinteni* 1, 27-29). De aceea, Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, când vine în lume, Îşi alege ucenici dintre oameni săraci şi simpli, nişte pescari. Dar de ce a chemat deodată doi frați, pe Petru şi pe Andrei, fratele său? Ca să arate că toți cei ce vor crede întru Hristos, prin mreaja cuvântului acelora, [se cade] să trăiască în iubire ca frații şi că sunt frați prin dumnezeiescul Botez şi prin sfânta credință cea în Domnul Iisus Hristos. De aceea a ales mai întâi ca apostoli doi frați. Şi după ce i-a ales, aceştia lăsând acolo mreaja, au urmat după Iisus Hristos. Când i-a chemat Iisus Hristos, ei n-au mai zis: „Doamne, avem treabă, iată, am pregătit mreaja de prins peşte". Nu! În clipa când i-a chemat Iisus Hristos, nu au mai aflat nici o pricină, că mai au treabă de făcut, ci-n aceeaşi clipă, lăsând mreaja, au mers după Iisus.

Nici proorocul Elisei, când a fost chemat să fie în locul lui Ilie Tesviteanul, nu a arătat atâta sârguință şi atâta ascultare precum cei doi apostoli frați. Căci ce spune Scriptura? Când s-a coborât Ilie şi a trecut Iordanul, pe calea pustiei Damascului, şi a venit la Elisei proorocul, care lucra cu 12 perechi de boi, şi a aruncat cojocul pe el şi a zis: „Dumnezeu te-a ales pe tine, Elisei, fiul lui Safet, prooroc în locul meu", acesta, auzind că Dumnezeu îl cheamă la proorocie, a zis către Ilie Tesviteanul: „Dă-mi voie să mă duc să sărut pe tatăl meu şi pe mama mea şi

pe frații mei, şi apoi voi veni". După ce s-a dus şi şi-a luat ziua bună de la familie, s-a dus apoi şi a tăiat boii şi a făcut praznic, dând plugul şi celelalte unelte de pomană. După aceea a mers după Ilie, ca să fie proorocul lui Dumnezeu cu dar îndoit, după cum spune în Scriptură (*III Regi* 19, 16-21).

Dar la aceşti dumnezeieşti apostoli nu se vede una ca asta. Îndată ce i-a chemat, au lăsat mreaja în mare; au lăsat-o acolo unde s-a întâmplat să fie în clipa aceea, mergând după Iisus Hristos. Dar oare aceşti ucenici, cei dintâi chemați, cunoşteau ei pe Iisus Hristos? Ştiau de El? Da, Îl cunoşteau. Căci şi Andrei şi Petru au fost întâi ucenicii lui Ioan Botezătorul, care le-a arătat cu degetul pe Mântuitorul la Iordan şi a zis: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii!". De atunci au înțeles că Iisus Hristos e mai mare ca Ioan Botezătorul. Iar altă dată, Ioan Botezătorul le-a spus: „Vine după mine Cel mai mare decât mine, Căruia nu sunt vrednic a-I dezlega cureaua încălțămintelor Lui" (*Matei* 3, 11; *Marcu* 1, 8). Şi: „Aceluia I Se cade a creşte, iar mie a mă micşora. Cel ce are mireasă, mire este, iar ea se cade să se bucure".

Hristos este Mirele şi mireasa Lui este Biserica. Dumnezeiescul Înainte-Mergător ştia acest lucru şi a zis aceste cuvinte în următorul înțeles: când va veni Mirele Bisericii, eu sunt sluga Bisericii; eu trebuie să mă bucur că sunt împreună cu El.

Deci aceşti doi ucenici chemați astăzi cunoşteau pe Iisus. Chiar din gura povățuitorului lor, de la Ioan Botezătorul, ştiau că El e Mielul lui Dumnezeu, şi că vine de sus, şi că-i mai mare decât Ioan Botezătorul. De aceea, îndată ce i-a chemat, au şi mers după Iisus.

Iar după aceasta, ce mai spune dumnezeiasca Evanghelie? Mergând Iisus mai înainte, a mai dat de doi pescari. De cine? De Iacov al lui Zevedeu şi de Ioan, fratele lui. Băgați de seamă că în numărul celor 12 apostoli sunt doi Iacov. Unul se cheamă Iacov al lui Alfeu, sau Iacov cel Mic, iar altul este Iacov al lui Zevedeu şi al Salomeii şi văr de trup cu Mântuitorul nostru

Iisus Hristos. Dumnezeiasca Evanghelie zice că pe aceşti doi apostoli, pe Iacov al lui Zevedeu şi pe Ioan, fratele lui, i-a văzut pe mare cu tatăl lor şi i-a chemat. „Veniți după Mine – le-a zis – şi vă voi face pe voi pescari de oameni!”. Şi lăsând ei pe Zevedeu, tatăl lor, în corabie, au mers după Iisus. Dar de ce n-a mers şi Zevedeu? Cum de au mers copiii şi tatăl n-a mers? Iată de ce. Zevedeu n-a crezut că Iisus Hristos este Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu şi de aceea inima lui era legată mai mult de corabia lui şi de peştele pe care-l pescuia, decât de Iisus Hristos. Iar cei doi fii ai lui, cunoscându-L cu duhul şi auzind de minunile Lui, pe care le făcea în Galileea şi în părțile acelea, n-au mai stat la îndoială. „Acesta-i Mesia, Acesta-i Dumnezeu!” – şi-au zis ei. Şi au lăsat pe tatăl lor în marea tulbure a lumii acesteia şi cu corabia (care simbolizează nestatornicia veacului de acum, căci pururea se clatină şi pururea-i mişcată de valuri), şi au venit la Iisus Hristos. Era al doilea rând de apostoli, alți doi frați.

Deci în aceeaşi zi Mântuitorul i-a chemat pe patru din cei mai de frunte apostoli, pe Andrei şi pe Petru, pe Iacov şi pe Ioan. Căpeteniile sau vârfurile apostolilor, stâlpii cei mari care au întemeiat mai târziu Biserica, au fost chemați într-o singură zi. Au fost chemați de două ori câte doi frați, ca iarăşi să arate că toți cei ce vor crede în Hristos trebuie să trăiască ca frații şi că sunt frați în credința în Acelaşi Dumnezeu. După ce i-a chemat Mântuitorul şi pe aceştia, se zice în Evanghelie: a umblat Iisus prin toată Galileea şi prin tot ținutul de pe lângă mare, propovăduind şi învățând în sinagogile evreieşti cuvântul lui Dumnezeu, făcând semne şi minuni mari şi tămăduind bolnavii de neputințele lor.

Aceasta e Evanghelia de azi, pe scurt.

Frați creştini, astăzi am vrut să vă vorbesc de chemarea lui Dumnezeu, şi de ascultarea omului de Dumnezeu, şi de ascultarea tuturor zidirilor Sale. Dar am voit mai ales să vorbesc despre chemarea neamului cel cuvântător al oamenilor, să vă

spun în câte chipuri ne cheamă Dumnezeu pe noi. Dumnezeu cheamă popoarele pământului cu foamete, cu secetă, cu neplouare, de parcă le-ar spune: "Iată, Eu sunt Acela despre Care spune Ieremia Proorocul că voi da ploaie peste zece cetăți şi peste două nu voi ploua, şi iarăşi, voi da ploaie peste două cetăți şi peste zece n-am să dau ploaie, ca să vă arăt că Eu sunt Dumnezeul norilor şi Tatăl ploilor, cum a zis Iov" (cf. *Iov* 12, 16; 26, 8; 38, 25-28). Auziți pe Dumnezeu spunând: „Voi da ploaie peste zece cetăți şi peste două nu voi da, şi iarăşi peste două voi da şi peste zece n-am să dau" (*Ieremia* 5, 24).

La televizor, când se dă buletinul meteorologic, se arată harta țării, spunându-se: aici plouă, şi se arată vreo 10-15 puncte unde plouă în țară; văzând odată aceasta, foarte m-am folosit. S-a arătat că în vreo 10-15 puncte ploua, iar în cea mai mare parte a țării nu ploua. Şi mi-am adus aminte de cuvintele proorocului Ieremia. Mi-am zis: iată, acum se împlinesc sub ochii noştri, că plouă în câteva sate şi în 20-30 nu plouă. Deci în mâna lui Dumnezeu sunt ploile, şi norii, şi furtunile, şi vânturile. Căci spune Hristos: „Anii şi vremile le-a pus Tatăl întru a Sa stăpânire" (*Matei* 24, 27-36; *Fapte* 1, 7). Nimeni nu-I poate cere socoteală Lui de ce a dat secetă sau furtună, nimeni nu poate opri vânturile şi ploile, nimeni nu le poate aduce, decât mâna cea atotputernică a lui Dumnezeu. Deci, iată, uneori ne cheamă Dumnezeu cu secetă, alteori cu grindină, alteori cu fulgere, când trăsneşte pe mulți, alteori ne cheamă cu foamete, alteori cu boale.

Alteori dă Dumnezeu boală şi molimă, şi nu este casă unde să nu fie un bolnav. Şi aceasta o poate face când voieşte. Alteori ne cheamă cu războaie, alteori cu robie, alteori cu glasul Scripturilor când zice: „Veniți la Mine toți cei osteniți şi împovărați, şi Eu vă voi odihni pe voi" (*Matei* 11, 28). Şi altă dată zice: „Cel ce vrea să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie" (*Matei* 10, 38).

Deci, iată că ne cheamă Dumnezeu şi prin stihii, prin cutremure, prin secetă şi prin neplouare, ne cheamă prin boale şi prin necazuri, prin scârbe, prin toate cheamă popoarele la El, să cunoască că este un Tată în cer şi că poate face cu popoarele Sale câte voieşte.

Ce spune Isaia? „Doamne, Tu ai zidit pământul ca pe o nimica şi toate popoarele pământului înaintea Ta sunt ca o picătură dintr-o cadă" (*Isaia* 40, 15). Ce putere are o picătură dintr-o cadă? Sau ce este de vei lua o lingură de apă din noianul cel fără de margini al mărilor? Aşa suntem noi de puţini şi de slabi înaintea lui Dumnezeu! Cheamă Dumnezeu prin glasul Scripturii, cheamă prin glasul zidirilor ce pornesc asupra noastră cu secetă, sau cu ploaie prea multă, sau cu cutremur, sau cu arşiţă. Dar cheamă şi în alt fel.

Cum? Prin glasul conştiinţei. Nu vezi, cum păcătuim sau greşim, ne mustră cugetul îndată. Te întreabă: "Omule, de ce ai făcut aceasta?". De ce-ai furat de la vecinul, de ce ai luat femeia altuia, de ce ai omorât pruncul nevinovat în pântece, de ce ai râs de cele sfinte, de ce fumezi, de ce nu mergi la biserică duminică şi sărbătoarea? De ce nu creşti copiii în frica lui Dumnezeu, de ce nu posteşti cele patru posturi de peste an, şi vinerea şi miercurea, şi te faci asemenea cu iudeii? De ce urăşti pe fratele tău, de ce huleşti pe Dumnezeu când eşti în scârbă?

Prin toate ne mustră conştiinţa când greşim. Ea e glasul lui Dumnezeu, Care ne cheamă la El: "Omule, ai greşit! Eu te iert. Dar să nu mai faci! Vino la Mine, căci la Mine e izvorul iertării, al iubirii şi al milostivirii. Pune început bun de azi înainte, să nu mai păcătuieşti!".

Deci, conştiinţa e glasul lui Dumnezeu în inima noastră. Această lege s-a pus înainte de toate legile omeneşti.

Zic o seamă de oameni puţin credincioşi: "Dară, noi, creştinii, o să fim judecaţi după Evanghelie şi o să ne pedepsească Dumnezeu. Însă pe popoarele care nu cunosc pe Dumnezeu, cum e China, cum e Japonia, care se închină la zei, şi la vrăjitori,

şi la filosofi, cum are să le pedepsească Dumnezeu? Căci n-au avut Evanghelia şi n-au ştiut că e păcat, iar de aceea nu se pot îndrepta”.

Auzi ce spune dumnezeiescul apostol Pavel în epistola sa cea către romani: „Cele nevăzute ale lui Dumnezeu, de la începutul zidirii lumii, prin făpturi înțelegându-se se văd, veşnica Lui putere şi Dumnezeire” (*Romani* 1, 20). Deci, toate popoarele lumii, în ziua Judecății, se vor judeca după patru legi. Aşa dogmatisesc Sfinții Părinți. Cei ce n-au avut legea scrisă, se vor judeca după două legi: după legea conştiinței, pe care a pus-o Dumnezeu în om la zidirea lui, şi după legea zidirilor. Cum, după legea zidirilor? Iată cum: toate care sunt în jurul nostru vorbesc cu noi. Căci spune Sfântul Grigorie de Nyssa: „Ca o trâmbiță din înaltul cerului vorbesc zidirile cu noi şi strigă că este Un Ziditor” (*Viața lui Moise*). Şi ce spune proorocul David: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria” (*Psalmi*). Cum vorbesc cerurile cu noi? Cum vorbeşte tăria cu noi şi vesteşte puterea lui Dumnezeu? Iată cum.

Când te uiți seara la cerul înstelat şi-l vezi plin de stele, şi împodobit ca un candelabru plin de lumină, şi vezi luna plină strălucind pe cer şi rânduiala cea prea frumoasă cu care se conduc stelele, şi galaxiile, şi constelațiile cerului cu atâta precizie, încât nici cei mai mari savanți ai lumii nu ajung să îndrepte calendarul după ele, atunci zici cu proorocul: „Doamne, ce este omul, ca să-l pomeneşti pe el, sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?” (*Psalmi*). Şi atunci îți dai seama că aceste stele, aceste mişcări ale lor sunt făcute şi purtate de mâna lui Dumnezeu. El a fost Creatorul, El e cârmuitorul lor. Îți dai seama că lumea aceasta are o minte care le îndrumează, că este un Dumnezeu Care le-a făcut şi o mână nevăzută care le poartă de grijă, ca şi nouă. Aşa vorbesc cerurile cu noi, încât văzându-le, cunoaştem prin ele pe Ziditorul cerului. Când ne uităm la soare şi-l vedem cum luminează, că nu putem să-l privim decât câteva minute şi orbim, ne aducem aminte de Cel ce a făcut soarele atât

de frumos, atât de luminos. Şi ne dăm seama că Cel ce l-a făcut pe el, Soarele Dreptății, străluceşte de miliarde de ori mai mult ca el. Şi aşa, soarele laudă pe Dumnezeu. Căci se zice: „Lăudați-L pe El, soarele şi luna, lăudați-L pe El, toate stelele şi lumina!”. Cum laudă Soarele pe Dumnezeu? Cum Îl laudă luna, stelele, cerurile, tot firmamentul, toată zidirea? Prin existența şi prin mişcarea lor. Căci „altele sunt contemplațiile zidirilor şi altele sunt legile lor” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Filocalia*). Contemplația are loc când ne gândim la Cine le-a făcut. Iar legile lor sunt rânduielile după care se mişcă în univers. Şi amândouă sunt făcute de Dumnezeu: existența lor şi legile după care se mişcă ele. Aşa vorbesc cu noi soarele, luna, stelele şi cerurile, florile şi păsările, animalele şi fiarele, văile şi apele, noianurile şi aerul, vânturile şi toate stihiile. Toate vorbesc cu noi şi ne spun că este Un Ziditor, Un Dumnezeu în cer Care le-a făcut, le ține şi le mişcă.

Deci, după legea conştiinței şi după legea zidirilor se vor judeca cei ce n-au avut legea cea scrisă. Începând de la Moise, căruia Dumnezeu i-a dat Tablele Legii pe Muntele Sinai, poporul iudeu se va judeca după Legea cea scrisă, iar toate popoarele care au cunoscut Evanghelia se vor judeca după Legea Darului, Legea dragostei şi a desăvârşirii.

De la începutul lumii, astăzi şi veşnic, zidirea vorbeşte despre Ziditorul ei. Un necredincios oarecare străbătea Oceanul Atlantic, pe un vapor mare, pe un transatlantic. Şi un sărman misionar predica pe vapor, noaptea, despre Dumnezeu, despre minunile Lui care se văd pe cer, sus, pe pământ şi în aer. Iar necredinciosul, ca să ia în batjocură pe misionar, a luat binoclul şi se tot uita lung la stele. Iar misionarul lui Hristos predica cu foc, pentru că Dumnezeu dă putere multă în cuvânt celor ce-L binevestesc pe El şi-L predică pe Dumnezeul cel adevărat, pe Stăpânul zidirii. La urmă, vine cel necredincios şi zice către preot: “Părinte, tot predici pe Dumnezeu, dar eu m-am uitat cu binoclul la stele şi nu L-am văzut, nu ştiu unde e”. Iar

misionarul lui Hristos i-a spus: "Bine zici, frate, că nu-L vezi, şi în acest fel nici n-ai să-L vezi în veacul veacului. Dar ştii de ce? Ca să-L vezi pe Dumnezeu, trebuie să cureţi inima de necredinţă, de păgânătate. Căci aşa ne învaţă pe noi Evanghelia, spunându-ne în fericirea a şasea: «Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu» (*Matei* 5, 7). Deci, drept ai zis că nu L-ai văzut, şi nici n-ai să-L vezi în veacul veacului, până ce nu-ţi vei curăţi inima ta de necredinţă, de răutate şi de păcate. Atunci ai să-L vezi pe Dumnezeu, prin lumina credinţei".

Aşa şi azi. Sunt mulţi oameni care nu aud chemarea lui Dumnezeu. Şi dacă nu o auzim, are să puie biciul pe noi, are să ne cheme mai aspru. Dacă ne vom întoarce, El are să dea ploaie timpurie, şi belşug, şi sănătate, şi fericire, că în mâna Lui este viaţa şi moartea. Iar dacă nu, ştie El cum să tragă frâul calului! Căci zice Ilie Miniat că lumea aceasta este ca un cal sirep, care aleargă pururea spre pierzare, aleargă la păcate, spre fundul iadului. Dar Dumnezeu e meşter să puie frâu acestui cal neastâmpărat. Şi care e frâul calului? Care e frâna lui Dumnezeu cu care trage lumea la Dânsul? E seceta, sunt bolile, robiile, războaiele, moartea, suferinţele şi toate necazurile. Când e război, ce cerem? "Dă, Doamne, pace". Când suntem bolnavi, cerem: "Dă-ne, Doamne, sănătate". Când nu plouă: "Dă-ne, Doamne, apă, că murim de sete". Când suntem robi: "Scapă-ne, Doamne, de robie". Deci, bine ne face Dumnezeu. Ştie El să ţie în frâu această lume, care aleargă ca un cal sirep la prăpăd, la pierzare. Auzi ce spune proorocul: „Însă cu zăbală şi cu frâu, Doamne, fălcile lor vei strânge, a celora ce nu se apropie de Tine" (*Psalmi* 31, 10). Nu ne apropiem de bună voie, ne pune zăbală şi frâu şi ne întoarce înapoi, pentru că are putere. Căci este Dumnezeu care poate să coboare în iad, să ridice, să omoare, să facă viu.

Deci, fraţii mei, când vom înţelege că Dumnezeu ne cheamă prin boale, prin suferinţe, prin pagube, prin necazuri, prin robie, prin secetă, să nu stăm împietriţi, ci să ne întoarcem

acasă la Tata şi să zicem: “Iartă-ne, nouă, Doamne, păcatele şi ne miluieşte pe noi, Doamne”. Şi atunci Bunul Dumnezeu ne iartă, pentru că El nu ne ceartă din ură. Adevăratul părinte nu bate pe copiii săi din ură, Doamne fereşte! Care tată sau mamă ar vrea să-şi bată copiii degeaba, să-şi bată joc de dânşii? Nu! Ci dacă vede că azi n-ascultă, şi mâine n-ascultă, şi poimâine n-ascultă, şi-i încăpățânat, şi-i răspunde împotrivă, şi face după voia lui cea rea, atunci pune mâna fără să vrea pe vargă, sau pe curea, sau pe băț. Pentru ce? Căci vede că acest copil a pornit pe căi rele şi merge din rău în mai rău, se duce în prăpastie şi, dacă îl va bate mai pe urmă, va fi prea târziu.

Aşa face şi Dumnezeu cu noi. Noi suntem toți fiii lui Dumnezeu după dar. Auzi ce zice Scriptura: „Eu am zis: «Dumnezei sunteți şi fii ai Celui Prea Înalt toți». Iar voi ca nişte oameni muriți, şi ca unul din boieri cădeți” (*Psalmi* 81, 6-7), adică asemenea unuia dintre draci. Dacă suntem fiii lui Dumnezeu după dar şi avem darul de fii prin Sfântul Botez, avem Biserica Mamă şi pe Dumnezeu Tată, după cum zicem pururea: „Tatăl nostru Carele eşti în ceruri…”; dacă-i aşa, să stăm pururea cu ochii minții la Tatăl nostru şi să ştim că dacă nu vom voi de bună voie să-L iubim şi să-L cunoaştem că există, El va pune mâna pe vargă. Dar mai bine să ascultăm din dragoste şi să-L iubim pe Dumnezeu şi să facem poruncile Lui din cumințenie, ca El pururea să aibă milă de noi şi să ne poarte de grijă.

Apostolii au ascultat de Hristos, proorocii au ascultat, cerul ascultă, pământul ascultă, vânturile ascultă, marea ascultă, ploaia ascultă, roua ascultă, grindina ascultă, stelele ascultă, soarele ascultă, noianurile şi toată natura ascultă, numai omul, ființa cea rațională, nu vrea să asculte de Părintele său Cel ceresc. Dar băgați de seamă că mâna lui Dumnezeu are şi vargă cu care ne poate bate!

Deci să stăm bine, să luăm aminte! Să nu uitați, de astăzi înainte, că orice necaz care vine peste noi este o chemare a lui

Dumnezeu. Căci zice: „Dumnezeu bate pe tot fiul pe care-l primeşte”.

Şi să nu cârtim dacă suntem chemați într-un fel sau altul, căci spune apostolul Pavel: „Fiecare întru ceea ce este chemat, întru aceea să rămână”.

Te-a chemat Dumnezeu sărac, nu dori să te îmbogățeşti; te-a chemat să fii călugăr, călugăr să rămâi până la moarte; te-a chemat să fii preot, preot vrednic să fii; te-a chemat să fii meseriaş, meseriaş bun şi cinstit să fii; te-a chemat să fii filosof sau mecanic, sau în alt serviciu, aşa să rămâi! Dar să slujeşti cu cinste, să cunoşti că Dumnezeu este Cel ce te-a chemat într-un fel sau altul, şi fiecare dintre noi întru ceea ce este chemat, întru aceea să rămână! AMIN!

PREDICĂ DESPRE CEI DOI ÎNDRĂCIȚI

(La Evanghelia Duminicii a cincea după Rusalii

– *Matei* 8, 28-34; 9, 1)

Iubiți credincioşi,

Cu cât pătrundem în Sfintele Scripturi mai adânc, prin teologie şi prin tâlcuire, cu atât ne dau şi ele mai bogat mireasma Duhului Sfânt şi înțelegem mai mult cuprinsul lor.

Mântuitorul spune: „Cercetați Scripturile, căci ele mărturisesc pentru Mine”. Deci ştim din gura lui Hristos că Sfintele Scripturi sunt mărturii ale lui Dumnezeu. Proorocul David zice: „În calea mărturiilor Tale, Doamne, ne-am desfătat ca de toată bogăția” (*Psalmi* 118, 14). Mare adevăr este în aceste cuvinte! Cine aleargă pe calea mărturiilor, sau pe calea dumnezeieştilor Scripturi şi pe calea înțelesurilor duhovniceşti, din ele pururea se veseleşte de înălțimea tainelor care se află în ele. Duhul Sfânt fericeşte mai departe pe cei ce le cercetează, zicând: „Fericiți cei ce cearcă mărturiile Lui, că din toată inima Îl vor căuta pe Dânsul” (*Psalmi* 118, 2). Duhul Sfânt Însuşi fericeşte pe omul care cearcă mărturiile Lui, adică cearcă cu de-amănuntul înțelesul duhovnicesc al Sfintelor Scripturi. Pentru care pricină caută omul cu toată inima pe Dumnezeu în calea Scripturilor? Pentru înțelegerea celor ce citeşte. Căci rugându-se la Dumnezeu să-i descopere ochii minții, înțelege taine mari şi negrăite, atâta cât este cu putință omului a înțelege. Şi atunci aleargă cu toată puterea pe calea poruncilor lui Dumnezeu.

Dumnezeiasca Evanghelie de azi începe aşa: „În vremea aceea, a venit Iisus Hristos în latura Gherghesenilor”, sau a Gadarenilor. Gadara şi Gherghesa erau două cetăți aproape una de alta, cale de două ceasuri. Şi pentru că erau atât de apropiate,

se chemau uneori latura Gadarenilor, cum zice Sfântul Apostol şi Evanghelist Matei, iar alteori latura Gherghesenilor, cum zice Sfântul Evanghelist Luca. Pe acolo ajunsese Mântuitorul nostru odată, propovăduind Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu, şi vindecând bolnavii, şi făcând minuni. Şi când a ajuns în această latură a Gherghesenilor sau a Gadarenilor, i-au ieşit înainte doi îndrăciți foarte cumpliți, care locuiau în mormânturi. Dar de ce locuiau îndrăciții în mormânturi?

Mormintele erau prin acele părți un fel de crăpături de stânci, sau un fel de cripte. Îndrăciții nu puteau sta în case, ci se ascundeau în acele cripte. Deci doi din aceşti îndrăciți au ieşit înaintea Mântuitorului şi dumnezeiasca Scriptură spune că erau foarte cumpliți, şi din cauza lor nimeni nu putea să treacă pe calea aceea, căci toți se speriau de ei şi fugeau din calea lor. Dar de ce Luca spune numai de un îndrăcit, povestind această întâmplare, în timp ce Matei şi Marcu vorbesc de doi? Să nu credeți că se contrazic dumnezeieştii apostoli şi evanghelişti. Doamne fereşte! Nu se contrazic. Luca descrie pe larg pe îndrăcitul pe care l-a vindecat Mântuitorul mai întâi. El era cel mai rău şi era din Gadara, iar Mântuitorul nu s-a întâlnit cu cei doi îndrăciți în acelaşi loc şi deodată. Pentru că era cel mai cumplit, Sfântul Luca spune despre el că-l legau în lanțuri şi lanțurile nu se puteau ține de el. Celălalt era din cetatea Gherghesa, dar pentru că amândoi erau din latura acelor două cetăți, evangheliştii Matei şi Marcu, vrând să scurteze, cum e obiceiul uneori în Evanghelie, nu mai spun că unul era dintr-o cetate şi celălalt din alta, ci vorbesc în general de doi îndrăciți. Aşa se înțelege de ce Matei şi Marcu vorbesc de doi îndrăciți, iar Luca numai de unul.

Şi ce-au făcut îndrăciții aceştia, mai bine zis dracii din ei, când au văzut pe Iisus Hristos, Dumnezeul nostru şi Mântuitorul lumii? Au început a striga foarte tare către Dânsul: „Ce este nouă şi Ție, Iisuse, Fiul Dumnezeului Celui Prea Înalt?”. Adică, ce ai cu noi? Noi nu Ți-am făcut Ție nimic, noi îi

chinuim numai pe oamenii aceştia, care sunt daţi nouă tot de puterea Ta, şi pe care-i avem în stăpânire, şi în care noi locuim. Dar apoi, temându-se de puterea Mântuitorului, au zis: „Ai venit să ne munceşti pe noi mai înainte de vreme?”. Auzi ce spun dracii? Din această pericopă evanghelică învăţăm trei lucruri mari. Întâi, că şi dracii au credinţă şi cunoştinţă. Al doilea, că se tem foarte tare de puterea dumnezeiască, să nu-i alunge în gheena, la munci desăvârşite, mai înainte de Judecata viitoare. Şi al treilea, că muncile iadului sunt foarte grele, dacă se tem şi dracii de ele.

Deci nu toţi dracii se află la muncă desăvârşită pentru căderea lor, aşa cum nici păcătoşii nu se află acolo, cum spun dumnezeieştii Părinţi. De aceea ziceau dracii aceştia: „De ce ai venit să ne munceşti înainte de vreme?”. Adică, nu-Ţi ajunge că ai să ne munceşti desăvârşit începând din ziua Judecăţii? Ai venit să ne munceşti pe noi înainte de Judecată, acolo [unde ne este dat] să ne muncim? Că mulţi din ei au rămas în văzduh, cum zice marele apostol Pavel către Efeseni: „domnii puterii văzduhului”, „duhurile răutăţii răspândite în aer”; sau cum zice marele prooroc David: „Mulţi sunt cei ce se luptă cu Mine de la înălţime”. Aşa şi dracii sălăşluiţi în cei doi oameni, încă nu erau în gheenă, ci erau din cei din văzduh. Ei intraseră în aceşti doi îndrăciţi şi se temeau ca nu cumva Hristos să-i scoată din oameni şi să-i trimită în gheena unde se munceau alţi conducători de-ai lor, care intraseră de la început acolo.

Dar dumnezeiescul evanghelist Luca mai spune ceva în Evanghelia sa. Zice că Hristos a întrebat pe draci: “Cum vă este numele?”. Căci şi dracii au nume. Şi au zis dracii din cei îndrăciţi: “*Legheon* ne este numele”. Adică eu nu sunt numai unul, ci suntem şase mii de draci, *Legheon* însemnând şase mii, pentru că legiunea romană avea şase mii de ostaşi. Deci erau în doi oameni şase mii de draci; dar cu toate că erau aşa de mulţi, se rugau lui Hristos să nu-i trimită în gheenă. Dar oare dracul n-are putere, de au trebuit să fie atât de mulţi într-un om? Are

foarte multă putere, căci spune Iov: „Adâncul fierbe ca o căldare de el şi cine va descoperi pieptul armurii lui?”. Şi proorocul Isaia, vorbind ca despre împăratul Tirului şi al Sidonului, zice de căderea satanei: „Erai un heruvim ocrotitor şi te plimbai în mijlocul cetelor celor scânteietoare din cer, şi toate flautele şi muzicile cerului te lăudau pe tine. Şi frumuseţile tale te-au înşelat pe tine, te-au uns pe tine, adică te-ai vopsit cu carbineul de aur, cu iachint, cu hrisolit, cu topaz, cu ametist, cu beril şi cu celelalte pietre scumpe”. Auzi cum era satana înainte de cădere? Era un heruvim ocrotitor, înfrumuseţat cu mare podoabă, sau cum mai zice Isaia, era luceafărul care răsare dimineaţa din ceruri (*Isaia* 14, 12-20). Căci zice: „Cum ai căzut din fala ta, stea de dimineaţă!”. Vezi cine era şi câtă putere avea?

A venit la Sfântul Serafim de Sarov un boier care avea rugăciunea inimii şi, încrezându-se în darul rugăciunii, zice către Sfântul Serafim: “Eu nu mă tem de draci, că nu mai au nici o putere asupra robilor lui Hristos”. Şi a zis Sfântul Serafim: “Ce zici? Nu te temi de draci? N-au nici o putere? Îţi spun, fiule, că un drac are putere să întoarcă numai cu o unghie pământul pe cealaltă parte”. Dar de ce? Pentru că au fost îngeri. Dar această putere o au numai când şi cât le îngăduie Dumnezeu. Ştiţi de ce? Pentru că „puterea drăcească – cum spune Sfântul Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu – este circumscrisă, este îngrădită de puterea Dumnezeirii”. Şi de aceea n-are el putere, când nu-l lasă Cel Atotputernic. Frânele puterii satanei sunt în mâna lui Dumnezeu; el e câinele lui Dumnezeu, sabia lui Dumnezeu, biciul lui Dumnezeu, şi nu poate să plece nicăieri fără poruncă. Iată ce scrie la Iov (*cf.* cap. 2): Într-una din zile au venit toţi îngerii Domnului înaintea Lui şi a venit şi satana. Şi Dumnezeu l-a întrebat pe el: De unde vii tu? Şi a zis: Doamne, am cutreierat tot pământul şi toate de sub cer şi iată am venit de faţă. Şi l-a întrebat: Ţi-ai pus în minte – în gând adică – ceva despre robul meu Iov? Că nu este nimeni pe pământ temător de Dumnezeu asemenea lui. Atunci satana a cerut voie să-l

ispitească şi când i-a dat voie să-l ispitească pe Iov, ce a făcut diavolul? Într-un ceas cele şapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi, cinci sute de asine, le-a făcut praf şi cenuşă; a pogorât foc din cer şi le-a ars pe toate. I-a dărâmat şi casele într-un cutremur. Ai văzut ce poate el? Dar numai când îi dă Dumnezeu voie. Deci, cum v-am spus, toată puterea drăcească e îngrădită de puterea Dumnezeirii şi el nu poate face nimic până nu îi dă voie Dumnezeu.

Dar să citim Evanghelia mai departe. Ce au zis mai departe aceşti draci? Au început a-L ruga pe Hristos, bănuind cine-i de faţă. Ce şi-au zis ei? Acesta Care e de faţă este Fiul lui Dumnezeu Cel Prea Înalt. Credeau aceasta dracii şi mărturiseau: “Te ştim pe Tine Cine eşti, eşti Fiul lui Dumnezeu Cel Prea Înalt”. Auzi mărturisire drăcească? Vezi credinţa drăcească? Dar oare credinţa aceasta a dracilor e mântuitoare? Nu, nicidecum. Sfântul Apostol Iacov ne învaţă că „şi dracii cred în Dumnezeu şi se cutremură” (*Iacov* 2, 19).

De ce se cutremură dracii? Erau şase mii în faţa lui Iisus şi tremurau ca varga, şi se rugau să nu-i trimită în gheena mai înainte de vreme. Ce le folosea lor credinţa, dacă n-au zis: „Iartă-ne, Doamne, ne pocăim, ne vom face slugile Tale!”. N-au zis; ei se temeau numai şi se cutremurau; dar credinţa lor nu era lucrătoare şi mântuitoare.

Când credinţa e numai *cunoscătoare*, nu mântuieşte pe nimeni. Adică, dacă cred eu că există Dumnezeu şi cunosc aceasta, numai cu atât nu mă mântuiesc. Căci zice Sfântul Apostol Iacov: „Tu crezi că este Dumnezeu? Bine faci, dar şi dracii cred şi se cutremură”. Ce folos au de credinţa lor? Este o credinţă cunoscătoare şi iscoditoare care nu foloseşte nimănui. Ea nu mântuieşte nici pe draci, nici pe oameni.

Dar este o altă credinţă, despre care spune dumnezeiescul apostol Pavel. Care? Credinţa cea *lucrătoare*, care *se lucrează*. Prin ce? Prin *dragoste*. Cel ce are credinţa aceasta lucrătoare, care se lucrează prin dragoste, păşeşte de la

credință la fapte. Se smereşte, ascultă, miluieşte, iartă, posteşte, priveghează, duce viață curată, cu sfințenie, iartă pe toți cei ce l-au supărat şi, cu darul lui Dumnezeu, totdeauna este milostiv, cum şi Tatăl nostru milostiv este. Aceasta este credința lucrătoare, sau credința care se lucrează prin dragoste (*Galateni* 5, 6; *I Tesaloniceni* 1, 3).

Deci, țineți minte că şi dracii au credință, dar numai credință cunoscătoare, şi vai de noi, păcătoşii, dacă ne vom asemăna cu ei, dacă numai vom crede că este Dumnezeu, dar nu vom lucra poruncile Lui! Se va împlini cu noi cuvântul care zice: „Mulți vor zice Mie în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu cu numele Tău am vindecat, nu cu numele Tău am propovăduit? Şi voi zice către ei: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, nu vă cunosc pe voi!”. Dar de ce? M-ați cunoscut ca Dumnezeu şi ați făcut chiar minuni în numele Meu, dar dacă n-ați lucrat poruncile Mele, nu vă cunosc pe voi!

Aşa, fraților, să nu ne asemănăm dracilor, care nu împlinesc poruncile lui Dumnezeu! Dar să vedem ce spune Evanghelia mai departe.

Zice că acolo, lângă lac, păştea o turmă mare de porci. Evanghelistul Matei spune că era o turmă mare, iar celălalt evanghelist ne spune şi câți porci erau: două mii de porci. Ia gândiți-vă ce mare turmă era: două mii de porci care păşteau! Şi s-au rugat dracii: „Doamne, dacă ne scoți pe noi din aceşti doi oameni, dă-ne voie să ne ducem în turma aceea de porci”. Şi a ascultat Hristos rugăciunea dracilor şi a zis: “Mergeți!”. Şi îndată ce le-a dat voie, au intrat diavolii în turma de porci, şi s-a aruncat turma în mare şi s-a înecat. Oare de ce a ascultat Mântuitorul rugăciunea dracilor? A ascultat-o, fiindcă rânduia prin draci o pedeapsă celor ce aveau porcii. “Doamne – au zis dracii –, dacă ne scoți din zidirea făcută după chipul şi asemănarea Ta, din oamenii aceştia care pot să fie Biserica Ta, după ce plecăm noi, nu-ți cerem să ne ducem în alt om, în altă

zidire după chipul şi asemănarea Ta, ci trimite-ne în porcii aceia”. Dracii se odihnesc de aceea pururea în oamenii cei lacomi ca porcii, curvari şi preacurvari, care se tăvălesc în mocirla curviei ca porcii. De aceea au zis: “Dă-ne voie să ne ducem din oameni în aceste dobitoace care, deşi sunt ale Tale, sunt murdare, leneşe şi lacome, fiind chipul patimilor trupeşti la care noi îi învățăm pe oameni”.

Şi a zis Hristos: “Mergeți!”. De ce le-a dat voie? Pentru că porcul este un animal greoi, leneş, lacom, mocirlos şi murdar, aşa cum e un om păcătos care se tăvăleşte în lăcomie, şi în beție, şi în mocirla fărădelegilor curviei. Le-a dat voie, pentru a arăta simbolul omului în care locuiesc dracii.

Dracii, temându-se de munca din gheena, şi-au zis: “O fi mai rău în porci şi în mare şi oriunde ne-am duce decât în om, dar numai în gheenă să nu ne trimită”. Oare de ce se tem dracii de gheena? Am spus-o puțin mai sus, dar aci vom desluşi mai pe larg acest lucru. Iată de ce. Ați citit în dumnezeiasca Psaltire cuvântul: „Paharul Domnului este neamestecat şi plin de amestecătură” (*Psalmi* 74, 7). Oare ce să fie asta? Paharul mâniei şi al iuțimii Domnului este, zice, neamestecat şi plin de amestecătură. Iată ce vrea să însemne aceasta, după mărturia dumnezeiescului tâlcuitor al *Apocalipsului*, Sfântul Andrei al Cezareei, care a dat cea mai înaltă tâlcuire la *Apocalips*. El pune în legătură cuvântul acesta cu muncile cele de după Judecată. Paharul Domnului, zice el, este amestecat cu vin, dar este totodată neamestecat şi plin de amestecătură. Ce vrea să spună aceasta? Focul iuțimii mâniei Domnului în veacul de acum, când vine asupra noastră, a tuturor popoarelor pământului, vine amestecat cu milă. De aceea spune că paharul este amestecat. Până la sfârşitul lumii, până în ziua Judecății, vor veni multe răni peste popoarele lumii: robie, războaie, foamete, secetă, boale, holeră, ciumă, turburări. Dar toate acestea vor veni amestecate cu mila lui Dumnezeu. Până în ziua Judecății, focul mâniei lui Dumnezeu vine amestecat pururea cu milă. Ne-a robit

Dumnezeu, dar ne dezrobeşte. Ne-a îmbolnăvit, poate să ne ridice din boală, dacă ne rugăm. Vine peste noi secetă, dacă ne rugăm, o depărtează. Deci, cum zice Sfântul Maxim Mărturisitorul, "precum nopțile urmează zilelor şi zilele urmează nopților, aşa şi în veacul de acum, bucuriile urmează scârbelor şi scârbele vin iarăşi după bucurii".

După bucurii vin necazurile şi după necazuri iarăşi bucurii. Nu se judecă Dumnezeu acuma deplin cu noi. Dar când va veni paharul iuțimii mâniei Domnului neamestecat? În ziua Judecății. Dar şi atunci, auziți ce spune: "Că paharul Domnului este cu vin neamestecat şi totuşi plin de amestecătură". Ce vrea să zică? Atunci nu va mai fi amestecat paharul mâniei Domnului cu milă. Şi, totuşi, zice că va fi plin de amestecătură. Cum se tâlcuieşte? Iată ce spune dumnezeiescul Andrei: în ziua Judecății, iuțimea mâniei Domnului va veni şi peste draci, şi peste cei ce au făcut voia lor, peste toți oamenii fără de milă, fără de cruțare. Dar amestecătura de care vorbeşte înseamnă mulțimea şi felurimea muncilor. Muncile nu vor fi la fel pentru toți. Nu se va munci tâlharul şi curvarul la fel cu cel ce a jurat strâmb, sau cel ce a jurat la fel cu cel ce a hulit. Nu! Muncile vor fi veşnice, dar nu deopotrivă pentru toți. Vor fi feluri şi feluri de munci, după cum fericirile raiului sunt iarăşi felurite. Căci zice Hristos: „Să nu se tulbure inima voastră, în casa Tatălui Meu sunt multe locaşuri. Eu Mă duc să vă pregătesc vouă loc". După cum în rai sunt multe locaşuri, aşa în iad sunt multe feluri de munci şi neasemănate chipuri de munci, pe care numai Unul Dumnezeu le ştie. În *Apocalips*, dumnezeiescul Ioan a văzut o carte cu şapte peceți. Şi au plâns şi îngerii, şi oamenii, pentru că nimeni din oameni, nici din cer, nici de pe pământ, nu s-a putut afla să deschidă cartea cu şapte peceți. Şi atunci a auzit un glas: Nu vă temeți, cartea cu şapte peceți o va deschide Mielul, Leul cel din seminția lui Iuda, adică Iisus Hristos, care este Însăşi Înțelepciunea şi Cuvântul lui Dumnezeu. Ştiți ce înseamnă cartea cu şapte peceți? Acelaşi Sfânt Andrei spune: prin cartea cu

şapte peceți se înțelege mintea lui Dumnezeu. Căci se spune: „Şi am văzut o carte mare cu şapte peceți, pe care nimeni dintre oameni nu putea să o citească, nici s-o înțeleagă, şi în cartea aceasta erau scrise toate lucrurile, toate faptele, toate cuvintele şi toate gândurile oamenilor” (*Apocalipsa* 5, 1).

Dacă ne-am cerceta pe noi şi am vrea să scriem viața noastră, câte am vorbit, şi câte am gândit, şi câte am lucrat, şi câte am auzit, şi câte am înțeles, ar trebui să facem numai pentru un om o carte mai mare decât zece vagoane. Atâta de felurit şi de repede gândeşte mintea omului! Deci, cum să cuprindă o carte cu şapte peceți toate gândurile şi toate cuvintele oamenilor? Aceasta este deci o carte nemărginită, este înțelepciunea sau mintea lui Dumnezeu. În mintea Lui sunt cuprinse toate lucrurile, toate cuvintele, toate gândurile, tot ce am făcut înaintea Lui este scris acolo, că El este necuprins după duh, după înțelegere şi după minte.

Frații mei, de aceea ziceau dracii: “Nu ne trimite, nu ne munci în gheena mai înainte de vreme, suntem noi munciți destul, am căzut din darul Tău, am fost îngeri, eram ființe uşoare, luminoase, curate, neprihănite, ne îndulceam de slava Ta în ceruri, pururea vedeam fața Sfintei Treimi, cât era cu putință nouă, înțelegeam teologia adâncă despre Tine. Şi apoi ne-ai dat jos din cer, stăm prin văzduh, ne-am băgat prin dobitoace, prin oameni, stăm în locuri spurcate, stăm în păduri, în pustie, în lacuri. Ne rugăm, lasă-ne aici, că-i destulă muncă, față de dregătoria, de cinstea noastră cea dintâi, nu ne trimite mai înainte de vreme în gheenă!”.

Iată cât se tem dracii de gheena! Cu atât mai tare ar trebui să ne temem noi şi să nu mai facem voia lor. De gheena se tem dracii foarte tare, căci ea este iadul pe care-l vor moşteni de la Judecată pentru veşnicie, şi ei, şi toți care vor face voia lor. Acolo paharul iuțimii mâniei Domnului va veni neamestecat cu mila. Dar să trecem mai departe, la celelalte învățături din Sfânta Evanghelie.

Şi s-au aruncat dracii cu turma de porci în mare, iar păstorii ei, văzând aceasta, au fugit cu spaimă în cetatea Gadara. Aţi văzut? S-au dus cu spaimă şi cu strigăt mare: "Oameni buni, ieşiţi să vedeţi, a venit un prooroc, a vindecat doi îndrăciţi de care nu se putea apropia nimeni! A scos dracii din ei şi i-a trimis în porci, dar iată ce au păţit porcii noştri, s-au înecat toţi în Marea Galileii!".

S-au înecat în lacul Ghenizaret două mii de porci. Spaimă mare, căci era averea acelei cetăţi. Dar dreptatea lui Dumnezeu a îngăduit paguba pe care au suferit-o stăpânii porcilor şi fiindcă în cetatea gherghesenilor locuiau alături de păgâni şi evrei, care, deşi nu aveau aceeaşi credinţă cu păgânii cu care trăiau împreună, nu numai că hrăneau porci pentru negoţul lor, dar şi mâncau din cărnurile lor, călcând prin aceasta Legea lui Moise. Şi ce spune dumnezeiasca Evanghelie? Au ieşit toţi locuitorii cetăţii, cu mic cu mare, de la bătrân şi până la copil, căci îi cuprinsese spaima. Toţi se întrebau: "Cum a venit un vânt, a luat porcii şi i-a dus în mare, şi am rămas fără ei?! Ce putere are acest prooroc, care a scos draci cu cuvântul şi i-a băgat pe porci în mare?!". Dar frica lor a fost o frică binecuvântată? Fraţilor, frica Domnului cea curată – zice psalmistul – rămâne în veacul veacului. Dar este şi o frică rea, o frică pătimaşă. Căci zice proorocul: „Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică". Aceasta este o frică rea, care întunecă mintea, şi pe aceasta o aveau gadarenii. Dacă era cealaltă frică, cea curată, a Domnului, ei, când ar fi văzut minunea aceasta, ar fi căzut cu toţii la Hristos şi ar fi spus: "Iartă-ne, Doamne, mântuieşte-ne, Doamne, credem în Tine!". Dar ce-au făcut gadarenii? I-au spus lui Hristos: "Du-Te din locurile noastre, du-Te de pe aici!", căci i-a cuprins frica. Aceasta este răsplata, mulţumirea gadarenilor, că le-a vindecat îndrăciţii şi le-a arătat puterea Sa în minunea săvârşită acolo. Aceasta este o frică rea, adusă de draci. Heruvimii şi Serafimii se cutremură în faţa Domnului, dar cu care frică? Cu cea curată. „Frică – zice Isaia proorocul – au

Serafimii dimprejurul Domnului, din care fiecare are şase aripi, şi cu două îşi acoperă fețele, cu două picioarele şi cu două zboară şi umplu văzduhul, strigând cu glas mare: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de slava Lui!". Aceasta este bună, frica cea sfântă care rămâne în veacul veacului, şi peste îngeri, şi peste oameni, şi pe care să ne-o dea Dumnezeu şi nouă. E frica prin care omul, deşi se teme de Dumnezeu, Îl şi iubeşte. La gadareni n-a fost această frică, ci o frică pătimaşă, căci au zis: "Acest Hristos, Care a avut putere să trimită porcii în mare, va veni aici, ne va schimba obiceiurile şi credința, ne va pune cine ştie ce legi şi rânduieli, şi ne va pedepsi pentru păcatele noastre. Mai bine să-i spunem să plece de aici. Să nu mai pricinuiască cine ştie ce pagube, cu minunile chiar, aşa cum ne-a pricinuit până acum". Era frică rea, frică pătimaşă. Numai o frică este binecuvântată: frica de Dumnezeu, cea care ne aduce la picioarele Lui, ca să ne rugăm Lui.

Frica prin care ne temem să nu păgubim în avere, să nu pătimim ceva rău în lumea aceasta, este frica de diavol. Această frică au avut-o gadarenii, de aceea L-au rugat pe Hristos să-i părăsească. Şi Mântuitorul, blând şi prea bun, văzând împietrirea, necredința lor, nemulțumirea lor, răutatea lor, S-a suit în corabie şi S-a dus în cetatea Sa. Care-i cetatea lui Hristos? Mântuitorul s-a născut în Betleem. Dar ştiți că a crescut în Nazaret până la 30 de ani, iar de la 30 de ani, când S-a botezat, nu mai stătea nici în Betleem, nici în Nazaret, ci în Capernaum, lângă Marea Galileii. Deci, S-a dus în cetatea Sa de lângă mare.

Iubiți credincioşi, să mai tragem încă o învățătură din Evanghelia de astăzi şi apoi vom încheia.

Din această Evanghelie noi am putea trage mii de învățături, din fiecare cuvânt, şi am putea face multe predici despre ea. Dar nu putem să ne lungim prea mult, ci trebuie să scurtăm cuvântul.

Să țineți minte: Evanghelia de astăzi e de cel mai mare folos pentru oamenii nemulțumitori. Vai de omul acela care, când Dumnezeu îi face un bine, îl uită!

Se află un om în război pe front; cad proiectilele în stânga şi în dreapta, cad obuzele, trag mitralierele, se bombardează, nu se vede de foc şi de flăcări. Şi omul nostru zice: “Doamne, dacă mă scoți de aici, călugăr mă fac. Doamne, dacă mă scoți de aici, toată averea mea o dau săracilor. Doamne, dacă oi scăpa, nu mai fumez, nu mai trăiesc cu femeia altuia”. Face mii de făgăduințe lui Dumnezeu când este în primejdie şi necaz. Dar când a venit acasă uită tot şi, în loc să-I mulțumească lui Dumnezeu că l-a izbăvit, se face ca o aspidă surdă, care-şi astupă urechile de la orice îndemn bun.

Altul vrea să facă o casă şi, când porneşte, spune: “Doamne, ajută-mi să capăt lemn, să pot scoate autorizație de la conducere, să pot căpăta piatră, să câştig un ban, să găsesc de lucru. Ajută-mi, Doamne, să fac casa”. Şi când a terminat-o, în loc să aducă mulțumire lui Dumnezeu, uită, se pune pe băut, intră într-însa beat şi înjurând. Aceasta este mulțumirea lui față de Dumnezeu, Care l-a ajutat să înalțe casă. Uită că i-a dat mijloace şi putere să o ridice. Altul vrea să-şi mărite, să-şi însoare copiii, altul să scape de o judecată – şi face făgăduințe mari: “Am să fac, Doamne, aşa, dacă mă vei scoate la liman”; dar, după ce l-a scos, a uitat tot.

Bine a zis Sfântul Isihie Sinaitul: „Precum apa stinge focul, aşa uitarea stinge lucrarea cea bună din minte”. Dumnezeu ne face pururea bine, iar noi uităm. El ne-a dat minte, viață, sănătate, trup, lumină, căldură, apă, ploi, hrană, dulcețuri, poame de tot felul, vin, untdelemn, grăsime. Tot ce avem e de la El, cum zice apostolul: „Toate de la El şi prin El şi întru El sunt”. Şi iarăşi: „Ce ai, omule, ce n-ai luat?”. Ce ai, omule? Ai trup, minte, sănătate, ochi, livezi, vite, păsări, libertate. Şi din ce ai, ce n-ai luat de la Dumnezeu? Şi dacă le-ai luat, de ce te mândreşti, ca şi cum ar fi ale tale proprii? Toate sunt de la

Dumnezeu şi întru El. Căci zice apostolul: „Întru El şi prin El ne mişcăm.” Deci, dacă toate sunt de la Dumnezeu, şi prin El, şi întru El, ce mai este al nostru? „Şi voi – zice – sunteți ai Lui şi răscumpărați cu sângele Lui”.

Şi cât ar trebui să-L iubim pe Dumnezeu? Câtă nemărginire şi nețărmurire de dragoste are Sfânta Treime! Iar ea ne cere în porunca întâi: „Să iubeşti pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta, din tot cugetul şi din toată puterea”; adică din inima noastră, din suflet, din cugetare, minte şi virtute, şi cu trupul, adică cu toată ființa. Dar de ce? Pentru că El ne-a dat-o şi ființa noastră nu se poate despărți de El, nici nu poate creşte, nici nu poate să se mişte fără El. Şi dacă atâtea daruri avem de la Dumnezeu şi atâtea bunătăți, pururea trebuie să-i mulțumim, pururea să umplem gura noastră de mulțumire. Azi dimineață o femeie a plătit două pomelnice pentru vii şi zice: “Mulțumim Prea Sfântului Dumnezeu pentru binefacerile Lui, că ne-a ajutat nouă”. Sunt şi suflete recunoscătoare. Ştiți ce a făcut femeia aceea? L-a mişcat pe Dumnezeu ca să-i facă şi mai mult bine. Căci aşa spune Sfântul Isaac Sirul: „Dacă-I mulțumeşti lui Dumnezeu pentru puțin, Îl mişti să-ți facă şi mai mare bine”. El zice aşa: “Dacă tu, omule, Îmi mulțumeşti pentru puțin, pe urmă Eu am să-ți fac şi mai mare bine, şi în veacul de acum, şi în cel viitor". Deci, fericit şi de trei ori fericit este creştinul care mulțumeşte lui Dumnezeu în toată vremea pentru binefacerile Lui.

Aşa, Abel, la începutul zidirii, a adus jertfele curate ale oilor, ca jertfă de mulțumire lui Dumnezeu (*Facerea* 4, 4). Aşa Noe, după potop, a adus jertfă de mulțumire că a scăpat de apele potopului. Şi zice dumnezeiasca Scriptură că a căutat Dumnezeu spre Noe şi spre arderile şi spre jertfele lui, şi le-a mirosit întru miros de bună mireasmă (*Facerea* 8, 20). De ce? Pentru că şi Abel şi Noe au adus jertfe de mulțumire. Acela a adus că i-a dat Dumnezeu oi, cestălalt că l-a scăpat Dumnezeu de potop. Avraam a adus şi el de trei ori jertfă de mulțumire şi a făcut trei

jertfelnice: unul la stejarul cel înalt din Sichem, al doilea la Betel şi al treilea în pământul Hebronului, pentru că l-a blagoslovit Dumnezeu şi i-a spus: „Avraame, Avraame, voi înmulți sămânța ta ca stelele cerului”. Şi I-a adus jertfă de mulțumire, ba l-ar fi adus la urmă şi pe Isaac jertfă, cea mai înaltă jertfă pe care ar fi putut să o aducă, mulțumind lui Dumnezeu; el n-ar fi cruțat nici pe unicul născut fiu al său, pe care l-a câştigat de la Dumnezeu la bătrânețe. Isaac a adus şi el jertfă de mulțumire. Şi Dumnezeu i-a înnoit făgăduința pe care i-o făcuse tatălui său şi a zis: “Pentru Avraam, robul Meu, voi înmulți sămânța ta” (*Facerea* 18, 18). Iacov, de asemenea, a adus jertfă lui Dumnezeu în Sichem şi a înălțat stâlp şi jertfelnic, pentru că l-a scăpat Dumnezeu din mâna lui Esau, fratele său, şi s-a întors de la Laban, cel lacom de bani. Şi spunea: “Cu toiagul acesta am trecut Iordanul, Doamne, şi acum mă întorc cu două tabere” (*Facerea* 32, 10).

A adus jertfă de mulțumire şi Moise, când se bătea cu Amalic şi l-a biruit în pustie (*Ieşirea* 33, 7). A adus jertfă de mulțumire Isus al lui Navi, când a cucerit cetatea Ierihonului, unde erau grupați cei şapte împărați (*Isus Navi* 8, 30). A adus jertfă de mulțumire Samuil, când i-a ajutat Dumnezeu să facă pace cu amoreii, şi a zidit jertfelnic Domnului în Armatem (*I Regi* 7, 12-17). Şi nu ne ajunge vremea să spunem câți au adus jertfe de mulțumire lui Dumnezeu.

Auziți pe apostolul Pavel, care spune: „Neîncetat vă rugați, întru toate mulțumiți” (*Efeseni* 5, 20; *Coloseni* 3, 15-17).

Deci, frații mei, să vă rămână în inimi scris din Evanghelia de astăzi:

Totdeauna când îți ajută Dumnezeu să faci un gard, o fântână, un grajd, o casă, o punte, să măriți o fată, să însori un băiat, să-ți iei un loc de casă, să-I aduci lui Dumnezeu jertfă de mulțumire şi să-I mulțumeşti din toată inima, căci prin aceasta Îl pleci pe Dumnezeu să-ți facă mai mare bine în viitor.

Iar dacă nu-I veți aduce mulțumire, şi dacă veți uita binefacerile Lui, veți fi asemenea gadarenilor de astăzi, care au gonit pe Mântuitorul din cetatea lor, ca şi cum ați zice: “N-avem nevoie de Tine, nu vrem să-Ți mulțumim Ție pentru minunile Tale şi pentru puterile Tale, nu vrem să primim binefacerile Tale!”. Să nu fie!

Dumnezeu şi Prea Curata Lui Maică şi toți Sfinții să ne ajute tuturor să-I mulțumim pururea lui Dumnezeu din toată inima pentru binefacerile Lui. AMIN!

PREDICĂ DESPRE

DRUMUL SUFLETULUI DUPĂ MOARTE

Pomenirea morților o făceau creştinii demult la Liturghia Sfântului Iacov (*cf.* Sfântul Simeon Tesaloniceanul, IX, 72 şi cap. VI, p. 375), întâia Liturghie, care se întocmise încă din timpul celui dintâi episcop al Ierusalimului. În ea se rânduise slujbă specială pentru morți. Dar mai târziu, rânduindu-se alte slujbe pentru morți, s-a văzut cât de mare folos aduc cele patruzeci de panahizi pentru cei răposați. S-au descoperit multe taine.

De aceea vă voi spune mai întâi care este pricina pentru care se face pomenire la trei zile după moarte, apoi la nouă zile şi la patruzeci de zile. Pe urmă, dacă va rândui Dumnezeu, vă voi mai spune nişte istorioare în legătură cu cele patruzeci de panahizi şi patruzeci de Liturghii. Acestea le spun după învățăturile Sfinților Părinți şi după descoperirile ce s-au făcut unor Sfinți. Iată, dar, ce se întâmplă cu sufletul omului după ce moare, până la vremea de patruzeci de zile:

În ziua întâi când moare omul, sufletul lui stă acolo unde a ieşit din trup, şi dacă trupul este acolo, îl ține îngerul de la botez lângă trup timp de 24 de ceasuri. Să zicem că trupul e pe o laiță sau în sicriu, sau pe catafalc, sau pe o masă. Îngerul nostru de la botez, care este ajutătorul nostru până la moarte, ne păzeşte şi stă o zi şi o noapte lângă trup. E ca şi cum ai avea o haină pe care ai purtat-o mulți ani şi, când s-a învechit, te-ai dezbrăcat de dânsa şi o laşi pe un pat sau în cui, şi te uiți la ea că-i ruptă şi veche, şi-ți aduci aminte: cu haina asta am fost şi la nuntă, şi la biserică, şi la târg, sau atunci şi atunci. Cam aşa se întâmplă şi cu sufletul când se dezbracă de trup. Trupul este o haină în care a stat sufletul, sau o casă a lui. În ziua întâi când se dezbracă de această haină a trupului, sufletul se mai uită la ea, înainte de a se despărți pentru multă vreme unul de altul. Dar îl

mai ţine şi îngerul de la botez lângă haina aceasta cu care a fost îmbrăcat.

Şi se minunează sufletul foarte când vede cum se descompune trupul lui şi ce miros dezgustător împrăştie, şi nu-i vine a crede că a stat în acest lăcaş de care nu se alege nimic. Acum îşi aduce aminte de ceea ce spune proorocul David: „Scoate, Doamne, din temniţă sufletul meu, ca să se mărturisească numelui Tău". Şi-i arată îngerul: "Vezi, suflete, trupul acesta care se descompune? Cu acesta ai fost în căile cele bune, dar pentru acesta ai făcut şi atâtea păcate; cu acesta ai făcut metanii, cu acesta ai mers în biserică, dar cu acesta ai fost şi la desfrâu, şi la beţii, şi la jocuri, şi la nunţi, şi la furat, şi la distracţii, şi la alte răutăţi". La toate acestea stă şi cugetă sufletul. Căci sufletul după moarte – după ce iese din trup – lucrează mai repede ca fulgerul, căci este fiinţă raţională şi gânditoare, şi nu mai e îngreunat de trup. Şi de aceea îşi aminteşte cu mare iuţeală nu numai de cuvintele pe care le-a vorbit în viaţă, ci şi de toate gândurile pe care nu le-a vorbit (cf. *Uşa pocăinţei*, cap. 3, p. 252). Dacă omul ţine minte acum ce a grăit când era copil, sau ce a gândit de multe ori, cum nu-şi va aminti cu mult mai uşor de toate atunci când se dezbracă de această ţarină a trupului, care este o grosime mare pe el?

Deci 24 de ceasuri ţine îngerul de la botez sufletul lângă trup, cu puterea lui Dumnezeu, ca să-i arate încă o dată lăcaşul în care a vieţuit pe pământ; şi-i spune: "Să ştii, suflete, că atunci când va suna trâmbiţa cea mare a Judecăţii, cum spune apostolul, ai să te îmbraci din nou cu acest trup şi vei sta dinaintea Dreptului Judecător, ca să dai seama de cele ce ai lucrat – cum zice apostolul – în trup, fie bune, fie rele". Acestea se întâmplă în ziua cea dintâi. Noi plângem pe cel mort că ne-a părăsit, dar el e încă de faţă. Ziua întâi stă lângă trup.

În ziua a doua după moarte, se întâmplă un lucru mai înfricoşat. Se întâmplă ceea ce spune proorocul David: „Pentru ce mă tem în ziua cea rea, când mă va înconjura fărădelegea

vrăjmaşilor mei?” (*Psalmi* 48, 5). Adică, tot ce ai lucrat în viață, ți se arată deplin şi concret în ziua a doua. În această zi, îngerul păzitor duce sufletul pe unde a umblat toată viața, chiar dacă ar fi înconjurat el globul pământesc de o mie de ori. Sufletul merge ca gândul şi ca fulgerul. De ar fi trăit omul cât de mult, sufletul se duce pe unde a trăit, căci merge cu mare repeziciune. Vezi, când ne mai rugăm cu gândul, acum sunt în cer, acum sunt înapoi. Nici n-am pronunțat bine ceva cu limba şi gândul a luat-o înaintea limbii. Aşa de repede merge şi sufletul după ce iese din trup.

Şi îngerul care îl însoțeşte îi spune: “Iată, suflete, aici ai curvit, aici ai furat, aici ai băut, aici ai glumit, aici ai râs, aici te-ai îmbătat, aici te-ai mâniat, aici ai vorbit vorbe murdare, aici ai jucat, aici ai chiuit, aici ai făcut cu ochiul, aici ai bătut din palme, aici ai fost în cârciumă şi ai pus lăutarii să-ți cânte”. Pe urmă îi arată şi cele bune: “Iată, aici ai făcut metanii, aici ai plâns, aici ai mers la Sfânta Liturghie, aici ai ajutat pe un sărac, aici ai ajutat pe cineva care era bolnav, aici ai cercetat pe unul din temniță, aici ai ascultat Sfânta Liturghie, dincoace ai ascultat predica, aici ai cântat o cântare religioasă, aici ți-a fost milă de un om necăjit”. Şi-i arată aşa, pas cu pas, minut cu minut, unde a fost şi ce a făcut, şi sufletul rămâne încremenit când vede că-i arată aşa de bine toate mişcările. Şi nu poate zice nimic, pentru că tot ce-i spune a făcut cu adevărat şi o ştie. Îngerul îi arată toate cele făcute de el cât timp a fost în trup şi sufletul recunoaşte toate. Cum să nu fie adevărat, dacă îngerul a călătorit cu el, a fost pe umărul lui, în chip nevăzut, şi a scris toate împrejurările vieții şi gândurile lui?

Iar **în ziua a treia** se întâmplă un lucru mai înfricoşat. În ziua aceasta i se dau sufletului încă şase îngeri, care cu cel de la Botez sunt şapte, şi îşi începe călătoria spre cer, că are de trecut vămile văzduhului. Sunt 24 de vămi, pe unde trebuie să treacă sufletele noastre. La ele suntem cercetați de cele mai mari căpetenii ale iadului pentru toate faptele, toate cuvintele şi toate

gândurile (vezi *Tainele vieții viitoare*, cap.3, p.93). Şi sufletul trece pe la vămi însoțit de cei şapte îngeri, ca fulgerul, şi dracii îi arată toate relele câte a făcut, dacă nu le-a spovedit. Dacă omul s-a spovedit curat la duhovnic, Duhul Sfânt a şters de pe zapisele drăceşti păcatele pe care le-a făcut omul cu lucrul, sau cu cuvântul, sau cu gândul, sau cu voia. I le-a şters dacă le-a spovedit, i-a părut rău de ele şi a încetat de a le mai face. În acest caz, diavolii scot zapisele, dar când se uită la ele, le văd că sunt albe. Dar dacă nu s-a mărturisit, sau nu s-a mărturisit curat, le văd scrise. Şi-i arată: "Vezi aici ce-ai făcut?". Iar cele 24 de vămi încep cu vama păcatelor celor mai obişnuite ale noastre: cu păcatele vorbirii deşarte. Căci cine e atât de stăpân pe limbă să nu zică vreo vorbă deşartă? Se ştie cât este de aplecat omul să vorbească de rău şi să spună glume. De aceea, ca să treci prima vamă uşor, când te duci la spovedanie, întâi aceasta s-o spui: "Părinte, am vorbit vorbe deşarte"! A doua vamă este a minciunii; a treia – a vorbirii de rău, a clevetirii; a patra – a lăcomiei… şi aşa mai departe, căci nu este timp să vi le spun pe toate. Sufletul trece prin toate vămile, căci [nimeni şi nimic] nu-l poate opri, pentru că trebuie să se ducă în ziua a treia la Dumnezeu. Dar i se arată fiecăruia păcatele lui şi ştie că după patruzeci de zile are să cadă jos de la vama cutare, adică are să se ducă la muncile veşnice, dacă nu s-a mărturisit şi nu s-a pocăit de fărădelegile lui. Deci, în ziua a treia, după ce a trecut vămile, însoțit de cei şapte îngeri, sufletul ajunge la Prea Sfântul Dumnezeu, la Scaunul Prea Sfintei şi de viață făcătoarei Treimi. Atunci ajunge prima dată sufletul la Dumnezeu, fără trup. Deci Biserica, ca o mamă bună şi duioasă, a treia zi după moarte, face pomenire celui mort. Nu ştiu dacă la dumneavoastră este acest obicei, ca atunci când se vine de la înmormântare să se facă masă acasă, întru pomenirea celui adormit. E bine să o faceți aceasta, că aşa e regula Bisericii. Când se vine de la înmormântare, e bine să se facă o mică masă, să se dea de pomană haine ale mortului, să se dea de pomană mâncare, să se

facă ceva rugăciune şi pomenire pentru sufletul care s-a dus dintre cei vii.

Pentru ce se face această pomenire de trei zile? Pentru că sufletul a ajuns prima dată la Dumnezeu şi e bine să ne rugăm ca Dumnezeu să-l binecuvânteze cu linişte şi cu pace şi cu darul Sfântului Duh.

Iar din ziua a treia sufletul trebuie să treacă **prin rai şase zile**. Cel păcătos trece prin rai ca şi cel drept. Dar vai şi amar câtă deosebire este între unul şi altul! Cât se bucură cel drept când trece prin rai, când ştie că are să moştenească raiul, şi cât se scârbeşte cel păcătos, când vede ce a pierdut. Sufletul trebuie să treacă şase zile prin rai, însoțit de îngerii cei buni, ca să vadă toate frumusețile raiului. Şi deşi merg cu iuțeala gândului, nu pot dovedi să le vadă pe toate, că raiul e nemărginit. Acolo vede sufletul raiul desfătării, acolo – pământul celor blânzi, acolo – palatul Noului Sion, acolo – mireasa Mielului (cum se spune la *Apocalips*), acolo – Ierusalimul cel ceresc, acolo – sânul lui Avraam, şi toate câte le pomeneşte dumnezeiasca Scriptură despre rai; vede atâtea frumuseți, cum zice apostolul Pavel, vede cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, căci acestea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul (*Luca* 23, 43; *II Corinteni* 12, 14; *Apocalipsa* 2, 7). Numai o floare din rai – zice unul din sfinți – dacă ai aduce-o pe fața pământului, n-o poți cumpăra cu toate comorile lumii, atâta-i de frumoasă! Acolo, cum zice Marele Vasile, florile pururea înfloresc şi niciodată nu se veştejesc (*Hexaimeron*). Şi atâta mireasmă şi atâta frumusețe şi atâta cântare este acolo, şi atâta lumină, atâta bucurie, atâta dreptate şi atâta pace întru Duhul Sfânt, şi atâta mângâiere duhovnicească, încât este cu neputință limbii celei de țărână a omului să poată povesti ce vede sufletul acolo. Şi văzând sufletul aceste frumuseți, aceste minunății, când trece prin rai, dacă ştie că a făcut fapte bune şi a murit mărturisit şi împărtăşit cu Prea Curatele Taine şi împăcat cu Biserica, are mare bucurie, căci

simte că după patruzeci de zile va fi rânduit undeva pe acolo, până la dreapta Judecată, şi are să se veselească de atunci înainte. Dar dacă se ştie păcătos, îşi zice: “Vezi ce ai pierdut? Prost am mai fost şi păcătos am mai fost, rău şi nebun am mai fost! Cum am făcut numai voia trupului cel de ţărână, a cărnii aceleia pe care o mănâncă acum viermii în pământ, şi cum am pierdut eu aceste frumuseţi care nu sunt pentru o mie de ani, nici pentru milioane de ani, ci pentru veşnicie!”. Şi-i pare foarte rău. Iar îngerul de la botez îi spune: “Suflete, de câte ori îţi spuneam eu ţie: lasă păcatul, părăseşte fumatul, beţia, înjurătura, desfrânarea, furatul – şi nu m-ai ascultat! Iată că de acum ai pierdut aceste frumuseţi, de care nu te-ai făcut vrednic nici să le vezi, dacă nu voia Dumnezeu să-ţi îngăduie să vezi ce ai pierdut”.

Şi aşa merge şase zile prin rai; şi cu cele trei zile care au trecut până a ajuns la cer, la Scaunul Prea Sfântului Dumnezeu, se fac nouă zile. Iar **în ziua a noua**, sufletul este adus de înger a doua oară la Scaunul Prea Sfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi. Şi de aceea se face pomenirea celor morţi la nouă zile (*Viaţa repausaţilor noştri*, p.23). Atunci se roagă Sfânta Biserică, mama noastră cea duhovnicească, pentru fiul ei, pentru sufletul acela care a fost botezat în cristelniţă în numele Sfintei Treimi, ca Dumnezeu să caute cu milă şi cu îndurare asupra lui, când vine a doua oară să se închine.

Şi după ziua a noua, când vine a doua oară să se închine la Scaunul Prea Sfintei Treimi, sufletul este blagoslovit de Dumnezeu şi este trimis să meargă **prin iad treizeci de nopţi şi treizeci de zile**. Şi merge prin iad cu iuţeala fulgerului şi nu mai pridideşte să vadă atâtea munci şi atâtea chinuri cu care se muncesc sute de popoare care n-au cunoscut pe Dumnezeu şi mii şi milioane de creştini care, deşi L-au cunoscut, L-au supărat şi n-au făcut voia Lui. Şi când trece prin iad, i se dau sufletului un fel de îngeri, care sunt un fel de gardă a lui Dumnezeu, numiţi zapcii. Şi îngerul de la botez merge cu el neîncetat. Iar

aceia au culoarea aripilor ca razele soarelui când apune. Şi numai unul din ei este mai înfricoşat la vedere decât toate muncile iadului. Şi aceştia sunt garda, care păzeşte sufletul când are să treacă prin iad, că acei diavoli mare ură au pe sufletul nostru.

Şi trece prin iad treizeci de zile şi treizeci de nopți, şi acolo vede ce a spus Mântuitorul în Evanghelii: vede gheena, vede tartarul, unde zice Mântuitorul că focul celor de acolo nu se stinge şi viermele lor nu doarme, şi unde e scrâşnirea dinților. Acolo vede iadul cel mai de jos şi fântâna adâncului, acolo vede iezerul cel de foc, cum se spune în *Apocalips*, şi toate muncile cele nenumite şi negândite, care nu se pot spune de vreo limbă; şi aude mii şi miliarde de glasuri, care țipă, şi se vaită, şi se muncesc; şi vede fețele cele urâte ale dracilor pe care, dacă le-ar vedea omul cât este în viață, nu mai poate rămâne sufletul în trup, ci sare din trup şi rămâne mort într-o clipă.

Şi trec aşa treizeci de zile. Şi dacă sufletul se ştie pe sine drept, are mare îndrăzneală, căci îi spune îngerul de la botez: "Vezi, suflete, dacă m-ai ascultat pe mine, dacă ai fost blând, şi milostiv, şi postitor, şi ai mers la biserică, şi i-ai iertat pe cei care ți-au greşit, şi te-ai păzit de păcatele grele, de moarte, iată de ce munci, care sunt pentru vecii vecilor, ai scăpat!". Iar dacă se ştie păcătos, plânge cu amar, căci ştie că într-una din acele munci va fi rânduit şi el până la Judecata de apoi, ba şi după Judecată, dacă nu mai are cine să-l pomenească şi să-l scoată.

Şi după ce trece treizeci de zile prin iad, **în ziua a patruzecea** sufletul este adus de îngeri a treia oară la Scaunul Prea Sfintei şi de viață făcătoarei Treimi. De aceea, în ziua a patruzecea se face pomenire de patruzeci de zile pentru cel mort. Şi atunci se face judecata particulară a sufletului, adică judecata prin care rânduieşte Dumnezeu unde va sta sufletul până la judecata universală, sau la bine, sau la rău.

Iată v-am arătat drumul sufletului până la patruzeci de zile, ca să ştiți de ce faceți pomenirea la trei zile, la nouă zile şi

la patruzeci de zile. Şi după patruzeci de zile, după ce a fost judecat sufletul în chip provizoriu şi rânduit unde va sta până la Judecata din urmă, de a nimerit în iad, mai rămâne o portiță deschisă, ca să poată ieşi de acolo. Dacă el a murit împăcat cu Biserica, dar nu cu totul afundat în păcate grele, căci s-a spovedit, dar n-a apucat să facă vreun canon, Biserica poate mijloci – prin neamurile lui, prin dumnezeiasca Liturghie, prin pomeniri şi prin slujbe – să-l scoată de acolo, să-l ducă la bucuria cea fără de margini. Iar dacă nu are neamuri bune şi credincioase, şi dacă acestora nu le pasă de el, rămâne acolo să se muncească până la Judecata din urmă, şi de atunci mai departe în vecii vecilor, fără de sfârşit.

Acum am să vă spun o istorioară despre puterea celor patruzeci de panahizi, care stau în legătură cu cele spuse până acum.

Odinioară s-a întâmplat un război mare între bizantini şi perşi. Căci împărăția greco-romană s-a întins până în Asia, departe, lângă hotarele perşilor. Şi în războiul acesta care a fost între perşi şi bizantini, o mulțime de creştini, întâmplându-se prin voia lui Dumnezeu să fie bătuți, au rămas prizonieri la perşi. Şi perşii, după ce i-au luat prizonieri pe creştini, i-au legat în lanțuri, i-au trecut în țara lor şi, ca să-i muncească mai mult, i-au pus să facă un tunel unde aveau să bage proviziile de război sau alte lucruri. Şi săpând acolo prizonierii creştini, prin rânduiala lui Dumnezeu, s-a întâmplat de s-a dărâmat tunelul. Şi când s-a dărâmat tunelul, i-a omorât pe toți. Dar ce s-a întâmplat? Unul singur a rămas viu. Căci s-a întâmplat că acolo unde a căzut muntele deasupra lui, au fost două pietre mari, uriaşe, şi pietrele acelea s-au aşezat colț la colț, şi dedesubtul lor a rămas o încăpere mare, că puteau să stea în ea douăzeci de oameni. Dar ce folos că a rămas acolo? Avea el oleacă de aer, că era încăpere mare, dar n-avea lumină, nici mâncare, nici băutură, şi nici nu ştia nimeni că a mai rămas un om în viață acolo sub munte. Apoi şi fiindcă erau prizonieri străini, nu s-au mai

îngrijit să-i scoată pe cei morți şi să dea astfel şi peste cel rămas în viață. Că dacă ar fi fost vorba de niscai din țara lor, s-ar fi silit să-i scoată, dar aşa, nu s-a mai gândit nimeni la asta, ci i-a lăsat morți acolo pe toți. Iar acela, săracul, a rămas şi el acolo. Dar era foarte credincios, având femeie acasă, care era şi mai credincioasă decât dânsul. Venind curând după înfrângere la satul lor unul din tovarăşii lui de arme, femeia l-a întrebat: “Pe bărbatul meu nu l-ai văzut?”. El zise: “Bărbatul tău a fost prins de perşi împreună cu alții şi am auzit că i-au pus să sape un tunel, şi a căzut tunelul peste ei şi au murit”.

Biata femeie, dacă a auzit că bărbatul ei a căzut prizonier şi a murit, ca o creştină bună ce era, zise: “De acum să-i fac cele patruzeci de parastase sau panahizi”. Şi s-a gândit ea: “Să încep chiar de pe acum”.

El a stat săracul o vreme îngropat acolo sub pământ; şi la capătul a mai multe zile slăbise şi ajunsese aproape de moarte. Femeia, îndată ce a aflat cele pentru bărbatul ei, s-a dus la biserică şi a adus jertfă pentru pomenirea lui. Atunci, în vechime, Sfânta Liturghie se slujea la sate aşa cum se slujeşte la noi la mănăstire, adică zilnic. Dar în vremea aceea, nu ca azi, veneau toți creştinii la biserică, cum se spune în *Faptele Apostolilor* (2, 42), că „erau pururea zăbovind în biserică şi întru frângerea pâinii”. Ea a început să-i facă parastasele şi să-i aducă la biserică un sfert de litru de vin, o prescură şi câteva lumânări pentru parastas. Preotul scotea la Liturghie şi o părticică pentru robul lui Dumnezeu care murise, după cum i-a spus femeia. Dar ce s-a întâmplat? Dumnezeu voia să descopere puterea celor patruzeci de panahizi. Ce s-a întâmplat, dar? Bărbatul vedea în fiecare zi, cam pe la ora 10 dimineața, că venea un tânăr îmbrăcat în alb, despica muntele ca fulgerul şi aducea câteva lumânărele, o sticlă de vin şi o prescură, i le lăsa acolo, apoi dispărea. Şi s-a gândit el: „Măi, săraca femeia mea, Dumnezeu s-o întărească, îmi poartă parastasele, că ea crede că am murit!”. Şi el ce făcea? Aprindea lumânările şi la lumina lor mânca

prescura şi bea vinul adus. Şi cât avea lumină, de mânca prescura şi bea vinul, era foarte mulțumit. Iar pe urmă sta la rugăciune şi mulțumea lui Dumnezeu de purtarea lui de grijă, că-i trimite lui acolo, sub pământ, cele ce duce femeia lui la biserică. Şi se gândea el în mintea lui: „Femeia îmi face parastasele. Dar ce are să se întâmple mai târziu? Ştiu că până la patruzeci de zile are să-mi aducă acestea aici Îngerul Domnului. Dar după patruzeci de zile, ce are să se întâmple oare cu mine?!”.

Şi s-a întâmplat că femeia a făcut parastasele douăzeci de zile, şi la douăzeci de zile a avut treabă să se ducă la cireadă cu vaca, cum se duce la țară dimineața, şi a întârziat să ducă atunci coliva la biserică. A pus ea deoparte tot ce să ducă, dar, întârziind, şi-a zis: „Las’ că oi duce mâine, că azi nu mai am timp!”. Şi în ziua aceea nu i-a adus lui îngerul prescura, vinul şi lumânările. Şi el a început a plânge, zicând: „Vai de mine, mi se pare mie că soția mea numai douăzeci de panahizi mi-a făcut! Azi n-a mai venit îngerul Domnului să-mi aducă prescura, vinul şi lumânările”. Dar ea, biata femeie, dacă n-a dus în ziua aceea coliva, a adus a doua zi două. Şi a doua zi a venit îngerul Domnului şi i-a adus mai multe lumânări, două sticle cu vin şi două prescuri. Şi s-a bucurat el tare, când a văzut că femeia are de gând să-i facă patruzeci de panahizi. Şi a mâncat acolo, a băut, s-a luminat iar cu lumânările acelea. Şi se gândea el: „Doamne, Dumnezeule, dacă atâta milă şi atâta îndurare ai făcut cu mine, aicea sub pământ, sub muntele acesta purtându-mi de grijă, cu ce să-ți răsplătesc eu, ce pot eu, om păcătos, să fac pentru Tine spre a-Ți mulțumi?”. Şi plângea din adâncul inimii şi mulțumea lui Dumnezeu, pentru mila Lui cea negrăită, că-i poartă de grijă, să nu moară aşa de repede, ci să mai trăiască o vreme. Şi zice: „Tu, Doamne, Care mi-ai purtat de grijă şi ai dat în gând soției mele să-mi poarte patruzeci de panahizi, ajută-mi cu mila Ta şi mă scoate de aici, că Tu le poți pe toate. Iar dacă voi muri la patruzeci de zile, să-mi fie iertate păcatele mele”. El

nu ştia ce are să se întâmple la patruzeci de zile. Deci, a continuat aşa şi în fiecare zi îngerul i-a adus jertfa pe care o ducea soția lui la biserică. Iar în ziua a patruzecea, stând el la rugăciune, a venit îngerul Domnului ca fulgerul, a spintecat muntele în două, l-a luat de părul capului şi l-a pus acasă pe prispă, tocmai în Grecia, în satul de unde era el.

Şi când s-a trezit, a văzut şi a cunoscut satul, dar n-a ştiut cât de repede a fost adus. Şi când a venit el, soția era dusă la biserică. Şi când a venit ea acasă, vede un militar pe prispă. „Vai de mine, cine este acela?!”. De la poartă i-au slăbit picioarele de emoție, de frică. „Vai de mine, acesta-i bărbatul meu, şi eu azi am isprăvit cu cele patruzeci de panahizi şi tocmai acum a venit şi el!”. Şi când a văzut-o şi el, a început a plânge. Ea zicea: „Vai de mine, omule, de unde vii tu?! Eu am auzit că eşti mort, şi ți-am făcut patruzeci de panahizi!”. Iar el zicea: „Cu adevărat, mare milă ți-ai făcut cu mine, vino în casă!”. Şi s-au adunat toți vecinii şi ziceau: “A venit vecinul de care se zicea că e mort!”. Şi-l întrebau oamenii: „Cum ai venit, cum ai scăpat de la pieire, că se auzea că ai fost robit şi a căzut tunelul peste voi?!”. „Toate sunt adevărate – a zis el. Când ne-a prins, îndată ne-a pus să săpăm un tunel, şi tunelul a căzut peste noi şi ne-a acoperit acolo, şi au murit toți”. Şi le-a spus ce s-a întâmplat cu el, cum au căzut două pietre la adăpostul cărora a putut sta, cum în fiecare zi îngerul Domnului i-a adus o prescură, o sticluță cu vin şi câteva lumânări. Şi a întrebat-o pe soție: „Aşa-i că la douăzeci de zile ai uitat să duci prescura la biserică?”. Ea zise: „N-am uitat, ci n-am avut timp”. „Dar a doua zi ai dus două?”. „Da, două”. „Două am primit şi eu acolo, şi toate lumânările”. Şi s-au minunat toți foarte. „Cum, cine le aducea sub munte?!”. „Un tânăr îmbrăcat în alb, foarte frumos. Venea, intra prin munte cum ai intra prin nor, nu-l împiedica nimica”. Aşa sunt îngerii, neîmpiedicați de nimic (vezi Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, c. 4, p. 61). Dacă Dumnezeu îl trimite în iad, el n-are nevoie să se împiedice de nimic, tot aşa şi în rai.

Când s-a auzit de minunea celor patruzeci de panahizi, l-a chemat preotul pe acel ostaş la episcopul locului, să spună din nou tot ce s-a întâmplat. Şi i-a povestit acela de la capăt toate, şi s-a scris istoria aceasta ca să se ştie toate cele ce fac parastasele pentru morți, fiind răsplătite de Dumnezeu pentru rugăciunea Bisericii în veacul viitor. Că dacă omul acela ar fi fost în iad, îngerul nu-i aducea pâine şi vin, că acolo nu poate omul să mănânce, ci îi aducea puterea rugăciunii care s-a făcut pentru sufletul lui. Dar fiindcă el era încă în trup, i-a arătat că tot ce aducea femeia la biserică a folosit trupului şi sufletului lui. Iată cum s-a descoperit puterea celor patruzeci de panahizi, iar lumea a început şi mai cu dinadinsul să facă parastase pentru morți.

S-a mai întâmplat încă şi o altă minune în legătură cu cele patruzeci de Liturghii. Un stareț bătrân, ieromonah, avea un ucenic. Dar ucenicul acela nu prea asculta de el. Şi de multe ori îi spunea bătrânul: „Ascultă, fiule, că ai să te munceşti veşnic!”. Şi s-a întâmplat că a murit ucenicul cel neascultător, şi l-a văzut bătrânul în iad. Şi i-a spus: „Părinte, te rog, fă pentru mine patruzeci de Liturghii, fiindcă am fost neascultător şi rău şi te-am amărât!”. Şi după ce a făcut bătrânul patruzeci de Liturghii, a venit ucenicul îmbrăcat cu un veşmânt ca soarele şi i-a zis: „Cu sfintele tale rugăciuni, prin mijlocirea pe care ai făcut-o pentru mine, m-am uşurat şi m-am mântuit”.

Dar să vă mai spun o altă istorie cu patruzeci de Liturghii.

Era un preot bătrân la țară. El slujise în satul acela 40-50 de ani; şi când a îmbătrânit şi a intrat un fecior al lui în locul lui ca preot tânăr, el s-a liniştit la casa lui, că nu mai putea face Liturghie. Doar de mai făcea din când în când vreo slujbă pe la oameni, un citit, un mărturisit. Şi acest preot suferea de picioare, era bolnav de reumatism. Şi ce se gândea el? Să se ducă la baia comunală, ca să facă o baie acolo. Şi baia era într-o grădină frumoasă, într-o livadă mare. Şi preotul, ducându-se acolo să

facă baie, ştiţi ce s-a întâmplat o dată şi de mai multe ori? Când se ducea acolo în grădină, găsea pe un tânăr plângând şi văitându-se foarte tare. Şi bătrânul preot l-a întrebat: „Tinere, de ce plângi?”. Iar acela nu grăia nimic, ci intra cu preotul în baie şi se arăta foarte bun cu el. Îi trăgea ciubotele bătrânului, îi dădea săpunul în baie, îi ajuta bătrânului preot să se îmbrace, să se dezbrace, dar tot plângând întruna. Şi preotul, văzând că îl ajută aşa de mult la baie, când a ieşit odată din baie, i-a zis: „Stai puţin, frate!” – şi a vrut să-i dea bani. Dar acela plângea şi n-a primit banii.

Preotul acela, cât stătea în baie, tot timpul zicea rugăciuni. El se ruga şi la Dumnezeu, dar făcea şi baie, ca să-i dea Dumnezeu sănătate, că era bolnav tare de picioare. Şi odată, venind preotul iar să facă baie acolo, l-a găsit din nou pe acel tânăr care plângea tare şi s-a minunat cum de stă acela acolo şi plânge, întrebându-se cine poate fi acela. Şi i-a zis: „Bine, frate, poate ţi-i foame; să-ţi aduc nişte prescuri, că acum n-am nimic”. Şi preotul s-a gândit: a doua oară când am să vin, am să-i aduc nişte prescuri şi nişte vin (că mai avea prescuri de la preotul cel tânăr). Deci a venit cu o legătură de prescuri curate şi cu vin, şi i-a spus: „Poate vrei să mănânci, poate bei un pahar”. Şi când a vrut să-i dea prescurile şi vinul, atunci a vorbit tânărul acela, care niciodată nu vorbise mai înainte. Şi a început a plânge, zicând: „O, Părinte, vai şi amar, dacă ai şti cine sunt eu, nu mi-ai aduce pâine şi vin!”. „Dar cine eşti, fiule?”. „Părinte, Părinte, eu nu pot să mănânc, nici să beau. Ştii cine sunt eu? Sunt sufletul unui om, mă cheamă Ion şi am fost stăpânul grădinii acesteia. Grădina aceasta cu pomi a fost a mea, şi baia aceasta am zidit-o pe cheltuiala mea, şi am lăsat-o în folosul comunei, dar am murit în floarea vârstei, cu păcate grele. M-am mărturisit eu, dar degeaba, că n-am avut vreme când face canon”.

„Şi ce să fac, fiule?”. El zise: „Părinte, sunt cincizeci de ani de când am murit şi am lăsat baia şi grădina aceasta în folosul comunei, dar nimeni nu s-a gândit să se roage pentru

mine. Iar dumneata, de câte ori ai venit la baie, m-ai pomenit". Cu adevărat, bătrânul, când făcea baie, se ruga şi zicea: „Doamne, pomeneşte şi iartă păcatele aceluia care a făcut baia aceasta”, fiindcă era gratuită şi avea toate cele de nevoie. Deci urmă acela: “Nimeni nu s-a gândit să mă pomenească şi să se roage pentru mine în timpul cât făcea baie, ba chiar au făcut şi multe răutăți în baie. Iar Sfinția Ta te rogi lui Dumnezeu în timpul băii. Şi pentru aceste sfinte rugăciuni ale tale, mi-a dat Dumnezeu drumul din iad, să vin să-ți spun, Părinte Sfinte, că dacă mă ajuți, mare plată ai să ai în ziua Judecății, în ziua cea mare. Ia prescurile şi vinul ce mi-ai adus, şi să începi a face pentru mine patruzeci de Liturghii”. Şi după ce a zis aşa, a dispărut. Atunci s-a descoperit şi mai tare taina celor patruzeci de Liturghii. Şi preotul a început a plânge, căci s-a speriat. A luat prescurile şi vinul, şi n-a mai făcut baie în ziua aceea. S-a întors înapoi şi-i spuse feciorului său, care era preot tot în acea parohie: „Fiule, înainte de a muri, vreau să mai fac o osteneală”. „Ce vrei să faci, Părinte?”. „Să-mi dai voie să slujesc eu patruzeci de Liturghii”. „Dar Sfinția Ta nu poți sluji nici sărbătorile!”. „De-oi muri, de-oi trăi, eu trebuie să fac patruzeci de Liturghii!”. Nu i-a spus pentru ce. Se minunau toți oamenii din sat, auzind că preotul bătrân vrea să se apuce să facă patruzeci de Liturghii.

Şi s-a dus preotul în fiecare zi la biserică, cum era atunci, că se slujea Liturghia în fiecare zi.

“Cine slujeşte?”. “Popa cel bătrân”. “Dar de ce?”. “El a zis că înainte de moarte vrea să se împărtăşească de patruzeci de ori la rând, cum a făcut el când era tânăr”.

Şi pentru că aflase numele aceluia, că îl chema Ion, a început a scoate părticele la Sfânta Liturghie, pentru iertarea păcatelor lui. Şi se minuna foarte preotul cel tânăr, şi cu el tot satul, când îl vedea pe preotul cel bătrân aşa de sârguitor. Dar îl întărea Dumnezeu. De dimineață era la biserică, făcea Sfânta Proscomidie, slujea cu toată inima.

– Dar cum, Părinte, până acum erai bolnav, iar acum poți sluji Sfânta Liturghie?

– Ei, fiule, am o taină pe care am s-o spun la urmă…

Dar nu le spunea taina. Şi din ce slujea mai tare, tot mai tare se făcea bătrânul. Îl întărea Dumnezeu, ca să-l poată scoate pe acela din iad. Şi când a terminat de făcut preotul douăzeci de Liturghii, a venit acasă obosit şi s-a culcat puțin în pat. Şi când s-a culcat, şi era aproape să închidă ochii, a văzut un râu de foc, care se rostogolea clocotind cu văpăi. Şi se auzeau mii şi milioane de glasuri şi țipete, purtate de el. Şi iată, la o margine a râului, vede pe tânărul acela, jumătate afară, bătând din palme: „Părinte, Părinte, nu mă lăsa! Iată, cu Sfintele tale Liturghii m-ai scos pe jumătate din flăcări!”. Şi văzând preotul aceasta, îndată s-a trezit speriat şi s-a sculat şi a văzut că este în casă. Şi a înțeles că este o descoperire dumnezeiască, spre a vedea cum îl scoate prin Liturghiile ce le făcea.

Deci, sculându-se preotul înfricoşat şi plângând, a început să slujească şi seria celorlalte douăzeci de Liturghii, cu mai mare credință, cu mai mare putere. Şi când a împlinit patruzeci de Liturghii, fiind el în Sfântul Altar, vede deodată un porumbel frumos şi alb ca zăpada. Şi a venit şi s-a aşezat pe capul preotului. Şi paracliserul i-a spus preotului: „Părinte, ai un porumbel pe cap”. Dar când a vrut să pună mâna pe el, porumbelul a zburat şi s-a pus pe Sfânta Masă, pe o cruce înaltă, şi a început a vorbi spre preot, care îl asculta cu cutremur:

– Părinte, până acum mi-a fost foarte greu, dar acum, cu sfintele tale rugăciuni şi cu dumnezeiasca Liturghie, mă duc la liniştea şi bucuria cea fără de margini. Eu sunt sufletul acelui creştin care plângea în grădină întotdeauna şi care, pentru Sfintele patruzeci de Liturghii, cu darul lui Hristos şi cu Sângele Lui, cel care ne-a răscumpărat pe toți, mă duc la bucuria cea fără de margini. Vei lua mare plată în ziua cea mare a Judecății, că ai slujit pentru mine, păcătosul, patruzeci de Liturghii şi te-ai ostenit la o bătrânețe ca aceasta.

Şi preotul nu l-a mai văzut. Şi s-a spăimântat şi paracliserul. Dar s-a auzit glasul şi la cei ce erau în biserică şi s-au speriat toți aflând de cele ce se făcuse, s-au minunat foarte şi au slăvit cu mare glas pe Dumnezeu, Cel ce lucrează prin Biserica Lui asemenea minuni înfricoşate şi preaslăvite. AMIN!

PREDICĂ DESPRE MELHISEDEC,

ÎMPĂRATUL SALEMULUI ("ÎMPĂRATUL PĂCII")

Sfântul şi marele ierarh Atanasie cel Mare, Patriarhul Alexandriei şi marele stâlp al Bisericii lui Hristos, adevereşte istoria sfântă despre Melhisedec, împăratul Salemului, în acest chip:

Acest împărat, străin între oameni, a fost preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt. El a fost socotit fără de mamă şi fără de tată, şi nenumărate de neamuri [fără spiță de neam] au fost zilele lui, ca să fie el închipuirea vie a lui Hristos, Mântuitorul lumii. Şi iată ce spune marele ierarh Atanasie despre el: Mai înainte de a veni şi de a se sălăşlui dumnezeiescul Avraam, după porunca dumnezeiască, în părțile chananeilor, trăia în hotarele Palestinei o împărăteasă, anume Salem, de acelaşi nume cu cetatea Salemului în care împărățea ea. Această împărăteasă a născut pe Salad, iar Salad a născut pe Melhi. Şi Melhi a luat de femeie pe Salem, asemenea la nume cu numita împărăteasă (Ierusalimul de azi a moştenit mai pe urmă numele cetății Salem, care s-a scufundat), bunica lui, şi cu acea femeie a născut doi fii: pe unul Melhi şi pe celălalt Melhisedec. Deci, era Melhi tatăl acestor doi frați, închinător la idoli şi desfrânat.

Şi venind sorocul la care se aducea jertfă idolilor cu mare pompă în fața întregului popor, a poruncit împăratul Melhi fiului său Melhisedec, zicând: „Să iei împreună cu tine slugile noastre şi, mergând la cireada vitelor, să-mi aduci şapte viței ca să-i jertfesc dumnezeilor mei!". Deci, mergând Melhisedec la cireada vitelor şi ridicându-şi pe drum ochii spre cer – după o dumnezeiască insuflare – privea cu luare aminte frumusețea soarelui şi luminoasa lui strălucire. Şi a început a zice pentru sine: „Cu adevărat, Cel ce a făcut aceste zidiri şi le-a înfrumusețat, şi le ține pe ele întru bună rânduială, Acela este adevăratul Dumnezeu Atotputernic şi Domnul a toate, nestricat,

nevăzut, nemuritor, şi numai Acestuia se cuvine a I se aduce jertfe, iar nu idolilor celor muţi şi surzi şi fără de suflet. Deci, mă voi întoarce la tatăl meu să-i spun despre această dumnezeiască gândire şi poate mă va asculta şi-şi va veni întru simţire, părăsind amăgirea deşartă ce-l stăpâneşte. Şi întorcându-se Melhisedec la tatăl său fără să aducă nimic, i-a spus despre Acela Care este cauza tuturor şi de ce s-a întors fără viţei. Şi a zis dreptul acesta, de Dumnezeu luminat şi înţelepţit: „Eu am socotit, o, tată, cum că nu este cu dreptate ca noi, oameni cuvântători şi cu minte, să jertfim viţei idolilor celor muţi şi surzi şi fără de simţire. Ci Celui Singur cu adevărat Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pământul, cu toate din ele”. Auzind acestea acel fără de Dumnezeu tată, de la fiul său cel de Dumnezeu luminat, s-a tulburat foarte şi, îmboldit fiind de dobitoceasca şi drăceasca mânie, a zis cu mare iuţime: „Mergi de împlineşte îndată porunca ce ţi-am dat, iar de nu vei asculta degrabă, te voi ucide!”. Deci, ducându-se Melhisedec a doua oară la cireada vitelor ca să aducă cei şapte viţei pentru a-i jertfi păgânul împărat, a intrat împăratul Melhi la Salem, soţia sa, zicând: „Eu, o, femeie, am hotărât să jertfesc la dumnezeii mei pe unul din cei doi fii ai noştri, la viitorul praznic”. Acestea auzind împărăteasa şi cunoscând, ca o mamă iubitoare de fii, că împăratul vrea să-l omoare pe Melhisedec, pentru că a călcat porunca lui, a început a plânge cu amar şi a se tângui din greu, fiindcă ea îl iubea foarte mult pe Melhisedec. Iar împăratul iubea mai mult pe Melhi, fiindcă îi purta numele. Văzând împăratul întristarea şi plângerea cea mare şi multa tânguire a împărătesei, a zis: „Lasă, pune sorţi între noi şi pe cine va cădea sorţul, acela va da pe fiul său”. Şi împăratul a luat de partea lui pe Melhi, care purta numele lui, iar împărăteasa a luat pe Melhisedec de partea sa. Şi după dumnezeiasca rânduială, a căzut sorţul pe Melhi şi, cu toate că împăratul s-a mâhnit foarte tare, dar pentru cuvântul dat, l-a gătit pe Melhi pentru jertfă. După această tocmeală făcută între ei, a sosit şi Melhisedec cu cei şapte viţei

de la cireada vitelor. Şi întristându-se foarte tare de cele ce se puseseră la cale şi văzând pe mama sa plângând cu amar, a plâns şi el mult şi s-a tânguit pentru moartea fratelui său Melhi, cea atât de amară. Şi urmând pilda acestui păgân împărat, mulți tați şi mame au gătit pe fiii lor, adunându-se spre jertfă ca la cinci sute de suflete, iar oi şi boi şi alte dobitoace, mare mulțime.

Deci, sosind ziua păgânescului praznic şi toți cei din cetate şi de prin satele dimprejur intrând în capiştea idolească, fericitul şi de Dumnezeu luminatul Melhisedec, neputând suferi nebunia tatălui şi a mamei sale şi a întregului popor, în acea zi a diavoleştilor lor praznice, fugar de bună voie s-a făcut de la casa părintească. Şi suindu-se în Muntele Taborului, a intrat în desimea codrului care era pe atunci acolo şi în acea singurătate, plecându-şi genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu cu mare căldură a inimii, zicând: „Doamne, Dumnezeul meu, Cela ce ai făcut cerul şi pământul, marea şi toate care sunt într-însele, cele văzute şi cele nevăzute, auzi-mă pe mine, nevrednicul robul Tău, şi pe câți s-au adunat la junghierea fratelui meu Melhi în vremea acestui diavolesc praznic, pe toți, de la mic şi până la mare, scufundă-i şi îi pierde de pe fața pământului. Facă-se iad locul acela, ca să-i înghită pe toți acei nebuni şi păgâni oameni”. Şi – o, preasfântă minune! – îndată s-a împlinit cuvântul dreptului Melhisedec. Căci pământul s-a căscat şi fără de veste i-a înghițit pe toți. Şi n-a mai rămas nici capiştea idolească, nici oameni, nici dobitoace, nici zidiri, nici copaci – nimic din acea blestemată cetate. Apoi, după puține zile, pogorându-se din munte dreptul Melhisedec şi văzând locul acela al cetății scufundat cu totul în adâncurile pământului, umplându-se de frica lui Dumnezeu, s-a suit iarăşi la Muntele Taborului şi a viețuit în desimea codrului şapte ani întregi, hrănindu-se numai cu mugurii copacilor, cu ierburi şi cu miere sălbatică, după cum mai în urmă s-a hrănit dumnezeiescul Înainte-Mergător Ioan Botezătorul. Astfel, el a fost cel dintâi pustnic, mai înainte de Ilie Tesviteanul şi de Ioan Botezătorul. Şi fiind el gol de la cap

până la mijloc, spatele lui s-a făcut precum coaja de broască țestoasă.

Apoi, după cei şapte ani, a venit glas de la Dumnezeu către dumnezeiescul patriarh Avraam, zicând: „Avraame, Avraame!”, iar el a zis: „Iată, eu, Doamne!”. „Pune şaua pe asinul tău şi, luând cu tine îmbrăcăminte nouă şi încălțăminte nouă, suie-te în Muntele Taborului degrabă şi acolo strigă de trei ori în desimea codrului, cu glas mare, zicând: «Omule al lui Dumnezeu Celui Prea Înalt!». Şi după a treia strigare, va ieşi din desimea codrului un mare pustnic. Iar tu, văzând pe acest om, nu te spăimânta nicidecum de el, ci rade-l pe cap, taie-i unghiile, îmbracă-l şi încalță-l, şi cere-i binecuvântarea!”.

Deci, suindu-se dumnezeiescul Avraam în Muntele Taborului şi făcând după a Domnului poruncă, a strigat de trei ori în desimea codrului, cu glas mare. Şi iată, îndată a ieşit Sfântul Melhisedec, pe jumătate gol şi cu păr lung acoperit. Şi văzându-l dumnezeiescul Avraam, fără de veste, foarte s-a înfricoşat şi s-a spăimântat. Iar el i-a zis: „Nu te înfricoşa, omule, ci spune-mi cine eşti şi pentru ce ai venit în această pustietate!”. Iar dumnezeiescul Avraam i-a răspuns: „Domnul m-a trimis ca să te rad pe cap, să-ți tai unghiile, să te îmbrac şi să te încalț ca pe o credincioasă slugă a Sa”. Atunci Melhisedec a zis: „Fă după cum ți-a poruncit ție Domnul!”. Şi dumnezeiescul Avraam a făcut toate câte i s-au poruncit de Domnul. Iar Sfântul Melhisedec, coborându-se după trei zile din Muntele Taborului şi luând un corn cu untdelemn şi pecetluindu-l cu graiul lui Dumnezeu, a blagoslovit pe Avraam, zicând: „Binecuvântat eşti lui Dumnezeu Celui Prea Înalt. Şi de acum numele tău va fi pe deplin săvârşit”. Iar după câteva zile a venit glas din cer către dumnezeiescul Avraam, zicând: „Pentru că nimeni n-a rămas din neamul lui Melhisedec, el se va numi fără tată, fără mamă şi nenumărat de neamuri, nici început zilelor având, nici sfârşit. Şi rămâne în veac închipuit ca Fiul lui Dumnezeu”.

Deci, pentru că singur acest Melhisedec dintre atâtea neamuri a cunoscut pe Dumnezeu şi din îndemnarea Lui a mărturisit pe adevăratul Dumnezeu al tuturor şi pe Făcătorul zidirilor celor văzute şi nevăzute, şi pentru dragostea lui Dumnezeu a părăsit dezmierdarea şi odihna rudeniilor, a prietenilor, precum şi luminata mărire a împărăției sale, şi a cinstit mai presus de toate pe Dumnezeu, alegând aspra viețuire a pustiului în locul desfătării celei stricăcioase a lumii, s-a învrednicit de la Dumnezeu a se hirotoni în chip nevăzut preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt, ca să lucreze mai înaintea darului cele ale darului şi să ungă împărați şi preoți, şi să binecuvânteze sfințind, şi să ofere dumnezeiescului Avraam şi celor împreună cu dânsul – că erau 318 slugi de casă ale lui – pâine şi vin când acesta se întorcea de la tăierea lui Kedarlaomer (*Facerea* 14, 17-18), şi să închipuiască în sine mai înainte pe Domnul Care avea să Se nască din Prea Sfânta Fecioară Maria, şi după aceasta să rămână "preot în veac, după rânduiala lui Melhisedec".

Deci, s-a socotit fără de tată şi fără de mamă, şi nenumărat de neamuri, şi preot dumnezeiesc al Celui Prea Înalt, fiindcă nimeni nu ştia pe tatăl şi pe mama lui, nici pe celelalte rudenii care s-au scufundat atunci şi i-a înghițit pământul. Şi a fost în chip nevăzut hirotonit de Dumnezeu pentru multa lui dragoste față de Dumnezeul cel adevărat. Acesta a binecuvântat pe Avraam cu pâine şi vin, când Avraam se întorcea de la Kedarlaomer, şi a închipuit cu mii de ani înainte preoția lui Hristos cea din Legea Darului. (Cine vrea să ştie mai pe larg această sfântă istorie, să citească în prologul cu slova veche, luna mai, în 22 de zile, ediția din 1855 de la Sfânta Mănăstire Neamț.)

PREDICĂ DESPRE FRICA DE DUMNEZEU
ŞI DESPRE CELE 14 PEDEPSE DUMNEZEIEŞTI

(Pentru părinţii care nu-şi cresc copiii
în frica şi certarea Domnului)

Iubiţi credincioşi,

Aţi auzit în dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu porunceşte în Legea Veche să nu trecem cu vederea dobitoacele vrăjmaşilor noştri, când acelea vor pătimi rău (cf. *Ieşirea* 23, 4-5).

1. Deci, prima pedeapsă pe care o dă Dumnezeu părinţilor care nu se grijesc de a-şi creşte fiii în frica şi certarea Domnului este tocmai pentru această adâncă nepăsare a lor; căci nevoind ei a se îngriji de creşterea fiilor lor după voia Domnului, prin aceasta îi au mai rău decât pe nişte dobitoace străine.

2. A doua pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinţilor, de nu vor creşte pe fiii lor în frica şi certarea Domnului, fiindcă ei prin această negrijă îi au mai rău decât pe vrăjmaşii lor. Mântuitorul nostru ne porunceşte să iubim pe vrăjmaşii noştri (*Matei* 5, 44). Apoi, câtă urgie a lui Dumnezeu nu va veni peste acei părinţi care nu-şi iubesc fiii lor după porunca lui Dumnezeu, ci-i lasă pe ei să lucreze orice răutate, spre a moşteni focul gheenei.

3. Iarăşi, în Sfânta Scriptură este porunca de a nu defăima pe cei străini (*Ieşirea* 23, 9). Deci, a treia pedeapsă a lui Dumnezeu vine asupra părinţilor de nu se vor griji de a-şi creşte fiii în frica lui Dumnezeu, deoarece prin această nepurtare de grijă ei se arată faţă de fiii lor mai cu nepăsare decât faţă de un

oarecare om străin, pe care este dator a nu-l defăima sau a nu-l trece cu vederea.

4. Iarăşi auzim pe marele Apostol Pavel că, de nu se grijeşte cineva de cei ai casei lui, unul ca acela de credință s-a lepădat şi este mai rău decât un necredincios (*I Timotei* 5, 8); deci, a patra pedeapsă a lui Dumnezeu care vine asupra părinților este deoarece prin această nepăsare față de casnicii lor, ei sunt mai răi decât necredincioşii.

5. A cincea pedeapsă vor lua de la Dumnezeu părinții care nu se grijesc de buna viețuire a copiilor lor, căci, prin această negrijă, ei nu necinstesc numai trupurile lor, ci chiar şi sufletele lor, care sunt neprețuite înaintea Domnului, după mărturia cuvântului care zice: „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (*Matei* 16, 20). Deci, chiar dacă numai un fiu ar avea cineva, iar prin nepurtarea sa de grijă acesta îşi va pierde sufletul, ce răspuns va da în fața Dreptului Judecător?

6. A şasea pedeapsă o vor lua aceşti părinți pentru că ei – din pricina nepurtării lor de grijă – nu numai pe casnicii lor îi defaimă, ci pe înşişi copiii lor, care le sunt mult mai apropiați decât casnicii (*Evrei*).

7. A şaptea pedeapsă a lui Dumnezeu va veni peste părinți atunci când ei nu numai că nu poartă grijă de fiii lor, spre a-i creşte în frica Domnului, ci chiar şi pe alții, care ar putea să-i ajute spre acest lucru, nu îi caută.

8. A opta pedeapsă a lui Dumnezeu asupra părinților vine atunci când ei nu numai că nu se grijesc să caute povățuitor şi dascăl pentru fiii lor, ci chiar şi pornirea cea bună a lor o opresc şi cu orice chip se silesc să pună piedică obiceiurilor lor celor bune (de pildă, când opresc pe fiii lor de a merge la călugărie, sau de a viețui în lume cu mare frică de Dumnezeu).

9. A noua pedeapsă vine asupra părinților de la Dumnezeu atunci când nu numai că opresc pe copiii lor de la fapta bună, ci chiar se luptă pe toate căile spre a-i pedepsi şi a nu-i lăsa să lucreze cele bune. Dacă Scriptura zice: „Nu necăji

pe slugă” (*Isus Sirah* 7, 21-22), cu cât mai mare pedeapsă nu vor lua aceşti părinți, pentru această răutate a lor?

10. A zecea pedeapsă o vor lua părinții de la Dumnezeu, când nu se vor griji de creşterea fiilor lor în frica Domnului, deoarece păcatul lor nu este numai cu firea mai mare, ci şi cu vremea; fiindcă mult mai grea şi mai mare este osânda celor ce greşesc acum, în Legea Darului, decât asupra celor ce greşeau în Legea Veche, deoarece Legea Darului mult mai desăvârşite învățături are în această privință decât Legea cea Veche, care a fost numai o umbră a Evangheliei (*Evrei* 10, 1 şi 26-29).

11. A unsprezecea pedeapsă a lui Dumnezeu va veni peste părinții care nu-şi cresc fiii în frica şi certarea Domnului, fiindcă în Legea Darului însăşi nunta, prin care vin copiii în lume, de mai mare cinste s-a învrednicit de la Dumnezeu, suindu-se la treapta de Taină a lui Dumnezeu, prin prima minune care s-a făcut de către Mântuitorul Hristos la Cana Galileii (*Ioan* 21, 8-10).

12. A douăsprezecea pedeapsă a părinților care nu şi-au crescut copiii în frica lui Dumnezeu este întristarea şi scârba pe care o vor avea din cauza fiilor celor rău crescuți (*Isus Sirah* 30, 8-13). Copiii răi fac viața amară părinților, şi viața amară mai rea este decât moartea (*Isus Sirah* 30, 17; *Pilde* 43, 6). Un fecior nebun este nenorocirea tatălui său (*Pilde* 19, 13; 23, 13). Varga şi nuiaua dau înțelepciunea, iar copilul lăsat de capul lui va aduce scârbă şi ruşine părinților săi (*Pilde* 19, 25-26).

13. A treisprezecea pedeapsă a părinților acestora este că vor fi prigoniți de fiii lor la bătrânețe, aşa cum a fost prigonit David Proorocul de fiul său Abesalom (*II Regi*, cap. 15), deoarece nu l-a pedepsit atunci când l-a ucis pe fratele său, Amon, fiindcă îl iubea pe el mai mult decât trebuia.

14. A patrusprezecea pedeapsă şi ultima – a părinților care nu şi-au crescut fiii în frica şi certarea Domnului – este aceea că ei vor muri cu morți jalnice, de scârbe şi de veşti rele din partea fiilor lor, şi se vor duce în munca cea veşnică, după

cum s-a întâmplat şi cu Eli preotul, care a murit de năprasnă, auzind de moartea fiilor săi celor răi şi nelegiuiți (*I Regi* 4, 17).

Acestea toate se întâmplă atunci când nici părinții şi nici copiii nu au frica lui Dumnezeu. După dumnezeieştii Părinți, înțelepciunea are două capete: la unul este frica lui Dumnezeu, iar la celălalt – dragostea Lui. Dumnezeiescul prooroc David zice că „frica Domnului este începutul înțelepciunii"; iar fiul său, Solomon, o numeşte pe ea „şcoala înțelepciunii". Isus Sirah, arătând că frica Domnului este mai presus decât toate faptele bune, zice: „Frica Domnului mai presus decât toate a covârşit".

Cu frica Domnului se abate tot omul de la rău. Cu această frică şi David Proorocul pururea se împodobea, spre a nu greşi; de aceea şi zice: „De-a pururea vedeam pe Domnul înaintea mea, ca să nu greşesc". Apoi Sfântul Isaac Sirul zice: „Frica Domnului început şi temelie a toată fapta bună este". Iar Sfântul Ioan Scărarul ne sfătuieşte, zicând: „Să ne temem de Dumnezeu măcar cum ne temem de fiară!".

Marele Vasile şi Sfântul Dorotei, ca şi alții dintre Sfinții Părinți, ne arată că sunt două frici de Dumnezeu: prima este a celor începători, care nu fac binele pentru Dumnezeu, ci fiindcă se tem de muncile viitoare; iar a doua este frica Domnului cea curată, care rămâne în veacul veacului (*Psalmi* 18, 10); aceasta se naşte din dragostea lui Dumnezeu şi este o frică fiiască, nu de rob sau slugă; şi cu această frică se tem de Dumnezeu toți cei ce Îl iubesc pe El foarte. Despre aceasta zice psalmistul: „Temeți-vă de Domnul, toți Sfinții Lui" (*Psalmi* 33, 9). Cu această frică născută din dragostea lui Dumnezeu era îmbrăcat Marele Antonie, când zicea: „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu, fiindcă Îl iubesc pe El". Aceasta este dragostea aceea care scoate frica afară, despre care zice dumnezeiescul evanghelist Ioan în epistola sa cea sobornicească (*I Ioan* 4, 18). Dar să se ştie că nu poate cineva să câştige frica cea desăvârşită, de nu o va câştiga mai înainte pe cea dintâi. Aşadar, începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu, iar sfârşitul este dragostea Lui; sau, mai bi-

ne zis, sfârşitul este desăvârşita şi curata frică, cea care se naşte din dragostea lui Dumnezeu.

Deci, frica cea deplină şi desăvârşită a sfinților, cu care ei se tem de Dumnezeu, are înainte-mergătoare pe frica cea de începător, care se mai numeşte şi începătoare.

PREDICĂ DESPRE PUTEREA MILOSTENIEI
ŞI DESPRE POCĂINȚA CEA ADEVĂRATĂ

Părinților şi fraților şi iubiți credincioşi,

Fiindcă azi în cuvintele Evangheliei, la fericirea a cincea, ați auzit pe Mântuitorul nostru zicând: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (*Matei* 5, 7), în predica de astăzi se va arăta prin oarecari istorioare cât poate înaintea lui Dumnezeu milostenia şi cum ajută ea chiar şi celor mai păcătoşi dintre oameni de a se întoarce la pocăință şi de a se împăca cu Dumnezeu, pe Care ei L-au supărat foarte mult cu păcatele şi fărădelegile lor. Pentru a cunoaşte adevărul în această privință, ascultați cu atenție cele ce urmează!

Era un mare sihastru cu numele Pafnutie, pustnic având darul preoției, desăvârşit în fapta bună şi făcător de minuni. Odată, acest mare sihastru a fost ispitit de gândul acesta: cu cine ar fi el asemenea la fapta bună şi dacă mai este cineva dintre oameni care să-l întreacă pe el în lucrarea cea duhovnicească. Acesta poate a fost şi un gând de mândrie, sau poate anume a venit acest gând în inima sa, ca Dumnezeu să-i arate lui tainele Sale, pe care el încă nu le cunoştea. Deci zăbovind gândul acela în inima lui, el a alergat la Dumnezeu prin rugăciune şi s-a rugat din toată inima ca Domnul să-i descopere acest lucru, adică să-i arate cine ar fi asemenea lui cu viețuirea duhovnicească sau de este cineva care îl întrece. Şi aşa, rugându-se el cu stăruință către Prea Bunul Dumnezeu, a auzit un glas zicându-i: „Pafnutie, încă nu ai ajuns în măsura cutărui cimpoiaş care cântă pe la nunți în oraşul Alexandria”. La auzirea acestor cuvinte, bătrânul sihastru a oftat, a suspinat din greu şi s-a smerit foarte cu mintea şi cu inima lui, zicându-şi: „Dacă eu încă n-am ajuns măsura acelui lăutar ce cântă pe la nunți şi dacă acela este mai bun decât mine,

apoi mare este puterea Mântuitorului meu. Nici n-am să mănânc şi nici n-am să beau până nu voi afla pe acel om minunat pe care mi l-a descoperit Domnul”.

Şi aşa bătrânul pustnic şi-a luat toiagul său şi a pornit spre oraşul Alexandria. Ajungând el acolo cu multă osteneală, căuta pe acel cimpoiaş, întrebând din om în om, până ce l-a aflat în casa lui, pregătindu-se tocmai atunci să se ducă spre a cânta la o nuntă. Acela când a văzut pe bătrânul sfânt cu barba albă ca zăpada şi cu haine vechi, pustniceşti, pe el, a căzut în genunchi dinaintea lui şi s-a închinat până la pământ; apoi, ducându-l în casă, i-a spălat picioarele cu apă rece, după obiceiul locului, căci era mare căldură şi fierbinţeală; şi apoi i-a pus masa.

Dar Sfântul Pafnutie i-a zis: „Mă jur pe Dumnezeul cel viu că nu voi gusta din masa ta, nici nu mă voi odihni la tine în casă, până ce nu-mi vei spune viaţa ta şi care sunt faptele tale cele bune!”. Iar cimpoiaşul i-a spus: „Sfinţite Părinte, ce viaţă şi ce fapte cauţi la mine, un lăutar care supără pe Dumnezeu cântând pe la nunţi?”. Atunci sfântul sihastru i-a spus: „Te jur pe Dumnezeu să nu ţii taina ascunsă de mine! Căci eu nu de voie am venit aici, ci sunt trimis la tine de îngerul Domnului”. Atunci cimpoiaşul a spus: „Ce lucruri vrei să auzi de la mine, Părinte sfinte, că eu în viaţa mea am fost căpetenie de tâlhari şi nu este păcat pe care să nu-l fi făcut?! Iar acum, după cum vezi, sunt lăutar şi cânt pe la nunţi. Deci ce fapte bune poţi să afli la un asemenea om?!”. Iar sfântul i-a zis: „Eu am venit aici nu ca să-mi spui faptele tale cele rele, ci pe cele bune. Vezi că te-am jurat cu numele Domnului şi nu poţi să tăinuieşti cele ce caut eu la tine. Căci eu cu multă osteneală, cu foame şi cu sete din munţi depărtaţi am venit până la tine, ca să mă folosesc”. Atunci cimpoiaşul a chemat pe soţia sa şi i-a zis: “Adu, te rog, un scaun pentru sfântul bătrân, că iată stă în picioare şi se osteneşte după atâta cale!”.

După ce a şezut bătrânul sihastru pe scaun, cimpoiaşul a început a-i spune aşa: „Părinte sfinte, eu păcătosul şi necuratul

nu sunt vrednic să primesc în casa mea un om asemenea sfinției tale; căci multe răutăți am făcut în viața mea. Dar fiindcă m-ai jurat cu numele Domnului şi fiindcă zici că ai avut vestire de la înger să vii la mine, păcătosul cel cu totul nevrednic, apoi îți voi spune sfinției tale şi unele fapte bune pe care le-am făcut pe vremea când eram şef de tâlhari şi aveam sub conducerea mea mai mult de 30 de hoți asemenea mie. Şi iată ce am a-ți povesti:

Mergând noi odată călări pe cai şi pe cămile pentru a mai da vreo lovitură şi a prăda pe undeva – căci deşi făceam prădăciuni mari şi mai băteam pe câte unii, dar moarte de om n-am voit să fac niciodată –, deodată, aflând-ne noi prin pustie, iată că întâlnim o fată foarte frumoasă la chip, care mergea pe o cărare. Când au văzut-o tovarăşii mei, care erau şi cam amețiți de vin, au vrut să o prindă şi să o batjocorească. Iar aceea, văzându-se în această primejdie şi cunoscând că eu sunt mai marele lor, a alergat la mine cu lacrimi şi s-a prins de picioarele mele, rugându-se să nu o las pe mâna acelora ca să o batjocorească. Şi mi-a spus: «Eu, domnule vătaf, am pierdut nişte vite şi acum am rătăcit pe aici, căutându-le, şi iată că am căzut în mâinile voastre; dar vă rog foarte mult, pentru Dumnezeu, nu mă lăsați! Fie-vă milă de mine, care nu am pe nimeni în pustia aceasta ca să mă ajute, decât pe Domnul Dumnezeu!». Iar eu i-am zis ei: «Nu te teme, fată, că nu ți se va întâmpla nimic! Numai îți cer ca şi tu în viața ta să te rogi la Dumnezeu să facă milă cu mine şi să mă scape de primejdie şi de moarte năprasnică». Şi aşa am dat ordin la toți ca nimeni să nu se atingă de ea, ci să o lase să se ducă în pace. Văzând biata fată că a scăpat de primejdie şi de batjocură, mi-a sărutat picioarele şi mi-a zis: «Să-ți dea Dumnezeu plată în ziua Judecății şi să aibă milă de tine, precum şi ție ți-a fost milă de mine». Şi zicând acestea, s-a dus în drumul ei...

Mai trecând apoi câțiva ani de hoție, s-a întâmplat de am dat peste altă fată tânără şi frumoasă lângă cetatea Alexandriei, în pădure, care ținea în mână o funie lângă un copac şi se

pregătea să se spânzure. Îndată ce au văzut-o soții mei au prins-o şi voiau să-şi bată joc de ea. Dar eu le-am spus: „Dați-i pace, să vedem ce are de gând!”. Şi am întrebat-o: «Ce-i cu tine, fată?». Iar ea a răspuns: «Văd că voi sunteți hoți. Deci vă rog pe voi să mă omorâți aici, căci nu vreau să mai trăiesc! Iată, dacă nu soseați voi, cu funia asta eram gata să mă spânzur». «Dar de ce? ». «Un băiat de bun neam a vrut să mă ia în căsătorie. Dar acum nu mai vrea să mă ia pe mine, pe motiv că sunt săracă; iar el are avere multă, drept care vrea să ia pe o alta bogată, asemenea lui». «Şi ce ți-a zis mirele tău?». «Mi-a zis că dacă nu am o sută de galbeni de aur, nu mă ia. Şi eu am numai patru, că mama mea este văduvă şi săracă». Atunci mie mi s-a făcut milă foarte de frumusețea şi tinerețea ei, precum şi de sărăcia şi de necazul ei, şi am zis către tovarăşii mei: «Măi, dați fiecare din voi câte cinci galbeni!». Iar eu i-am dat o sută. Şi aşa, cu toții, i-am făcut fetei două sute cincizeci de galbeni, pe care i-am dat în mână, zicându-i: «Du-te, copilă, cu Dumnezeu şi să ai parte de o căsătorie fericită! Numai ai grijă ca în rugăciunile tale să nu ne uiți nici pe noi! ». Atunci biata fată, văzând această întâmplare fericită care i-a schimbat necazul în bucurie, a lăcrămat şi a zis: «Să facă Dumnezeu milă cu voi, aşa precum şi voi m-ați miluit pe mine». Apoi, plecând ea, am zis către soții mei de tâlhărie: «Vedeți, măi fraților, cum azi am avut fericita ocazie să scoatem un suflet de la moarte? ». Iar unii din ei au şi plâns de bucurie că i-am oprit a face rău unui suflet deznădăjduit de viață. Apoi am aflat că, ducându-se ea la Alexandria şi vestind tânărului că are atâția galbeni, acela o ruga să meargă după el, şi aşa s-au făcut toate după dorința lor.

Apoi, altă dată, mergând noi prin văile munților, am găsit o altă femeie tânără, dar slabă că abia se ținea pe picioare; şi plângea cu amar, că era gata să moară de foame. Şi am întrebat-o: «Ce-i cu dumneata pe aici? ». Iar ea, căzând în genunchi, a început a spune aşa: «Domnilor, nu vă cunosc, dar vă rog: dacă aveți o bucățică de pâine, dați-mi, căci altfel mor de foame! Sunt

şapte zile de când nu am gustat nimic, nici apă şi nici hrană. Soţul meu este căpitan de vapor şi a pierdut corabia într-o furtună, dar el a scăpat viu. Însă [stăpânirea] l-a condamnat la închisoare pe viaţă – învinuindu-l că n-a condus bine corabia şi că de aceea a pierdut încărcătura cu averea statului, în valoare de cinci mii de galbeni. Şi aşa pe soţul meu l-au ridicat, toată averea noastră a fost sigilată, ca să o ia statul, ba încă şi pe copilaşii noştri i-au luat. Iar eu de-abia am scăpat cu fuga de n-am căzut în mâinile lor şi aşa am venit în pustia aceasta, rugându-mă lui Dumnezeu ca ori să mor aici, ori, de asta este voia Lui, să mai trăiesc, dar atunci să facă milă cu mine şi, cu judecăţile pe care le ştie, să facă minune ca să scap cu zile şi să nu mă închidă şi pe mine pe toată viaţa. Aşa m-am rugat, fiind hotărâtă mai bine să mor aici de foame şi de sete decât să mai merg în cetate, unde ştiu ce mă aşteaptă».

Aşadar eu, văzând primejdia în care a căzut această familie, am zis către acea femeie preanecăjită: «Femeie, cât ai zis că a pierdut soţul tău?». Ea a zis: «Ca la cinci mii de galbeni». Atunci i-am zis: «Hai cu noi!». Ea zise: «Nu pot merge, căci, după cum vedeţi, am slăbit foarte de foame şi de sete». Şi atunci i-am dat să mănânce pâine şi să bea apă, iar după puţină odihnă, întărindu-se întrucâtva, încet-încet a mers cu noi până la peştera noastră tâlhărească. Însă ea foarte se temea, neştiind ce hotărâre vom lua asupra ei. Când am ajuns la peşteră, ea a căzut în genunchi la rugăciune către Dumnezeu, apoi a zis către noi: «Vă rog, fraţilor, să vă fie milă de mine, căci vedeţi în ce necaz sunt!». Atunci eu i-am zis: «Femeie, eu sunt căpetenie peste banda aceasta de hoţi; priveşte la putina aceasta plină cu aur (şi i-am arătat locul unde ţineam averea noastră). Ia-ţi de aici cinci mii de galbeni!». Iar ea, uimită, neavând în ce-i pune, şi-a luat basmaua de pe cap şi, numărând acei bani, i-a pus în ea. Apoi i-am mai dat pâine să se hrănească şi, scoţând-o până aproape de cetate, ne-am despărţit de ea, zicându-i: «Du-te, femeie, şi plăteşte ceea ce datoraţi statului şi scoate-ţi soţul,

copiii şi averile voastre!». Aceasta, sfinte Părinte, a fost în viața mea a treia faptă bună făcută cu femeile.

Altă dată, mergând cu ceata mea de tâlhari prin pustie, ca să ne ascundem prăzile ce le făcusem, am întâlnit doi oameni, frați de la o mamă, după spusa lor. Aceşti oameni erau numai în cămaşă, desculți, cu capetele goale şi foarte trişti. Eu, văzându-i, i-am întrebat: „Unde mergeți voi aşa prin pustia aceasta?”. Iar ei au zis: «Domnule, noi am avut sub paza noastră averea unui mare dregător împărătesc. Şi fiind noi paznicii acelui aur, într-o noapte a venit o ceată de hoți, a spart casa dregătorului, care tocmai atunci era plecat, şi a luat acea avuție în valoare de zece mii de galbeni.

Când a venit boierul a dat vina pe noi, spunând că am fost complici cu acei hoți la prădarea averii lui. Iar noi, văzând primejdia în care am căzut, am fugit, ca să nu ne ia stăpânirea şi să ne pedepsească cu amare chinuri şi cu închisoare». Atunci eu le-am spus: «Întoarceți-vă înapoi! Căci pe boierul acela îl ştiu eu (căci noi fuseserăm hoții care îl prădaseră) şi o să-l facem să-şi găsească toate lucrurile care i s-au furat, dar cu condiția să vă dea pace vouă». Ei au zis: «Noi, domnule, nu ne mai întoarcem, căci am auzit că chiar cu moarte vrea să ne piardă acel boier». «Nu vă temeți – le-am zis; haideți cu noi!». Şi aşa ei au prins curaj şi s-au întors. Iar când a înserat, ne-am dus cu ei la boier şi i-am spus: «Ştii cine te-a prădat?». El a zis: «Nu». I-am zis: «Noi, care ne vezi». Apoi am adăugat: «Iată lucrurile tale şi banii tăi; ia-le şi să ştii că dacă vei pedepsi pe aceşti paznici nevinovați, apoi vom veni când nici nu gândeşti şi îți vom lua şi averea, şi viața!». Şi aşa acela a făgăduit cu jurământ că nu-i va pedepsi pe acei bieți oameni, care adormiseră tocmai în vremea când noi prădasem pe acel boier.

Aşadar, după o vreme, Părinte sfinte, am căzut şi noi în mâna stăpânitorilor, că aşa e viața de tâlhar. Ceata s-a desființat, eu am fost foarte bătut şi schingiuit. Am dat înapoi pe cât am putut din cele furate şi fiindcă nu făcusem în viața mea moarte

de om, am scăpat cu 20 de ani de închisoare. După o vreme a fost o oarecare grațiere şi mi s-au mai scăzut din ani, şi aşa am venit şi eu la casa mea, având vârsta de peste 50 de ani. Şi văzând că nu mai am cu ce trăi, fiind foarte sărac, m-am apucat să cânt şi eu din cimpoi pe la nunți – căci ştiam bine să cânt din tinerețile mele – şi să-mi câştig astfel pâinea de toate zilele. Şi aşa până azi îmi petrec zilele cu soția mea, cu care, după ce am venit de pe la necazuri, m-am sfătuit să trăim în curăție, ca frații, ea învoindu-se bucuroasă la acest lucru, fiind femeie cu frica lui Dumnezeu. La sfânta biserică mergem, din toată sărăcia noastră facem puțină milostenie, şi pe cât putem ne rugăm şi postim. Iată, sfinte Părinte, aceasta este petrecerea noastră pe acest pământ!”. Atunci Sfântul Pafnutie a zis: „Frate, lasă cântările acestea lumeşti, care strică sufletul multora, şi hai cu mine la călugărie, iar pe soția ta du-o la o mănăstire de călugărițe!”. Auzind ei de la sfântul bătrân aceste cuvinte, cu mare bucurie s-au făgăduit să facă cele poruncite lor. Şi nu după multă vreme, cimpoiaşul Ioan – căci aşa îi era numele – a venit în pustie la sfântul stareț. Iar acesta l-a dus într-o peşteră aproape de el şi l-a învățat cum să se roage, dându-i o psaltire în mână, spre a o citi ziua şi noaptea; iar hrana cea de trebuință, o dată pe zi, o primea de la bătrânul. Şi aşa a petrecut în sfânta pustnicie fericitul Ioan Cimpoiaşul 15 ani. După care, văzându-şi cu 40 de zile mai înainte sfârşitul, s-a spovedit de tot ce greşise, s-a împărtăşit cu Prea Curatele Taine ale lui Hristos din mâna starețului celui sfânt şi, adormind în Domnul ca un fericit sihastru, s-a dus să se odihnească cu sfinții lui Dumnezeu întru desfătarea cea negrăită şi veşnică.

(Istoria lui Ioan Cimpoiaşul se află într-o veche carte de predici.)

PREDICĂ DESPRE NEPUTREZIREA MORȚILOR

(Predică la Sâmbăta Morților)

Părinților şi fraților şi iubiți credincioşi,

De multe ori am fost întrebat de unii dintre monahi, dar mai ales de mulți dintre creştini, care este pricina că pe unii morți îi găsesc oamenii neputrezi în morminte. Pentru dezlegarea nedumeririi şi a unora, şi a altora, ne-am gândit astăzi să vorbim câteva cuvinte şi în această privință. Şi iată ce am a zice despre pricinile pentru care nu putrezesc unii morți:

Întâi, este o pricină firească, atunci când mortul nu putrezeşte uşor din cauza alcătuirii sale fireşti. Marele Vasile arată că atâta deosebire se află între alcătuirea unui trup de altul, câtă deosebire are focul de aramă, sau arama de vreascuri. Aşadar, să țineți minte că sunt oameni cu alcătuire tare din fire, şi aceştia nu putrezesc mulți ani în pământ. De aceea aceste trupuri nu este bine a le dezgropa după puțini ani.

A doua pricină este că mulți din cei ce mor în vreme de iarnă, datorită zăpezii şi gheții, putrezesc mai greu decât cei ce mor în vreme de vară.

A treia pricină pentru care nu putrezesc unii din morți se datorează pământului în care s-au îngropat. Căci este pământ care conservă trupul mortului şi nu îi dă voie să putrezească, mai ales acela care are în sine sare şi alte materii care împiedică descompunerea trupului.

Aceste trei pricini arătate până aici se numesc *fireşti*. Iar pricinile ce urmează se numesc *mai presus de fire*.

Astfel, a patra pricină a neputrezirii morților este legătura arhiereului sau a preotului, pentru oarecari păcate mari făcute de aceia în viața lor.

A cincea pricină a neputrezirii morților este că aceia în viața lor au bătut şi au amărât foarte tare pe părinții lor şi, fiind blestemați de ei, au murit fără să se pocăiască de aceste păcate.

A şasea pricină a neputrezirii mortului este deoarece a făcut în viață vreo mare nedreptate (Vezi *Pidalionul de Neamț*, ed.1844, foaia 444, verso).

A şaptea pricină a neputrezirii mortului este atunci când el e dat anatemei pentru păcate din cele mai grele.

A opta pricină a neputrezirii mortului este dacă a fost legat de dumnezeieştile pravile.

A noua pricină este în cazul sfintelor moaşte ale sfinților, care cu totul se deosebesc de cauzele de mai sus.

Iar în ceea ce priveşte semnele după care se pot cunoaşte pricinile neputrezirii morților, acestea sunt:

I-III. Cei ce nu au putrezit din cauza alcătuirii trupului lor, din cauza pământului în care au fost îngropați sau din cauză că au murit în vreme de iarnă şi au fost înmormântați în locuri mlăştinoase, cu zăpadă şi gheață, toți aceştia au semnul acesta: de se vor dezgropa şi se vor pune în alte morminte, noi, nu după mulți ani se vor găsi putrezi, fiindcă pricinile neputrezirii lor au fost fireşti şi nu mai presus de fire.

IV. Celor ce n-au putrezit din cauza blestemului preoțesc, le putrezeşte în mormânt numai partea dinapoi a trupului, iar de cea dinainte se ține trupul întreg.

V. Cel ce a bătut şi a amărât foarte pe părinții săi, şi a fost blestemat de ei, şi apoi nicidecum nu s-a spovedit de acest lucru şi nu a luat dezlegare, în viață fiind, de la arhiereu sau de la preot, acelora nu le putrezeşte mâna sau piciorul cu care au lovit pe mama sau pe tata.

VI. Cel ce la dezgropare se arată negru, acela este afurisit de arhiereu.

VII. Cel ce a fost dat anatema, adică sub cea mai grea pedeapsă bisericească, pentru anumite păcate mari (de erezie,

contra firii, amestecuri de sânge ş. a.), acela când îl dezgroapă se arată galben, degetele lui sunt zgârcite şi îi cresc unghiile şi părul în groapă.

VIII. Cel care la dezgropare se arată alb, acela este afurisit de dumnezeieştile pravile.

Cel care la dezgropare se găseşte întreg, dar păr nu mai are deloc pe el, acela este îndoială de este blestemat sau nu. (Vezi, despre toate aceste cazuri mai sus arătate, în *Pravila Mare a Bisericii*, Târgovişte, 1652, glava XXXVII, pp. 42-48.)

Alte semne întâlnite la trupurile afurisite mai sunt:

1. sunt nedezlegate (neputrede);
2. sunt deformate şi urâte;
3. sunt greu mirositoare, puturoase foarte;
4. sunt umflate ca doba;
5. provoacă spaimă şi cutremur privirilor.

IX. Iar în privinţa semnelor după care se cunosc Sfintele Moaşte ale oamenilor cu adevărat sfinţi, acestea sunt:

1. nestricăcioase;
2. preabine-mirositoare;
3. uscate şi uşoare;
4. line şi vesele la vedere;
5. nu provoacă frică, ci bucurie duhovnicească;
6. sunt asemenea omului ce doarme liniştit;
7. izvorăsc din ele feluri de minuni, spre slava lui Dumnezeu (vezi *Pidalion*, foaia 44).

Ce trebuie să facă creştinii cu morţii lor, de-i vor găsi pe ei neputrezi? Dacă unii nu vor putrezi din cauza alcătuirii tari a trupului lor, pe aceştia se cade a-i lăsa în mormânt mai mulţi ani, 10-20 şi chiar mai mult.

Cei ce nu vor putrezi din cauza pământului în care au fost îngropaţi, sau din cauză că au fost îngropaţi în vremea iernii, la locuri cu prea multă umezeală şi gheaţă, să-i scoată de

acolo şi să-i mute în alte locuri mai zvântate, iar acolo vor putrezi nu după multă vreme. Iar dacă nici aşa nu vor putrezi, să se ştie că sunt sub blestem şi să cheme preotul sau arhiereul care i-a legat, spre a-i dezlega. Iar dacă a murit acel arhiereu sau preot, să roage pe moştenitorul acelora să-i dezlege şi să-i ierte.

Dacă cei neputrezi vor avea semnele arătate mai sus, înseamnă că au fost blestemați fie de arhiereu, fie de preot, de părinți sau de dumnezeieştile Pravile ale Bisericii, şi atunci tot aşa să se procedeze: să fie chemat arhiereul sau preotul care l-a legat şi să-i facă moliftele de dezlegare. Iar dacă a făcut cel mort vreo nedreptate, neamurile lui să întoarcă acea nedreptate. Dacă nu au cu ce, să roage pe cei ce au fost nedreptățiți să ierte pe cel mort, care le-a făcut nedreptatea. Şi aşa legătura cea pusă asupra lui se va dezlega (vezi Nectarie al Ierusalimului în *Răspunsurile cele asupra începătoriei Papei*, fila 206).

Să se mai ştie că, de se va găsi cineva neputred şi i se vor citi moliftele cele de iertăciune de la arhiereu, şi tot nu se va risipi trupul lui, adică nu se va desface atunci, să fie încredințați cei de față că acel om, când era viu, a făcut vreo mare nedreptate, şi de aceea nu se dezleagă trupul lui până nu vor plăti rudeniile acea nedreptate, iar atunci se va dezlega.

Iarăşi să se ştie că dacă cineva din oameni a fost afurisit pe dreptate şi după Lege de arhiereul sau duhovnicul său, iar el, nevrând să mai ceară dreptate, a murit aşa, după moartea sa de se va afla trupul lui neputred şi oasele desfăcute, atunci acel om nu mai are nădejde de mântuire, căci a murit călcând dumnezeieştile Pravile. Iar cel ce a murit şi se află nedezlegat şi neputred trupul lui după mai mulți ani, acela prin trupul lui cere iertăciune şi, prin dezlegarea ce i se va face de arhiereu sau de preoți, se dezleagă de afurisenie. Iar în clipa când se va fi dezlegat trupul de blestem, se izbăveşte şi sufletul din mâinile diavolului şi merge la lumină şi la viața de veci (*Pravila Mare sau Îndreptarea Legii* – gl. XL, p. 45).

Acestea de până aici fiind zise despre neputrezirea morților, despre semnele după care se cunosc pricinile neputrezirii lor, precum şi despre cele ce trebuie a face cei vii pentru cei morți pe care îi vor găsi neputrezi, fiindcă mai întotdeauna pricinile arătate mai sus ale neputrezirii morților se întâmplă din cauza păcatelor şi a neîmplinirii canonului ce trebuie să facă omul în viața aceasta, este de folos a adăuga şi unele istorii adevărate în legătură cu cele arătate mai înainte.

În vremea Prea Sfințitului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, a murit un om mare şi cuvios cu viața, numit Eutropie. Iar când a voit Patriarhul să-l îngroape la mormintele cele obşteşti ale Bisericii celei mari din Ierusalim, a găsit acolo 20 de trupuri întregi şi nedezlegate. Dar necunoscându-se ale cui au fost acestea, a făcut priveghere Patriarhul şi toată Biserica, rugându-se lui Dumnezeu să le descopere taina lor. Deci Dumnezeu, ascultând rugăciunea lor, a deschis gura unuia dintre cei adormiți, care a zis: „Noi am fost sfințiți şi clerici, şi pentru lumeşti griji am defăimat predanisita urmare a laudelor lui Dumnezeu, pentru care ne-au şi supus la nedezlegată afurisenie”. Şi întrebând Patriarhul şi aflând că vreme de 20 de ani nu şi-au citit rânduiala, s-au făcut toți cei sfințiți ce se aflau de față, împreună cu Patriarhul, chezaşi că vor împlini ei rânduiala rămasă timp de 20 de ani a acelora, şi îndată s-au dezlegat trupurile lor.

Dar iată şi o altă istorie, mai aproape de noi. La anul de la mântuirea lumii 1785, vara, se afla la Sfânta Episcopie a Huşilor un monah cu numele Rafail, cu neamul slovean şi cu meşteşugul olar. El, lucrându-şi ziua meşteşugul său la olărie în ascultarea episcopiei şi luându-şi o pâine, merticul său, petrecea noaptea în dosul sfintei biserici, odihnindu-se întru morminte. Acest monah, în una din nopți, a mers la Daniil, duhovnicul episcopiei, la uşa căruia făcând rugăciune, duhovnicul i-a deschis. Atunci el a zis: „Cinstite Părinte, un frate mort se vaită în mormânt; şi eu, auzindu-l, l-am întrebat ce are de se vaită. El

mi-a răspuns că vai de creştinul acela care nu-şi mărturiseşte la moartea sa toate păcatele sale!”. Acestea auzind duhovnicul şi socotind că i s-au părut monahului toate acestea, mai ales că acela era socotit de toți ca un neîntreg la minte, l-a dojenit şi i-a spus să nu mai spuie şi altora asemenea lucru. Şi aşa a ieşit monahul de la duhovnic, şi nici duhovnicul n-a mai spus cuiva de cele auzite.

Însă a doua noapte, monahul iarăşi venind la duhovnic şi asemenea spunându-i, acela iarăşi nu i-a luat în seamă cele spuse, ci dojenindu-l, l-a alungat, spunându-i că are năluciri, de vreme ce nimeni nu fusese atunci de curând îngropat în curtea episcopiei. Deci cu atât mai mult cei de multă vreme morți nu pot să plângă şi să se vaiete. Atunci monahul cu smerenie a răspuns că el ce a auzit îi spune şi nu minte, şi aşa a ieşit.

Deci venind el şi a treia noapte şi spunând asemenea duhovnicului, şi duhovnicul iarăşi voind a-l depărta, el a adaos a-i zice: „De acum înainte însuți vei da seamă înaintea lui Dumnezeu de sufletul acela!”.

Aceasta auzind duhovnicul şi îngrijorându-se ca nu cumva să fie într-adevăr vorba de o descoperire a milostivirii dumnezeieşti, spre a nu greşi lui Dumnezeu, a hotărât să descopere Episcopului lucrul acesta. Deci, după ieşirea de la dumnezeiasca Liturghie, venind duhovnicul înaintea Episcopului Iacov (care mai pe urmă a fost Mitropolit al Moldovei), i-a povestit toate cu de-amănuntul. Auzind acelea şi mult mirându-se, arhiereul a poruncit duhovnicului să cheme pe monahul Rafail, spre a le arăta mormântul acela, şi totodată să înştiințeze de cele petrecute pe moştenitorii mortului aceluia şi să-i îndemne să facă cele de cuviință pentru mort, spre a i se mijloci iertare.

Urmând dar duhovnicul poruncii arhiereului şi înştiințându-se soția şi fiul mortului, i-au făcut dezgropare şi au găsit mortul întreg desăvârşit, deşi era îngropat de mai mult de şase ani. Numele mortului acela era Ganciu, hagiu bulgar. Şi rugând

femeia şi fiul lui pe arhiereu, a slujit arhiereul cu împreună-slujitorii lui dumnezeiasca Liturghie, apoi ieşind la mormânt, au scos trupul hangiului şi, făcând prohodul şi citind rugăciunile de dezlegare în genunchi, şi tot norodul ce era de față strigând cu lacrimi: “Doamne, miluieşte”, iarăşi l-au îngropat. Deci la împlinirea unui an după aceasta, iarăşi l-au cercat şi s-au găsit numai oasele goale. Martor la acestea toate a fost arhiereul Neofit Scriban, care la acea dată era ierodiacon slujitor la catedrala Sfintei Episcopii a Huşilor, şi ni le-a lăsat scrise ca pe o aşa de mare şi văzută dovadă a nemărginitei mile a lui Dumnezeu (vezi *Pidalionul de Neamț*, f. 311).

Spre încheierea cuvântului, vă rog din inimă să nu uităm cele auzite în această predică şi să înțelegem din cele de mai sus cât de mare este mila lui Dumnezeu şi cât pot rugăciunile Sfintei Biserici şi dezlegarea arhierească să ajute celor ce au murit nepocăiți şi nedezlegați de păcatele lor. Am arătat mai înainte că cel mort – care se găseşte neputred – prin trupul său cel neputrezit cere ultimul ajutor de la cei vii ai săi. Şi acest ajutor, după cum ați văzut în cele ce am spus, se poate cere de la Prea Bunul Dumnezeu prin Sfânta Liturghie, prin rugăciunile şi dezlegarea cea de la arhierei şi duhovnici.

Prin întâia minune istorisită, care s-a întâmplat cu cei 20 de pe vremea Sfântului Sofronie, Patriarhul Ierusalimului, ca şi prin aceea ce s-a întâmplat la Episcopia de Huşi, la noi în Moldova, la anul 1785, prin dezlegarea acelui hagiu bulgar, Ganciu, s-a adeverit iarăşi şi în chip văzut puterea cea dată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos sfinților Săi ucenici şi apostoli, precum şi urmaşilor lor, atunci când le-a zis: „Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate, şi cărora le veți ținea, vor fi ținute” (*Ioan* 20, 22-23). Şi iarăşi când a zis: „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate în cer, şi oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer” (*Matei* 18, 18).

Deci, aducându-vă aminte de aceste cazuri, pururea să credeți că darul lui Dumnezeu este prezent în Biserica lui Hristos şi lucrează, prin slujitorii Bisericii Lui, preaslăvite minuni. AMIN!

PREDICĂ DESPRE PĂCATELE

ÎMPOTRIVA CELOR ZECE PORUNCI

Împotriva poruncii întâi greşesc:

- toți cei fără Dumnezeu;
- toți cei cu mulți dumnezei;
- toți cei ce se leapădă de pronia lui Dumnezeu şi cred în noroc, superstiții, ursitori, fermecători, vrăjitori, descântători, eretici;
- toți cei ce se nădăjduiesc spre sine şi spre alți oameni;
- toți cei ce se deznădăjduiesc de mila lui Dumnezeu;
- toți cei ce se hotărăsc de a păcătui până la moarte şi a nu se pocăi;
- toți cei ce urăsc pe Dumnezeu şi se leapădă de El;
- toți cei ce ispitesc pe Dumnezeu şi cer de la El minuni fără de nevoie;
- toți cei ce fură lucruri sfinte şi bisericeşti;
- toți cei ce cumpără cu bani darul lui Dumnezeu;
- toți cei ce se lenevesc şi nu nevoiesc a învăța tainele credinței celei dreptmăritoare;
- toți cei ce citesc cărțile ereticeşti şi care se împărtăşesc cu nevrednicie cu Sfintele şi Prea Curatele Taine ale lui Hristos.

La porunca a II-a greşesc:

- toți cei ce fără mijlocire se închină zidirii în locul Ziditorului;
- toți cei ce cu mijlocire, prin împătimirea către materie, slujesc zidirii în locul Ziditorului (ca de pildă: iubitorii de argint, curvarii, lacomii cu pântecele, pe care apostolul îi numeşte

închinători de idoli, zicând: „Omorâţi mădularele voastre cele de pe pământ, curvia, iubirea de argint şi lăcomia, care este slujire de idoli” [*Coloseni* 3, 5], şi „cărora dumnezeul lor este pântecele” [*Filipeni* 3, 11]);

- toţi cei ce au evlavie făţarnică;
- toţi cei ce cred în visuri şi în vedenii deşarte şi înşelătoare;
- toţi iubitorii de dezmierdări, care iubesc chipurile şi idolii patimilor cu mintea şi cu inima lor.

La porunca a III-a greşesc:

- toţi hulitorii, cei ce jură strâmb şi pun pe alţii să jure;
- toţi cei ce zic: „Zău” sau „Dumnezeu ştie”;
- toţi cei ce fac făgăduinţe bune şi le calcă;
- toţi proorocii cei mincinoşi, dascălii cei mincinoşi, ereticii;
- toţi cei ce fac glume cu cuvintele dumnezeieştii Scripturi;
- toţi cei ce hulesc şi cârtesc împotriva lui Dumnezeu la necazuri şi supărări;
- toţi cei ce nu suferă cu răbdare şi mulţumire boalele, necazurile, pagubele şi alte încercări care le vin, prin îngăduinţa lui Dumnezeu, pentru păcatele lor;
- toţi cei ce hulesc adevărul şi Sfintele Scripturi, zicând că în Scriptură se află basme şi alte neadevăruri.

La porunca a IV-a greşesc:

- toţi care nu merg regulat la Sfânta Biserică în ziua Duminicii, întru care a mutat Dumnezeu Sâmbăta cea veche, fiindcă El este Domn şi al Sâmbetei, şi nu este supus la nici o supunere omenească, şi fiindcă în ziua Duminicii a binevoit la început a crea lumina, iar la plinirea vremii a înviat din morţi;
- cei ce lucrează în Duminici şi în Sfintele Sărbători;

- toţi cei ce prăznuiesc păgâneşte, iar nu creştineşte, şi se duc în Duminici şi sărbători la cârciumi, la baluri, la jocuri, la filme nepermise, la scrâncioabe, la jocuri de noroc;
- toţi care se îmbată şi curvesc în zilele de Sâmbătă, de Duminică şi în Sfintele posturi;
- toţi păstorii duhovniceşti care nu învaţă poporul, în zile de Duminică şi-n sărbători, din Sfânta Evanghelie şi din alte învăţături ale Sfintei Scripturi.

La porunca a V-a greşesc:

- toţi copiii care nu cinstesc şi nu ascultă pe părinţii lor;
- toţi cei ce nu ascultă de părinţii lor duhovniceşti, de arhierei, de duhovnici, de dascălii Bisericii;
- toţi supuşii care nu ascultă de stăpânii şi de conducătorii ţării lor;
- toţi părinţii trupeşti şi duhovniceşti care nu se grijesc de fiii lor trupeşti şi duhovniceşti;
- toţi bărbaţii care nu se grijesc trupeşte şi sufleteşte de femeile lor, ca şi femeile care nu ascultă de bărbaţii lor când aceia le învaţă pe ele cele bune.

La porunca a VI-a greşesc:

- toţi cei ce omoară pe alţii cu mâna lor sau prin alte meşteşuguri, sau prin pâră şi clevetire;
- toţi cei ce omoară sufleteşte pe alţii, precum sunt ereticii şi învăţătorii cei mincinoşi;
- cei ciumaţi care molipsesc pe alţii în vremea ciumei, sau holerei, sau a altor boli molipsitoare;
- cei care se aruncă pe sine în primejdie de moarte fără de socoteală şi se omoară singuri în orice fel;
- femeile care omoară pe pruncii lor şi cele ce le ajută pe ele la acest mare păcat;

- toți cei care fac sminteală prin pilda vieții lor celei rele;
- toți care se bucură de răul şi primejdia aproapelui lor;
- toți care zavistuiesc şi se mâhnesc pentru binele şi sporirea aproapelui lor.

La porunca a VII-a greşesc:

- toți cei ce preacurvesc cu femei străine, măritate sau nemăritate;
- toți monahii care au căzut din făgăduință;
- toți cei ce se sulemenesc cu scopul de a atrage pe alții în cursa desfrânării;
- toți cei ce au căzut în curvie duhovnicească;
- toți cei ce au îndemnat pe alții să păcătuiască, sau i-au sfătuit prin scrisori şi prin alte mijloace spre păcatul desfrânării.

La porunca a VIII-a greşesc:

- toți furii, tâlharii, răpitorii, cei ce iau cu sila lucrurile sau viața altora;
- toți cei fură în ascuns din averea altora;
- toți negustorii care fură cu vicleşug, prin cumpene nedrepte, şi înşeală la cântar;
- toți cei cumpără lucruri de furat, ştiind aceasta;
- toți cei ce iau amanet lucru străin şi îl strică sau nu-l dau înapoi în starea în care a fost;
- toți cei ce fură prin acte false de la stat, de la Biserică sau de la orişicine;
- toți cei ce lucrează cu vicleşug şi cu nepăsare la lucrul aproapelui şi îl fac în pagubă în loc de folos;
- toți cei ce nu plătesc cu cât s-au învoit celor ce le-au lucrat lor;

- toți cei ce amestecă lucrul bun cu cel rău (de pildă: vinul curat cu apa, laptele cu apa, smântâna cu apa, mierea cu untdelemn, semințele de grâu cu alte semințe, cu corpuri străine, spre a trage mai mult la cântar, ş. a. m. d.; cizmarii, croitorii, lemnarii, cojocarii şi alți meseriaşi care fac lucrul rău, sau fură din materialul care li s-a încredințat spre a face lucrul cerut; toți cei ce mută gardul sau hotarul ş. a.).

La porunca a IX-a greşesc:

- toți cei ce mărturisesc strâmb asupra altora;
- toți cei ce jură strâmb spre paguba altora;
- toți cei ce primesc şi se învoiesc cu minciunile minții, adică cu păreri greşite asupra altora;
- toți cei ce râd de sluțeniile şi neajunsurile fireşti ale altora;
- toți cei ce îndeamnă pe alții să jure strâmb;
- toți cei ce clevetesc pe frații lor şi îi pârăsc pe ei la alții, spre a le face rău sau pagubă sau necinste;
- toți judecătorii care, pentru mită, judecă strâmb;
- toți cei care spun minciuni sau îndeamnă pe alții să spună minciuni sau să jure strâmb;
- toți cei ce, din zavistie, pun piedică altora, care au dregătorii spre folosul de obşte al poporului.

La porunca a X-a greşesc:

- toți cei ce poftesc lucru străin, ca de exemplu: femeie, casă, țarină, bou, slugă, slujnică, haină, avere şi toate câte sunt ale aproapelui.

Să se ştie că: Din cele zece porunci, patru erau scrise pe tabla cea dintâi, şi ele învățau dragostea şi datoriile noastre față de Dumnezeu, iar celelalte şase porunci erau scrise pe tabla a doua, şi ele învățau dragostea şi datoriile noastre față de aproapele. Din acestea şase, cinci opresc păcatul cu lucrul:

“Cinsteşte pe tatăl şi pe mama!”, “Să nu ucizi!”, “Să nu preacurveşti!”, “Să nu furi!”, “Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui!”.

Iar porunca a zecea este cea mai subțire, căci opreşte păcatul spre a nu se face nici cu gândul şi nici cu pofta. Cu alte cuvinte, această poruncă scoate păcatul din rădăcina lui. Nu opreşte numai să nu curvească cineva, ci nici să nu privească cu poftă de muiere. Această sfântă poruncă ne învață pe noi şi ne porunceşte să ne păzim inima noastră de poftele şi gândurile cele rele care izvorăsc din ea, căci, după cuvântul Domnului, „din inimă ies gândurile cele rele: uciderile, curviile, preacurviile, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele” (*Matei* 15, 19).

Şi în alt loc zice: „Cel ce caută la femeie cu poftă a şi preacurvit cu ea în inima sa”. Dumnezeiescul Ioan Gură de Aur zice: „Precum flacăra aprinde trestia, aşa pofta aprinde sufletul. Precum fumul întunecă şi vatămă ochii, aşa pofta întunecă şi orbeşte mintea”. Şi iarăşi zice: „Rădăcină a preacurviei este pofta cea neînfrânată”.

V-am spus aceasta aşa, pe scurt, ca să înțelegeți care sunt păcatele noastre împotriva celor zece porunci, mai ales că, după molifta de spovedanie pe care am citit-o, urmează spovedania, atât a monahilor, cât şi a mirenilor. Prin această aducere aminte am vrut să vă ajut să țineți minte la spovedanie, dacă nu toate, măcar unele din ele. Iar dacă nu le puteți ține minte, spre a reuşi bine spovedania, să vi le scrieți pe hârtie, şi aşa să le spuneți cu amănuntul, căci spovedania, dacă nu se face cum trebuie, nu foloseşte sufletului; ba mai mult, atrage asupra lui mânia Domnului, mai ales dacă nu din neştiință şi uitare, ci din lene şi ruşine nu se sileşte a spune toate înaintea duhovnicului său.

PREDICĂ DESPRE SFINTELE SĂRBĂTORI

Părinţilor şi fraţilor şi iubiţi credincioşi,

Prea Bunul Dumnezeu a lăsat Duminicile şi sărbătorile de peste an ca pe nişte limanuri pentru corăbiile sufletelor noastre ce aleargă prin valurile şi furtunile vieţii, ca pe nişte popasuri de odihnă pentru călătorii împovăraţi ce suntem, popasuri duhovniceşti pentru odihna sufletelor noastre, care în fiecare zi şi ceas se află în luptă cu valurile veacului de acum.

După cum ştim cu toţii, omul, muncind, se osteneşte şi cu trupul, şi cu sufletul său. Cu trupul fiindcă orice lucru – şi mai ales munca cea grea – cere sforţare, trudă şi oarecare durere până ce se duce la îndeplinire. Vedem uneori că şi după un ceas sau două de muncă grea ne obosim; dar nevoia de cele strict necesare pentru viaţa de aici ne face să ne silim la muncă nu două-trei ceasuri, ci zile întregi, şi uneori chiar şi nopţile le facem zile pentru a lucra şi a spori noi în cele ce ne sunt de trebuinţă. Nu e rea munca, ci este un lucru cinstit şi de nevoie tuturor oamenilor; ba chiar, după învăţătura Sfintei Scripturi, munca este şi obligatorie pentru neamul nostru omenesc (*Ieşirea* 20, 9; *Deuteronomul* 5, 13; *Ecclesiastul* 9, 10 şi 11,6; *Romani* 12, 11; *Efeseni* 4, 28; *I Tesaloniceni* 4, 11 ş. a.). Încă vedem că Dumnezeu i-a dat lui Adam poruncă – chiar în rai fiind el – să-l lucreze şi să-l păzească (*Facerea* 2, 15). Iar după căderea strămoşilor Adam şi Eva, mai cu dinadinsul li s-a poruncit să muncească şi întru sudoarea feţei lor să-şi mănânce pâinea, până ce se vor întoarce în pământul din care au fost luaţi (*Facerea* 3, 18-19). Munca este deci de neapărată trebuinţă pentru împlinirea nevoilor noastre (*Pilde* 27, 23-27; *Fapte* 20, 34) şi pentru împlinirea trebuinţei altora (*Efeseni* 4, 28; *Pilde* 13, 4-11). Marele apostol Pavel, arătând că munca este un lucru cinstit şi de mare

nevoie oamenilor, a zis: „Cela ce nu lucrează, nici să nu mănânce!” (*II Tesaloniceni* 3, 10).

Dar cum spuneam mai înainte, omul la muncă, şi mai ales la muncă grea, oboseşte nu numai cu trupul, ci şi cu sufletul său, prin grija şi încordarea atenţiei ce trebuie a depune spre a face lucrul bun şi cu spor. Omul oboseşte şi cu partea văzută – adică trupul – şi cu cea nevăzută a sa – sufletul – la lucrul său de fiecare zi şi ceas. Pentru aceea Prea Bunul Dumnezeu, Care a zidit pe om şi ştie neputinţa lui, i-a rânduit lui anumite sărbători peste an, ca pe nişte popasuri în care el să se odihnească şi cu trupul, şi cu sufletul său de multele sale griji şi osteneli.

Iar fiindcă sufletul omului e nemuritor şi are ca patrie cerul şi veşnicia veacului viitor, Dumnezeu i-a rânduit lui sărbătorile spre a le prăznui pe ele nu trupeşte şi păgâneşte, ci sufleteşte şi duhovniceşte, după cum auzim că ne învaţă Sfânta Scriptură, zicând: „Tot lucrul trupesc nu veţi face într-însele” (*Leviticul* 25, 35); iar în alt loc ne spune dumnezeiasca Scriptură ca în zi de sărbătoare să nu facem nici un lucru, fără numai pe cele ale sufletului (*Deuteronomul* 15, 8). Dar care sunt cele ale sufletului? Iată care: sfătuirea cea duhovnicească, rugăciunile cele de acasă, mergerea la Sfânta Biserică, slavosloviile, citirea Psaltirii, ascultarea dumnezeieştii Liturghii, milostenia la săraci, citirea Sfintelor Scripturi şi a celorlalte cărţi sfinte, ajutorarea văduvelor, cercetarea celor bolnavi, facerea de bine la cei din nevoi şi altele de acest fel. Şi măcar că aceste fapte bune se cade creştinului a le face în toată vremea, mai cu osebire este însă bine a le face pe ele în Duminici şi sărbători. Încă li se cade creştinilor, în zilele sfinte ale sărbătorilor, a aduce după putere din agonisita lor şi jertfă la sfintele biserici, spre a fi binecuvântaţi de Dumnezeu ei şi cele ale lor. Deoarece Însuşi Dumnezeu a poruncit, zicând: „… dar nimeni să nu se înfăţişeze înaintea feţei Domnului cu mâinile goale, ci fiecare să vină cu dar în mâna sa, după cum l-a binecuvântat Domnul Dumnezeu” (*Deuteronomul* 16, 16-17). Iar dacă cineva este sărac şi nu are

de unde aduce jertfe la Biserică, apoi să-I aducă Lui duh umilit, inimă înfrântă şi smerită, care sunt jertfe bineplăcute lui Dumnezeu (*Psalmi* 50, 18).

Şi iarăşi Sfânta Scriptură zice: „Şi te vei veseli în ziua sărbătorii tale înaintea Domnului Dumnezeului tău, tu şi feciorul tău, şi fata ta, şi sluga ta, şi slujnica ta, şi levitul care este în cetăţile tale, şi nemernicul, şi săracul, şi văduva care este între voi" (*Deuteronomul* 16, 11). Dar ce fel de veselie ne îndeamnă să facem noi înaintea Domnului în zile de sărbătoare? Cu adevărat este vorba despre veselia cea vrednică de plăcerea Domnului, adică despre cea fără de păcat, despre cea adevărată şi duhovnicească. Această bucurie duhovnicească ne-o pricinuieşte lucrarea tuturor faptelor bune mai sus arătate.

Iar dacă noi, în loc de faptele care sunt folositoare sufletului, vom face în zile de sărbători lucrurile cele rele trupeşti, sau mai bine zis păcate grele, atunci sărbătorile Domnului nu vor mai fi ale Lui, ci ale noastre. Iar dacă noi vom spurca cu păcatele şi cu fărădelegile noastre zilele sfintei Duminici şi ale sfintelor sărbători, şi vom prăznui păgâneşte şi drăceşte, apoi va veni peste noi mânia cea dreaptă a lui Dumnezeu şi vom auzi de la El: „Sărbătorile şi praznicele voastre le-a urât sufletul Meu. Făcutu-v-aţi Mie spre saţ şi nu voi mai suferi păcatele voastre" (*Isaia* 1, 14).

Cine în duminici şi în sfintele sărbători se duce la crâşmă şi nu la biserică, unul ca acela să asculte glasul lui Dumnezeu, Care zice: „Vai celor ce se scoală dimineaţa şi umblă după băutură beţivă aşteptând până seara, că vinul îi va arde pe ei" (*Isaia* 5, 12). Cine în aceste zile sfinte se pune pe băut şi tocmeşte lăutari să-i cânte, acela se face părtaş aceluiaşi vai din partea lui Dumnezeu, Care zice: „Vai celor ce cu chitare, cu alăute, cu timpane şi cu fluiere beau vinul, iar lucrurile lui Dumnezeu nu le caută!" (*Isaia* 5, 13). Cei ce se împodobesc cu haine luxoase şi îşi pun podoabe de mult preţ pe cap şi pe mâini, spre a fi lăudaţi de oameni, şi se dau cu parfumuri şi miresme

scumpe, spre a mirosi pe drumuri, aceia să audă glasul Domnului, Care zice: „Vai celui fărădelege, că rele vor veni asupra lui, după faptele lui!” (*Isaia* 5, 10). Şi care sunt acele rele, iată: „În locul parfumului şi al mirosului celui frumos va fi praf şi în loc de brâie scumpe se vor încinge cu funii, în locul podoabelor celor de aur ale capului vor avea pleşuvie pentru faptele lor şi în locul hainelor celor de porfiră se vor îmbrăca cu saci, şi fiul tău cel frumos, pe care îl iubeşti, de sabie va cădea, şi vor plânge sicriele podoabele voastre şi veți rămâne singuri şi vă veți lovi de pământ” (*Isaia* 4,10 şi 23-24).

Dar zic iubitorii de dezmierdări, şi cei bețivi, şi cei iubitori de petreceri necuvioase: „A bea şi a juca şi a mă împodobi cu haine luxoase şi a chefui nu este nici un rău”. Unii ca aceştia să audă glasul lui Dumnezeu, Care prin Isaia Proorocul zice: „Vai celor ce zic răului că este bine şi binelui că este rău, celor ce pun lumina întru întuneric şi întunericului îi zic lumină, celor ce zic amarului că este dulce şi dulcele îl numesc amar!” (*Isaia* 5, 20). Şi iarăşi zice: „Vai celor înțelepți întru sine şi singuri înaintea lor ştiuți!”. Şi iarăşi: „Vai celor tari, care amestecă vinul, celor ce îndreptează pe cel nedrept pentru mită, lepădând dreptatea dreptului” (*Isaia* 5, 21-23). Apoi, arătând şi pedeapsa ce urmează asupra lor, zice: „Pentru aceasta, în ce chip se arde trestia de flăcări, aşa rădăcina lor ca țărâna va fi şi floarea lor ca praful de pulbere se va înălța, că n-au voit să facă legea Domnului Savaot şi cuvântul Sfântului lui Israil l-au întărâtat [nesocotit]” (*Isaia* 5, 24).

Asemenea şi Sfântul Ioan Gură de Aur zice către acei creştini care au lăsat în ziua de sărbătoare biserica lui Dumnezeu şi au alergat la teatre, şi la jocuri, şi la alte privelişti stricătoare de suflete: „În ziua de sărbătoare trebuie ca voi să vă odihniți şi să slăviți pe Dumnezeu. Iar voi la teatre v-ați suit şi din fum în foc ați sărit, şi în altă prăpastie mai cumplită v-ați aruncat” (Din *Cuvânt către cei ce au lăsat Biserica şi s-au dus la teatre şi alergări de cai*; în *Puțul*, Buzău, 1833, p. 148).

Iar fiindcă unii se îndreptăţeau, spunând că nu se smintesc de cele ce văd şi aud la teatre şi la distracţii, când se duc acolo în zilele de sărbători, Sfântul le dovedeşte cu mărturii tari din dumnezeiasca Scriptură marea primejdie sufletească pe care o iau de acolo şi, mustrându-i, le zice: „Şi îndrăzneşti a zice cum că din vederea cea de acolo nu pătimeşti nimic omenesc? Au doară piatră este trupul tău? Au doară de fier eşti? Au doară eşti tu mai filosof decât bărbaţii cei mari şi viteji care din simpla vedere au căzut? Nu ai auzit ce zice Solomon? «Au va umbla cineva pe cărbuni aprinşi şi nu-şi va arde picioarele sale? Au doară va ascunde cineva foc în sânul său şi nu-şi va arde hainele sale?» (*Pilde* 6, 27-28)". Şi apoi, arătând vătămarea ce se naşte din vederea femeilor celor goale de pe la teatre, le zice: „Măcar deşi tu nu te-ai împreunat cu curva (ce ai văzut-o), dar cu pofta te-ai împreunat cu dânsa şi cu mintea ai lucrat păcatul. Şi nu numai în vremea aceea, ci şi după ce s-a sfârşit teatrul, după ce s-a dus ea, idolul ei zace în sufletul tău... Şi nu te mai întorci singur acasă, ci duci împreună cu tine şi pe curva pe care ai văzut-o acolo şi care, deşi nu mai este de faţă acum, dar prin închipuirea minţii tale aprinde în tine focul cel vavilonesc al patimei, care te face vinovat de focul gheenei" (*ibidem*, p. 149).

Apoi pe toţi acei care fuseseră la teatre şi la priveliştea alergărilor de cai în zile de sărbători, îi ameninţă cu pedeapsă grea, zicându-le: „Pentru aceasta spun mai înainte şi cu glas luminat strig: dacă cineva după sfătuirea aceasta şi după învăţătura aceasta va mai merge la vătămarea cea călcătoare de lege a teatrelor şi a alergărilor de cai, nu-l voi mai primi pe el înlăuntrul curţilor acestora, nu îl voi mai împărtăşi cu Tainele, nu îl voi mai lăsa să se atingă de Sfânta Masă. Ci precum păstorii pe oile cele pline de râie le despart de cele sănătoase, ca nu şi pe acelea să le molipsească, aşa voi face şi eu. Că dacă în vremea veche leprosului i se poruncea să fie izolat şi să-l scoată afară din tabără, măcar împărat de ar fi fost, cu mult mai vârtos noi pe cei leproşi cu sufletul îi vom scoate afară din această

sfântă tabără” (*ibidem*, p. 150). Şi mustrându-i tot pe aceştia, mai departe zice: „Nu te temi, omule, cu acelaşi ochi să priveşti spre casa de comedii, unde se săvârşesc lucrurile cele spurcate ale preacurviei, şi spre Masa aceasta Prea Sfântă, unde se săvârşesc Tainele cele înfricoşate? Cu aceleaşi urechi să asculți pe curvă grăind cuvinte de ocară şi pe Prooroci şi pe Apostoli învățându-te cele de taină?”.

Apoi, arătând marea primejdie ce urmează în familie din privirea celor de la teatre şi comedii, zice: „Au nu sunt de aici răsturnările vieților, stricările minților şi războaiele cele din familie, vrajbele cele din casă şi geloziile? Căci când prin privirea cea de acolo vei desfrâna, făcându-te mai molatec şi mai înverşunat şi vrăjmaş a toată curăția şi înfrânarea, te vei întoarce acasă şi vei vedea pe femeia ta negreşit ca fără de dulceață, ori în ce fel va fi, căci de pofta cea de la teatre aprins fiind, ... pe tovarăşa cea de toată viața o vei necinsti şi o vei ocărî” (*ibidem*, p. 154).

Iată dar cum, din cele de până aici, cu mărturii din Sfânta Scriptură şi de la Sfinții Părinți, am arătat cât de mare este primejdia sufletească pentru creştinii care în zilele de Duminici şi sărbători, în loc de a merge la sfânta biserică, se duc la priveliştile cele vătămătoare de suflet, la beții şi la distracțiile cele neîngăduite de Legea lui Dumnezeu, unde îşi vatămă sănătatea, cinstea şi sufletul lor, care este mai scump decât toată lumea (*Matei* 16, 26; *Marcu* 8, 36-37; *Luca* 9, 25). Aşadar, cine în zilele sfintelor Duminici şi sărbători nu se duce la sfintele biserici, ci se duce de bună voie acolo unde sunt privelişti pierzătoare de suflet, acela batjocoreşte zilele sfinte ale Domnului şi se face vinovat de mânia cea preadreaptă a lui Dumnezeu în veacul de acum, şi de nu se vor îndrepta prin spovedanie şi adevărată pocăință, apoi vor merge în munca iadului cea fără de sfârşit, unde focul nu se stinge şi viermele nu moare, precum a zis Mântuitorul nostru Iisus Hristos (*Matei* 18, 8; *Isaia* 66, 24; *Matei* 5, 22; *Marcu* 9, 47).

Dar oare, fraților, numai în Duminici şi în sărbători se cade nouă a face fapte bune şi [a împlini] poruncile lui Dumnezeu? Negreşit că nu. Pentru că viața adevăratului creştin toată este o sărbătoare înaintea Domnului. Iar aceasta nu o zicem înțelegând cum că se cade nouă a sărbători şi a nu lucra în orice zi, ci că în orice zi şi ceas ce se cade nouă a lucra cele ce plac lui Dumnezeu, oriunde ne-am afla la lucrul nostru şi la slujba care ni s-a încredințat nouă; căci Dumnezeu este de față oricând şi oriunde am fi noi, El fiind Cel ce umple cerul şi pământul (*Ieremia* 23, 24; *III Regi* 8, 27; *II Paralipomene* 2, 6 şi 6, 18 ş. a.). Şi de vom face lucrul nostru cu sinceritate şi cu frica lui Dumnezeu, pururea noi vom fi sărbătorind Domnului. Acest lucru îl adevereşte marele dascăl al lumii, dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur, zicând: „Trebuie să aflați că întotdeauna este sărbătoare”. Apoi adaugă: „Să vă spun pricinile sărbătorilor şi atunci veți cunoaşte că în fiecare zi este sărbătoare... La noi cea dintâi sărbătoare este Epifania (Botezul Domnului). Care este pricina acestei sărbători? Pentru că Dumnezeu pe pământ S-a arătat şi cu oamenii a petrecut (*Baruh* 3, 38). Pentru că Dumnezeu, Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, era cu noi. Dar acest lucru este totdeauna, căci spune Domnul: «Iată, Eu sunt cu voi până la sfârşitul veacurilor» (*Matei* 28, 20). Pentru aceea putem sărbători Epifania în toate zilele. Ce însemnătate are sărbătoarea Paştelui? Atunci vestim moartea Domnului. Acest lucru înseamnă Paştele, dar nici Paştele nu-l facem într-un anumit timp. Căci Pavel, voind să ne slobozească pe noi de constrângerea timpurilor şi arătând că se poate prăznui totdeauna Paştele, zice: «Ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta şi veți bea paharul acesta, vestiți moartea Domnului» (*I Corinteni* 11, 26). Aşadar, pentru că putem să vestim totdeauna moartea Domnului, putem să prăznuim totdeauna Paştele. Şi ca să aflați că putem să sărbătorim şi Rusaliile totdeauna, şi nu este un timp anumit şi nici nu suntem constrânşi de necesitatea timpului de a le prăznui, ascultați ce zice Pavel: «Pentru aceasta

sărbătorim» (*I Corinteni* 5, 8), căci deşi nu era sărbătoare atunci când scria aceste cuvinte, nu era nici Paştele, nici Epifania, nici Rusaliile, totuşi arată că nu timpul face sărbătoarea, ci conştiința curată. În adevăr, sărbătoarea nu este altceva decât veselie şi nimic altceva nu face veselie duhovnicească şi spirituală decât conştiința faptelor bune. Iar cel ce are conştiința faptelor bune şi fapte bune de acest fel, totdeauna poate să sărbătorească. Arătând acest lucru, marele apostol Pavel zicea: «Pentru aceasta sărbătorim nu în aluatul cel vechi, nici în aluatul răutății şi al vicleşugului, ci în azimile curăției şi ale adevărului» (*I Corinteni* 5, 8). Vezi că nu te-a legat de constrângerea timpurilor, ci a poruncit să ai conştiința curată" (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuv. I la Rusalii*, în *Izvoarele Ortodoxiei,* Bucureşti, 1942, pp. 248-249).

Iubiți credincioşi,

Iată că am auzit cu cuvintele dumnezeiescului Ioan Hrisostom cum se cade a sărbători creştinii sfintele sărbători cu fapte bune şi cu conştiința curată, şi totodată felul în care putem noi în toată vremea să sărbătorim înaintea Domnului, nu cu nelucrarea, ci mai vârtos prin lucrarea faptelor bune pe care noi le putem lucra, şi pe care trebuie a le lucra şi atunci când lucrăm cu mâinile, şi atunci când nu lucrăm. Dacă noi, atunci când ne aflăm la munca şi la lucrul cel rânduit nouă, ne vom afla ca în fața lui Dumnezeu, şi ne vom sili a face lucrul nostru cu cinste, cu sinceritate, fără vicleşug, minciună şi furtişag, nu vom voi răul nimănui, vom fi supuşi celor ce ne conduc, îi vom cinsti pe ei ca pe cei rânduiți de Dumnezeu şi vom păzi ştiința gândului nostru curată de orice păcat, atunci noi ne vom afla pururea prăznuind lui Dumnezeu şi pururea sărbătorind. Iar de vom face cele rele cu voia şi cu ştiința noastră în vremea sfintelor sărbători, apoi nu sărbătoare a lui Dumnezeu este aceasta, ci pierzare vremelnică şi veşnică pentru noi.

Aşadar, fraţii mei, în zadar nu vom lăuda noi cu nelucrarea în Duminici şi sărbători, dacă numai cu lucrul mâinilor vom înceta, iar de lucrarea celor rele, care mânie pe Dumnezeu, nu vom înceta. Căci se cade nouă, o dată cu încetarea de la lucrul mâinilor, să încetăm de a lucra acelea care vatămă sufletul nostru. Ba şi mai mult, lucrul mâinilor se cade a-l părăsi în Duminici şi sărbători, dar lucrarea faptelor bune niciodată, nici un ceas sau minut din viaţa noastră.

Sărbătorile lui Dumnezeu sunt sărbători duhovniceşti şi duhovniceşte trebuie prăznuite. Dar poate va zice cineva: "Cum să prăznuim sărbătorile noastre duhovniceşte?". Iată cum:

- cine cercetează pe bolnavi la casele lor în zilele de sărbători şi face milostenie cu ei după a sa putere, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine sfătuieşte de bine pe fratele său să nu greşească în sărbători şi în orice vreme, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine lămureşte pe cel nedumerit şi rătăcit de la adevăr în zile de sărbătoare, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine posteşte sfintele posturi de peste an, Miercurile şi Vinerile – şi, de poate, şi Lunile –, acela duhovniceşte prăznuieşte chiar şi când nu este sărbătoare;

- cine în zi de sărbătoare merge la sfânta Biserică să asculte cuvintele lui Dumnezeu şi dumnezeiasca Liturghie, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine învaţă pe copiii lui şi îi struneşte a nu se duce în zile sfinte la distracţii şi privelişti otrăvitoare de suflet, şi îi creşte pe ei în frica şi certarea Domnului, unul ca acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine în zile de sărbători petrece în citirea cărţilor sfinte pentru sine şi pentru alţii, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine mângâie cu cuvinte de întărire pe cei întristaţi şi necăjiţi în vreme de sărbătoare, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine primeşte pe cei străini şi călători în casa sa şi îi odihneşte pe ei, dându-le cele de trebuinţă, acela duhovniceşte prăznuieşte;

- cine în zile de sărbători se duce să cerceteze pe cei bolnavi de prin spitale şi pe cei de la închisori, duhovniceşte prăznuieşte;

- cine ajută pe văduve şi pe cei orfani şi săraci în zile de sărbători, acela duhovniceşte prăznuieşte.

Deci cine petrece astfel în zilele sfintelor sărbători, acela duhovniceşte prăznuieşte şi este adevărat fiu al Bisericii lui Hristos. Iar cine lucrează cele împotriva acestora în zilele sfintelor sărbători, acela este fiu al pierzării şi se face de bună voie moştenitor al muncilor celor veşnice ale iadului. De care să ne izbăvească pe noi Prea Milostivul Dumnezeu, Cel în Treime închinat, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh. AMIN!

PREDICĂ DESPRE RAI

Părinţilor şi fraţilor şi iubiţi credincioşi,

Oare cum aş putea eu, nepricopsitul şi cu totul neiscusitul, să zugrăvesc prin cuvinte patria noastră cea veche, din care am căzut? Dacă dumnezeiescul şi marele apostol Pavel ne spune că „Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-a suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”, apoi cum o limbă de ţărână şi o minte întunecată de păcate se va pricepe a spune cele nespuse?

Dar fiindcă nu este bine nici a tăcea despre acea fericire şi frumuseţe, din cele ce ne-am învăţat din Sfânta Scriptură şi din învăţăturile Sfinţilor Părinţi, voi îndrăzni a aduce prin cuvânt o umbră oarecare a acelor neumbrite şi veşnice veselii, ca prin cele prea mici să suim înţelegerea noastră, după putere, la cele preamari şi cu preaminunată frumuseţe împodobite.

Şi cu cuvintele dumnezeiescului ierarh Vasile cel Mare să începem a zice că „acolo sunt livezi preadulci la vedere, cu multă şi negrăită verdeaţă, şi preafrumos împodobite; acolo floarea nu străluceşte puţină vreme şi apoi lipseşte, ci îndelungată vreme şi vieţuitoare îi este veselia, şi nesfârşită este îndulcirea ei. Buna mireasmă este fără de saţ, frumoasa lor culoare de-a pururea străluceşte şi puterea vânturilor nu le slăbeşte. Lunile cele noi nu le veştejesc, îngheţurile nu le îngheaţă, arsura soarelui nu le usucă; ci un duh măsurat, care dă oarecare subţire şi dulce suflare, uşor şi cu dulceaţă suflă asupra lor, neîmpilat de vreme şi neveştejit în veac, păzind sporul lor. Iar frumuseţea sadurilor celor de acolo este şi ea vrednică de facerea şi sădirea Celui ce le-a sădit: unele sunt foioase şi unele sunt cu desişuri, altele fac numai o singură ramură pe an, altele

multe ramuri, altele cu ramuri preaînalte şi din toate părțile înverzite...”

Şi după multe, zice: „Care cuvânt va putea să arate mulțimea dulceții şi frumuseții aceleia?... Acolo sunt şi neamuri de nenumărate feluri de păsări, care prin floarea aripilor şi prin dulcea viersuire a glasurilor lor aduc o dulceață negrăită, încât oamenii cei drepți de acolo se desfătează şi se îndulcesc prin toate simțurile: pe unele văzându-le, iar pe altele auzindu-le; pe altele pipăindu-le, pe altele mirosindu-le şi din altele gustând...” Şi apoi zice: „Dacă ochiul nu le-a văzut, nici urechea nu le-a auzit, nici la inimă de om nu s-au suit, apoi cine dar este acela care să le povestească, şi cum gândul nostru le va încăpea?!...”

Iar apoi, arătând că îndoit este Raiul, adică este alcătuit şi din cele simțite, şi din cele gândite, zice: „Precum în Legea Veche, era cu adevărat şi lucrul cel simțit, dar se făcea şi o închipuire a acelui înțeles, aşa şi Raiul îl înțelegem şi trupeşte, dar îl tâlcuim şi duhovniceşte...” Mai departe, arătând despre acele nespuse duhovniceşti veselii, zice: „Acolo pornirile râului veselesc cetatea lui Dumnezeu” (*Psalmi* 36, 4), şi iarăşi că „râu ieşea din Eden [desfătare], ca să adape Raiul” (*Facerea* 2, 6). Şi acestea zicându-le despre râurile darului Duhului Sfânt, ce veselesc negrăit pe cei drepți, zice apoi: „Deci ispiteşte-te ca prin învățăturile acestea să vii întru înțelegerea Raiului aceluia şi să ajungi şi tu la zorile dumnezeieştii lumini... De eşti trupesc, şi mare îndulcire socoteşti din cele simțite, ai închipuirea aceea a Raiului celui trupesc şi săturarea cea preadulce, şi te sârguieşte către acestea, fiindcă acolo vei afla desfătarea neîncetată. Iar de eşti duhovnicesc şi cugeți mai înalte decât îndulcirile cele trupeşti, suie-te cu gândul către frumusețea îngerilor, învață-te cu de-amănuntul roadele dreptății” (*Cuv. despre Rai*, în *Hexaimeron*, Bucureşti, 1826, ff. 70-72). Până aici dumnezeiescul şi Marele Vasile, pentru Rai.

Dar pentru ca toți cei de față să se veselească, şi cei mai înalți cu înțelegerea, şi cei mai puțin înalți, voi spune o istorie

minunată a unui sfânt stareț care a murit şi a fost purtat de doi dintre Sfinții Apostoli prin iad şi prin Rai, şi după aceea a înviat şi a spus cu de-amănuntul toate cele ce a văzut şi a ținut minte. Iar povestirea aceasta este în acest fel:

Împăratul Roman al Constantinopolului a avut un frate pe care îl chema Cozma. Acesta fiind om cu frica lui Dumnezeu şi cunoscând deşertăciunea veacului de acum, şi-a vândut toate averile sale şi le-a împărțit săracilor. Apoi, ducându-se la Sfânta Mănăstire de la apa Sangarului, care era în munții din jurul Constantinopolulului, s-a făcut monah şi s-a dat pe sine la supunere şi ascultare desăvârşită. Monahii din acea mănăstire, ştiind cine este el, că este frate cu împăratul, foarte se mirau de ascultarea şi de blândețea cu care se purta față de toți, şi îl aveau cu toții la mare evlavie şi cinste.

Deci întâmplându-se să moară starețul lor, cu toți au rugat cu multă stăruință pe Cozma Monahul să le fie stareț. El se lepăda de aceasta, rugându-i să-l lase să se liniştească, deoarece de aceea lăsase el dregătoria şi slava cea din lume şi venise la mănăstire să se facă monah: spre a trece prin această viață străin şi nebăgat în seamă. Însă stăruința soborului fiind cu dinadinsul, în cele din urmă a fost silit să primească asupra sa păstoria acelei sfinte monastiri.

Astfel, punându-se el stareț prin rugăciunea şi alegerea soborului, conducea cu mare frică de Dumnezeu şi cu mare blândețe duhovnicească turma cea încredințată lui de la Dumnezeu. Dar trecând şase ani de la punerea sa ca stareț în acea monastire, i s-a întâmplat lui – prin îngăduința lui Dumnezeu – de s-a îmbolnăvit de o boală grea. Călugării, văzând pe iubitul lor stareț că este atât de bolnav, s-au întristat cu toții – căci îl aveau la mare evlavie, ca pe un adevărat Părinte duhovnicesc – şi cu mare durere de inimă se rugau lui Dumnezeu ca să-i mai lungească viața spre folosul de obşte al lor. Dar el, slăbind din zi în zi, într-una din zile a adormit în Domnul şi s-a făcut în mănăstire plângere mare pentru moartea lui.

Dar – o, minunile Tale, Hristoase Dumnezeule! – a doua zi după ce murise, când deja începuseră a se face pregătirile pentru înmormântare, el s-a trezit din moarte ca dintr-un somn şi, ațintindu-şi ochii în podul casei, şoptea nişte cuvinte neîncheiate. Călugării puneau urechea la gura lui să asculte, dar nu înțelegeau nimic din cele ce şoptea el. Iar când s-a trezit mai tare, a început a zice cu glas către călugării care erau în jurul lui: „Unde sunt cele două bucăți de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”. Apoi zicea: „Cine mi-a luat cele două bucăți de pâine uscată pe care mi le-a dat Părintele Avraam?”. Călugării se uitau unii la alții cu mirare mare şi nu ştiau ce să răspundă. Atunci unul dintre ei a îndrăznit a-l întreba pe cuviosul stareț: „Părinte, sfinția ta nu ştii că ieri pe la ceasul acesta ai murit? Era ceasul al patrulea din zi” (ora 10 dimineața, cum este la noi astăzi). Iar el a zis: „Da, ştiu că am murit, dar nu ştiu în ce ceas anume”. Iar ei i-au zis din nou că era pe la ceasul acela. Apoi au adăugat: „Dacă ştii, Părinte, că ai fost mort, apoi tare te rugăm să ne spui nouă, fiilor tăi, unde ai fost atâtea ceasuri şi ce ai văzut acolo?”.

Atunci el, deşteptându-se ca dintr-un somn greu, a zis: „Părinții mei, iată ce vă pot spune: de aş avea minte de înger şi înțelegere de heruvim, nu aş putea să vă povestesc cu de-amănuntul cele ce am văzut şi am auzit eu acolo. Dar totuşi din cele ce Prea Bunul Dumnezeu îmi va ajuta să țin minte, vă voi spune”. Şi a început aşa:

„Ieri, când am slăbit foarte tare şi mi s-a apropiat ceasul morții, mulți dintre voi erați împrejurul patului meu. Tot atunci a sosit şi o ceată mare de diavoli, în feluri şi feluri de chipuri, şi foarte, foarte grozave şi urâte. Unii din ei boncăneau ca taurii, alții nechezau asemeni cailor, alții guițau ca porcii, alții lătrau ca câinii, alții urlau ca lupii, alții răcneau ca leii, alții croncăneau ca corbii, alții cântau ca cocoşii, alții şuierau ca şerpii şi, în sfârşit, făceau fel de fel de glasuri groaznice. Toți aceştia, înconjurând patul meu, aşteptau ieşirea sufletului meu din trup şi strigau

către mine: «Nu te-ai mântuit! Al nostru eşti, căci nu ai făcut destulă pocăință pentru păcatele tale cele din lume!». Şi câtă vreme vă vedeam pe voi, Părinților, în jurul meu, parcă nu mă temeam aşa tare, căci mă gândeam că mă veți ajuta să nu mă ia aceia. Dar deodată pe voi nu v-am mai văzut, am rămas singur şi îndată am sărit din trup afară. Iar aceia m-au prins şi au început a mă bate şi a mă chinui groaznic. Unii mă împungeau cu coarnele, alții mă muşcau cu dinți ca de leu, alții mă înțepau cu limbi ca de şarpe, alții turnau peste mine borâturi urâte, alții mă împungeau cu sulițe de foc, alții mă legau cu funii de foc şi mă târau peste nişte râpi.

Iar eu, săracul de mine, văzându-mă în atâta primejdie şi chinuri, mi-am adus aminte că în viața mea am cinstit mult pe Prea Sfânta Fecioară Maria şi pe Apostolii lui Hristos, Andrei şi Ioan Evanghelistul. Deci atunci am început a striga din toate puterile la Maica Domnului şi la cei doi Apostoli ai Domnului. Iar mulțimea aceea nemăsurată de draci, în timp ce au strigam, m-au dus până la o prăpastie foarte mare şi nespus de adâncă, pe fundul căreia se auzea clocotind un râu de foc care fierbea cu smoală şi catran, şi mii de capete de oameni se vedeau în acel foc țipând cu mare disperare. Lățimea acestei prăpăstii mi se părea că este numai de o aruncătură de piatră, dar adâncimea ei auzeam că este până la iad. Iar pe când mulțimea aceea de diavoli mă împingea mereu să mă dea şi pe mine în acea prăpastie groaznică, eu strigam necontenit, din răsputeri: «Maica Domnului, nu mă lăsa!». Şi iarăşi: «Sfinților Apostoli ai Domnului, Andrei şi Ioan, nu mă lăsați!». Şi strigând eu astfel din toată puterea, deodată s-a făcut peste acea prăpastie înfricoşată un podeț foarte îngust, ca de o palmă, spre care unii draci mă trăgeau, spunându-mi: «Sau te aruncăm în prăpastia aceasta, sau să te sui pe punte şi să treci, dacă poți!». Iar mie îmi era mare frică şi de una, şi de alta, şi tot mă smuceam din mâinile lor şi strigam: «Maica Domnului, nu mă lăsa! Sfinților Apostoli ai lui Hristos, Andrei şi Ioan, nu mă lăsați!»; şi eram

peste măsură în osteneală şi frică mare, căci de nicăieri nu vedeam nici o izbăvire.

Dar deodată s-a ivit o lumină mare, venind dinspre răsărit, şi am văzut o femeie îmbrăcată în alb, care strălucea ca soarele, purtându-se pe un nor prealuminos, iar de-a dreapta şi de-a stânga ei se aflau cei doi Apostoli ai lui Hristos, Andrei şi Ioan Evanghelistul, în mare slavă fiind. Şi când au ajuns aproape de mine Maica Domnului şi dumnezeieştii Apostoli, n-am mai văzut pe nici unul dintre diavoli. Iar Maica Domnului a zis către Sfinții Apostoli: «Ioane şi Andrei, Apostoli ai lui Hristos, luați acest suflet şi îl duceți pe el până la raiul desfătării, căci prieten al meu a fost în viața sa, şi slugă adevărată a lui Hristos, Dumnezeul meu!». Şi apoi pe Maica Domnului nu am mai văzut-o.

Iar cei doi Apostoli, bătrâni şi cu cuviință dumnezeiască împodobiți fiind, m-au luat şi mi-au zis: «Suie-te pe podul acesta de deasupra prăpastiei şi nu te teme, căci noi suntem cu tine!». Iar eu, văzând adâncimea cea nemăsurată a prăpastiei aceleia şi îngustimea acelei punți, şi totodată auzind huietul şi țipătul cel mare ce venea din fundul ei, mă temeam şi rugam pe Sfinții Apostoli să nu mă lase să cad de acolo. Iar ei mi-au zis din nou: «Nu te teme, frate, că eşti cu noi!». Şi aşa am început a merge pe punte, unul din apostoli fiind înaintea mea, iar altul sprijinindu-mă din urmă, şi aşa am trecut puntea aceea plină de nespusă groază. Şi am ajuns îndată la capătul de dincolo.

Acolo am văzut un arap ce mi se părea că este până la nori cu înălțimea şi care stătea aproape de capătul podului aceluia îngust. Arapul acela avea fața precum cerneala, ochii înfricoşați şi strâmbi, iar din gura lui ieşea pară de foc; mâna stângă o avea umflată ca un stâlp gol şi o ținea deasupra prăpastiei aceleia, iar dreapta lui era zgârcită de tot. Şi văzându-mă pe mine, a început a scrâşni din dinți şi a zice: «Ai scăpat din mâinile mele, dar nu voi înceta de a duce ispite asupra călugărilor din mănăstirea ta! Dacă nu te-am căpătat pe tine,

apoi măcar pe ucenicii tăi mă voi sârgui a-i pierde!». Iar după ce am trecut de arapul acela, eu am întrebat pe Sfinții Apostoli care mă duceau: «Domnii mei, cine este arapul acela aşa de înalt şi de groaznic la vedere?». Atunci Sfântul Apostol Andrei mi-a zis: «Ai auzit de la marele apostol Pavel de domnul puterii văzduhului (*Efeseni* 6, 12)?». Am zis: «Da». Iar el a zis: «Acesta este, satana». «Dar prăpastia aceasta ce este?». Iar apostolul Andrei a zis: «Aceasta este gura iadului, care înghite pe toți cei ce au greşit şi au murit nepocăiți de păcatele lor». Apoi am mai întrebat pe apostolul: «De ce arapul are mâna stângă umflată şi o ține în văzduh deasupra acelei prăpăstii?». Şi a zis apostolul: «Iată de ce: câți se urcă pe podul acesta îngust şi nu sunt pregătiți sufleteşte cu faptele bune, el numai ce îi ia de pe pod şi îi aruncă jos, în gura iadului. Iar dreapta lui este zgârcită, căci el este străin de lucrarea celor drepte».

Şi după ce am trecut de acela care se chema domnul puterii văzduhului şi satana, apoi deodată s-a înfățişat înaintea noastră o câmpie foarte frumoasă, cu miliarde de feluri de flori preabine-mirositoare; unele dintre ele erau galbene, altele roşii, altele vişinii, altele albastre, altele albe, altele stacojii, altele roze, şi ieşea din ele o mireasmă care nu se poate spune. Noi mergeam uşori prin văzduh, pe deasupra acelor flori şi ierburi preaminunate, când deodată am văzut în acea câmpie luminoasă mii şi mii de cete de copii mici cu aripi de aur, care zburau pe deasupra acelor ierburi înflorite atât de minunat şi cântau cu versuri preadulci: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de slava Lui». Şi oriunde ne uitam, vedeam tot cete şi cete de aceşti minunați copii înaripați, zburând foarte lin şi cântând. Noi însă mergeam repede, căci să ştiți, frații mei, că sufletele după ce ies din trup, ies ca gândul şi ca fulgerul, după cea scrisă: «Alerga-vor în grabă şi mai repede ca razele fulgerului se vor întoarce».

Şi aşa zburând noi peste acea câmpie preaînveselitoare, deodată în mijlocul ei am văzut un bătrân foarte minunat, cu

barbă albă, strălucind ca soarele şi având veşminte foarte luminoase pe el. Iar copiii aceia zburau împrejurul lui, el îi blagoslovea şi apoi plecau cântând şi lăudând pe Dumnezeu. Atunci eu am întrebat pe Sfântul Ioan Evanghelistul: «Sfinte Ioane, cine este acel bătrân aşa de luminat şi minunat, şi cine sunt aceşti copii aşa de frumoşi şi nevinovați, cu aripi de aur, care cântă aici fără de încetare spre slava lui Dumnezeu?». Iar Sfântul Ioan a zis: «Fiule, vei fi auzit de Avraam Patriarhul, care a câştigat mare cinste de la Dumnezeu pentru credința şi faptele lui. Acesta este Avraam şi sânul lui, de care ai auzit din Sfânta Evanghelie. Iar aceşti copii preafrumoşi sunt sufletele care, din mila lui Dumnezeu, s-au învrednicit a intra aici, în sânul lui Avraam». Apoi a zis: «Trebuie să mergem şi noi să ne închinăm Prea Fericitului Patriarh Avraam». Şi am mers, şi când am ajuns la preaminunatul acela bătrân, Patriarhul Avraam, ne-am închinat lui; el a sărutat pe frunte pe cei doi apostoli, iar aceştia i-au sărutat mâna. Şi a întrebat Avraam Patriarhul: «Unde duceți acest suflet?». Iar ei au zis: «Poruncă avem de la Mântuitorul Hristos şi de la Maica Domnului să-l ducem până la Raiul desfătării». Atunci m-a blagoslovit şi pe mine acel sfânt Patriarh şi m-a sărutat pe creştetul capului.

Şi aşa ne-am despărțit şi am început a merge mai departe cu Sfinții Apostoli. Şi zburând aşa printre acele frumuseți de câmpii înflorite, am ajuns la nişte ziduri preaminunate, cu temelie de aur şi cu nespusă frumusețe împestrite în mii de culori preasclipitoare; la un loc al zidului am dat de nişte porți în chipul fulgerului, care atâta luminau, încât se părea că răsare soarele din ele. Şi la acele porți erau păzitori nişte tineri preafrumoşi la vedere şi preaveseli la fețe, îmbrăcați cu veşminte asemenea safirului şi cu cingători în multe culori, asemenea curcubeului, care străluceau slobozind raze prealuminate; ei purtau paveze de aur în mâinile lor, iar când ne-am apropiat de porți, au întrebat aceşti minunați tineri pe Sfinții Apostoli: «Unde duceți acest suflet?». Iar ei au zis: «Avem

poruncă să-l ducem până la Raiul desfătării». Şi atunci porțile singure s-au deschis şi am intrat şi noi prin ele. Iar trecând de ele, am dat de nişte frumuseți, cu livezi şi pometuri ca stelele cerului de multe şi felurite, încât nimeni din oameni nu le poate spune cu de-amănuntul frumusețea lor. Şi pomii din livezile acelea mi se păreau că saltă şi cântă. Iar sub fiecare pom era câte un cort preaminunat, iar în cort o masă de aur şi un scaun numai de aur; şi la fiecare masă şedea câte un om tânăr şi preafrumos, ca în vârstă de 30 de ani, şi pe masă avea numeroase bucate şi cântăreți cereşti de multe feluri. Dar foarte mă minunam văzând că nici pomii aceia nu erau la fel, nici mesele, nici scaunele şi nici bucatele sau băuturile de pe mese. Pe la rădăcinile acelor pomi mi se părea că curg izvoare limpezi ca cristalul. Şi în acele livezi erau nenumărate feluri de flori preaminunate şi parfumate cum nu se poate spune, căci nici una dintre ele nu semăna cu cele de pe pământ. În ramurile acelor preafrumoşi pomi cântau mii şi mii de păsări melodii şi versuri nemaiauzite în lumea pământească, iar floarea aripilor acelor păsări nimeni din oameni nu o poate povesti. Şi când am început să ascult cântările lor, am înțeles că unele dintre ele cântau versuri din *Psalmi*, iar altele ziceau: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de slava Lui». Altele ziceau: «Fericită este calea întru care mergi acum, suflete!», iar altele: «Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului», şi alte cântări dumnezeieşti, cum nu se pot spune. Şi foarte mă minunez şi de negrăita lor frumusețe, şi de dulceața cea veselitoare a cântărilor lor. Dar iar mă mai minunam pentru că nici pomii aceia nu semănau unul cu altul, fiecare având roadele altfel, şi frunzele altfel, şi înflorind altfel. Şi ieşea din pomii aceia şi din florile şi roadele lor o mireasmă nespusă şi preacurată. Dar nici păsările care cântau în acei pomi nu semănau unele cu altele, căci la un pom erau păsări albe, la altul albastre, la altul cafenii, cărămizii, vişinii, verzi, şi cum am zis, numai Unul Dumnezeu şi Ziditorul lor poate să le spună floarea frumuseții şi deosebirii culorilor lor. Şi nici în

corturile de sub pomi nu erau toate la fel; ci sub un pom era un cort de aur, sub altul de onix, sub altul de rubin, sub altul de ametist, de safir şi alte pietre scumpe, cărora nici nu le pot spune numele lor. Şi nici cântările păsărilor nu erau la fel în fiecare pom, ci cu mare meşteşug şi frumuseţi negrăite se deosebeau unele de altele.

Şi văzând eu atâta minune şi frumuseţe deosebită de la un pom la altul, am întrebat pe Sfinţii Apostoli care mă conduceau: «Domnii mei şi Sfinţilor Apostoli ai lui Hristos, pentru ce este atâta deosebire la frumuseţile din livezile acestea?». Iar Sfântul Apostol Andrei mi-a zis: «Frate Cozma, ia seama că aceste păsări şi aceşti pomi ce vezi aici nu sunt pieritoare şi stricăcioase, asemeni celor de pe pământ; păsările acestea nu pot să mai moară vreodată, sau să aibă nevoie de hrană pieritoare. Hrana lor este darul Duhului Sfânt care mişcă limbile lor şi le dă a grăi, a cânta şi a prooroci cele spre slava lui Dumnezeu, nu după cum voiesc ele, ci după cum voieşte Duhul Sfânt. Şi dacă te minunezi de felurimea şi deosebirea frumuseţilor de aici, apoi adu-ţi aminte de cuvântul Mântuitorului nostru din Sfânta Evanghelie, când a zis: *Să nu se tulbure inima voastră, că în casa Tatălui Meu sunt multe lăcaşuri* (*Ioan* 14, 2-3). Aici este lucrul dreptăţii lui Dumnezeu, că fiecare are un lăcaş pregătit de Dumnezeu după măsura faptelor bune pe care le-a făcut în viaţa sa. Şi fiindcă nu toţi au avut aceeaşi măsură de fapte bune, ci unii mai mult, alţii şi mai mult, alţii şi mai mult, apoi şi lăcaşul lor cel veşnic şi l-au împodobit după dragostea cu care au iubit pe Dumnezeu şi s-au silit la lucrarea poruncilor Lui».

Apoi mergând noi prin acele livezi şi pometuri negrăite, am ajuns la un râu care curgea lin, cu o apă ca cristalul, şi de pe malurile căruia porneau alte câmpii preafrumos înflorite. Iar în preajma râului aceluia erau nişte copaci înalţi, minunaţi la vedere, şi nişte păsări mari şi preafrumoase, care cântau cu glasuri veselitoare, zicând: «Fericiţi cei cărora li s-au iertat

fărădelegile şi cărora li s-au acoperit păcatele!». Şi auzind eu această cântare sfântă a lor, am întrebat pe Sfinții Apostoli: «Domnii mei, ce zic aceste minunate păsări?». Iar Sfântul Ioan a zis: «Frate Cozma, ai auzit că acestea viersuiesc cele ce le dă lor Duhul Sfânt. Deci ele prin Duhul Sfânt cântă din psalmi şi vestesc că numai aceia au intrat în aceste desfătate grădini, cărora li s-au iertat fărădelegile şi li s-au acoperit păcatele». Şi am întrebat atunci pe Sfinții Apostoli: «Dar care păcate se iartă de Dumnezeu şi care se acoperă?». Iar Sfântul Andrei a zis: «Se iartă numai acelea pentru care omul a făcut pocăință din toată inima sa, care au fost mărturisite cu umilință duhovnicului, de s-a primit canon şi dezlegare pentru ele de la duhovnic sau arhiereu pe pământ. Iar unele din păcatele cele mici, pe care omul nici nu le-a cunoscut că sunt păcate, sau a uitat a le mărturisi, acelea se acoperă de mila lui Dumnezeu, ca nu cumva pentru acele prea mici păcate să nu poată omul ajunge aici. Noi ştim din Sfânta Evanghelie că *nimic necurat nu va intra întru împărăția cerurilor* (*Efeseni* 5, 5). Dar fiindcă *nimeni nu este fără păcat afară de Dumnezeu* (*Matei* 27, 24; *Ioan* 8, 46), apoi nimeni nu ar putea intra aici dacă nu ar completa Dumnezeu cu mila Sa nedesăvârşirea omenească în fapta bună. Deci aceste păsări, pe care le auzi cântând: «Fericiți cei cărora s-au li iertat fărădelegile şi li s-au acoperit păcatele!», vestesc prin viersuirea lor că aceste nenumărate suflete ce se veselesc aici, pe lângă pocăința lor şi dezlegarea ce au primit-o prin duhovnicii Bisericii lui Hristos, au avut şi unele mici păcate de care nu şi-au dat seama şi nu s-au pocăit, dar acelea s-au acoperit de negrăita milă şi milostivire a lui Dumnezeu, spre a nu fi ele oprite să ajungă în dulceața şi desfătarea locului acestuia». Atunci am spus Sfinților Apostoli ai lui Dumnezeu: «Domnii mei, cred că aici este Raiul desfătării, unde aveți poruncă să mă duceți». Şi a zis Sfântul Apostol Andrei: «Nu ştii ce zici, frate, căci abia am ajuns la pământul celor blânzi, de care ai auzit în Sfânta

Evanghelie zicându-se: *Fericiți cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul* (*Matei* 5, 5) ».

Şi încă vorbind noi, am zburat uşor peste râul acela minunat, şi trecând de ceea parte, peste câmpii cu livezi de negrăită frumusețe, am ajuns la alte zidiri preaminunate, care covârşeau cu neasemănarea pe cele ce le văzusem mai înainte. Căci împestritura şi meşteşugul cu care era zidit acest zid, făcut numai din pietre scumpe, nu poate limbă de om să le povestească. Şi apoi, ajungând la alte porți preafrumoase şi cu strălucire negrăită, care luminau ca fulgerul în toate părțile, paznicii lor, nişte îngeri cu strălucire dumnezeiască nepovestită, au întrebat pe Sfinții Apostoli: «Sfinților Apostoli ai lui Hristos, Dumnezeul nostru, unde duceți acest suflet?». Iar ei au răspuns: «Poruncă avem de la Mântuitorul, prin Prea Sfânta Sa Maică, să-l ducem până la Raiul desfătării». Şi atunci acele sfinte şi preaminunate porți, care fulgerau cu nişte străluciri asemenea safirului, s-au deschis singure. Şi trecând noi de ele, am văzut nişte munți de aur şi o mare ca cristalul, foarte luminată, iar în dreapta noastră am văzut un palat care avea 12 temelii din 12 mărgăritare, şi 12 uşi, fiecare fiind tăiată dintr-un mărgăritar preaminunat; iar acoperişul acelui palat era asemenea cu aurul, dar strălucea de mii de ori mai mult. Şi mi se părea că acest palat are lungime şi lățime nemăsurat de mari. Dar nu am văzut acolo nici om, nici fiară, nici pasăre, nici vreun înger. Şi era acolo o frumusețe pe care nici mintea de înger nu o poate povesti, o linişte negrăită şi o lumină neasemănată față de cea de pe pământ, care se zicea că vine direct de la lumina dumnezeieştii slave. Şi am întrebat iar pe sfinții mei îndrumători: «Domnii mei, ce este şi al cui este acest palat negrăit cu frumusețea?». Iar dumnezeiescul Ioan Evanghelistul mi-a zis: «Acesta este palatul Noului Sion, pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos îl va da Sfinților Săi Apostoli după Judecata cea de apoi, ca o răsplătire a ostenelilor lor în predicarea Evangheliei şi pentru mila Sa cea negrăită».

Şi încă vorbind noi, am ajuns la un munte preaminunat de aur curat, care strălucea în jurul său cu negrăită lumină şi avea sub el un tunel preafrumos şi prealuminat, care se părea că străbate până dincolo de el. Însă acel tunel nu era precum cele de pe pământ, ci foarte înalt şi prealuminat, cu foarte mare lărgime, de mi se părea că şi un oraş mare ar încăpea în el. Şi când am ajuns noi acolo, tocmai era pusă o masă mare şi foarte lungă, ce se întindea de la un capăt până la altul al tunelului aceluia; iar masa aceea era dintr-un fel de piatră scumpă numită *Romneon*. Şi stăteau la ea o mulțime de oameni tineri şi preafrumoşi la vedere, pe scaune de aur curat. Pe masă, se vedeau vase de aur curat cu bucate cereşti nemaivăzute pe pământ. Şi toți cei de la masa aceea cântau şi slăveau pe Dumnezeu cu o cântare duhovnicească preafrumoasă. Din văzduh se auzeau cântări îngereşti şi o mireasmă a Duhului Sfânt stăpânea peste tot.

Iar când am ajuns noi acolo, toți cei de la masă s-au sculat în picioare şi ne-au primit cu veselie duhovnicească, iar mie mi-au spus: «Bine ai venit, iubite frate întru Hristos!». Apoi am auzit un glas zicând: «Lăsați să stea şi acesta la masă!». Şi îndată cu cuvântul au venit nişte tineri preafrumoşi, care ne-au pus scaune de aur şi ne-am aşezat. Pe când şedeam astfel, uimit de cântările duhovniceşti care se auzeau în văzduh, privind în jurul meu am început a cunoaşte pe unii din cei ce erau la masa aceea, şi foarte mult mă bucuram că i-am întâlnit acolo. Am cunoscut pe unii care au fost chiar la palaturile împărăteşti, pe alții care au fost oameni cu frică de Dumnezeu în cetatea Constantinopolului, pe alții din rândurile ostaşilor, pe alții din cinul preoțesc şi călugăresc, şi foarte mă minunam cum au ajuns ei aici. Şi am stat la această masă hrănindu-mă cu negrăită hrană duhovnicească din cântările ce le auzeam. Atunci Sfântul Apostol Andrei mi-a spus: «Frate Cozma, numai până aici am avut a merge, căci de aici înainte se începe Raiul desfătării, pe care nu acum, ci după o vreme îl vei vedea». Şi îndată am auzit un glas în văzduh: «Luați de aici pe starețul Cozma şi duceți-l

înapoi în trup, căci foarte îl plâng fiii lui cei duhovniceşti! Iar în locul lui să aduceți pe monahul Atanasie de la monastirea lui Traian!». Şi îndată dumnezeieştii apostoli s-au sculat de la masa aceea şi mi-au zis: «Frate Cozma, iată că Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a milostivit spre fiii tăi duhovniceşti şi pentru rugăciunile şi lacrimile lor te vom întoarce la monastirea ta, spre folosul de obşte al lor şi al altor multe suflete. Dar cu mila Domnului vei ajunge din nou aici şi la Raiul desfătării, când va binevoi Domnul». Şi aşa ne-am luat rămas bun de la veselia cea duhovnicească ce era la masa aceea, şi toți ne-au salutat cu evlavie la plecare şi mi-au spus: «Iubitul nostru frate, să fie voia Domnului cu noi. Amin».

Şi apoi îndată am zburat ca fulgerul pe alte căi, nemaivăzute mai înainte, până ce am întâlnit în calea noastră nişte iezere cu munci negrăite: unul era cu foc nestins, şi se auzeau din el țipete şi vaiete înfiorătoare, altul cu întuneric groaznic, altul cu gheață şi cu frig de neîndurat, altul cu viermi neadormiți şi cu şerpi de foc. Nenumărate suflete se chinuiau în acele iezere, cărora nu li se vedea marginea şi nici nu li se ştia adâncimea. Trecând astfel pe acolo, am cunoscut din vedere pe unii din cei de pe pământ, care şi-au petrecut viața în răutăți şi care, văzându-mă cu Sfinții Apostoli, mă rugau foarte mult să îi ajut să scape de acolo. Iar eu mă înfricoşam foarte tare şi tremuram numai la vederea lor, şi de nu ar fi fost Sfinții lui Dumnezeu Apostoli cu mine, apoi mi se părea că aş fi murit de groază. Şi a zis Sfântul Ioan: «Vezi, frate Cozma, ține minte, căci ai a le povesti pe acestea celor ce trăiesc pe pământ!».

Şi aşa vorbind noi, am ajuns iar la câmpiile acelea înflorite unde era Avraam, şi iar ne-am dus pe la acel Fericit Patriarh. Când ne-a văzut acesta, ne-a întrebat: «Dar v-ați întors?». Şi a zis dumnezeiescul Ioan Apostolul: «Aşa, căci porunca Domnului este să-l ducem în trup, ca să mai viețuiască o vreme pe pământ, spre folosul de obşte al ucenicilor săi». Şi atunci Părintele Avraam, auzind că Sfinții Apostoli mă duc

iarăşi la mănăstirea mea, a zis către ei: «Lăsați-l să-i dau şi eu ceva spre ajutor!». Şi mi-a dat trei bucăți de pâine albă foarte curată şi un pahar de aur plin cu vin preabine-mirositor, zicându-mi: «Ia, frate Cozma, această hrană spre întărire şi folos!». Atunci eu am muiat în paharul cel de aur o bucată de pâine şi astfel am mâncat-o; apoi am băut şi vinul acela tot, şi atâta de dulce a fost acea hrană şi băutură, încât a străpuns toate simțirile inimii mele, aducându-mi o veselie duhovnicească de nedescris. După aceea, luând eu cele două bucăți de pâine albă curată, foarte mă bucuram că vi le voi aduce vouă aici, pe pământ. După aceea Avraam Patriarhul a îmbrățişat şi a sărutat pe apostolii lui Hristos pe frunte, iar pe mine m-a blagoslovit sărutându-mă pe cap, şi aşa am plecat prin acele câmpii înflorite, în timp ce milioane de copii cu aripi de aur ne petreceau cu cântări duhovniceşti care nu se pot vorbi.

Şi după ce am trecut acele câmpii, am întrebat pe Sfinții Apostoli: «Domnii mei, dar acest loc, unde este atâta frumusețe şi cântare îngerească, cum se numeşte?». Iar ei au zis: «Frate Cozma, ți-am mai spus că este sânul lui Avraam, iar acele milioane de copii cu aripi de aur sunt sufletele celor drepți care, prin mila cea negrăită a lui Dumnezeu, s-au învrednicit să intre aici».

Şi încă vorbind noi, am ajuns iar la acel uriaş care mi se spusese că este satana şi domnul puterii văzduhului. Iar acela, văzându-ne pe noi, s-a dat în lături, dar clătina cu capul şi scrâşnea cu dinții asupra mea, zicând: „Ai scăpat acum din mâinile mele şi ai aflat taine mari. Dar nu voi înceta de a aduce asupra ta şi asupra mănăstirii tale războaie, până ce încă vei mai fi pe pământ!». Atunci Sfinții Apostoli au zis către mine: «Frate Cozma, nu avea nici o grijă! Numai să ai frică de Dumnezeu şi să-L iubeşti pe El din toată inima, şi pe Prea Sfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, să o ai ocrotitoare ție şi mănăstirii tale. Căci ea are mare cinste şi mare putere dată de Fiul ei, Hristos Dumnezeul nostru, şi rugăciunile ei sunt mai puternice

decât ale tuturor Sfinților. Deci să sfătuieşti pe ucenicii tăi călugări ca pururea să o laude pe ea şi prin ea să ceară milă de la Hristos, Dumnezeul şi Mântuitorul nostru».

Acestea vorbind noi, iată că ne-am aflat aici şi am revenit în trup. Iar dumnezeieştii apostoli ai lui Hristos, binecuvântându-mă, s-au făcut nevăzuți. Deci ceea ce căutam în sânul meu erau cele două bucăți de pâine pe care mi le dăduse Sfântul Patriarh Avraam, împreună cu aceea pe care am mâncat-o acolo şi cu vinul pe care l-am băut din paharul cel de aur. Dar vă rog, duceți-vă repede la mănăstirea lui Traian [care era aproape de mănăstirea lui] şi să vedeți ce face monahul Atanasie!”.

Şi ducându-se ucenicii, l-au aflat că tocmai atunci murise şi îl duceau pe o năsălie la biserică. Întorcându-se ei, au spus aceasta iubitului lor stareț, iar el a plâns de bucurie, zicând: „Eu am văzut fericirea care îl aşteaptă pe el acolo”.

După aceasta, fericitul stareț Cozma s-a făcut desăvârşit sănătos, spre bucuria cea mare a ucenicilor lui, şi apoi monastirea Traian din apropiere de bunăvoie a trecut sub conducerea lui. Şi aşa a condus el la calea mântuirii pe monahii din amândouă monastirile vreme de încă 30 de ani, după care s-a mutat la veşnicele lăcaşuri pe care le văzuse mai înainte, prin dumnezeiasca iconomie.

(Acest cuvânt s-a prelucrat după *Prologul* de pe luna octombrie şi după povestirea unui fericit dascăl care a trecut la Domnul.)

SFÂRŞIT ŞI LUI DUMNEZEU LAUDĂ !

PREDICĂ LA CINA CEA MARE

(Duminica a XXVIII-a după Rusalii – *Luc*a 14, 16-24)

Părinților şi fraților şi iubiți credincioşi,

Aproape din tot cuvântul şi din tot versetul Sfintei Evanghelii de astăzi se pot trage o mulțime de învățături, şi nu va fi vreme să o tâlcuim cu de-amănuntul. Dar vom arăta puține din ele, ca să vedeți câtă comoară de învățături cuprinde Sfânta Evanghelie.

Un om oarecare a făcut cină mare.

Cine este omul acesta? Acesta este Însuşi Dumnezeul părinților noştri, Care, pentru negrăita Sa iubire de oameni, Se numeşte pe Sine om. De fapt, în Evanghelii Îl auzim pe Mântuitorul numindu-Se adeseori Fiul Omului, căci din iubirea de oameni cea negrăită şi minunată a venit El la noi şi S-a făcut om.

Dar de ce spune că a venit să facă cină şi nu prânz? Prânz se numeşte de obicei masa de dimineață sau de amiază, iar cina este masa pe care o iau oamenii seara.

Acest om a făcut cină şi nu prânz, pentru că Mântuitorul lumii n-a venit de la începutul lumii pentru mântuirea noastră. A trebuit ca dreptatea lui Dumnezeu să pedepsească neamul omenesc în iad pentru păcatele protopărinților şi ale popoarelor care au murit înaintea lui Iisus Hristos, timp mai îndelungat.

Dar venirea Mântuitorului când a fost? La *plinirea vremii*, căci îl auzim pe marele apostol Pavel zicând: „La plinirea vremii a trimis Dumnezeu pe Fiul Său Unul Născut, Care S-a născut din femeie”. (*Galateni* 4, 4)

Vezi de ce numeşte Evanghelia masa dată de acest om cină? Prin venirea Sa, Mântuitorul a pregătit cină, căci a venit în zilele mai de pe urmă, nu de la începutul lumii. Doar auzim pe marele apostol Pavel zicând: „Pe noi, apostolii, cei mai de pe urmă [cei mai de apoi], ne-a ales Dumnezeu ca pe nişte rânduiți…” şi celelalte.

Dar de ce numeşte cina aceasta mare? Căci zice: „Un om oarecare a făcut cină mare”; deci nu aşa, cum s-ar întâmpla, ci mare. De ce este mare cina aceasta duhovnicească a lui Dumnezeu?

Deci ați înțeles ce este cina. Este venirea lui Hristos în lume, este taina iconomiei în trup, este mântuirea neamului omenesc prin venirea Mântuitorului în lume. Iar El o numeşte mare, pentru că mare este taina creştinătății.

Ați auzit cum cântă Biserica: „Cu adevărat, mare este taina creştinătății. Dumnezeu a venit în lume, S-a arătat în trup…” şi celelalte. Numeşte mare cină taina aceasta a venirii lui Dumnezeu printre oameni, pentru că taina iconomiei în trup sau a întrupării lui Dumnezeu Cuvântul nu este supusă nici înțelegerii minților raționale ale îngerilor din ceruri, nici înțelegerii minților omeneşti. Taina iconomiei în trup pururea rămâne taină, necuprinsă de vreo minte de înger sau de om (Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțiri*, pp. 378-379). Nimeni nu ştie cum Mântuitorul, fiind de o mărime cu Părintele Său, era întreg în pântecele Fecioarei şi cum un Dumnezeu nemărginit şi necircumscris încape întreg într-o fecioară.

Deci taina iconomiei în trup, sau cum se naşte Dumnezeu din Fecioară şi Fecioara rămâne totuşi Fecioară, fără să se strice pecețile feciorie sale, rămâne necuprinsă de vreo minte în veacul veacului. De aceea şi Sfântul Nicodim Aghioritul, aducând ca mărturie cuvântul Marelui Vasile, zice că taina iconomiei în trup rămâne pururea taină (*Condacul Învierii*).

Cina aceasta este mare, pentru că este o taină coborârea Cuvântului lui Dumnezeu printre oameni, şi îmbrăcarea cu trup, şi flămânzirea cu noi, şi însetarea cu noi, şi ocărârea cu noi, şi pălmuirea şi omorârea şi răstignirea Lui, ca şi învierea cea de-a treia zi.

Dar ce mai spune Sfânta Evanghelie? Că la această cină mare a trimis Dumnezeu să cheme pe mulți.

Dar de ce n-a zis – pe toți? Căci ştim din Sfânta Evanghelie că: „Dumnezeu voieşte ca toți oamenii să se mântuiască şi la cunoştința adevărului să vină”. În Evanghelia de astăzi vedem însă că spune că au chemat la cina lui Dumnezeu pe mulți şi nu pe toți. Cum trebuie înțeles cuvântul acesta? Evanghelia ne dă o pildă, şi toate pildele Mântuitorului nostru Iisus Hristos au două înțelesuri: unul după literă şi altul după duh.

Căci Mântuitorul nostru, venind în lume, a vorbit mai mult în pilde, potrivit celor proorocite de la Duhul Sfânt, care cu peste opt sute de ani mai înainte a spus prin gura lui David: „Deschide-voi în pilde gura mea…”. (*Psalmi* 77, 2) O pildă este şi Evanghelia de astăzi, şi pilda are două înțelesuri: unul după slovă şi altul după Duh. Pilda înseamnă mai întâi o închipuire a unor adevăruri şi în al doilea rând arată ce este lucrul închipuit de dânsa. Deci, după înțelesul literei a spus Mântuitorul că a chemat pe mulți şi nu pe toți.

Oare ar încăpea în gândul dumneavoastră dacă v-aş spune că cineva a făcut o cină mare şi a chemat pe toți oamenii din lume? Mai ales că aici Dumnezeu Se ascunde sub chipul unui om oarecare. Ce ați spune? Nu se poate. A chemat omul acela la cină o mie, zece mii, o sută de mii, dar toată omenirea n-a putut să o cheme. Deci, când a zis că a chemat pe mulți, a spus după slovă şi după pildă. Deci cuvântul acesta, *mulți*, arată de fapt pe *toți*, după înțelesul cel închipuit prin pildă.

Ce s-a întâmplat după aceasta? A chemat Dumnezeu pe toți oamenii la cină. Dar mulți au început a respinge chemarea. Căci zice: "Şi a trimis, în ceasul cinei, omul acela pe sluga sa, ca să cheme pe cei mulți".

Dar cine era sluga pe care a trimis-o omul acela să cheme la cina sa cea mare? Acesta este Iisus Hristos, Care de bună-voia Sa, din iubirea Sa cea negrăită pentru neamul omenesc şi către Dumnezeu Părintele Său, slugă S-a făcut pentru noi. Căci Îl auzim zicând în Evanghelie: „N-am venit să Mi se slujească Mie, ci ca să slujesc multora să se mântuiască" (*Ioan* 4, 34). Slugă S-a făcut Dumnezeu Cuvântul şi Părintelui Său, şi neamului omenesc, din iubirea Sa de oameni cea negrăită, şi ascultător S-a făcut Părintelui Său până la moarte, şi încă moarte pe cruce. „Pentru aceasta Dumnezeu L-a proslăvit pe Dânsul şi I-a dat Lui nume care este mai presus de tot numele, ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, şi al celor cereşti, şi al celor pământeşti, şi al celor de dedesubt". (*Filipeni* 2, 8,9) Pentru negrăita Sa smerenie L-a înălțat Părintele Său ca să stea de-a dreapta slavei şi ca om, să fie de un scaun, de o fire şi de o putere cu El.

Şi ce a făcut sluga? S-a dus să cheme la cină, chiar în ceasul ei. În Legea Veche era obiceiul ca, atunci când făcea cineva praznic la amiază sau seara, să trimită mai înainte cu câteva ceasuri, sau cu o zi chiar, oameni care să poftească pe invitați.

Dar aici, de când trimite el să cheme pe oameni? De când începe masa, în ceasul cinei. Întâi spune că a chemat pe mulți. Cine au fost aceştia? Tot neamul omenesc. După cum s-a scris, Dumnezeu voieşte ca toți oamenii să se mântuiască. (*Isaia* 45, 22; *Matei* 18, 24; *Ioan* 3, 16; *I Timotei* 4, 4)

Când a venit Mântuitorul să slujească neamului omenesc, ca o slugă a Părintelui ceresc, întâi a chemat neamul evreiesc, căci spune: „Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale casei lui Israil" (*Matei* 15, 24). Mai întâi S-a dus la ei, ca să nu aibă cuvânt în ziua Judecății, că Iisus, Care după firea omenească se trage din Avraam, din David, din neamul evreiesc, a chemat mai întâi pe păgâni. Nu! Mai întâi a venit să cheme oile cele pierdute ale casei lui Israil. Şi pentru ei a venit întâi.

Dar cum ştim că pe ei i-a chemat întâi? Apostolul Petru, în Ierusalim, predică în ziua întâi şi cred trei mii, iar în ziua a doua, se adaugă încă cinci mii. Dar cine erau aceştia care au crezut primii în Evanghelie? Evreii.

Biserica din Ierusalim, întemeiată de apostoli, de Iacov, de Petru şi de Ioan, stâlpii Evangheliei, a avut ca pe cei dintâi credincioşi, mai mult evrei. În *Proschimentarul* Ierusalimului se scrie: „... am avut în Ierusalim 15 arhierei, 15 patriarhi tăiați împrejur". De la Iacov, fratele Domnului, şi până aproape de marele Constantin, au fost în Biserica din Ierusalim arhierei tăiați împrejur, adică din neamul evreilor, care mai țineau încă tăierea-împrejur.

Deci, într-o perioadă de circa 300 de ani au fost în Ierusalim numai patriarhi şi arhierei evrei, iar Biserica din Ierusalim era alcătuită mai mult din evrei. După aceea a trimis Dumnezeu pe Pavel la neamuri, departe de Ierusalim. De aceea spune că i-a chemat întâi pe evrei, ca să n-aibă răspuns în ziua Judecății că nu i-a chemat.

Iar mai apoi, zice dumnezeiasca Evanghelie, a trimis, în ceasul cinei, să cheme şi pe alții.

Cel dintâi chemat a zis: „Țarină mi-am cumpărat, mă duc s-o văd, rogu-te să mă ierți!”.

Ce este țarina? De vrem să ştim ce este țarina, să-L întrebăm pe Hristos şi El ne va spune. Căci ne-a spus-o pentru totdeauna în pilda cu semănătorul din țarină, pe care le-a tâlcuit-o ucenicilor, atunci când L-au rugat: “Spune-ne, Doamne, care este înțelesul pildei cu semănătorul țarinei?”. Şi El le-a spus: „Cel care seamănă sămânța cea bună este Fiul Omului. Țarina este lumea; sămânța cea bună sunt fiii împărăției; iar neghina sunt fiii celui rău” (Matei 13, 37-38). Deci când auzim în Evanghelia de astăzi că cel dintâi a pus pricină de refuz că şi-a cumpărat țarină, se înțelege că s-a legat de lumea de acum. Cel care nu vrea să meargă la cina Marelui Împărat, la împărăția cerului, zicând că şi-a cumpărat țarină, este tot omul care-i legat cu inima de lume, de lumea aceasta în care se lucrează toată fărădelegea şi tot păcatul. Acesta e omul care nu vrea să meargă la cina lui Dumnezeu când glasul conştiinței îl cheamă, ci cumpără mereu țarina aceasta, adică slujeşte acestei lumi şi răutăților din ea.

Dar de ce spune că a cumpărat-o şi nu spune că este a lui? Pentru că atâta mulțime stăm pe lumea aceasta, de când ne naştem şi până murim. O cumpărăm când deschidem o-

chii şi o vindem înapoi când îi închidem: aşadar nu-i a noastră. Aici am găsit-o, aici rămâne.

Deci, când îl auzim pe omul acela că şi-a cumpărat țarină şi n-a mers la cina lui Dumnezeu, să ştim că el este om lumesc, care se leagă cu inima de lucrurile cele deşarte şi stricăcioase ale lumii şi nu ascultă de chemarea conştiinței, ca să meargă pe calea poruncilor lui Iisus Hristos. Acela şi-a cumpărat slujirea cea rea a lumii.

Al doilea a zis: „Mi-am cumpărat cinci perechi de boi şi mă duc să-i cerc. Rogu-te să mă ierți!”.

Care-s perechile de boi şi cum le cearcă omul? Şi cum nu merge el la împărăția cerurilor, cercând mereu aceste perechi de boi? Şi de ce le-a numit perechi de boi?

Perechile de boi sunt cele cinci simțuri pe care le avem toți şi care sunt în câte două organe. Avem doi ochi cu care vedem, două urechi cu care auzim, două nări cu care mirosim, două organe cu care gustăm: limba şi cerul gurii; două organe ale pipăitului: cel din afară şi cel dinlăuntru. Căci simțim fierbințeala şi răceala şi în afară, dar şi înăuntru. Tot aşa simțim asprimea şi durerea până la inimă, dar le simțim şi în afară.

Dar cum le cercăm noi şi cum nu mergem la cina Marelui Împărat? Prin aceea că pironim mintea şi inima noastră în aceste cinci simțuri şi nu vrem să ascultăm de glasul conştiinței, ca să mergem la cina Marelui Împărat. Iată că vă dau o pildă. Astăzi e miercuri, sau vineri, sau timp de post şi trebuie să postesc, sau am canon de la duhovnic şi trebuie să postesc până la ora 5 sau până seara. Dar eu mă duc prin piață şi văd nişte plăcinte care-mi plac, sau nişte cornuri, sau altceva de mâncare, şi mă las biruit de pofta ochilor şi a pântecelui, mâncând înainte de vreme. Am

încercat o pereche de boi. Care? Gustul. Glasul conştiinței mi-a spus: "Omule, azi e zi de post, ai canon de la duhovnic!". „Da, voi posti poimâine, azi mănânc, că mi-i foame!". Am încercat o pereche de boi.

Înțelepciunea ne învață aşa: „Ochii tăi drepte să vadă şi urechile tale drepte să audă". Iar Duhul Sfânt ne spune: „Doamne, abate ochii mei de la deşertăciuni" (*Psalmi* 118, 37).

Eu ştiu că trebuie să păzesc vederea, pentru că vederea e simțire împărătească la om, iar ochii se numesc cele două mâini ale sufletului, cum spune Marele Vasile, cu care omul ia păcatul de la distanță. Dacă nu păzim ochii, nu putem păzi nici mintea, căci mare legătură au ochii cu mintea. Iar Scriptura ne spune să păzim gândirea, dar eu n-o păzesc; mă duc acolo unde e distracție, la televizor, la meci, la cinema şi la necurății. Şi aşa, mai încerc o pereche de boi. Care? Vederea. Şi astfel nu ascult de glasul care mă opreşte de la aceasta, ca să mă duc la cina Marelui Împărat, la împărăția cerurilor.

Dar să vedem mai departe. Zice Sfânta Scriptură: „Urechile tale drepte să audă" (cf. *Pilde* 23, 12). Trebuie să asculți numai predicile, numai cuvântul lui Dumnezeu, numai cântările bisericeşti şi numai cele ce sunt necesare vieții. Dar noi ce zicem? O voi face aceasta mai târziu, căci azi e nuntă şi cântă lăutarii! N-auzi cum cântă de frumos? Unu-i cu mandolina, altul cu scripca, altul cu toba… Şi aşa am mai încercat o pereche de boi. Cele două urechi au încercat şi perechea aceasta.

Sfânta Carte spune să umbli îmbrăcat în haine sfinte, că Sfântul Ioan Botezătorul a umblat în piele de capră şi Ilie Tesviteanul cu cojoc; iar patul nostru să fie tare, nu moale,

că: „Vai – zice Isaia – de cei ce dorm pe saltele şi pe paturi moi, că uită de Dumnezeu!”. Dar eu vreau să fie pe mine haine moi, blănuri, patul meu să fie moale, cu plapumă de mătase, cu saltea de lână, nu de paie. Şi iată, am mai încercat o pereche de boi. Care? Pipăitul.

Glasul lui Dumnezeu îmi spune: Omule, să trăieşti cu cele strict de trebuință vieții. Dar eu vreau podoaba trupului şi moleşeala lui, vreau băi. Vreau să-i fac baie viermelui acestuia care e tină şi merge în iad, dacă nu se pocăieşte. Numaidecât vreau să-l duc la băi; şi nu la băi simple, ci cu săpunuri frumos mirositoare. Şi aşa se aduce în suflet toată moliciunea şi toată răutatea dracilor, de la vederea goliciunii omului şi de la această nebăgare de seamă, mai ales când trupul e sănătos. Am mai încercat şi această pereche de boi, a pipăirii (*Evrei* 11, 6; *Fapte* 17, 27).

Ce ne-a mai rămas? Mirosul.

În post, bucătăria noastră trebuie să miroasă a zarzavat şi a ceapă şi a cartofi copți, nu a carne şi a peşte şi a grăsimi. Că pierduți suntem dacă voim să miroasă a dulce în zilele de post în bucătăria noastră. “Nu se mănâncă azi, miercurea sau vinerea, peşte şi carne!”. “Ei, taci din gură, că nu ce bagă în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură!”. Ştie ca sectarul să tălmăcească Scriptura pentru pântecele lui. Dar nu aşa se tâlcuieşte ea. Şi bagă friptura în pântece, şi mănâncă gras, şi foloseşte mirosuri de săpun şi parfumuri, şi se fardează pe obraz, că din om se face măscărici; nu lasă frumusețea pe care i-a dat-o Dumnezeu. Se vopseşte şi la buze, încrețeşte părul, face manichiură, toate blestemățiile la care satana îi învață pe oameni. Şi se parfumează ca să miroasă pe drumuri şi să zică lumea: “Asta-i cucoana cutare, ăsta-i domnul cutare; dar frumos mai miroase după dânşii!”.

Dar acestea duc la putoarea gheenei şi la iad. Că atâta putoare e acolo, că toate putorile din lume de le-ai strânge la un loc, n-ai putea aduna cât un miligram din oceanul acela de putoare.

Vrei să miroşi pe drumuri şi să sminteşti pe alții? Nu uita putoarea aceea din iad şi poate te vei îndrepta şi vei urî parfumurile.

Dumnezeu spune: da, să umbli în haine curate, să mergi la biserică, să te speli cu săpun care nu miroase, să te cureți şi să te îngrijeşti, dar să nu miroşi a parfumuri. Că putoare şi vierme este omul după moarte. Dacă mergi pe la cimitire, când se dezgroapă vreun mort, ai să vezi în ce putoare stă acolo trupul. Dacă-l dezgropi după şapte-opt zile, miroase mai rău decât toate putorile lumii. Îți arată Dumnezeu ce eşti.

Deci, aşa încearcă omul cele cinci perechi de boi: când coboară mintea cu voia sa la cele cinci simțiri şi vrea să le facă tuturora desfătare.

Dar dacă aceia au pus aceste pricini, ce-a făcut sluga din Evanghelie? Mergând înapoi la Domnul Său, a zis: "Doamne, am chemat pe aceştia la cină şi s-au scuzat cum vezi". Atunci s-a mâniat Domnul acela care făcuse cina. Şi mâniindu-se că cei chemați au dat aceste pricini şi n-au venit, a zis către slugă: "Ieşi pe la răspântii şi pe la ulițele cetății şi adu-i aici pe săraci, pe orbi, pe betegi şi pe şchiopi!".

Ce înseamnă răspântiile? Ştim că mergând singur pe un câmp, dacă dai deodată de două drumuri, unul care face la dreapta şi altul la stânga, şi dacă n-are cine să-ți spună care e drumul cel bun, stai la răspântie şi nu ştii încotro s-o

iei. Oare ce să fac: s-o iau la dreapta sau la stânga? Dacă nu ți-ar arăta cineva calea cea bună, sigur vei greşi.

Aşa a fost când a venit Mântuitorul în lume pentru cina Părintelui Ceresc: a găsit lumea aceasta la o răspântie. Şi spune Scriptura: „Veți umbla în calea limbilor şi a popoarelor, şi în întuneric, şi în umbra morții”.

Erau atâtea popoare pe pământ care nu-L ştiau pe Dumnezeu şi care se închinau la mii de dumnezei. Fiecare avea dumnezeul lui şi pentru fiecare păcat îşi crea un Dumnezeu, după plăcerea lor. Întreaga omenire era la mare răspântie, la mare răscruce, şi a venit Mântuitorul să arate că este un singur drum şi un singur Dumnezeu, care a făcut lumea şi pe toate cele din ea.

Ați aflat, deci, de ce ieşise la răspântie. Dar a mai spus: mergeți şi pe ulițele cetății!

Cine merge mai adesea pe ulițe? Poporul de obşte. Fie că merge să vândă sau să cumpere, să-şi ia hrană pentru copii, fie pentru alte treburi, poporul de obşte umblă mai mult pe ulițe decât cei mai învățați, care stau la birou, la divanuri, la locuri înalte. Ei sunt cei din casă, cum spune altă Evanghelie: „Doi vor fi în casă, unul se va lua şi altul se va lăsa”. Căci între ei sunt şi buni, şi răi. Va lua Dumnezeu pe cei buni pentru împărăție, iar pe cei răi îi va lăsa să se muncească. Dar cei ce umblă pe ulițe sunt săracii şi oamenii de obşte. I-a spus să cheme pe cei de pe ulițe, pentru că la Hristos nu este deosebire de om mare şi mic. Căci spune Pavel: „În Iisus Hristos nu este iudeu, nu este elin, nu este stăpân, nu este slugă”. Şi iarăşi: „Vezi, frate, chemarea noastră, că dintre cei chemați la noi nu sunt mulți de neam mare”.

A ales Dumnezeu pe cele simple ale lumii ca să ruşineze pe cei înțelepți, şi pe cele de neam slab şi neputincios, ca să dea de ruşine pe celelalte. Aşa face înțelepciunea lui Dumnezeu, ca să nu se laude omul cu înțelepciunea sa şi să nu se sprijine pe puterea sa. El vrea ca Dumnezeu să Se laude întru toate, să-Şi arate puterea în cei slabi şi în cei neputincioşi, în cei nebăgați în seamă şi în cei puțini, ca să cunoască oamenii că puterea Lui este cea care lucrează – cum zice apostolul Pavel – ca mulțimea puterii să fie a lui Dumnezeu, nu a noastră.

I-a spus să cheme orbii. Care orbi? Orbii la minte. Căci poate fi cineva orb cu ochii trupului, dar foarte înțelept la minte şi cu duhul. Iar acela nu e orb, ci adevăratul orb e cel cu păcate, care-i şi acela se lipseşte de cina Marelui Împărat. Căci a zis Mântuitorul la vindecarea orbului: „Am venit în lumea aceasta ca cei ce au ochi să nu vadă (fariseii, cărturarii şi fățarnicii, care nu vedeau decât cu ochiul zavistiei), iar cei orbi să vadă lumina”.

Şi a mai zis: „Cheamă-i şi pe cei betegi”, adică pe cei bolnavi, dar nu cu trupul, ci cu sufletul. Că Mântuitorul a spus: „N-au trebuință cei sănătoşi de doctor, ci cei bolnavi”, adică cei bolnavi sufleteşte. Pentru aceasta a venit El în lume.

Şi a mai zis: „Cheamă şi şchiopii”. Care şchiopi? Credeți că numai cei ce umblă în cârje sunt şchiopi? Şchiopii adevărați sunt cei ce şchiopătează în legea lui Dumnezeu. Căci a zis marele Ilie Tesviteanul, când l-a mustrat pe Ahab: „Nu eu, împărate, nu eu l-am abătut şi l-am învățat pe Israil să şchiopăteze din calea lui Dumnezeu, ci tu şi casa părinților tăi ați şchiopătat de amândouă gleznele, din calea poruncilor lui Dumnezeu” (*III Regi* 18, 21). De aceea spune

Evanghelia că sluga lui Dumnezeu, Iisus Hristos, chema pe cei care şchiopătau din calea poruncilor lui Dumnezeu, că erau şchiopi cu sufletul, nu cu trupul.

Şi după ce i-a chemat pe aceştia, sluga a dat de veste Stăpânului: „Stăpâne, am făcut cum ai zis, am chemat şi pe cei de pe ulițe, şi pe cei de la răspântii, şi pe cei orbi, şi pe cei betegi, şi pe cei şchiopi, şi tot mai este loc”. Ce înseamnă: „mai este loc”? V-am spus că a chemat mai întâi neamul evreiesc şi a întemeiat Biserica din Ierusalim, dar mai era loc. Pentru cine? Pentru popoarele păgâne. Căci iată ce au spus dumnezeieştii apostoli când au văzut că Dumnezeu, prin apostolul Petru (Fapte.11, 1-19), le-a chemat şi pe acestea la credința cea în Iisus Hristos: „Acum la neamuri ne vom duce”. Era loc pentru toate popoarele lumii, că în rai şi în împărăția cerurilor e mare lărgime. Dumnezeu cheamă toate popoarele lumii. Căci spune proorocul Isaia: „Pământul va fi plin de cunoştința Domnului ca marea de apă” (*Isaia* 9, 9; vezi şi *Avacum* 2, 14). Dar şi Ieremia spune: „Toate neamurile, toate popoarele Mă vor cunoaşte până la urmă şi Mi se vor închina” (31, 34). Deci trebuie să vie toate popoarele, care se vor mântui până la urmă. Şi pământul, până la urmă, va fi plin întreg de cunoştința Domnului. Căci zice proorocul: „Nimeni nu va mai întreba în ziua aceea: Cunoşti pe Domnul? Că toți Mă vor cunoaşte, de la mic la mare” (*Isaia* 40, 5; 46, 18). Va veni o perioadă când tot trupul are să cunoască, are să vadă slava Domnului.

Şi dacă a zis sluga că mai este loc, ce a zis Stăpânul? “Ieşi, omule, la drumuri şi la garduri, şi adu-i aicea, să se umple casa Mea!”.

Sluga a spus că mai este loc, iar Părintele Ceresc Îşi arată negrăita Sa iubire de oameni, zicând: „Adă-i aicea pe toți, vreau să Mă bucur în veacul veacului. Vreau să se umple împărăția cerurilor până la margine cu tot sufletul pe care l-am creat. Adu-i aicea, să se umple casa Mea. Aceasta va fi bucuria Mea cea desăvârşită. Eu i-am zidit pe toți şi vreau ca toți să stea cu Mine şi să cineze cu Mine în veacul veacului aici, în împărăția cerurilor”.

Şi i-a zis să iasă la drumuri şi la garduri. Dar de ce la drumuri? Fiecare om are în viață drumul său. Pe atunci unii oameni mergeau pe calea rătăcită a închinării la idoli, alții erau în calea rătăcită a iudaismului, alții în calea filosofiei veacului de atunci. Erau foarte multe căi în viața popoarelor lumii. Acestea erau drumurile lor. De aceea a zis: “Ieşi la drumurile lor, du-te şi întoarce-i din drumurile lor greşite, şi adu-i la cina cea mare!”.

Dar de ce a spus: „şi la garduri”? Gardul este simbolul păcatului. Gardurile – fie că-s la curte, fie că-s la moşie, fie că-s la grădină – au rostul de a despărți o grădină de alta, un ogor de altul, o casă de alta, o livadă de alta. Tot aşa, păcatul ne desparte pe noi de Dumnezeu, Ziditorul nostru, ca şi pe unul de altul. Când a zis „la garduri”, a zis: „Ieşi la cei căzuți în păcate, care s-au despărțit de Mine şi unii de alții, prin păcatele şi răutățile lor, şi adu-i aicea, ca să se umple casa Mea!”.

Dar apoi ce mai spune dumnezeiasca Evanghelie? „Că zic vouă că nici unul din cei chemați nu va gusta din cina Mea”. Ați văzut? Din cei ce şi-au găsit scuze în păcate şi n-au vrut să vie, nici unul nu va gusta din cină.

Dar acum e momentul să vorbim ceva şi despre acele pricini date ca scuze. Vai de noi, păcătoşii! Glasul lui

Dumnezeu în om este sluga Lui. Conştiinţa noastră este sluga lui Dumnezeu, care ne cheamă la cina Marelui Împărat. Ea pururea ne cheamă la Dumnezeu şi noi pururea găsim pricini ca să nu răspundem. Vezi pe omul înconjurat de averi? Oricât ar avea omul de mult, şi mai mult vrea. Am de arat, am de semănat, am treabă cu oile, am treabă cu boii, vreau să-mi fac casă nouă, am de măritat fete, am de însurat feciori, am de făcut cutare lucru… Şi zăbovindu-se în toate acestea, în toate lucrurile lumii celei deşarte şi stricăcioase, nu răspunde glasului conştiinţei, al slugii lui Dumnezeu din el, care-l cheamă la cină. S-a încurcat în toate pentru toată viaţa, legat de grijile lumii, şi le dă ca pricină, ca să nu poată merge la biserică, la rugăciune, la citire şi la toată lucrarea faptei celei bune. Găseşte tot felul de pricini şi nu merge la cina Marelui Împărat, nu-şi găseşte vreme de un ceas pe zi pentru rugăciune. De ce? Toată grija lui o cheltuieşte în grijile veacului de acum. Unul dă ca pricină, când trebuie să postească: “Nu pot, sunt neputincios, m-a dezlegat doctorul să mănânc bine. Dacă postesc în Postul Mare, în Postul Crăciunului, dacă ţin lunea, miercurea şi vinerea, ca toţi creştinii, mă topesc de foame”.

Dă drept pricină neputinţa şi nu vrea să postească. Conştiinţa îţi spune: “Omule, adu-ţi aminte că nu numai cu pâine va trăi omul, ci şi cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu!”. Nu-ţi aminteşti ce spune apostolul Pavel? „Bine este a întări inimile voastre cu darul, iar nu cu mâncările, întru care nu este mântuire”. Largă este calea pântecului şi pe toţi îi duce în gheena. Omul dă ca pricină neputinţa şi se ţine de ea. Dar ce e pricina sau scuza? Iată ce ne învaţă Sfântul Isaac: „Pricina sau scuza este o voinţă a

păcatului şi înainte-mergătoare a lui; scuza este punte spre păcat” (*Cuv.* 26).

Unul ar vrea să facă milostenie, dar găseşte ca pricină pe “N-am de unde să fac, n-am nici un ban”. Altul vrea să lase tutunul, dar găseşte ca pricină pe “Nu pot, că m-am obişnuit cu dânsul”. Unul vrea să lase rachiul sau beția, că-l distruge. Răspunde: “Nu pot, că aşa m-am deprins”. Altul vrea să meargă la biserică, însă zice: “Dar nu pot, că am treabă astăzi, trebuie să mă duc în cutare loc, am cutare treburi de făcut”. El ne-a auzit cuvântul: „Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să mă dezvinovățesc de păcatele mele. Iar cu oamenii cei ce fac fărădelege nu mă voi însoți cu aleşii lor” (*Psalmi* 140, 4). Găseşte mereu pricini. Vrea să facă omul păcatul, dar frica lui Dumnezeu îl opreşte. Însă după ce a găsit o pricină, îl face. Căci cel ce râvneşte la muiere străină, cel ce păcătuieşte şi face fărădelegi şi curveşte, acela zice: “Am firea fierbinte, sunt om sănătos şi nu-mi ajunge o femeie”. Strică şi casa celuilalt, îşi strică şi sufletul lui, ca şi pe al aceleia cu care păcătuieşte, pentru că a pus pricină neputința, că nu poate să se înfrâneze. Vai şi vai nouă, că a ajuns gheena acum lângă noi! Pricina merge înaintea păcatului, este grabnic înainte-mergătoare. Punte către păcat s-a făcut pricina, fiindcă a lipsit din el frica de Dumnezeu. Cum spune Duhul Sfânt: „Necredința călcătorului de lege spune inimii mele că nu este într-însul frica de Dumnezeu” (*Psalmi* 35, 1). Omul ar posti, ar merge la biserică, ar face milostenie, s-ar închina sau ar ține curățenia cu soția sa, după legea căsătoriei, s-ar împăca cu fratele său, ar lăsa tutunul, beția, sudalmele, ar lăsa zgârcenia, otrava nemilostivirii şi ura către fratele său, toate le-ar lăsa, dar nu-l lasă pricina închipuită de el. Găseşte

pricină şi zice: „Dar cum am să-l iert eu pe celălalt, că eu sunt cineva, şi apoi el m-a supărat?!”. Pune vină pe celălalt, nu pe sine, şi găsind pricina aceasta, nu-l iartă pe acela şi, legat de satana, orbit şi prins cu inima în ghearele lui, se duce în focul gheenei, dacă moare fără să ierte.

Mânia omului se împarte în trei. Este o mânie care vine şi trece repede. Aceasta nu e periculoasă precum celelalte. Aceasta-i ca focul de câlţi: se aprinde şi se stinge. Căci zice Scriptura: „Mâniaţi-vă şi nu greşiţi” (*Psalmi* 4, 4). După ea îndată îşi cere omul iertare; de aceea această mânie nu este periculoasă. Este apoi al doilea fel de mânie. Ea e pizma care ţine minte răul două-trei zile sau mai mult. Şi, în sfârşit, este mânia sau zavistia, care ţine uneori toată viaţa. Îl ţine satana legat uneori de nici pe patul de moarte nu-l iartă pe fratele său. Această zavistie îl face pe om mai rău decât dracul, cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Deci unul ca acesta dă ca pricină pe “Nu pot să-l iert, că el m-a nedreptăţit”. Şi stă întunecat ca un drac, şi stă cu satana în inima lui, şi nu aude Scriptura care zice: „Soarele să nu apună întru mânia voastră” (*Efeseni* 4, 26). Îl ţine satana şi-i zice că-i drept, că are dreptate să nu ierte şi să nu ceară iertare, pe motiv că nu e el vinovat.

Iar cel ce trebuie să facă milostenie zice: „N-am de unde”. Cel pornit spre desfrâu găseşte şi el pricini. Pricina găsită este o învoire cu satana. Vai de noi şi de noi de credem că scăpăm din gheena pentru aceste pricini! N-auzi ce spune Duhul Sfânt: “Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug, ca să mă dezvinovăţesc de păcatele mele”?

Dar va zice careva: „Părinte, sunt şi pricini binecuvântate”.

Să vedem care ar fi aceste pricini binecuvântate. Să vă dau un exemplu. Spune dumnezeiasca Scriptură în porunca a cincea: „Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ți fie ție bine şi să trăieşti ani mulți pe pământ”. Dar această poruncă din Decalog n-are putere când te cheamă Dumnezeu la pocăință şi la mântuire, şi n-ai voie să mai iubeşti pe tatăl şi pe mama ta şi pe sora ta dacă ei nu te lasă să posteşti, să mergi la biserică, să te rogi, să te mântuieşti, să duci viață cinstită. Dacă te opresc de la acestea tatăl şi mama, nu-i mai poți iubi, că ei sunt cei mai mari vrăjmaşi.

Căci spune Hristos în Evanghelie: „Tot cel ce vine la Mine şi nu urăşte pe tatăl şi pe mama sa, sau pe sora sa, sau pe fratele său, sau pe prietenul său, sau pe însuşi sufletul său, nu poate să fie ucenic al Meu” (*Luca* 14, 26-27). Şi mai spune Iisus Hristos: „N-am venit să aduc pe pământ pace, ci sabie, căci vor fi doi contra trei într-o familie şi trei contra doi” (*Matei* 10, 34-36).

Deci cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie contra firii? Nu, dar firea noastră adevărată o găsim când iubim pe Dumnezeu. Numai în Dumnezeu trebuie să-i iubim pe părinți şi pe frați. Porunca întâi din Decalog cere: ”Să iubeşti pe Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot cugetul tău, din toată puterea ta” (*Ieşirea* 20, 1). Deci cere toată ființa omului. Pe Dumnezeu trebuie să-L iubim din inimă, adică din suflet, şi din cuget, adică cu mintea sau cu partea cugetătoare; din inimă, adică cu simțămintele, cu partea sentimentală a sufletului nostru, şi din virtute, adică cu trupul, deci cu toate cele ale noastre. Deci porunca întâi din Decalog cere de la noi o dragoste nemărginită față de Dumnezeu. Numai după Dumnezeu sau în Dumnezeu trebuie să iubim pe aproapele, între care sunt şi tata, şi mama, şi

neamurile. În acest caz trebuie să iubim pe aproapele ca pe noi înşine. În ceasul când eu vreau să mă mântuiesc, să merg după Hristos, dar tata nu vrea, sora nu vrea, mama nu vrea, femeia nu vrea, copiii nu vor, prietenii nu vor, eu nu sunt ținut să ascult de ei. În acest caz, am poruncă să-i urăsc şi să-L iubesc pe Dumnezeu. Nu trebuie să mă despartă de dragostea lui Dumnezeu nici părinții, nici înălțimea, nici adâncimea, nici puterile cele de sus, nici cele de jos. Când e vorba de ascultarea lui Dumnezeu şi de dragostea Lui, cine iubeşte mai mult vreo zidire decât pe Ziditorul, ori mamă, ori tată, ori țarină, ori vie, ori moşie, ori copii, ori viața de aici, acela se înşeală şi va fi lepădat de la Dumnezeu cu totul, şi nu a ales cărarea care duce la cina Marelui Împărat.

Dar de ce să-L iubim pe El mai presus de orice?

Mai *întâi*, pentru că El este Ziditorul lumii văzute şi nevăzute. *Al doilea*, pentru că e Ziditorul omului. El a dat omului viața şi mintea, voința şi rațiunea, lumina, auzul, vederea şi tot ce îi trebuie pentru viața de acum şi pentru cea de dincolo. *Al treilea*, fiindcă poartă grijă tuturor ființelor din cer şi de pe pământ. *Al patrulea*, pentru că ne iubeşte şi este Prea Sfânt şi Prea Drept, şi nu urăşte pe cel ce vine la pocăință. *Al cincilea*, pentru că ne-a pregătit nouă împărăția fără de sfârşit pentru puținele fapte bune ce le putem noi face în zece sau douăzeci sau o sută de ani pe pământ, şi care sunt o nimica toată față de viața veşnică. *Al şaselea*, trebuie să iubim pe Dumnezeu din toată inima şi să renunțăm la toate ale lumii, pentru că El este o ființă desăvârşită, preabună şi preaîndurătoare, Care nu voieşte să ne ducă în munca iadului. A făcut iadul cu atâția diavoli şi munci, dar nu l-a făcut pentru oameni, căci zice: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic care este gătit diavolului şi

îngerilor săi”. N-a făcut iadul pentru noi, ci pentru draci, iar dacă ne facem şi noi răi, asemenea dracilor, ne facem vinovaţi şi vrednici de gheenă. Iar *al şaptelea*, trebuie să-L iubim din toată inima, din tot cugetul şi din toată puterea, căci El este Stăpân suprem peste toate, Stăpânul lumii celei văzute şi nevăzute. Iar din dragostea cea nemărginită către noi, a trimis pe Mântuitorul, Fiul şi Cuvântul Cel Unul Născut, în lume, să Se îmbrace cu firea noastră – afară de păcat – şi să vestească mântuirea neamului omenesc, să ne cheme la cina cea mare a împărăției cerurilor, ca să petrecem acolo, împreună cu El, în vecii vecilor.

Dar vai de noi şi de noi când conştiința ne spune să facem o faptă bună sau să lăsăm răul! „Lasă-te de tutun, lasă rachiul, lasă jocurile, lasă petrecerile, lasă înjurătura, lasă ura pe fratele tău, lasă luxul, lasă femeia străină, lasă păcatele cu care te-ai îndeletnicit, lasă zgârcenia, lasă nemilostivirea, lasă aducerea aminte a răului!”, iar noi nu vrem, ci găsim fel de fel de pricini cu mintea noastră, şi socotim că aceste pricini sunt binecuvântate. V-am spus că atunci când e vorba de ascultarea lui Dumnezeu şi de dragostea Lui, chiar pricinile binecuvântate n-au nici o putere. Toate cad în acest caz.

Avraam a primit poruncă: „Du-te de înjunghie pe fiul tău…” (*Facerea* 22, 1-13). A aşteptat Avraam o sută de ani ca să-l aibă, şi când să se bucure de el, a primit poruncă să-l înjunghie. Şi s-a dus. Pentru ce? Ca să asculte de Dumnezeu, fiindcă-L iubea din toată inima. Şi văzând Dumnezeu la Avraam atâta lepădare de sine, atâta iubire, i-a spus cu jurământ: „Avraame, Avraame, fiindcă n-ai cruțat pe fiul tău, cu jurământ îți spun că întru tine voi binecuvânta toate popoarele pământului prin credință”. Căci toți suntem fiii lui

Avraam, dar după credință, nu după trup. Căci Avraam prin credință s-a îndreptat. Pentru că zice Scriptura: „A crezut Avraam lui Dumnezeu şi i s-a socotit lui aceasta spre dreptate” (*Facerea* 15, 6).

Deci, iată că trebuie să lăsăm toate pricinile pe care ni le aduce satana în minte, când vrem să facem o faptă bună. Căci toate sunt pricini omeneşti şi drăceşti, pricini care îndeamnă la păcate. Niciodată să nu căutăm pricini când trebuie să urmăm calea poruncilor lui Iisus Hristos. Toată pricina care ni se face spre neascultarea lui Hristos, a poruncilor Sale şi a dragostei lui Dumnezeu, de la satana este, sau de la păcatul din noi, şi nici o îndreptare nu vom avea prin ea în ziua morții şi a Judecății. AMIN!